

**‘RUAJ VETEN NË
DASHURINË
E PERËNDISË’**

Botim me shkronja të mëdha

- Si mund ta tregosh se e do vërtet Perëndinë?
- Nga ta kuptosh se kur duhet t'i besosh ndërgjegjes?
- Çfarë tregon për ty shoqëria që zgjedh?
- Pse pikëpamja jote për autoritetin ndikon te pikëpamja e Perëndisë për ty?
- Pse është për të mirën tënde t'u bindesh normave të Perëndisë?
- Si mund të të sjellë kënaqësi puna?
- Ç'do të të ndihmojë të duash t'i bindesh Jehovait?

‘RUAJ VETEN NË DASHURINË E PERËNDISË’

Botim me shkronja të mëdha

EMRI

Ky botim nuk shitet. Ai botohet si pjesë e një vepre botërore të arsimimit biblik, që përkrahet me kontribute vullnetare.

Për të bërë një kontribut, ju lutemi vizitoni www.jw.org.

Nëse nuk tregohet ndryshe, citimet e Shkrimeve janë marrë nga versioni në gjuhën e sotme, *Shkrimet e Shenjta—Përkthimi Bota e Re*

“Keep Yourselves in God’s Love”—Large Print
Shtypur në tetor 2016

Albanian (Ivlp-AL)

© 2008

Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania

Botuesit

© Druck und Verlag:

Wachtturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft, Selters/Ts.

Made in Germany

Shtypur në Gjermani

PËRMBAJTJA

KAPITULLI

FAQJA

1. «Kjo është dashuria për Perëndinë» ... 5
2. Si të mbash një ndërgjegje të mirë 17
3. Duaj ata që do Perëndia 31
4. Pse ta respektosh autoritetin? 45
5. Si të qëndrosh i ndarë nga bota 64
6. Si të zgjedhësh zbavitje
të dobishme 79
7. A e vlerëson jetën ashtu
si Perëndia? 94
8. Perëndisë i pëlqejnë njerëzit
e pastër 111
9. ‘Ik nga kurvëria!’ 125
10. Martesa, dhuratë nga një Perëndi
i dashur 142
11. «Martesa të nderohet» 157

12. Fjalë ‘të mira, që ndërtojnë’	172
13. Festime që fyejnë Perëndinë	187
14. Ji i ndershëm në çdo gjë	208
15. Gëzo frytin e mundit tënd	222
16. Kundërviju Djallit dhe intrigave të tij	237
17. ‘Forcohu mbi themelin e besimit tënd shumë të shenjtë’	254
Shtojca	266

Për ju që e doni Jehovahin:

Jezui tha: «Do ta njihni të vërtetën, dhe e vërteta do t'ju lirojë.» (Gjoni 8:32) Këto fjalë na japin zemër. Mund ta njohim të vërtetën edhe në këto 'ditë të fundit' kritike, ku mbizotërojnë mashtrimet dhe gënjeshttrat. (2 Timoteut 3:1) A të kujtohet kur kuptove për herë të parë të vërtetën që shpjegon Fjala e Perëndisë? Ishte vërtet diçka e mrekullueshme, apo jo?

Por, ndonëse është e rëndësishme të kemi njohuri të saktë për të vërtetën e t'u flasim rregullisht të tjerëve për të, është e nevojshme edhe të jetojmë në përputhje me të vërtetën. Për të bërë këtë, duhet të ruajmë veten në dashurinë e Perëndisë. Çfarë përfshin kjo? Përgjigjen e gjejmë në fjalët që u tha Jezui apostujve besnikë natën para se të vdiste: «Po të zbatoni urdhërimet e mia, do të qëndroni në dashurinë time, ashtu si unë kam zbatuar urdhërimet e Atit dhe qëndroj në dashurinë e tij.» —Gjoni 15:10.

Siç e kuptojmë nga shkrimi, Jezui qëndroi në dashurinë e Perëndisë, sepse zbatoi urdhërimet e Atit të tij. E njëjta gjë vlen për ne sot. Që të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë, duhet të jetojmë përditë në përputhje me të vërtetën. Po atë mbrëmje, Jezui tha: «Nëse i dini këto gjëra, të lumtur do të jeni po t'i zbatoni.»—Gjoni 13:17.

Shpresojmë me gjithë zemër që ky botim të të ndihmojë që të vazhdosh të jetosh në përputhje me të vërtetën dhe ta ruash veten «në dashurinë e Perëndisë . . . me sytë nga jeta e përhershme».—Juda 21.

Trupi Udhëheqës i Dëshmitarëve të Jehovahit

«Kjo është dashuria për Perëndinë»

«Kjo është dashuria për Perëndinë: të zbatojmë urdhërimet e tij, e megjithatë, urdhërimet e tij nuk janë të rënda.»—1 GJONIT 5:3.

A E DO Perëndinë? Në qoftë se i je kushtuar Perëndisë Jehova dhe je shërbëtor i tij, sigurisht që përgjigjesh me një po të fortë dhe me të drejtë! Është më se e natyrshme ta duam Jehovain. Por në të vërtetë, dashuria që tregojmë për të, vjen si përgjigje ndaj dashurisë që ka ai për ne. Ja si e shpjegon Bibla: «Nga ana jonë, ne kemi dashuri, sepse Perëndia na deshi i pari.»—1 Gjonit 4:19.

² Jehovai e ka shprehur i pari dashurinë e tij për ne. Na ka pajisur me një shtëpi të bukur, tokën, dhe kujdeset për nevojat tona fizike e materiale. (Mateu 5:43-48) Për më tepër, kujdeset për nevojat tona frymore dhe për këtë na ka dhënë Fjalën e tij, Biblën. Gjithashtu, na fton t'i lutemi, të sigurt se ai do të na

1, 2. Çfarë të shtyn ta duash Perëndinë Jehova?

dëgjojë e do të na japë frymën e tij të shenjtë si ndihmë. (Psalmi 65:2; Luka 11:13) Ç’është më e rëndësishmja, dërgoi Birin e tij të shtrenjtë si Shpërblyesin tonë, që të na çlironte nga mëkati dhe vdekja. Sa shumë na do Jehovahi!—Gjoni 3:16; Romakëve 5:8.

³ Jehovahi do që ta kemi përgjithmonë dashurinë e tij. Por në fund të fundit kjo varet nga ne. Bibla na nxit: «Ruani veten në dashurinë e Perëndisë . . . me sytë nga jeta e përhershme.» (Juda 21) Shprehja «ruani veten» tregon se duhet të bëjmë diçka që të mos e humbasim dashurinë e Perëndisë. Duhet t’i përgjigjemi në mënyrë konkrete dashurisë së tij. Kjo shtron një pyetje të rëndësishme: ‘Si ta tregoj dashurinë për Perëndinë?’ Përgjigjja gjendet në fjalët e frymëzuara të apostullit Gjon: «Kjo është dashuria për Perëndinë: të zbatojmë urdhërimet e tij, e megjithatë, urdhërimet e tij nuk janë të rënda.» (1 Gjonit 5:3) Meqë dëshirojmë t’i tregojmë Perëndisë sa

3. (a) Ç’duhet të bëjmë që të mos e humbasim dashurinë e Perëndisë? (b) Cila pyetje e rëndësishme shtrohet, dhe ku gjendet përgjigjja?

shumë e duam, duhet ta zërthejmë kuptimin e këtyre fjalëve.

«KJO ËSHTË DASHURIA PËR PERËNDINË»

⁴ Ç'donte të thoshte apostulli Gjon me shprehjen «dashuria për Perëndinë»? E kishte fjalën për ndjenjën e thellë që na lidh me Perëndinë. A të kujtohet kur të lindi në zemër dashuria për Jehovahin?

⁵ Mendo pak kohën kur mësove të vërtetën për Jehovahin e për qëllimet e tij dhe nise të besoje tek ai. Kuptove se, ndonëse linde si mëkatar i larguar nga Perëndia, ai me anë të Krishtit të hapi rrugën që të arrish përsosmërinë që humbi Adami dhe të trashëgosh jetën e përhershme. (Mateu 20:28; Romakëve 5:12, 18) Fillove të kuptoje çfarë sakrifice të madhe bëri Jehovahi kur dërgoi në tokë Birin e tij të shtrenjtë që të vdiste për ty. Kjo të preku zemrën dhe nise të ndieje dashuri për Perëndinë që tregoi kaq shumë dashuri për ty.—1 Gjonit 4:9, 10.

⁶ Por ky ishte vetëm fillimi i dashurisë së vërtetë për Jehovahin, sepse dashuria nuk është thjesht një

4, 5. Përshkruaj si të lindi në zemër dashuria për Jehovahin.

6. Si shprehet dashuria e vërtetë, dhe çfarë të ka nxitur të bësh dashuria për Perëndinë?

emocion ose diçka që mund të shprehet vetëm me fjalë. Nuk mjafton të themi: «Unë e dua Jehovahin.» Ashtu si besimi, edhe dashuria e vërtetë bëhet e dukshme nga veprimet që nxit. (Jakovi 2:26) Konkretisht, e shprehim dashurinë me veprime që i pëlqejnë atij që duam. Prandaj, kur dashuria për Atin tonë qiellor, Jehovahin, zuri rrënjë në zemrën tënde, të lindin dëshira të jetoje siç i pëlqen atij. Nëse je Dëshmitar i pagëzuar, atëherë kjo dashuri dhe ky përkushtim i thellë të shtynë të marrësh vendimin më të rëndësishëm të jetës sate. Iu kushtove Jehovahit për të bërë vullnetin e tij dhe e simbolizove këtë me pagëzimin. (Romakëve 14:7, 8) Për të përmbushur këtë premtim solemn që i bëre Jehovahit, duhet të bësh atë që përmendi më tej apostulli Gjon.

«TË ZBATOJMË URDHËRIMET E TIJ»

⁷ Gjoni shpjegon ç'do të thotë ta duam Perëndinë, me fjalët: «Të zbatojmë urdhërimet e tij.» Cilat janë urdhërimet e Perëndisë? Ai na jep disa urdhërime specifike në Fjalën e tij, në Bibël. Për shembull, nda-

7. Cilat janë disa urdhërime të Perëndisë dhe ç'do të thotë t'i zbatosh ato?

lon gjëra të tilla si: dehja, kurvëria, idhujtaria, vjedhja dhe gënjeshttrat. (1 Korintasve 5:11; 6:18; 10:14; Efesianëve 4:28; Kolosianëve 3:9) Të zbatosh urdhërimet e Perëndisë do të thotë të jetosh në përputhje me normat e qarta morale të Biblës.

⁸ Megjithatë, për t'i pëlqyer Jehovait, nuk mjafton vetëm t'u bindemi disa urdhrave. Jehovai nuk na e zë frymën me ligje për çdo aspekt të jetës së përditshme. Kështu që, çdo ditë mund të hasim situata të shumta për të cilat nuk ka ndonjë urdhër specifik në Bibël. Si ta dimë në këto raste se çfarë do t'i pëlqejë Jehovait? Bibla ka dëshmi të qarta që tregojnë mënyrën si mendon ai. Kur e studiojmë atë, mësojmë çfarë pëlqen dhe çfarë urren Jehovai. (Psalmi 97:10; Proverbat 6:16-19) Dallojmë qëndrimet dhe veprimet që vlerëson. Sa më shumë të mësojmë për personalitetin e Jehovait dhe për mënyrën si vepron, aq më shumë mendimet e tij do të ndikojnë në vendimet dhe veprimet tona. Kështu, edhe kur hasim situata për të cilat s'ka ndonjë ligj specifik në Bibël,

8, 9. Nga ta kuptojmë ç'i pëlqen Jehovait edhe kur hasim situata për të cilat s'ka ndonjë ligj specifik në Bibël? Jep një shembull.

shpesh mund ta dallojmë qartë «cili është vullneti i Jehovahit».—Efesianëve 5:17.

⁹ Për shembull në Bibël nuk ka ndonjë urdhër të drejtpërdrejtë që të mos shohim filma ose programe televizive ku ka shumë dhunë ose imoralitet. Por, a kemi vërtet nevojë për ndonjë ligj që të na i ndalojë këto gjëra? Ne e dimë pikëpamjen e Jehovahit për çështje të tilla, pasi në Fjalën e tij thuhet shkoqur: «Atë që do dhunën, shpirti i [Jehovait] e urren.» (Psalmi 11:5) Po ashtu lexojmë: «Perëndia do të gjykojë kurvarët dhe kurorëshkelësit.» (Hebrenjve 13:4) Kur meditojmë për këto fjalë të frymëzuara, dallojmë qartë cili është vullneti i Jehovahit. Prandaj vendosim të mos zbavitemi me skena që tregojnë deri në hollësi gjëra që Perëndia ynë i urren. E dimë se Jehovahi kënaqet kur shmangim ndyrësinë morale që kjo botë orvatet ta maskojë si zbavitje të padëmshme.*

¹⁰ Cila është arsyeja kryesore pse i zbatojmë ur-

* Shih kapitullin 6 të këtij botimi, ku shqyrtohet se si të zgjedhim zbavitje të mira.

10, 11. Pse kemi zgjedhur t'i bindemi Jehovahit dhe ç'lloj bindjeje kërkohet?

dhërimet e Perëndisë? Pse duam të jetojmë çdo ditë në përputhje me mënyrën si mendon Perëndia? E bëjmë këtë jo thjesht për t'i shpëtuar ndëshkimit ose pasojave të këqija që ka kush shpërfill vullnetin e Perëndisë. (Galatasve 6:7) Bindjen ndaj Jehovahit e shohim si një mundësi të çmuar për t'i treguar sa e duam. Ashtu si një fëmijë që bën çmos të ketë miratimin e të atit, edhe ne dëshirojmë të kemi miratimin e Jehovahit. (Psalmi 5:12) Ai është Ati ynë që e duam shumë. S'ka gëzim e kënaqësi më të madhe sesa të dimë se po jetojmë në një mënyrë që ka «miratimin e Jehovahit».—Proverbat 12:2.

¹¹ Pra, nuk bindemi nga zori, as vetëm kur duam ne ose me kushte.* Nuk bëjmë naze, duke u bindur vetëm kur na vjen për mbarë ose kur nuk na krijon asnjë vështirësi. Përkundrazi, jemi «të bindur nga zemra». (Romakëve 6:17) Ndihe mi si psalmisti që shkroi: «Do të tregoj se urdhërimet e tua i kam në zemër dhe i dua.» (Psalmi 119:47) Po, ne *duam*

* Edhe engjëjt e ligj mund të binden nga zori. Kur Jezui i urdhëroi demonët të dilnin nga njerëzit që kishin zaptuar, ata u detyruan ta pranonin autoritetin e tij dhe t'i bindeshin, ndonëse pa dëshirë.—Marku 1:27; 5:7-13.

t'i bindemi Jehovahit, sepse e kuptojmë që ai meriton, si dhe kërkon, bindjen tonë të plotë e të pakushtëzuar. (Ligji i përtërirë 12:32) Duam që Jehovahi të thotë për ne atë që thuhet për Noenë në Fjalën e Tij. Për këtë patriark besnik që e tregoi dashurinë për Perëndinë duke u bindur për dhjetëvjeçarë të tërë, Bibla thotë: «Noeja veproi në përputhje me të gjitha ato që i urdhëroi Perëndia. Ai bëri pikërisht ashtu.»—Zanafilla 6:22.

¹² Si ndihet Jehovahi kur i bindemi me dëshirë? Në Fjalën e tij thuhet se kjo 'ia gëzon zemrën'. (Proverbat 27:11) A ka mundësi që bindja jonë t'i gëzojë zemrën Zotërisë Sovran të universit? Po. Jehovahi ka arsye të gëzohet. Ai na krijoi me vullnet të lirë, domethënë kemi lirinë të zgjedhim nëse do t'i bindemi ose jo. (Ligji i përtërirë 30:15, 16, 19, 20) Ati ynë i dashur qiellor kënaqet e gëzohet jashtë mase kur zgjedhim vullnetarisht t'i bindemi dhe kur motivohemi nga një zemër plot dashuri për të. (Proverbat 11:20) Kështu zgjedhim edhe jetën më të mirë.

12. Kur ia gëzon zemrën Jehovahit bindja jonë?

«URDHËRIMET E TIJ NUK JANË TË RËNDA»

¹³ Apostulli Gjon tha diçka shumë ngushëlluese për urdhërimet e Jehovahit: «Urdhërimet e tij nuk janë të rënda.» Ato nuk janë të paarsyeshme dhe as shtypëse.* Për njerëzit e papërsosur nuk është e pamundur t'u binden ligjeve të Jehovahit.

¹⁴ Të bëjmë një ilustrim. Ta zëmë se shoku yt i ngushtë të kërkon ndihmë, sepse do të transferohet në një shtëpi tjetër. Ka shumë kuti për të transportuar, disa të lehta që mund t'i mbajë një njeri pa problem, të tjera të rënda dhe duhen dy veta për t'i mbajtur. Shoku të thotë cilat kuti të mbash. Si mendon, a do të të kërkonte që të mbaje kuti tepër të rënda për ty? Jo. Ai nuk do që të vritesh duke i mbajtur vetëm. Po kështu, Perëndia ynë i dashur dhe i mirë nuk na jep urdhërime tepër të vështira për ne.

* Fjala greke e përkthyer «të rënda» te 1 Gjonit 5:3, përkthehet «shtypës» te shënimi për Veprat 20:29, 30, ku e ka fjalën për apostatët e ashpër që 'thoshin gjëra të shtrembëruara' dhe përpiqeshin të ngatërronin të tjerët. Po ashtu, te Mateu 23:4 është përdorur për të përshkruar 'ngarkesat e rënda', domethënë rregullat e imëta dhe traditat njerëzore që skribët e farisenjtë i impononin popullit të thjeshtë.

13, 14. Pse themi se 'urdhërimet e Perëndisë nuk janë të rënda', e si mund ta ilustrojmë?

(Ligji i përtërirë 30:11-14) Kurrresi nuk do të na kërkonte të mbanim një barrë kaq të rëndë. Jehovahi i kupton kufizimet tona, sepse «e di mirë se si jemi formuar, dhe nuk harron që jemi pluhur».—Psalmi 103:14.

¹⁵ Urdhërimet e Jehovahit jo vetëm që s'janë të rënda, por janë edhe për të mirën tonë. (Isaia 48:17) Prandaj Moisiu i tha Izraelit të lashtë: «Zoti na urdhëroi të zbatonim në praktikë të gjitha këto statute duke pasur frikë nga Zoti, Perëndia ynë, *që të kemi gjithnjë mirëqenie* dhe që ai të na mbante të gjallë.» (Ligji i përtërirë 6:24, *Diodati i Ri*) Edhe ne mund të jemi të sigurt se Jehovahi na i jep ligjet duke mbajtur parasysh mirëqenien tonë afatgjatë, madje të përhershme. E si mund të ishte ndryshe?! Jehovahi ka mençuri të pafund. (Romakëve 11:33) Prandaj, e di ç'është më e mira për ne. Gjithashtu, ai është personifikimi i dashurisë. (1 Gjonit 4:8) Kjo cilësi, që është vetë natyra e tij, ndikon në çdo gjë që thotë dhe bën. Tek ajo bazohen të gjitha urdhërimet që u jep shërbëtorëve të vet.

15. Pse mund të jemi të sigurt se urdhërimet e Jehovahit janë për të mirën tonë?

¹⁶ Mirëpo, kjo nuk do të thotë se është e lehtë t'i bindemi Perëndisë. Duhet të luftojmë kundër ndikimeve të kësaj bote të zvetënuar që «dergjet nën pushtetin e të ligut». (1 Gjonit 5:19) Duhet të luftojmë edhe me papërsosmërinë tonë, për shkak të së cilës kemi prirjen të shkelim ligjet e Perëndisë. (Romakëve 7:21-25) Por dashuria për Perëndinë mund t'i mposhtë këto. Jehovai i bekon ata që i binden të motivuar nga dashuria që kanë për të. Ai u jep frymën e shenjtë «atyre që i binden si sundimtar». (Veprat 5:32) Kjo frymë prodhon te ne fryte të shkëlqyera, cilësi të mira që na ndihmojnë t'i bindemi gjithnjë Perëndisë.—Galatasve 5:22, 23.

¹⁷ Në këtë botim do të shqyrtojmë disa parime dhe norma morale të Jehovait, si dhe dëshmi të tjera të shumta të vullnetit të tij. Ndërkaq, duhet të mbajmë parasysh disa gjëra të rëndësishme. Së pari, të mos harrojmë se Jehovai nuk na detyron t'u bindemi ligjeve dhe parimeve të tij. Ai do një

16. Pse mund të bindemi pavarësisht nga ndikimet e botës së zvetënuar dhe nga papërsosmëria jonë?

17, 18. (a) Çfarë do të shqyrtojmë në këtë botim dhe çfarë duhet të mbajmë parasysh? (b) Për çfarë do të flitet në kapitullin vijues?

bindje me dëshirë, që vjen nga zemra. Gjithashtu, të mos harrojmë se Jehovahi po na kërkon të jetojmë në një mënyrë që do të na sjellë shumë bekime tani dhe jetën e përhershme në të ardhmen. E së fundi, bindjen nga zemra duhet ta konsiderojmë ashtu siç është në të vërtetë: një mundësi e çmuar për t'i treguar Jehovahit sa fort e duam.

¹⁸ Që të na ndihmojë të dallojmë të drejtën nga e gabuara, me dashuri Jehovahi na ka dhënë ndërgjegen. Megjithatë, që të jetë udhërrëfyese e besueshme, ajo duhet stërvitur. Për këtë do të flitet në kapitullin vijues.

SI DO TË PËRGJIGJESHE?

- Ç'lloj bindjeje kërkon Jehovahi nga ne si adhurues të tij, dhe pse kjo është në të mirën tonë? —Ligji i përtërirë 5:28-33.
- Sa rëndësi ka për Jehovahin bindja jonë? —1 Samuelit 15:22, 23.
- Ç'mësim nxjerrim nga pikëpamja që kishte Jezui për bindjen ndaj Perëndisë?—Gjoni 8:29.
- Pse është më se e drejtë t'i bindemi Jehovahit? —Zbulesa 4:11.

Si të mbash një ndërgjegje të mirë

«Mbani një ndërgjegje të mirë.»
—1 PJETRIT 3:16.

A E DI ç’kanë të përbashkët timonieri që drejton anijen përmes dallgëve të oqeanit të paanë, udhëtari që ecën përmes një shkretëtire ku s’ka frymë njeriu dhe piloti që drejton avionin tek ngjitet përmes reve që kanë mbuluar qiellin? Secili prej tyre mund të gjendet në telashe të mëdha po të mos ketë një busull, sidomos nëse nuk ka teknologji tjetër të përparuar.

² Busulla është një vegël e përbërë nga një kuti e vogël, e rrumbullakët, me fushë të shkallëzuar e me një gjilpërë magnetike që tregon gjithmonë Veriun. Kur punon mirë, e sidomos kur përdoret bashkë me një hartë të saktë, ajo mund të të shpëtojë jetën. Në disa aspekte, kjo vegël krahasohet me ndërgjegjen, këtë dhuratë të çmuar që na ka dhënë Jehovahi. (Jakovi 1:17) Pa ndërgjegjen, do të ishim pa asnjë

1, 2. Pse busulla është një vegël jetësore dhe në ç’aspekt krahasohet me ndërgjegjen?

drejtim. Kur përdoret mirë, ajo na ndihmon të gjejmë rrugën e duhur në jetë dhe të qëndrojmë në të. Kështu, le të shohim fillimisht ç'është ndërgjegjja dhe si punon. Më pas do të shqyrtojmë këto pika: (1) Si ta stërvitim ndërgjegjen, (2) pse duhet të marrim parasysh ndërgjegjen e të tjerëve dhe (3) si nxjerrim dobi kur kemi një ndërgjegje të pastër.

Ç'ËSHTË NDËRGJEGJJA DHE SI PUNON?

³ Në Bibël, fjala greke e përkthyer «ndërgjegje» shprehimisht do të thotë «bashkënjohuri ose njohuri për veten». Ndryshe nga gjithë krijesat e tjera në tokë, Perëndia na ka krijuar vetëm ne me aftësinë që të njohim veten. Me fjalë të tjera, mund të ndalemi e të analizojmë veten dhe të shohim nëse jemi në rregull nga ana morale. Si një dëshmitar i brendshëm e si një gjykatës, ndërgjegjja shqyrton veprimet, qëndrimet dhe vendimet tona. Na drejton që të marrim një vendim të mirë ose na paralajmëron për një vendim të gabuar. Më pas, na qetëson kur kemi bërë zgjedhjen e mirë ose na ndëshkon kur kemi bërë zgjedhjen e gabuar, duke na brejtur nga brenda.

3. Cili është kuptimi i fjalës greke të përkthyer «ndërgjegje» dhe cilës aftësi unike te njerëzit i referohet?

⁴ Burri dhe gruaja e kishin të lindur që në fillim këtë aftësi. Që Adami dhe Eva kishin ndërgjegje duket nga turpi që patën pasi mëkatuan. (Zanafilla 3:7, 8) Por, mjerisht, në atë kohë s'u hynte më në punë ndërgjegjja e trazuar. Ata kishin shpërfillur me dashje ligjin e Perëndisë. Kështu, me vetëdije të plotë, kishin zgjedhur të rebeloheshin e t'i kundërviheshin Perëndisë Jehova. Ishin të përsosur, prandaj e dinin ç'po bënin dhe s'kishte më kthim prapa.

⁵ Ndryshe nga Adami dhe Eva, shumë njerëz të përsosur e kanë dëgjuar zërin e ndërgjegjes. Për shembull, Jobi besnik tha: «Mbahem fort pas drejtësisë sime dhe nuk do ta lë. Zemra nuk do të më qortoje për asnjë nga ditët e mia.»* (Jobi 27:6) Jobi ishte vërtet njeri i ndërgjegjshëm. E dëgjonte me kujdes zërin e ndërgjegjes dhe e linte që t'i drejtonte veprimet dhe vendimet. Prandaj mund të thoshte me plot gojën se

* Në Shkrimet Hebraike nuk ka fjalë specifike për «ndërgjegjen». Por shembuj të tillë tregojnë qartë se ky koncept përdorej. Fjala «zemër» i referohet tërësisë së ndjenjave të njeriut. Në raste si ai i Jobit, kjo fjalë tregon pa dyshim një ndjenjë specifike, ndërgjegjen. Në Shkrimet e Krishtere Greke, fjala greke e përkthyer «ndërgjegje» del rreth 30 herë.

4, 5. (a) Si e dimë që Adami dhe Eva kishin ndërgjegje dhe ç'pasoja patën kur shpërfillën ligjin e Perëndisë? (b) Cilët shembuj tregojnë se njerëzve besnikë të kohëve të lashta u punonte ndërgjegjja?

ndërgjegjja nuk e qortonte ose mundonte, duke e bërë të ndihej i turpëruar a në faj. Tani shiko si reagoi Davidi. Kur tregoi mungesë respekti për Saulin, mbretin që Jehovahi kishte mirosur, atë «filloi ta qortonte zemra». (1 Samuelit 24:5) Kjo brejtje e ndërgjegjes i bëri mirë, sepse e mësoi që të mos e përsëriste më gabimin.

⁶ A e kanë vetëm shërbëtorët e Jehovahit dhuratën e ndërgjegjes? Ja ç’thotë nën frymëzim apostulli Pavël: «Sa herë që njerëzit e kombeve, që nuk kanë ligj, bëjnë në nga natyra gjërat e ligjit, këta njerëz, edhe pse nuk kanë ligj, janë ligj për vetveten. Këta tregojnë se thelbin e ligjit e kanë të shkruar në zemër, ndërkohë që ndërgjegjja e tyre, që jep dëshmi bashkë me ta dhe në mendimet e tyre, i akuzon ose i shfajëson.» (Romakëve 2:14, 15) Nganjëherë, ky dëshmitar i brendshëm mund t’i shtyjë të veprojnë në përputhje me parimet hyjnore edhe njerëz që s’i njohin fare ligjet e Jehovahit.

⁷ Por disa herë ndërgjegjja mund të na tregojë drejtimin e gabuar. Përse? Të vazhdojmë shembullin e busullës. Po ta vësh afër një magneti, ky mund të ndikojë në fushën magnetike aq sa busulla të mos tregojë

6. Si e kuptojmë se ndërgjegjja është një dhuratë për gjithë njerëzimin?

7. Pse disa herë ndërgjegjja mund të na tregojë drejtimin e gabuar?

më Veriun. Gjithashtu, nëse nuk përdoret bashkë me një hartë të saktë, busulla pothuajse s'hyn në punë. Po njësoj, kur ndikohet tepër nga dëshirat egoiste të zemrës, ndërgjegjja mund të na tregojë drejtimin e gabuar. E po të mos përdoret bashkë me Fjalën e Perëndisë që jep udhëheqje të pagabueshme, ndoshta në shumë çështje të rëndësishme s'do të jemi në gjendje të dallojmë të drejtën nga e gabuara. Pra, që ndërgjegjja të punojë siç duhet, kemi nevojë për udhëheqjen e frymës së shenjtë të Jehovahit. Pavli shkroi: «Ndërgjegjja ime jep dëshmi me mua në përputhje me frymën e shenjtë.» (Romakëve 9:1) Si të sigurohemi se ndërgjegjja jonë punon në përputhje me frymën e shenjtë të Jehovahit? Gjithçka varet nga stërvitja.

SI TA STËRVITIM NDËRGJEGJEN

⁸ Si duhet marrë një vendim duke u bazuar te ndërgjegjja? Disa thjesht dëgjojnë zemrën e tyre dhe vendosin ç'të bëjnë. Pastaj thonë: «Mua s'më vret ndërgjegjja.» Dëshirat e zemrës mund të jenë shumë të forta e të ndikojnë për keq te ndërgjegjja. Bibla thotë: «Zemra është më e pabesë se çdo gjë tjetër.

8. (a) Si mund të ndikojë zemra te ndërgjegjja e ç'duhet të ketë më shumë rëndësi kur marrim vendime? (b) Pse nuk është gjithmonë e mjaftueshme që një i krishterë ta ketë ndërgjegjen të qetë? (Shih shënimin.)

Ajo është e rrezikshme. E kush mund ta njohë?» (Jeremia 17:9) Pra, dëshirat e zemrës s’duhet të jenë gjëja e parë që marrim parasysh. Në radhë të parë duhet të shqyrtojmë se çfarë do t’i pëlqejë Perëndisë Jehova.*

⁹ Kur një vendim bazohet vërtet në ndërgjegjen e stërvitur, do të pasqyrojë frikën nga Perëndia, jo dëshirat tona. Shqyrto një shembull. Guvernatori besnik Nehemia kishte të drejtë t’u kërkonte haraçe e taksa banorëve të Jerusalemit, por nuk e bëri. Pse jo? Kishte zët edhe mendimin se mund t’i shkaktonte pakënaqësi Jehovait, duke shtypur popullin e Tij. Ai tha: «Unë nuk veprova kështu, sepse kisha frikë nga Perëndia.» (Nehemia 5:15) Frika e pastër nga Perëndia, pra frika me gjithë zemër se mos i shkaktojmë pakënaqësi Atit tonë qiellor, është e domosdoshme. Kjo

* Bibla tregon se jo gjithmonë është e mjaftueshme ta kemi ndërgjegjen *të qetë*. Për shembull, Pavli tha: «Unë e kam ndërgjegjen të pastër për çdo gjë. Megjithatë, me këtë nuk them se jam i drejtë, por se ai që më shqyrton mua është Jehovai.» (1 Korintasve 4:4) Edhe ata që përndjekin të krishterët, siç bënte Pavli më parë, mund ta bëjnë këtë me ndërgjegje të pastër ose të qetë, sepse mendojnë që Perëndia i miraton. Është jetësore jo vetëm që të kemi ndërgjegje të qetë për vete, por edhe të pastër në sytë e Perëndisë.—Veprat 23:1; 2 Timoteut 1:3.

9. Ç’është frika nga Perëndia e si ndikon ajo në ndërgjegjen tonë?

frikë plot nderim do të na shtyjë të kërkojmë udhëheqje në Fjalën e Perëndisë kur marrim vendime.

¹⁰ Për shembull, mendo për pijet alkoolike. Ja një vendim që duhet të marrin shumë prej nesh kur mbli dhemi në shoqëri: a do të pi? Së pari, duhet të informohemi se cilat parime biblike zbatohen në këtë rast. Bibla nuk e dënon pirjen me masë të alkoolit. Madje i thur lavde Jehovahit për dhuratën e verës. (Psalmi 104: 14, 15) Por ajo dënon pirjen me tepri dhe ahengjet e shfrenuara. (Luka 21:34; Romakëve 13:13) Gjithashtu, dehjen e rendit mes mëkateve shumë të rënda, siç janë kurvëria dhe kurorëshkelja.*—1 Korintasve 6:9, 10.

¹¹ Këto parime e edukojnë dhe e bëjnë të ndjeshme ndërgjegjen e të krishterit. Kështu, kur duhet të marrim një vendim nëse do të pimë alkool në një festë, pyesim veten: ‘Ç’lloj feste po organizohet? A ekziston mundësia të dalë jashtë kontrollit e të kthehet në një aheng të shfrenuar? Ç’prirje kam unë vetë? A jam i dhënë pas alkoolit, s’bëj dot pa të dhe e përdor për

* Vlen të përmendet që shumë mjekë thonë se të alkoolizuarit e kanë të pamundur të jenë të matur e të pinë me masë. Për ta «maturit» do të thotë të mos pinë fare.

10, 11. Cilat parime biblike vlejné për pijet alkoolike dhe si mund të na udhëheqë Perëndia që të veprojmë sipas tyre?

të ndryshuar humorin dhe sjelljen? A kam aq vetëkontroll sa t'i them vetes mjaft?' Ndërsa meditojmë për parimet biblike dhe pyetjet që lindin prej tyre, duhet t'i lutemi Jehovahit për udhëheqje. (Psalmi 139:23, 24) Kështu po e ftojmë të na drejtojë me frymën e shenjtë. Gjithashtu, po e stërvitim ndërgjegjen që të veprjë sipas parimeve hyjnore. Por ka edhe një faktor tjetër që duhet të ketë peshë në vendimet tona.

PSE TË MARRIM PARASYSH NDËRGJEGJEN E TË TJERËVE?

¹² Nganjëherë mund të çuditesh se sa shumë ndryshojnë të krishterët për sa i përket ndërgjegjes. Dikujt i duket i gabuar një zakon ose traditë, kurse një tjetri i pëlqen dhe nuk sheh ndonjë të keqe. Kur bëhet fjalë për pirjen e alkoolit në shoqëri, njërit i pëlqen të kthejë ndonjë gotë me miqtë ndërsa çlodhen një mbrëmje, kurse dikë tjetër e trazon kjo gjë. Pse ka ndryshime të tilla e si duhet të ndikojnë ato në vendimet tona?

¹³ Ka arsye të shumta pse ndryshojnë njerëzit nga njëri-tjetri. Formimet mund të jenë nga më të ndryshme. **12, 13. Pse të krishterët mund të ndryshojnë për sa i përket ndërgjegjes e si duhet të reagojmë në këto raste?**

shmet. Për shembull, disa janë më se të vetëdijshëm për një dobësi me të cilën kanë luftuar në të kaluarën e ndoshta jo gjithmonë ia kanë dalë mbanë. (1 Mbre-tërve 8:38, 39) Këta mund të jenë shumë të kujdes-shëm kur bëhet fjalë për alkoolin. Nëse ndonjëri prej tyre të vjen për vizitë në shtëpi, ndërgjegjja mund ta shtyjë me të drejtë që të mos pranojë të pijë alkool. A do të prekesh? A do të ngulësh këmbë? Nuk ka pse. Pavarësisht nëse i di ose jo arsyet e tij, për të cilat mund të mos dojë të flasë në këto rrethana, dashuria vëllazërore do të të shtyjë të mos këmbëngulësh.

¹⁴ Në shekullin e parë, apostulli Pavël e kuptoi se shpesh ndërgjegjja e një të krishteri ndryshonte shumë nga ajo e një tjetri. Në atë kohë, disa të krishterë ishin të shqetësuar për ushqimet që u ishin flijuar idhujve. (1 Korintasve 10:25) Pavlit s'ia ndalonte ndër-gjegjja të hante ushqime të tilla që më pas shiteshin në treg. Për të, idhujt ishin të pajetë dhe kurrë s'mund të zotëronin ushqimin që vinte nga Jehovahi e që gjith-sesi i përkiste Atij. Megjithatë, e kuptonte se të tjerët nuk kishin të njëjtën pikëpamje për këtë çështje. Disa

14, 15. Ç'problem lindi në shekullin e parë që përfshinte ndërgjegjen e të krishterëve? Çfarë sugjeroi Pavli?

prej tyre, para se të bëheshin të krishterë, mund të ishin përfshirë shumë në idhujtari. Prandaj, kishin neveri për çdo gjë që kishte pasur lidhje me idhujtarinë. Cila ishte zgjidhja?

¹⁵ Pavli tha: «Ne që jemi të fortë, duhet të mbajmë dobësitë e atyre që s'janë të fortë, e jo të kënaqim veten. Sepse edhe Krishti nuk kënaqi veten.» (Romakëve 15:1, 3) Ai arsyetoi se duhet t'i vëmë nevojat e vëllezërve mbi ato vetjake, siç bëri Krishti. Tek trajtonte një temë që lidhej me këtë, Pavli tha se më mirë të mos hante fare mish, sesa të pengonte një dele të çmuar për të cilën Krishti kishte dhënë jetën.—1 Korintasve 8:13; 10:23, 24, 31-33.

¹⁶ Nga ana tjetër, ai që është më strikt, nuk duhet të jetë kritikues e të ngulë këmbë që të gjithë të tjerët t'i shohin si ai çështjet e ndërgjegjes. (Romakëve 14:10) Ndërgjegjen duhet ta përdorim për të gjykuar vetveten, jo si autorizim për të gjykuar të tjerët. Të mos harrojmë fjalët e Jezuit: «Mos i gjykoni më të tjerët, që të mos gjykoheni.» (Mateu 7:1) Asnjëri në kongregacion nuk duhet t'i bëjë problem çështjet që i

16. Pse ata që janë më striktë nuk duhet t'i gjykojnë të tjerët që vendosin ndryshe për çështjet e ndërgjegjes?

përkasin ndërgjegjes së gjithsecilit. Përkundrazi, duhet të kërkojmë mënyra për të nxitur dashurinë dhe unitetin, duke ndërtuar e jo duke rrëzuar njëri-tjetrin. —Romakëve 14:19.

SI NXJERRIM DOBI KUR MBAJME NJË NDËRGJEGJE TË PASTËR

¹⁷ Apostulli Pjetër shkroi: «Mbani një ndërgjegje të mirë.» (1 Pjetrit 3:16) Ndërgjegjja e pastër në sytë e Perëndisë Jehova, është një bekim i jashtëzakonshëm. Ajo ndryshon kryekëput nga ndërgjegjja e njerëzve sot. Pavli foli për ata që janë «të damkosur në ndërgjegjen e tyre si me hekur të nxehtë». (1 Timoteut 4:2) Hekuri i nxehtë e djeg mishin, duke i lënë shenjë e duke e bërë të pandjeshëm. Ndërgjegjja e shumë vetave sot është pothuajse e vdekur, domethënë kaq e damkosur dhe e pandjeshme saqë nuk u dërgon më sinjale paralajmërimi e nuk i bën të ndihen me turp a në faj kur gabojnë. Ata i shpërfillin pa pikë problemi ndjenjat e fajit.

¹⁸ Shpesh, kur ndihemi fajtorë, është zëri i

17. Çfarë ka ndodhur me ndërgjegjen e shumë njerëzve sot?

18, 19. (a) Për çfarë mund të ndihmojnë ndjenjat e fajit ose të turpit?

(b) Ç'të bëjmë nëse ndërgjegjja vazhdon të na ndëshkojë për mëkatet e kaluara, për të cilat tashmë jemi penduar?

ndërgjegjes që po na thotë se kemi gabuar. Kur këto ndjenja e shtyjnë një mëkatar të pendohet, mund t'i falen edhe mëkatet më të rënda. Për shembull, mbreti David mëkatoi rëndë, por Perëndia e fali kryesisht sepse ai u pendua sinqerisht. Ngaqë ndjeu urrejtje për rrugën e tij të gabuar dhe vendosi të zbatonte ligjet e Jehovahit që nga ai çast e tutje, Davidi mundi të provonte se Jehovahi është 'i mirë dhe gati të falë'. (Psalmi 51:1-19; 86:5) Po sikur ndjenjat e forta të turpit e të fajit të mbeten edhe pasi të jemi penduar e të na jetë falur gabimi?

¹⁹ Nganjëherë ndërgjegjja vazhdon ta rëndojë e ta mundojë një mëkatar me ndjenja faji edhe pasi ato nuk hyjnë më në punë. Në raste të tilla, ndoshta atij do t'i duhet ta sigurojë zemrën që e gjykon, se Jehovahi është më i madh se çdo ndjenjë njerëzore. Duhet të besojë e të pranojë dashurinë dhe faljen e tij, ashtu siç u mëson edhe të tjerëve. (1 Gjonit 3:19, 20) Nga ana tjetër, ndërgjegjja e pastër të sjell paqe të brendshme, qetësi dhe një gëzim të thellë që rrallë ndeshet sot në botë. Shumë veta që më parë ishin zhytur në mëkate të rënda, kanë përjetuar këtë lehtësim të jashtëzakonshëm dhe sot vazhdojnë t'i shërbejnë Perë-

ndisë Jehova me një ndërgjegje të pastër.—1 Korintasve 6:11.

²⁰ Ky libër është përgatitur që të të ndihmojë të gjesh këtë gëzim dhe të mbash ndërgjegje të pastër gjithë ditët që i mbeten këtij sistemi të trazuar të Satanit. Natyrisht, s'mund të trajtohen të gjitha ligjet dhe parimet biblike që duhet të sjellësh ndër mend e t'i zbatosh në situatat që lindin dita-ditës. Veç kësaj, mos prit të gjesh në të rregulla të thjeshta bardhë e zi për çështjet e ndërgjegjes. Qëllimi i librit është të të ndihmojë që të edukosh ndërgjegjen e ta bësh më të ndjeshme, duke studiuar si ta zbatosh në jetën e përditshme Fjalën e Perëndisë. Ndryshe nga Ligji i Moisiut, 'ligji i Krishtit' i nxit përkrahësit e tij që të jetojnë më shumë sipas ndërgjegjes dhe parimeve, sesa sipas rregullave të shkruara. (Galatasve 6:2) Kështu, Jehovahi u jep të krishterëve një liri të jashtëzakonshme. Gjithsesi, në Fjalën e tij këshillohemi të mos e përdorim këtë liri «si një maskim për të keqen». (1 Pjetrit 2:16) Kjo liri na jep një mundësi të shkëlqyer t'i shprehim Jehovahit dashurinë që ndiejmë për të.

20, 21. (a) Për çfarë do të të ndihmojë ky botim? (b) Ç'liri kemi si të krishterë, por si duhet ta përdorim?

²¹ Nëse shqyrton në lutje si ta përshtatësh jetën sa më shumë me parimet biblike e pastaj i zbaton vendimet që merr, do të vazhdosh një proces jetësor që nisi kur fillove të njihje Jehovain, pra stërvitjen e ‘aftësive perceptuese’ «nëpërmjet përdorimit». (Hebrenjve 5:14) Ndërgjegjja e stërvitur sipas Biblës do të të sjellë dobi çdo ditë. Ashtu si busulla që drejton një udhëtar, ndërgjegjja do të të ndihmojë të marrësh vendime që i pëlqejnë Atit tënd qiellor. Kjo është një mënyrë e sigurt për ta ruajtur veten në dashurinë e Perëndisë.

SI DO TË PËRGJIGJESHE?

- Si duhet të ndikojë në ndërgjegjen tonë fakti se Jehovahi na vështron gjithnjë?
—Hebrenjve 4:13.
- Si e ndihmoi ndërgjegjja Jozefin që t’i rezistonte tundimit?—Zanafilla 39:1, 2, 7-12.
- Pse ndërgjegjja e pastër është e domosdoshme për t’iu afruar Jehovahit?—Hebrenjve 10:22.
- Pse duhet të marrim parasysh ndërgjegjen e atyre që nuk janë Dëshmitarë?
—2 Korintasve 4:1, 2.

Duaj ata që do Perëndia

«Kush ecën me të mençurit, do të bëhet i mençur.»
—PROVERBAT 13:20.

NE NJERËZIT jemi pak a shumë si sfungjeri, domethënë kemi prirjen të thithim gjithçka që na rrethon. Prandaj është e lehtë të përvetësojmë, qoftë edhe pa dashje, qëndrimet, normat dhe cilësitë e atyre me të cilët kemi shoqëri të ngushtë.

² Bibla përmban këtë të vërtetë të pamohueshme: «Kush ecën me të mençurit, do të bëhet i mençur, por atij që shoqërohet me budallenjtë, do t'i shkojë keq.» (Proverbat 13:20) Këtu s'bëhet fjalë për takime të rastit. Shprehja «ecën me» nënkupton një shoqërim të vazhdueshëm. Një vepër biblike referimi e komenton kështu vargun: «Të ecësh me një njeri do të thotë ta duash e të lidhesh ngushtë me të.» A nuk je dakord edhe ti se zakonisht ne i imitojmë njerëzit që duam? Ngaqë lidhemi emocionalisht, ata mund të ndikojnë shumë te ne, për mirë a për keq.

1-3. (a) Cilën të vërtetë të pamohueshme përmban Bibla? (b) Si të zgjedhim miq që do të ndikojnë për mirë te ne?

³ Që ta ruajmë veten në dashurinë e Perëndisë, duhet të gjejmë patjetër miq që do të ndikojnë për mirë te ne. Si ta bëjmë këtë? Me pak fjalë, duke dashur ata që do Perëndia, duke i bërë miqtë e tij miqtë tanë. Mendo pak, a mund të zgjedhim miq më të mirë se ata që kanë cilësitë që kërkon Jehovahi te miqtë e tij? Atëherë, le të shqyrtojmë ç’lloj njerëzish do Jehovahi. Pastaj, duke pasur qartë në mendje pikëpamjen e tij, do të kemi më shumë mundësi të zgjedhim shokë që ndikojnë për mirë te ne.

KË DO PERËNDIA?

⁴ Jehovahi i zgjedh me shumë kujdes miqtë e tij, dhe me të drejtë. Fundja është Zotëria Sovran i universit dhe miqësia me të është nderi më i madh për një njeri. Kë zgjedh ai si mik? Jehovahi i afrohet atij që ka besim të plotë tek ai. Mendo për patriarkun Abraham, i cili njihej për besimin e jashtëzakonshëm që kishte. Nuk ka provë besimi më të madhe për një baba njerëzor sesa t’i kërkohet që të flijojë të birin.*

* Duke i kërkuar këtë gjë Abrahamit, Jehovahi ilustroi sakrificën që do të bënte ai vetë kur të paraqiste si flijim Birin e tij të vetëmlindur. (Gjoni 3:16) Në rastin e Abrahamit, Jehovahi ndërhyri dhe i dha një dash që ta flijonte në vend të Isakut.—Zanafilla 22:1, 2, 9-13.

4. Pse Jehovahi me të drejtë i zgjedh me kujdes miqtë dhe përse e quajti Abrahamin ‘miku im’?

E megjithatë, Abrahami «pothuaj e flijoj Isakun», me besim të plotë «se Perëndia ishte në gjendje ta ngrinte atë nga të vdekurit». (Hebrenjve 11:17-19) Falë besimit dhe bindjes që tregoi Abrahami, Jehovahi e quajti me përzemërsi ‘miku im’.—Isaia 41:8; Jakovi 2:21-23.

⁵ Jehovahi e vlerëson jashtë mase bindjen me besnikëri. Ai i do shumë ata që zgjedhin besnikërinë ndaj tij mbi çdo gjë tjetër. (2 Samuelit 22:26) Siç e pamë në kapitullin e parë të librit, Jehovahi kënaqet me ata që zgjedhin t’i binden ngaqë e duan. Te Proverbat 3:32 thuhet: «Të drejtët gëzojnë miqësi të ngushtë me Të.» Kush i plotëson me besnikëri kërkesat e Perëndisë Jehova, merr një ftesë të përzemërt nga ai —të jetë mysafir në «tendën» e tij, pra i mirëpritur që ta adhurojë e t’i lutet në çdo kohë.—Psalmi 15:1-5.

⁶ Gjithashtu, Jehovahi do ata që duan Jezuin, Birin e tij të vetëmlindur. Jezui tha: «Nëse dikush më do, ai do ta zbatojë fjalën time, dhe Ati im do ta dojë e ne do të vijmë tek ai e do të bëjmë banesën tonë

5. Si i konsideron Jehovahi ata që i binden me besnikëri?

6. Si e tregojmë se e duam Jezuin dhe si ndihet Jehovahi për ata që duan Birin e tij?

pranë tij.» (Gjoni 14:23) Si e tregojmë dashurinë për Jezuin? Patjetër duke iu bindur urdhërimeve të tij, ndër të cilat është edhe caktimi për të predikuar lajmin e mirë e për të bërë dishepuj. (Mateu 28:19, 20; Gjoni 14:15, 21) E tregojmë dashurinë për Jezuin edhe kur ‘ndjekim me kujdes gjurmët e tij’, duke e imituar sa më shumë në fjalë dhe veprime, edhe pse jemi të papërsosur. (1 Pjetrit 2:21) Jehovahi preket thellë kur sheh përpjekjet e njerëzve që e duan Birin e tij dhe ecin në gjurmët e tij.

⁷ Besimi, besnikëria, bindja dhe dashuria për Jezuin e për normat e tij, janë ndër cilësitë që kërkon Jehovahi te miqtë e vet. Secili nga ne duhet të pyesë veten: ‘A i kanë shokët e mi të ngushtë këto cilësi dhe norma? A kam bërë miq ata që ka miq Jehovahi?’ Kjo është e mençur pasi njerëzit që zhvillojnë cilësitë që pëlqen Perëndia dhe e predikojnë me zell lajmin e mirë për Mbretërinë, ndikojnë për mirë te ne. Ata mund të na nxitin që të jemi gjithnjë të vendosur t’i pëlqejmë Perëndisë.—Shih kutinë në faqen 37, «Kush është shok i mirë?»

7. Pse është e mençur të zëmë miq ata që janë miq të Jehovahit?

TË MËSOJMË NGA SHEMBUJT BIBLIKË

⁸ Në Bibël ka shumë shembuj të njerëzve që nxorën dobi ngaqë zgjodhën miq të mirë. Aty lexojmë për lidhjen e Naomit me nusen e djalit, Ruthën; për lidhjen mes tre hebrenjve që s'u ndanë nga njëri-tjetri në Babiloni, si dhe për lidhjen mes Pavlit e Timoteut. (Rutha 1:16; Danieli 3:17, 18; 1 Korintasve 4:17; Filipianëve 2:20-22) Por do të përqendrohemi te një shembull tjetër i pashoq, miqësia e Davidit me Jonatanin.

⁹ Bibla thotë se, pasi Davidi vrau Goliadin, «shpirti i Jonatanit u lidh me shpirtin e Davidit dhe Jonatani filloi ta donte si shpirtin e vet». (1 Samuelit 18:1) Kështu, pavarësisht nga diferenca e madhe në moshë, mes tyre nisi një miqësi e çeliktë që vazhdoi derisa Jonatani vdiq në fushëbetejë.* (2 Samuelit 1:26) Mbi ç'baza u krijua kjo lidhje e fortë mes këtyre dy miqve?

* Kur vrau Goliadin, Davidi ishte i ri, «veçse një djalosh», dhe kur vdiq Jonatani, ishte rreth të 30-ave. (1 Samuelit 17:33; 31:2; 2 Samuelit 5:4) Jonatani ishte afro 60 vjeç kur vdiq, pra me sa duket ishte rreth 30 vjet më i madh se Davidi.

8. Ç'të bën përshtypje për lidhjen mes: (a) Naomit dhe Ruthës? (b) tre të rinjve hebrenj? (c) Pavlit dhe Timoteut?

9, 10. Mbi ç'baza u lidh miqësia mes Davidit dhe Jonatanit?

¹⁰ Davidin e Jonatanin i lidhte dashuria për Perëndinë dhe dëshira e fortë që t'i qëndronin besnikë atij. I bashkonte synimi që t'i pëlqenin Perëndisë. Me cilësitë që shfaqnin, i hynin më shumë në zemër njëri-tjetrit. Me siguri Jonatanit i bënë përshtypje guximi dhe zelli i të riut që e mbronte emrin e Jehovahit pa iu dridhur qerpiku. Kurse Davidi pa dyshim e respektonte këtë burrë që mbështeste me besnikëri vendimet e Jehovahit dhe me altruizëm mendonte më tepër për Davidin sesa për veten. Për shembull, në një rast Davidi ishte ligështuar, sepse po jetonte i arratisur në shkretëtirë, për t'i shpëtuar zemërimin të mbretit Saul, babait të Jonatanit. Duke treguar besnikëri të pashembullt, Jonatani e mori rrezikun në sy dhe «shkoi te Davidi . . . që ta forconte në emër të Perëndisë». (1 Samuelit 23:16) Mendo si duhet të jetë ndier Davidi kur i erdhi miku i tij i dashur që ta mbështeste e t'i jepte zemër!*

¹¹ Ç'mësojmë nga shembulli i Jonatanit dhe i Davi-

* Te 1 Samuelit 23:17, shohim pesë gjëra që tha Jonatani për t'i dhënë zemër Davidit: (1) E nxiti të mos kishte frikë. (2) E siguroi se Sauli nuk do t'ia dilte mbanë. (3) I kujtoi se do ta merrte mbretërinë, siç kishte premtuar Perëndia. (4) Iu betua se do t'i qëndronte besnik. (5) I tha se Sauli e dinte për besnikërinë e tij ndaj Davidit.

11. Çfarë të mëson për miqësinë shembulli i Jonatanit dhe i Davidit?

dit? Para së gjithash, shohim se gjëja më e rëndësishme që duhet të kenë të përbashkët dy shokë, është karakteri frymor. Kur afrohemi me njerëzit që kanë të njëjtat bindje e norma morale si ne dhe dëshirën për t'i qëndruar besnikë Perëndisë, mund të shprehim ndjenjat e të shkëmbejmë mendime dhe përvoja që na inkurajojnë e na forcojnë. (Romakëve 1:11, 12) Miq të tillë që interesohen për gjërat frymore, i gjejmë

KUSH ËSHTË SHOK I MIRË?

Parimi: «Shoku i vërtetë të do në çdo kohë,
dhe të bëhet vëlla në ditë të vështira.»

—Proverbat 17:17.

Pyetje për vetëshqyrtim

- A janë shokët e mi edhe miq të Jehovait e të Jezuit?—Gjoni 15:14, 16; Jakovi 2:23.
- A më ndihmojnë shokët që të fitoj zakone të mira?—1 Korintasve 15:33.
- A më duan shokët e mi aq sa të më ndreqin kur të jetë nevoja?—Psalmi 141:5; Proverbat 27:6.
- Çfarë zbulojnë fjalët dhe veprimet e mia për llojin e shokut që jam?—Proverbat 12:18; 18:24; 1 Gjonit 3:16-18.

SI KEMI ZËNË MIQ

■ «Në fillim e kisha të vështirë të zija shoqe në kongregacion. Por pastaj kuptova se shërbimi më ndihmonte të fitoja cilësi të tilla, si durimi, qëndrueshmëria dhe dashuria vetëmohuese. Po vazhdoj t'i zhvilloj këto cilësi dhe e ndiej se njerëzit që kanë të njëjtat cilësi, duan të më afrojnë. Tani kam disa shoqe të ngushta.»—Shivani.

■ «Lutesha që të gjeja shokë në kongregacion, por për shumë kohë më dukej sikur lutjet e mia mbeteshin pa përgjigje. Pastaj kuptova se as unë s'po bëja gjë për të zënë shokë. Nuk po merrja nisim. Por, që kur nisa të veproja në përputhje me lutjet e mia, s'kam asnjë dyshim se Jehovai më ka dhënë përgjigje.»—Rajani.

mes bashkadhuruesve. Por, a do të thotë kjo se kushdo që vjen në mbledhje është shok i mirë? Jo medoemos.

SI T'I ZGJEDHIM SHOKËT E NGUSHTË

¹² Edhe brenda kongregacionit duhet të jemi përzgjedhës, që të zëmë miq ata që do të na ndihmojnë

12, 13. (a) Pse duhet ta përzgjedhim shoqërinë edhe mes të bashkëkrishterëve? (b) Cilën sfidë hasën kongregacionet e shekullit të parë e ç'paralajmërim të fortë dha Pavli për këtë?

të forcojmë marrëdhënien me Perëndinë. A duhet të na habitë kjo? Aspak. Disa të krishterëve në kongregacion mund t'u duhet më shumë kohë që të piquen frymësisht, ashtu si frutat në një pemë që nuk piquen të gjitha njëherësh. Pra, në çdo kongregacion ka të krishterë që janë në faza të ndryshme të rritjes frymore. (Hebrenjve 5:12–6:3) Natyrisht, me atë që është i ri në të vërtetën ose më i dobët, jemi të durueshëm e të dashur, sepse duam ta ndihmojmë që të rritet frymësisht.—Romakëve 14:1; 15:1.

¹³ Nganjëherë në kongregacion lindin situata që kërkojnë të kemi kujdes me shoqërinë. Disa individë mund të kenë sjellje të diskutueshme. Të tjerë mund të zhvillojnë frymën e pakënaqësisë ose të ankimit. Edhe në shekullin e parë të erës sonë, kongregacionet hasën një sfidë të ngjashme. Ndonëse shumica ishin besnikë, disa pjesëtarë nuk silleshin siç duhet. Në kongregacionin e Korintit kishte nga ata që nuk i përkrahnin disa mësimet të krishtere, kështu që apostulli Pavël paralajmëroi: «Mos u mashtroni! Shoqëritë e këqija prishin zakonet e dobishme.» (1 Korintasve 15:12, 33) Pavli e paralajmëroi Timoteun se edhe mes të krishterëve do të kishte disa që nuk do të silleshin

siç duhet. Ai i tha Timoteut t'u rrinte larg atyre e të mos i bënte shokë të ngushtë.—2 Timoteut 2:20-22.

¹⁴ Si ta zbatojmë parimin që gjejmë te paralajmërimet e Pavlit? Lypset të shmangim shoqërinë e ngushtë me këdo që mund të ndikojë për keq te ne, Dëshmitar ose jo. (2 Selanikasve 3:6, 7, 14) Duhet të mbrojmë marrëdhënien që kemi me Jehovain. Siç thamë më lart, ne jemi si sfungjer dhe i përvetësojmë kollaj qëndrimet dhe normat e shokëve tanë të ngushtë. Një sfungjer s'mund ta zhytim në uthull e të presim që të thithë ujë. Po njësoj, s'mund të shoqërohem me njerëz negativë dhe të presim që të marrim prej tyre ndonjë gjë të mirë.—1 Korintasve 5:6.

¹⁵ Lumturisht, mes bashkadhuruesve kemi plot mundësi të gjejmë miq të mirë. (Psalmi 133:1) Si mund të gjesh në kongregacion miq që janë të përqendruar te gjërat frymore? Ndërsa zhvillon cilësi dhe norma që i pëlqejnë Perëndisë, me siguri do t'u biesh në sy atyre që po bëjnë të njëjtat përpjekje. Njëkohësisht, ndoshta duhet të bësh edhe ti disa hapa praktikë për

14. Si ta zbatojmë parimin që gjejmë te paralajmërimet e Pavlit për shoqërinë?

15. Si të gjesh në kongregacion miq që janë të përqendruar në gjërat frymore?

të zënë miq. (Shih rutinë në faqen 38, «Si kemi zënë miq») Kërko ata që shfaqin cilësitë që dëshiron t'i kesh edhe ti. Zbato këshillën e Biblës për 't'u zgjeruar' dhe kërko miqësi mes bashkëbesimtarëve pavarësisht nga raca, kultura ose kombësia. (2 Korintasve 6:13; 1 Pjetrit 2:17) Mos u kufizo vetëm me moshatarët e tu. Kujto që Jonatani ishte goxha më i madh se Davidi. Shumë të moshuar mund ta pasurojnë miqësinë me përvojën dhe mençurinë që kanë.

KUR LINDIN VËSHTIRËSI

¹⁶ Pjesëtarët e kongregacionit kanë karaktere e formime nga më të ndryshmet, prandaj hera-herës mund të lindin vështirësi. Ndoshta një bashkëbesimtar thotë ose bën diçka që na lëndon. (Proverbat 12:18) Nganjëherë problemet krijohen nga përplasjet e karaktereve, nga keqkuptimet ose nga ndryshimet në pikëpamje. A do të pengohemi e të lëmë që këto probleme të na shkëputin nga kongregacioni? Jo, nëse kemi dashuri të sinqertë për Jehovain e për ata që do ai.

¹⁷ Jehovai që na ka krijuar e na mban në jetë, **16, 17. Pse s'duhet të shkëputemi nga kongregacioni, në qoftë se na fyen një bashkëbesimtar?**

meriton ta duam e t'i përkushtohemi plotësisht. (Zbulesa 4:11) Gjithashtu, kongregacioni që atij i pëlqen ta përdorë, meriton ta përkrahim me besnikëri. (Hebrenjve 13:17) Prandaj nëse një bashkëbesimtar na lëndon ose na zhgënjën, nuk do të largohemi nga kongregacioni në shenjë proteste. As që bëhet fjalë, sepse nuk është Jehovai ai që na ka fyer. Dashuria për Të nuk do të na lejonte kurrë t'i kthenim shpinën e të dilnim nga populli i Tij.—Psalmi 119:165.

¹⁸ Dashuria për bashkadhuruesit na nxit të ruajmë e të forcojmë paqen në kongregacion. Jehovai nuk pret përsosmëri nga ata që do, dhe as ne nuk duhet të presim një gjë të tillë. Dashuria na nxit t'i anashkalojmë gabimet e vogla, duke mos harruar se të gjithë jemi të papërsosur e gabojmë. (Proverbat 17:9; 1 Pjetrit 4:8) Ajo na ndihmon të vazhdojmë 'të falim bujarisht njëri-tjetrin'. (Kolosianëve 3:13) Mirëpo s'është gjithmonë e lehtë ta zbatojmë këtë këshillë. Në qoftë se lejojmë të na pushtojnë ndjenjat negative, prirja mund të jetë të mbajmë mëri duke menduar se kështu po e ndëshkojmë disi atë që na ka fyer. Por në të vër-

**18. (a) Ç'mund të bëjmë për të ruajtur paqen në kongregacion?
(b) Ç'bekime do të kemi në qoftë se falim kur është me vend?**

tetë, duke mbajtur mëri dëmtojmë veten. Nëse falim kur është me vend, do të kemi shumë bekime. (Luka 17:3, 4) Do të kemi paqe në mendje e në zemër, do të ruajmë paqen në kongregacion e, mbi të gjitha, do të ruajmë marrëdhënien me Jehovahin.—Mateu 6:14, 15; Romakëve 14:19.

KUR DUHET NDËRPRERË SHOQËRIA

¹⁹ Disa herë mund të na kërkohet ta ndërpresim shoqërinë me dikë që ka qenë pjesëtar i kongregacionit. Kjo ndodh kur një individ shkel ligjin e Perëndisë, nuk pendohet dhe përjashtohet ose kur dikush e mohon besimin duke mësuar doktrina të rreme a duke u vetëpërjashtuar. Në Fjalën e Perëndisë na thuhet hapur që ‘të mos përzihemi më në shoqëri’ me këta njerëz.* (1 Korintasve 5:11-13; 2 Gjonit 9-11) Mund të jetë shumë e vështirë të shmangim dikë që e kemi pasur mik ose e kemi të afërm. A do të qëndrojmë të patundur, duke treguar kështu se mbi të gjitha për ne ka rëndësi besnikëria ndaj Jehovahit e ndaj ligjeve të tij të drejta? Të mos harrojmë se Jehovahi i vlerëson jashtë mase besnikërinë dhe bindjen.

* Për më shumë informacione se si duhet të sillemi me të përjashtuarit ose të vetëpërjashtuarit, shih Shtojcën, faqet 267-269.

19. Në cilat situata duhet ta ndërpresim shoqërinë me dikë?

²⁰ Përjashtimi është një masë e dashur nga Jehovahi. Përse e themi këtë? Përjashtimi i një mëkatari të papenduar tregon dashuri për emrin e shenjtë të Jehovahit dhe për gjithçka që përfaqëson ky emër. (1 Pjetrit 1:15, 16) Gjithashtu, mbron kongregacionin. Mbron pjesëtarët besnikë të tij nga ndikimi i dëmshëm i mëkatarëve të vullnetshëm. Kështu, mund të vazhdojnë ta adhurojnë të qetë Perëndinë, duke e ditur se kongregacioni është një liman i sigurt në këtë botë të ligë. (1 Korintasve 5:7; Hebrenjve 12:15, 16) Disiplina e fortë tregon dashuri për atë që ka gabuar. Ajo mund të jetë pikërisht shkundja që i duhet për të ardhur në vete, që të bëjë hapat e nevojshëm për t'u kthyer te Jehovahi.—Hebrenjve 12:11.

²¹ S'e mohojmë dot që shokët e ngushtë mund të ndikojnë shumë te ne e të na bëjnë si veten. Prandaj, është jetësore që t'i zgjedhim me mençuri. Duke bërë miq ata që janë miq të Jehovahit, duke dashur ata që do ai, do të rrethohemi me shokët më të mirë që mund të gjenden. Gjërat që përvetësojmë nga ata, do të na ndihmojnë të mbetemi të vendosur t'i pëlqejmë Jehovahit.

20, 21. (a) Pse përjashtimi është një masë e dashur? (b) Pse është jetësore t'i zgjedhim me mençuri shokët?

Pse ta respektosh autoritetin?

«Nderoni njerëzit e çdo lloji.»
—1 PJETRIT 2:17.

E KE vënë re si reagon një fëmijë i vogël kur mami ose babi i kërkon të bëjë diçka që s'i pëlqen? I lexohet në fytyrë lufta që bën me veten. Ai e dëgjon çfarë i thuhet dhe e di se duhet ta respektojë autoritetin e prindit. Mirëpo nuk *do* që të bindet. Lufta e tij ilustron diçka që na ndodh të gjithëve nganjëherë.

² Jo gjithmonë e kemi të lehtë ta respektojmë autoritetin. A të duket ndonjëherë e vështirë të respektosh ata që kanë njëfarë autoriteti mbi ty? Nuk je i vetmi që lufton me këtë. Jetojmë në një epokë kur respekti për autoritetin duket se ka humbur fare. Megjithatë, Bibla thotë se duhet t'i respektojmë ata që kanë autoritet mbi ne. (Proverbat 24:21) Madje, kjo është thelbësore që të ruajmë veten në dashurinë e Perëndisë. Kështu, lindin natyrshëm disa pyetje. Pse

1, 2. (a) Cilën luftë kemi të gjithë me veten kur bëhet fjalë për autoritetin? (b) Ç'pyetje do të shqyrtojmë?

nganjëherë e kemi kaq të vështirë të respektojmë autoritetin? Pse na e kërkon këtë gjë Jehovahi dhe çfarë do të na ndihmojë të bindemi? Së fundi, si ta tregojmë respektin për autoritetin?

PSE ËSHTË E VËSHTIRË

³ Do të shohim shkurtimisht dy arsye pse disa herë e kemi kaq të vështirë të tregojmë respekt për ata që kanë autoritet. Së pari, jemi të papërsosur. Së dyti, edhe njerëzit që kanë autoritet mbi ne janë të papërsosur. Mëkati dhe papërsosmëria e patën fillesën qysh herët në kopshtin e Edenit kur Adami dhe Eva ngritën krye kundër autoritetit të Perëndisë. Pra, mëkati nisi me rebelim. Edhe sot e kësaj dite, e kemi në gjak prirjen për t'u rebeluar.—Zanafilla 2:15-17; 3:1-7; Psalmi 51:5; Romakëve 5:12.

⁴ Për shkak të natyrës mëkatore, krenaria dhe fodullëku nxjerrin kokë fare kollaj, kurse përulësia është një cilësi e rrallë të cilën duhet të mundohemi shumë që ta fitojmë e ta mbajmë. Madje mund të biem në grackën e kokëfortësisë e të krenarisë edhe pasi i kemi shërbyer me besnikëri Perëndisë për vite të tëra.

3, 4. Si e patën fillesën mëkati dhe papërsosmëria? Pse natyra mëkatore na e bën të vështirë të respektojmë autoritetin?

Mendo për Korahun, i cili kishte qëndruar besnik bashkë me popullin e Jehovahit në sa e sa vështirësi. E megjithatë, lakmoi më tepër autoritet dhe me arrogancë organizoi një kryengritje kundër Moisiut, njeriut më të butë të asaj kohe. (Numrat 12:3; 16:1-3) Ose mendo për mbretin Uziah, të cilin krenaria e shtyu të hynte në tempullin e Jehovahit e të kryente një caktim të shenjtë që ishte rezervuar vetëm për priftërinjtë. (2 Kronikave 26:16-21) Ata e paguan shtrenjtë rebelimin. Gjithsesi, shembulli i tyre i keq na shërben si përkujtues. Duhet ta luftojmë krenarinë që na e bën të vështirë të respektojmë autoritetin.

⁵ Nga ana tjetër, edhe njerëzit e papërsosur me pushtet nuk kanë ndihmuar që të rritet respekti për autoritetin. Shumë prej tyre janë treguar mizorë, të ligj e tiranikë. Faktikisht, në pjesën më të madhe të saj, historia njerëzore nxjerr në pah shpërdorimin e pushtetit. (Eklisiastiu 8:9) Për shembull, kur Jehovahi e zgjodhi si mbret, Sauli ishte njeri i mirë dhe i përuhur. Por ra pre e krenarisë dhe e xhelozisë, e arriti deri aty sa përndoqi Davidin besnik. (1 Samuelit 9:20, 21; 10:20-22; 18:7-11) Më vonë Davidi u bë mbret

5. Si e kanë shpërdoruar autoritetin njerëzit e papërsosur?

dhe ishte një nga mbretërit më të mirë që pati Izraeli. E megjithatë, edhe ai e shpërdoroi pushtetin kur i mori gruan hititit Uriah dhe e dërgoi atë të pafajshëm në front që të vritej në betejë. (2 Samuelit 11: 1-17) Pra, papërsosmëria i pengon njerëzit që ta përdorin drejt autoritetin. E kur nuk respektojnë Jehovain, ata që kanë autoritet mund të jenë edhe më të këqij. Një burrë shteti britanik, pasi përshkroi mënyrën se si e përhapën përndjekjen disa papë katolikë, shkroi: «Pushteti ka prirjen t'i korruptojë njerëzit dhe, kur ai është absolut, korrupton tërësisht.» Duke pasur në mendje gjithë sa u tha më lart, le të shqyrtojmë pyetjen: pse duhet të respektojmë autoritetin?

PSE TA RESPEKTOJMË AUTORITETIN?

⁶ Arsyet më të vlefshme për të respektuar autoritetin burojnë nga dashuria jonë për Jehovain, për njerëzit, e madje edhe për veten. Së pari, dëshirojmë t'ia gëzojmë zemrën Jehovait, sepse e duam mbi çdo gjë tjetër. (Proverbat 27:11; Marku 12:29, 30) E dimë se sovraniteti i tij ose e drejta për të sunduar universin është sfiduar që nga rebelimi në Eden. Dimë edhe se

6, 7. (a) Për çfarë na nxit dashuria për Jehovain dhe përse? (b) Cilin qëndrim kërkon nënshtrimi dhe si mund ta shfaqim?

shumica e njerëzve kanë marrë anën e Satanait dhe kanë hedhur poshtë sundimin e Jehovahit. Kurse ne me shumë kënaqësi marrim anën e Jehovahit dhe përkrahim sovranitetin e tij. Na drithërohet zemra kur lexojmë fjalët madhështore të Zbulesës 4:11. E kemi fare të qartë se Jehovahi është Sundimtari legjitim i universit. Prandaj e përkrahim sovranitetin e tij dhe e pranojmë sundimin e tij në jetën e përditshme.

⁷ Ky lloj respekti nuk përfshin vetëm bindjen. Ngaqë e duam Jehovahin, ne i bindemi pa ia bërë fjalën dysh. Megjithatë, do të hasim se s'bën raste kur do ta kemi shumë të vështirë të bindemi. Atëherë, ashtu si djali i vogël që përshkruam në fillim, do të na duhet të mësojmë nënshtrimin. Sjellim ndër mend se Jezui iu nënshtrua vullnetit të Atit të tij edhe kur dukej tepër e vështirë. «Le të mos bëhet vullneti im, por yti»,—i tha ai Atit.—Luka 22:42.

⁸ Natyrisht, sot Jehovahi nuk i flet secilit një për një, por përdor Fjalën e tij dhe përfaqësuesit njerëzorë këtu në tokë. Prandaj, më shpesh e tregojmë

8. (a) Çfarë përfshin shpesh nënshtrimi ndaj autoritetit të Jehovahit dhe si dalin në pah ndjenjat e tij në këtë aspekt? (b) Çfarë do të na ndihmojë të dëgjojmë këshillat e të pranojmë disiplinën? (Shih kutinë në faqet 59-61.)

nënshtrimin ndaj autoritetit të Jehovahit duke respektuar njerëzit të cilëve u ka dhënë autoritet mbi ne ose ua ka lejuar këtë. Po të ngremë krye kundër tyre, për shembull duke mos ua pranuar këshillat dhe ndreqjen me bazë biblike, do të fyejmë Perëndinë. Kur izraelitët murmuritën dhe u rebeluan kundër Moisiut, Jehovahi i mori si personale, si t'i bënë kundër tij. —Numrat 14:26, 27.

⁹ Tregojmë respekt për autoritetin edhe ngaqë i duam njerëzit. Në ç'mënyrë? Ta zëmë se je në ushtri. Suksesi e madje mbijetesa e ushtrisë varet nga bashkëpunimi, bindja dhe respekti që tregon çdo ushtar ndaj atyre që komandojnë. Po ta prishje këtë rregull duke ngritur krye, do të vije në rrezik të gjithë ushtarët e tjerë. Kuptohet, sot ushtritë njerëzore bëjnë kërdinë në botë. Kurse ushtritë e Jehovahit sjellin vetëm të mira. Bibla flet me qindra herë për Perëndinë si 'Jehovai i ushtrive'. (1 Samuelit 1:3) Ai është Komandanti i një morie krijesash të fuqishme frymore. Nganjëherë, i krahason edhe shërbëtorët e tij këtu në tokë me një ushtri. (Psalmi 68:11; Ezekieli 37:1-10) Po

9. Pse dashuria për të tjerët do të na shtyjë të tregojmë respekt për autoritetin? Ilustroje.

të ngrinin krye kundër njerëzve të cilëve Jehovahi u ka dhënë autoritet mbi ne, a nuk do të vinim në rrezik ushtarët e tjerë frymorë? Kur një i krishterë ngre krye kundër pleqve të emëruar, edhe të tjerët në kongregacion mund t'i vuajnë pasojat. (1 Korintasve 12:14, 25, 26) Kur rebelohet një fëmijë, vuan e gjithë familja. Prandaj, tregojmë dashuri për të tjerët duke pasur një frymë bashkëpunimi me respekt.

¹⁰ Gjithashtu, e respektojmë autoritetin, sepse është në të mirën tonë. Kur Jehovahi na kërkon të respektojmë autoritetin, shpesh përmend edhe dobitë që do të kemi. Për shembull, ai u thotë fëmijëve t'u binden prindërve, që të kenë një jetë të gjatë e të mirë. (Ligji i përtërirë 5:16; Efesianëve 6:2, 3) Na thotë të respektojmë pleqtë e kongregacionit, sepse, nëse nuk veprojmë kështu, do të dëmtojmë marrëdhënien me Të. (Hebrenjve 13:7, 17) Na thotë edhe t'u binde mi autoriteteve qeveritare, pasi kështu do të jemi të mbrojtur.—Romakëve 13:4.

¹¹ A nuk je dakord se e kemi më të lehtë ta respektojmë autoritetin kur dimë arsyen pse dëshiron **10, 11. Shpjego përse dëshira normale për një jetë sa më të mirë, na nxit t'i bindemi autoritetit.**

Jehovai që të bindemi? Tani do të shohim si mund ta tregojmë respektin për autoritetin në tri fusha kryesore të jetës.

RESPEKTO AUTORITETIN NË FAMILJE

¹² Familjen e krijoi vetë Jehovai. Si Perëndi i rregullit, ai e organizoi familjen në mënyrë që të funksionojë mirë. (1 Korintasve 14:33) Autoritetin si kreu i familjes, ia ka dhënë bashkëshortit dhe babait. Burri tregon respekt për Kreun e tij, Krishtin Jezu, duke imituar mënyrën si e ushtron kryesinë mbi kongregacionin. (Efesianëve 5:23) Pra, ai nuk duhet të heqë dorë nga përgjegjësia e tij, por ta përmbushë si burrat. Nga ana tjetër, s'duhet të jetë tiranik ose i ashpër, por i dashur, i arsyeshëm dhe i butë. Mban parasysh se autoriteti i tij është relativ, domethënë nuk del kurrë mbi autoritetin e Jehovait.

¹³ Gruaja dhe nëna ka rolin e ndihmëses së burrit, të plotësimit. Edhe ajo ka autoritet në familje, sepse Bibla flet për «ligjin e nënës». (Proverbat 1:8) Naty-

12. Ç'rol i ka caktuar Jehovai në familje bashkëshortit e babait dhe si duhet ta përmbushë ai këtë rol?

13. Si duhet ta përmbushë gruaja dhe nëna rolin e saj në familje që t'i pëlqejë Jehovait?

risht që ky autoritet nuk del mbi autoritetin e të shoqit. Gruaja e krishterë tregon respekt për autoritetin e të shoqit, duke e ndihmuar të përmbushë rolin e tij si kreu i familjes. Ajo nuk ia ul vlerat, nuk e sjell rrotull si të dojë dhe nuk ia zë vendin. Përkundrazi, e mbështet dhe bashkëpunon me të. Kur nuk i pëlqejnë vendimet e tij, mund t'ia shprehë me respekt mendimin, por gjithsesi mbetet e nënshtruar. Nëse i shoqi nuk ka të njëjtën fe, ajo mund të hasë rrethana sfiduese, megjithatë sjellja e saj e nënshtruar mund ta shtyjë të shoqin që të kërkojë të njohë Jehovahin.—1 Pjetrit 3:1.

¹⁴ Fëmijët ia kënaqin zemrën Jehovahit kur i binden babait dhe nënës. Ama i sjellin nder e gëzim edhe prindërve. (Proverbat 10:1) Edhe në familjet me një prind, fëmijët zbatojnë të njëjtin parim për bindjen, duke ditur se prindi në këtë rast mund të ketë edhe më tepër nevojë për mbështetje e bashkëpunim. Në familjet ku të gjithë pjesëtarët përmbushin rolet që u ka caktuar Perëndia, ka shumë paqe e gëzim. Kjo i sjell nder Nismëtarit të çdo familjeje, Perëndisë Jehova.—Efesianëve 3:14, 15.

14. Si i sjellin gëzim fëmijët prindërve dhe Jehovahit?

AUTORITETIT TË KUJT DUHET T’I BINDEM?

Parimi: «Jehovai është Gjykatësi ynë, Jehovai është Ligjdhënësi ynë, Jehovai është Mbreti ynë.»—Isaia 33:22.

Pyetje për vetëshqyrtim

- Ç’do të bëja po të më kërkonin të shkelja normat e Jehovait?—Mateu 22:37-39; 26:52; Gjoni 18:36.
- Ç’do të bëja po të më urdhëronin të mos i zbatoja më urdhrat e Jehovait?—Veprat 5:27-29; Hebrejve 10:24, 25.
- Ç’mund të më ndihmojë që t’u bindem me dëshirë atyre që kanë autoritet?—Romakëve 13:1-4; 1 Korintasve 11:3; Efesianëve 6:1-3.

RESPEKTO AUTORITETIN NË KONGREGACION

¹⁵ Jehovai e ka emëruar Birin e tij Krye të kongregacionit të krishterë. (Kolosianëve 1:13) Jezui, nga ana e vet, ka caktuar një ‘skllav të besueshëm e të matur’ që të kujdeset për nevojat frymore të popullit të Perëndisë në tokë. (Mateu 24:45-47) Klasën e skllavit e përfaqëson Trupi Udhëheqës i Dëshmitarëve të

15. (a) Si e tregojmë në kongregacion se e respektojmë autoritetin e Jehovait? **(b)** Cilat parime na ndihmojnë t’u bindemi atyre që marrin drejtimin? (Shih kutinë në faqet 61-63.)

Jehovait. Edhe sot, ashtu si në kongregacionet e shekullit të parë, pleqtë marrin udhëzime e këshilla nga Trupi Udhëheqës, drejtpërdrejt ose me anë të përfaqësuesve të tij, siç janë mbikëqyrësit udhëtues. Kur respektojmë autoritetin e pleqve të krishterë, i binde mi Jehovait.—Hebrenjve 13:17.

¹⁶ Pleqtë dhe shërbëtorët ndihmës nuk janë të përsosur. Kanë edhe ata të metat e tyre, ashtu si ne. E megjithatë, pleqtë janë «dhurata në njerëz», që janë dhënë për ta ndihmuar kongregacionin të mbetet i fortë frymësisht. (Efesianëve 4:8) Pleqtë emërohen nga fryma e shenjtë. (Veprat 20:28) Si ndodh kjo? Këta burra, së pari duhet të plotësojnë kërkesat e parashtruara për ta në Fjalën e frymëzuar të Perëndisë. (1 Timoteut 3:1-7, 12; Titit 1:5-9) Gjithashtu, kur pleqtë shqyrtojnë nëse një vëlla i plotëson kërkesat, lutën me zjarr për udhëheqjen e frymës së shenjtë të Jehovait.

¹⁷ Nganjëherë në kongregacion nuk ka pleq e shërbëtorë ndihmës për të kryer një detyrë që

16. Në ç'kuptim pleqtë emërohen nga fryma e shenjtë?

17. Pse disa herë gratë e krishtere e mbulojnë kokën në disa veprimtari të kongregacionit?

normalisht u caktohet atyre, si për shembull të drejtojnë mbledhjen për shërbim. Atëherë, këtë detyrë mund ta kryejnë vëllezër të tjerë të pagëzuar. Nëse nuk ka as të tillë, këtë nevojë mund ta përmbushë një motër e kualifikuar. Gjithsesi, kur gruaja përmbush një rol që normalisht i caktohet një burri të pagëzuar, duhet të mbulojë kokën.* (1 Korintasve 11:3-10) Kjo kërkesë nuk i ul gratë. Përkundrazi, u jep mundësi të tregojnë respekt për rregullin që ka vendosur Jehovahi për kryesinë, si në familje dhe në kongregacion.

RESPEKTO AUTORITETET E TJERA

¹⁸ Të krishterët e vërtetë i zbatojnë me ndërgjegje parimet te Romakëve 13:1-7. Duke lexuar këto vargje, e kupton se ‘autoritetet më të larta’ që përmenden, janë qeveritë. Për aq kohë sa Jehovahi i lejon të ekzistojnë pushtetet njerëzore, ato kryejnë funksione të rëndësishme: mbajnë njëfarë rregulli dhe i sigurojnë shërbimet e nevojshme popullsisë. Tregojmë respekt për këto autoritete duke iu bindur ligjeve të shtetit.

* Në faqet 270-273 të Shtojcës, tregohen disa mënyra praktike se si zbatohet ky parim.

18, 19. (a) Si do t’i shpjegoje parimet e renditura te Romakëve 13:1-7? (b) Si tregojmë respekt për autoritetet e tjera?

Sigurohemi të paguajmë çdo taksë që na kërkohet, t'i plotësojmë siç duhet formularët ose dokumentet që mund të kërkojë shteti dhe të zbatojmë ligjet e tjera që kanë të bëjnë me ne, familjen, punën ose zotërimet tona. Por nuk u nënshtrohemi këtyre autoriteteve, nëse na kërkojnë të shkelim ligjet e Perëndisë. Në këto raste, përgjigjemi si apostujt në shekullin e parë: «Duhet t'i bindemi Perëndisë si sundimtar, dhe jo njerëzve.»—Veprat 5:28, 29; shih kutinë «Autoritetit të kujt duhet t'i bindem?», në faqen 54.

¹⁹ Tregojmë respekt për autoritetet e tjera edhe me mënyrën se si sillemi. Nganjëherë kemi të bëjmë drejtpërdrejt me nëpunës qeveritarë. Apostulli Pavël pati të bënte me sundimtarë si mbreti Herod Agripa dhe guvernatori Fest. Këta burra kishin të meta të mëdha, por Pavli iu drejtua me respekt. (Veprat 26:2, 25) E ndjekim shembullin e Pavlit qoftë kur i drejtohem një zyrtari me shumë pushtet, qoftë një polici të thjeshtë. Në shkollë, të rinjtë e krishterë përpiqen të tregojnë këtë lloj respekti për mësuesit e tyre dhe për nëpunësit e punonjësit e tjerë të shkollës. Sigurisht, nuk respektojmë vetëm ata që janë dakord me bindjet tona, por edhe ata që janë armiqësorë ndaj

Dëshmitarëve të Jehovahit. Në fakt, të gjithë ata që nuk janë Dëshmitarë, duhet ta ndiejnë se i trajtojmë me respekt.—Romakëve 12:17, 18; 1 Pjetrit 3:15.

²⁰ Të mos kursehemi për t'u treguar respekt të tjerëve. Apostulli Pjetër shkroi: «Nderoni njerëzit e çdo lloji.» (1 Pjetrit 2:17) Njerëzit mund të preken thellë kur e ndiejnë se po i trajtojmë vërtet me respekt. Të mos harrojmë se kjo cilësi sa vjen e bëhet më e rrallë. Prandaj, kur i respektojmë të tjerët, po zbatojmë urdhrin e Jezuit: «Le të ndriçojë drita juaj para njerëzve, që të shohin veprat tuaja të shkëlqyera dhe t'i japin lavdi Atit tuaj që është në qiej.»—Mateu 5:16.

²¹ Në këtë botë të errët, njerëzit me zemër të mirë tërhiqen drejt dritës frymore. Pra, nëse tregojmë respekt në familje, në kongregacion dhe ndaj autoriteteve të tjera, kjo mund t'i tërheqë disa e t'i nxitë që të ecin në dritë bashkë me ne. Ç'perspektivë e shkëlqyer! Po edhe sikur të mos ndodhë kjo, një gjë është e sigurt: kur respektojmë të tjerët, i pëlqejmë Perëndisë Jehova dhe qëndrojmë në dashurinë e tij. A ka shpërblim më të madh se ky?

20, 21. Ç'bekime vijnë kur tregojmë respektin e duhur për autoritetin?

«DËGJO KËSHILLËN DHE PRANO DISIPLINËN»

Bota e sotme është e mbushur me frymën e Satanait, domethënë me qëndrimin e tij rebel e grindjembjellës. Prandaj, Bibla e quan Satanain «sundimtarin e autoritetit të ajrit» dhe përmend ‘frymën që tani vepron në bijtë e mosbindjes’ si rezultat i kësaj. (Efesianëve 2:2) Sot shumë veta duan të jenë krejt të pavarur, s’duan të jenë nën autoritetin e të tjerëve. Mjerisht, kjo frymë pavarësie ka infektuar edhe disa në kongregacionin e krishterë. Për shembull, ndoshta një plak jep me dashamirësi këshilla për rreziqet e zbavitjeve imorale ose të dhunshme, por disa nuk duan t’i pranojnë ato këshilla, madje inatosen. Secili nga ne duhet të zbatojë fjalët e Proverbave 19:20: «Dëgjo këshillën dhe prano disiplinën, që të bëhesh i mençur në të ardhmen.»

Ç’mund të na ndihmojë në këtë aspekt? Të shohim tri arsye pse zakonisht njerëzit nuk i pranojnë këshillat ose disiplinën, e pastaj të vërejmë pikëpamjen e Biblës.

- «Nuk mendoj se këshilla ishte me vend.» Ndoshta mendojmë se këshilla nuk vlente për rrethanat tona ose se ai që e dha këshillën, s’e njihte gjithë situatën. Madje reagimi i menjëhershëm mund të jetë edhe ta nënçmojmë këshillën. (Hebrenjve 12:5) Por, meqë të gjithë jemi të papërsosur, mos ndoshta jemi ne që

duhet të ndreqim pikëpamjen për atë çështje? (Proverbat 19:3) A kishte *ndonjë* arsye të vlefshme pse u dha këshilla? Atëherë pikërisht aty duhet të përqendrohemi. Fjala e Perëndisë na këshillon: «Rroke disiplinën, mos e lër të ikë. Ruaje, sepse ajo është jeta jote.»—Proverbat 4:13.

- «S'më pëlqen si ma dha këshillën.» Natyrisht, në Fjalën e Perëndisë ka një standard të lartë për mënyrën se si duhen dhënë këshillat. (Galatasve 6:1) Gjithsesi, Bibla thotë edhe: «Të gjithë kanë mëkatuar dhe nuk e kanë arritur lavdinë e Perëndisë.» (Romakëve 3:23) Vetëm një njeri i përsosur mund të na japë këshilla të përsosura tamam siç duhet. (Jakovi 3:2) Jehovahi përdor njerëzit e papërsosur për të na këshilluar, kështu që bëjmë mirë të mos përqendrohemi te mënyra si jepet këshilla. Përkundrazi, të shohim çfarë na thuhet dhe të shqyrtojmë në lutje si ta zbatojmë.
- «Kush është ai që të më këshillojë mua!» Në qoftë se mendojmë se mangësitë e atij që na këshillon e bëjnë të pavlefshme këshillën, duhet të sjellim ndër mend pikat e përmendura më sipër. Gjithashtu, nëse mendojmë se nuk kemi nevojë për këshilla për shkak të moshës, përvojës ose përgjegjësive në kongregacion, kemi nevojë të ndreqim mënyrën si mendojmë. Në Izraelin e lashtë, mbreti kishte përgjegjësi të mëdha, e megjithatë duhej të pranonte këshillat e profetëve, priftërinjve dhe të disa nënshtetasve të tjerë. (2 Samuelit 12:1-13; 2 Kronikave 26:16-20) Sot, orga-

nizata e Jehovahit cakton njerëz të papërsosur për të dhënë këshilla dhe të krishterët e pjekur i pranojnë e i zbatojnë me kënaqësi ato. Nëse kemi më shumë përgjegjësi a përvojë se të tjerët, duhet të jemi edhe më të vetëdijshëm se duhet të lëmë shembullin si të arsyeshëm e të përrulur, duke i pranuar këshillat e duke i zbatuar.—1 Timoteut 3:2, 3; Titit 3:2.

Pa dyshim, të gjithë kemi nevojë për këshilla. Prandaj, le të jemi të vendosur t'i pranojmë menjëherë ato, t'i zbatojmë pa fjalë dhe të falënderojmë me gjithë zemër Jehovahin për këtë dhuratë jetëshpëtuese. Në të vërtetë, këshillat janë shprehje e dashurisë së Jehovahit për ne dhe duam të qëndrojmë në dashurinë e tij.—Hebrenjve 12:6-11.

«JINI TË BINDUR NDAJ ATYRE QË MARRIN DREJTIMIN»

Izraeli i lashtë kishte nevojë urgjente për organizim. I vetëm Moisiu nuk mbikëqyrte dot miliona njerëz që po udhëtonin së bashku në një shkretëtirë plot rreziqe. Çfarë bëri? «Zgjodhi burra të zotë nga gjithë Izraeli dhe i vuri si krerë të popullit, si krerë të mijësheve, të qindësheve, të pesëdhjetësheve dhe të dhjetësheve.»—Dalja 18:25.

Edhe sot kongregacioni i krishterë ka nevojë për organizim. Ja pse çdo grup për shërbim ka mbikëqyrësin

e vet, kongregacioni ka pleq, një grup kongregacionesh kanë mbikëqyrësin qarkor, një grup qarqesh kanë mbikëqyrësin krahinor dhe një vend ka Komitetin e Vendit ose Komitetin e Degës. Falë këtij organizimi, secili nga barinj të krishterë ka mundësi t'u kushtojë vëmendje të plotë deleve të Jehovahit që i janë lënë nën kujdes. Këta barinj do t'i japin llogari Jehovahit dhe Krishtit.—Veprat 20:28.

Kjo mënyrë organizimi kërkon që secili prej nesh të jetë i bindur dhe i nënshtruar. Nuk do të donim kurrë të kishim qëndrimin e Diotrefit, i cili s'kishte respekt për ata që marrin drejtimin në kohën e tij. (3 Gjonit 9, 10) Përkundrazi, duam të zbatojmë fjalët e apostullit Pavël: «Jini të bindur ndaj atyre që marrin drejtimin mes jush, dhe jini të nënshtruar, sepse rrinë zgjuar për shpirtrat tuaj si ata që do të japin llogari, që ta bëjnë këtë me gëzim e jo me psherëtimë, sepse kjo do të ishte në dëmin tuaj.» (Hebrenjve 13:17) Disa binden kur janë dakord me udhëzimet që japin ata që marrin drejtimin, por nuk duan të nënshtrohen kur s'janë dakord me ato udhëzime ose kur nuk kuptojnë arsyen pse janë dhënë. Por, të mos harrojmë se të jemi të nënshtruar përfshin idenë që bindemi edhe kur nuk na vjen natyrshëm. Pra secili nga ne duhet të pyesë veten: 'A jam i bindur e i nënshtruar ndaj atyre që marrin drejtimin?'

Natyrisht, Fjala e Perëndisë nuk radhit çdo rregull ose procedurë që duhet për mbarëvajtjen e kongre-

gacionit. Gjithsesi, ajo thotë: «Çdo gjë le të ndodhë si ka hije dhe me rregull.» (1 Korintasve 14:40) Trupi Udhëheqës i bindet këtij drejtimi biblik, duke parashtruar disa procedura e udhëzime të dobishme për mbarëvajtjen dhe rregullsinë e kongregacionit. Nga ana e tyre, vëllezërit përgjegjës lënë shembullin për sa i përket bindjes, duke vënë në jetë këto procedura e udhëzime. Gjithashtu, ata tregohen ‘të arsyeshëm, të gatshëm t’u binden’ atyre që janë në pozita mbikëqyrjeje. (Jakovi 3:17) Kështu, çdo grup për shërbim, kongregacion, qark, krahinë dhe vend është bekuar me një trup besimtarësh të bashkuar e të rregullt, që nderon Perëndinë e lumtur.—1 Korintasve 14:33; 1 Timoteut 1:11.

Nga ana tjetër, fjalët e Pavlit te Hebrenjve 13:17 theksojnë edhe arsyen pse është e dëmshme fryma e mosbindjes. Për shkak të saj, vëllezërit përgjegjës mund ta bëjnë punën e tyre «me psherëtima». Ajo që duhet parë si një privilegj shërbimi të shenjtë, mund të bëhet një barrë kur një vëlla duhet të përballlet me frymën rebele dhe mungesën e bashkëpunimit në kope. Kjo pastaj do të ishte në dëmin «tuaj», domethënë të të gjithë kongregacionit. Veç kësaj, kur një njeri nuk pranon t’i nënshtrohet rregullit teokratik, ka edhe një ‘dëm’ tjetër. Nëse krenaria nuk e lë të nënshtrohet, kjo i dëmton marrëdhënien me Jehovain dhe krijon një hendek mes tij dhe Atit qiellor. (Psalmi 138:6) Prandaj, le të jemi të gjithë të vendosur që të mbetemi të bindur e të nënshtroar.

Si të qëndrosh i ndarë nga bota

«Nuk jeni pjesë e botës.»
—GJONI 15:19.

NATËN e fundit që ishte në tokë si njeri, Jezui shprehu shqetësim të thellë për mirëqenien e dishepujve pas vdekjes së tij. Madje iu lut Atit të tij për këtë: «Nuk po të lutem që t'i heqësh nga bota, por që t'i ruash nga i ligu. Ata nuk janë pjesë e botës, ashtu si unë nuk jam pjesë e botës.» (Gjoni 17:15, 16) Me këtë kërkesë të ndier, Jezui shprehu dashurinë e thellë që kishte për dishepujt dhe theksoi rëndësinë e fjalëve që u kishte thënë po atë natë disave prej tyre: «Nuk jeni pjesë e botës.» (Gjoni 15:19) Duket qartë se për Jezuin kishte shumë rëndësi që dishepujt e tij të qëndronin të ndarë nga bota.

² «Bota» që përmendi Jezui, i referohet gjithë njerëzimit të larguar nga Perëndia, nën sundimin e Satanait dhe skllav të frymës egoiste e krenare që vjen prej tij. (Gjoni 14:30; Efesianëve 2:2; 1 Gjonit 5:19) Prandaj, «miqësia me botën [e tillë] është armiqësi me Perëndi»

1. Çfarë theksoi Jezui natën e fundit që ishte në tokë si njeri?
2. Çfarë është «bota» që përmendi Jezui?

në». (Jakovi 4:4) Po si mund të jetojnë në botë, e megjithatë të jenë të ndarë prej saj, të gjithë ata që duan të mbejnë në dashurinë e Perëndisë? Do të analizojmë pesë mënyra: t'i qëndrojmë besnikë Mbretërisë së Perëndisë me Mbret Krishtin dhe të jemi asnjans në politikë; t'i kundërvihemi frymës së botës; të kemi veshje dhe paraqitje modeste; të mbajmë një sy të thjeshtë e të veshim armaturën frymore.

TË QËNDROJMË BESNIKË DHE ASNJANËS

³ Jezui nuk u përfshi fare në politikën e kohës së tij, por u përqendrua në predikimin e Mbretërisë së Perëndisë, qeverisë së ardhshme qiellore, Mbret i së cilës do të ishte vetë. (Danieli 7:13, 14; Luka 4:43; 17:20, 21) Kështu, kur ishte para guvernatorit romak Ponc Pilatit, Jezui mund të thoshte me plot gojën: «Mbretëria ime nuk është pjesë e kësaj bote.» (Gjoni 18:36) Dishepujt e tij të besueshëm imitojnë shembullin e Krishtit, duke i qëndruar besnikë atij dhe Mbretërisë së tij e duke ia shpallur botës këtë Mbretëri. (Mateu 24:14) Apostulli Pavël shkroi: «Prandaj, ne jemi ambasadorë në vend të

3. (a) Ç'qëndrim kishte Jezui ndaj politikës së kohës së tij? (b) Pse themi se dishepujt e mirosur të Jezuit shërbejnë si ambasadorë? (Shih edhe shënimin.)

TË KRISHTERËT E HERSHËM ISHIN ASNJANËS

Historia botërore sjell prova të shumta se të krishterët e hershëm ishin asnjëherë në politikë dhe nuk përziheshin në luftëra. Në librin *Fillimet e krishterimit* (anglisht) thuhet: «Themeluesit e krishterimit bënë shumë kujdes që të mos zhvillonin as prirjen më të vogël për të ndërhyrë drejtpërdrejt në rendin e vendosur politik.» Po ashtu, në librin *Rruga drejt civilizimit* (anglisht), thuhet: «Ata që sundonin botën pagane, nuk e kuptonin shumë dhe nuk para e pëlqenin krishterimin e hershëm . . . Të krishterët nuk pranonin të merrnin pjesë në disa detyra të qytetarëve romakë . . . Ata nuk merrnin poste politike.»

Teologu gjerman Peter Majnhold tha për të krishterët e hershëm dhe shërbimin ushtarak: «Për ta ishte e papajtueshme të ishte njëkohësisht i krishterë dhe ushtar.» Xhonatan Dajmëndi, shkrimtar për çështjet e fesë, shkroi në esenë e tij «Hulumtim i përputhjes së luftës me parimet e krishterimit», se për njëfarë periudhe pas vdekjes së Jezuit, dishepujt e Tij «nuk pranonin të shkonin në [luftë], cilatdo qofshin pasojat: sharjet, burgimi ose vdekja». Dajmëndi shtoi: «Këto fakte janë të pamohueshme.» Një shkrimtar tjetër tha se të krishterët nisën të shkonin ushtarë vetëm kur «krishterimi u korruptua».

Krishtit. . . . Si zëvendësues të Krishtit, ne lutemi: ‘Pajtohuni me Perëndinë’.»*—2 Korintasve 5:20.

⁴ Meqë përfaqësojnë një sovran ose një shtet të huaj, ambasadorët nuk ndërhyjnë në çështjet e brendshme të vendeve ku shërbejnë. Ata qëndrojnë asnjëherë. Gjithsesi, ambasadorët mbrojnë interesat e qeverisë së vendit që përfaqësojnë. E njëjta gjë thuhet për dishepujt e mirosur të Krishtit, «qytetaria [e të cilëve] gjendet në qiej». (Filipianëve 3:20) Falë predikimit të tyre të zellshëm për Mbretërinë, kanë ndihmuar miliona «dele të tjera» të Krishtit që ‘të pajtohen me Perëndinë’. (Gjoni 10:16; Mateu 25:31-40) Këta të fundit shërbejnë si të dërguar të Krishtit, duke mbështetur vëllezërit e tij të mirosur. Si një kope e vetme e bashkuar që përkrah Mbretërinë mesianike, të dyja grupet qëndrojnë krejt asnjëherë në çështjet politike të botës.—Isaia 2:2-4.

⁵ Por besnikëria ndaj Krishtit nuk është e vetmja arsye

* Që nga festa e Ditës së Pesëdhjetë të vitit 33 të e.s., Krishti ka qenë Mbret mbi kongregacionin e dishepujve të mirosur në tokë. (Kolosianëve 1:13) Në vitin 1914, Krishti mori pushtetin si Mbret mbi ‘mbretërinë e botës’. Prandaj, tani të krishterët e mirosur shërbejnë edhe si ambasadorë të Mbretërisë mesianike.—Zbulesa 11:15.

4. Si e kanë treguar të gjithë të krishterët e vërtetë besnikërinë ndaj Mbretërisë së Perëndisë? (Shih kutinë në faqen 66.)

5. Si ndryshon kongregacioni i krishterë nga populli i lashtë i Izraelit dhe si del në pah ky ndryshim?

pse të krishterët e vërtetë janë asnjans. Ndryshe nga populli i lashtë i Izraelit, të cilit Perëndia i kishte dhënë një vend gjeografik, ne jemi pjesë e një vëllazërie ndërkombëtare. (Mateu 28:19; 1 Pjetrit 2:9) Kështu, nëse do të mbështetnim ndonjë parti politike të vendit tonë, nuk do të kishim shumë liri fjale për të dhënë mesazhin e Mbretërisë dhe do të rrezikonim seriozisht unitetin tonë të krishterë. (1 Korintasve 1:10) Veç kësaj, në kohë lufte, do të na binte të luftonim kundër bashkëbesimtarëve, të cilët jemi urdhëruar t'i duam. (Gjoni 13:34, 35; 1 Gjonit 3:10-12) Pra, me arsye të vlefshme, Jezui u tha dishepujve të tij që të mos merrnin shpatën. Madje u tha të donin edhe armiqtë.—Mateu 5:44; 26:52; shih kutinë «A po qëndrojnë asnjans?», në faqen 70.

⁶ Ne si të krishterë të vërtetë ia kemi kushtuar jetën Perëndisë, jo ndonjë njeriu, institucioni njerëzor ose kombi. Te 1 Korintasve 6:19, 20 thuhet: «Ju nuk i përkitni vetes, sepse u bletë me një çmim.» Prandaj, dishepujt e Jezuit i japin «Cezarit» ç'i takon për sa i përket nderimit, taksave dhe nënshtrimit aq sa e lejon Perëndia, por i japin edhe «Perëndisë gjërat e Perëndisë».

6. Si ndikon kushtimi që i ke bërë Perëndisë në marrëdhëniet me 'Cezarin'?

(Marku 12:17; Romakëve 13:1-7) Në to përfshihet adhurimi i tyre, dashuria me gjithë shpirt dhe bindja besnike. Ata janë gati të japin edhe jetën për Perëndinë, po të jetë nevoja.—Luka 4:8; 10:27; Veprat 5:29; Romakëve 14:8.

T'I KUNDËRVIHEMI 'FRYMËS SË BOTËS'

⁷ Një mënyrë tjetër se si të krishterët qëndrojnë të ndarë nga bota, është duke iu kundërvënë frymës së saj të ligë. «Ne nuk morëm frymën e botës, por frymën që është nga Perëndia»,—shkroi Pavli. (1 Korintasve 2:12) Ai u tha efesianëve: «[Ju] ecnit dikur në të njëjtën udhë që ecën edhe sistemi i kësaj bote, duke vepruar në përputhje me sundimtarin e autoritetit të ajrit, frymës që tani vepron në bijtë e mosbindjes.»—Efesianëve 2:2, 3.

⁸ 'Ajri' ose fryma e botës është një forcë shtytëse e padukshme, që nxit mosbindjen ndaj Perëndisë dhe 'dëshirat e mishit e dëshirat e syve'. (1 Gjonit 2:16; 1 Timoteut 6:9, 10) Kjo frymë ka 'autoritet' në kuptimin që josh mishin mëkatar, është tinëzare, nuk lëshon pe në përpjekjet e saj dhe depërton ngado, ashtu si ajri. Për më tepër, ajo «vepron» te dikush duke i ushqyer pak nga pak karakteristika që Perëndia s'i pëlqen, si egoizmi, fodullëku, ambicia lakmitare dhe prirja për të vendosur normat e

7, 8. Ç'është 'fryma e botës' dhe si «vepron» ajo te njerëzit?

veta morale e për t'u rebeluar ndaj autoritetit.* Me dy fjalë, dalëngadalë fryma e botës bën që në zemrën e një njeriu të rrënjosen karakteristikat e Djallit.—Gjoni 8:44; Veprat 13:10; 1 Gjonit 3:8, 10.

⁹ A mund të zërë rrënjë në mendjen dhe në zemrën tënde fryma e botës? Po, por vetëm nëse e lejon ti, duke

* Shih librin *Të arsyeojmë nga Shkrimet*, faqet 148-151, botuar nga Dëshmitarët e Jehovait.

9. Si mund të hyjë në mendjen e në zemrën tonë fryma e botës?

A PO QËNDROJ ASNJANËS?

Parimi: «Mbretëria ime nuk është pjesë e kësaj bote.»—Gjoni 18:36.

Pyetje për vetëshqyrtim

- Si do ta shpjegoja pse nderimi i flamurit është një formë e adhurimit të idhujve?—Dalja 20:4, 5; 1 Gjonit 5:21.
- Si mund t'u tregoj respekt të thellë atyre që s'kanë të njëjtat bindje, ndërsa u shpjegoj pse nuk marr pjesë në disa ceremoni kombëtare?—1 Pjetrit 3:15.
- Ç'arsye kam që nuk përkrah asnjë parti politike e nuk kryej asnjë lloj shërbimi ushtarak?—Gjoni 13:34; 1 Gjonit 3:10-12.

* Shih Shtojcën, faqet 273-277.

ulur vigjilencën. (Proverbat 4:23) Shpesh ndikimi i saj nis në mënyrë tinëzare, ndoshta me shokët që mund të duken njerëz të mirë, por që s'e duan Jehovain. (Proverbat 13:20; 1 Korintasve 15:33) Mund ta thithësh këtë frymë të ligë edhe nëpërmjet literaturës së diskutueshme, siteve pornografike ose apostate në Internet, zbatimjes së dëmshme dhe sporteve tepër konkurruese. Faktikisht, mund të jetë çdo njeri ose çdo gjë që pasqyron mënyrën e të menduarit të Satanait ose të botës së tij.

¹⁰ Si t'i kundërvihemi frymës tinëzare të botës e të ruajmë veten në dashurinë e Perëndisë? Vetëm duke përfutur plotësisht nga masat që ka marrë Jehovai për mirëqenien tonë frymore e duke u lutur vazhdimisht për frymën e shenjtë. Jehovai është shumë më i madh se Djalli dhe se bota që ky ka nën kontroll. (1 Gjonit 4:4) Pra, është thelbësore të qëndrojmë pranë Jehovait, duke iu lutur atij.

TË JEMI MODESTË NË VESHJE E RREGULLIM

¹¹ Tregues të jashtëm të frymës që ndikon te një njeri, janë veshja, rregullimi dhe higjiena vetjake. Në shumë vende, normat për veshjen kanë rënë kaq poshtë, sa që një prezantues televiziv tha se shpejt prostitutat s'do të

10. Si t'i kundërvihemi frymës së botës?

11. Si ka ndikuar fryma e botës te normat për veshjen?

kenë më ç'të veshin për t'u dalluar. Edhe vajzat që ende s'kanë hyrë në adoleshencë, janë ndikuar nga kjo modë, pra «shumë lakuriqësi, pak modesti», siç thuhej në një gazetë. Një modë tjetër është veshja e çrregullt, që pasqyron frymën e rebelimit dhe mungesën e dinjitetit e të respektit për veten.

¹² Si shërbëtorë të Jehovahit, duam të dukemi sa më mirë, domethënë të vishemi pastër, me rregullsi, me shije dhe në përshtatje me rastin. Në çdo kohë, paraqitja jonë e jashtme duhet të pasqyrojë «modesti dhe mendje të shëndoshë». Kjo, së bashku me 'veprat e mira', u ka hije të gjithë atyre që pohojnë se nderojnë thellë Perëndinë, meshkuj a femra qofshin. Natyrisht, merakun ynë kryesor nuk është të dukemi para të tjerëve, por 'të ruajmë veten në dashurinë e Perëndisë'. (1 Timoteut 2:9, 10; Juda 21) Po, duam që stolisja jonë më e bukur të jetë «njeriu i fshehtë i zemrës . . . , [që] ka vlerë të madhe në sytë e Perëndisë».—1 Pjetrit 3:3, 4.

¹³ S'duhet të harrojmë edhe se stili ynë i veshjes dhe i rregullimit mund të ndikojë në pikëpamjen që kanë të tjerët për adhurimin e vërtetë. Kur përdoret për moralin, fjala greke e përkthyer «modesti» përcjell idenë e **12, 13. Cilat parime duhet të na udhëheqin për veshjen dhe rregullimin?**

nderimit të thellë dhe të respektit për ndjenjat e për mendimin e të tjerëve. Pra, duhet të bëjmë çmos t’i japim më tepër rëndësi ndërgjegjes së të tjerëve, sesa të drejtave që mendojmë se kemi për veshjen. Mbi të gjitha, duam të nderojmë Jehovahin e popullin e tij dhe ta rekomandojmë veten si shërbëtorë të Perëndisë duke bërë ‘gjithçka për lavdi të tij’.—1 Korintasve 4:9; 10:31; 2 Korintasve 6:3, 4; 7:1.

¹⁴ Veshja, rregullimi dhe pastërtia janë të rëndësishme sidomos kur jemi në shërbim ose kur ndjekim mbledhjet e krishtere. Pyet veten: ‘A tërheq vëmendje të papërshtatshme paraqitja ime e jashtme dhe higjiena? A i vënë në siklet të tjerët? A mendoj se të drejtat e mia në këto aspekte kanë më shumë rëndësi sesa kualifikimi për të marrë privilegje shërbimi në kongregacion?’—Psalmi 68:6; Filipianëve 4:5; 1 Pjetrit 5:6.

¹⁵ Bibla nuk ka një listë me rregulla për të krishterët për sa i përket veshjes, rregullimit dhe higjienës vetjake. Jehovahi nuk dëshiron të na mohojë lirinë për të zgjedhur ose të na pengojë që të përdorim aftësinë për të menduar. Përkundrazi, do që të bëhemi njerëz të

14. Ç’pyetje duhet t’i bëjmë vetes për paraqitjen tonë dhe për higjienën?

15. Pse në Fjalën e Perëndisë nuk ka ndonjë listë me rregulla për veshjen, rregullimin dhe higjienën vetjake?

pjekur që arsyetojnë në bazë të parimeve biblike dhe që «nëpërmjet përdorimit i kanë aftësitë perceptuese të stërvitura për të shquar si të drejtën, ashtu edhe të gabuarën». (Hebrenjve 5:14) Mbi të gjitha, do që ne të udhëhiqemi nga dashuria për Të dhe për të afërmin. (Marku 12:30, 31) Brenda këtyre kufijve, ka plot mundësi për një shumëllojshmëri veshjesh e rregullimesh. Kjo del në pah kur sheh turma të gëzuara e me veshje shumëngjyrëshe të shërbëtorëve të Jehovahit, kudo që janë mbledhur.

TA MBAJMË SYRIN ‘TË THJESHTË’

¹⁶ Fryma e botës është mashtruese dhe nxit miliona njerëz të mendojnë se do të jenë të lumtur vetëm po të kenë para dhe gjëra materiale. Mirëpo Jezui tha: «Edhe kur dikush ka me bollëk, jeta e tij nuk varet nga gjërat që zotëron.» (Luka 12:15) Jo se ai e miratonte asketizmin ose heqjen dorë nga çdo gëzim i jetës. Por tha se jetë e lumturi të vërtetë do të kenë vetëm ata që «janë të vetëdijshëm se kanë nevojë të mësojnë për Perëndinë» e që mbajnë një sy ‘të thjeshtë’, pra të përqendruar vetëm te marrëdhënia me Të. (Mateu 5:3; 6:22, 23) Pyet veten: ‘A e besoj vërtet atë që mësoi Jezui, apo po ndikohem

16. Si u kundërvihet fryma e botës mësimeve të Jezuit dhe ç’pyetje duhet t’i bëjmë vetes?

nga «ati i gënjeshtres»? (Gjoni 8:44) Çfarë zbulojnë fjalët, synimet, përparësitë e mia dhe mënyra si jetoj? —Luka 6:45; 21:34-36; 2 Gjonit 6.

¹⁷ «Mençuria del e drejtë me anë të veprave të veta», —tha Jezui. (Mateu 11:19) Të shohim vetëm disa nga dobitë që kanë ata që mbajnë një sy të thjeshtë. Gjejnë freskim të vërtetë në shërbim të Mbretërisë. (Mateu 11:29, 30) Shmangin ankthet e kota e kështu i kursejnë vetes shumë vuajtje mendore dhe emocionale. (1 Timoteut 6:9, 10) Kënaqen me gjërat e domosdoshme të jetës, kështu që kanë më tepër kohë për t'ia kushtuar familjes dhe shokëve të krishterë. Ngaqë kanë një sy të thjeshtë, mund të flenë më rehat. (Eklisiastiu 5:12) Provojnë gëzimin më të madh që vjen kur japin në çfarëdo mënyre që munden. (Veprat 20:35) Gjithashtu, kanë «bollëk në shpresë» dhe paqe të brendshme e kënaqësi. (Romakëve 15:13; Mateu 6:31, 32) Këto bekime s'kanë të çmuar!

TË VESHIM «ARMATURËN E PLOTË»

¹⁸ Ata që ruajnë veten në dashurinë e Perëndisë, janë të mbrojtur edhe nga orvatjet e Satanait që t'i pengojë t'i shërbejnë Atij. Djalli synon t'u heqë të krishterëve jo

17. Përmend disa dobi që kanë ata që mbajnë një sy të thjeshtë.

18. Si e përshkruan Bibla armikun tonë, metodat e tij dhe llojin e luftës që kemi?

vetëm lumturinë, por edhe jetën e përhershme. (1 Pjetrit 5:8) Pavli tha: «Ne nuk kemi një përleshje me gjakun e mishin, por me qeveritë, me autoritetet, me sundimtarët botërorë të kësaj errësire, me forcat e liga frymore në vendet qiellore.» (Efesianëve 6:12) Fjala «përleshje» tregon se luftimet nuk bëhen në distancë, si për shembull nga një bunker i futur diku, por trup më trup. Për më tepër, termat «qeveritë», «autoritetet» dhe «sundimtarët botërorë» tregojnë se sulmet që vijnë nga Satanai e nga demonët, janë tejet të organizuara e të planifikuara.

¹⁹ Por, pavarësisht nga dobësitë dhe kufizimet njerëzore, ne mund ta fitojmë këtë luftë. Si? Duke veshur «armaturën e plotë të Perëndisë». (Efesianëve 6:13) Kjo armaturë përshkruhet tek Efesianëve 6:14-18: «Qëndroni të patundur, me ijët të ngjeshura me të vërtetën, të veshur me parzmoren e drejtësisë, me këmbët të mbathura me pajimet e lajmit të mirë të paqes. Mbi të gjitha, merrni mburojën e madhe të besimit, me të cilën do të jeni në gjendje të shuani të gjitha shigjetat e zjarra të të ligut. Merrni edhe përkrenaren [ose shpresën] e shpëtimit dhe shpatën e frymës, që është fjala e Perëndisë. Ndërkaq, vazhdoni të luteni në çdo rast në frymë, dhe bëni çdo lloj lutjeje dhe përgjërimi.»

19. Përshkruaj armaturën frymore të të krishterëve.

²⁰ Kjo armaturë frymore vjen nga Perëndia, prandaj nuk do të na lërë në baltë, me kusht që ta mbajmë veshur gjithmonë. Ndryshe nga ushtarët e mirëfilltë që mund të kenë periudha pushimi të gjata midis luftimeve, të krishterët janë në një betejë të pareshtur për jetë a vdekje, e cila do të pushojë vetëm pasi Perëndia të shkatërrojë botën e Satanait dhe të hedhë në humnerë të gjitha krijesat e liga frymore. (Zbulesa 12:17; 20:1-3) Prandaj, në qoftë se po lufton me dobësi ose me dëshira të gabuara, mos u dorëzo! Të gjithëve na duhet të ‘rrahim me grushte’ veten për t’i qëndruar besnikë Jehovait. (1 Korintasve 9:27) Duhet të fillojmë të merakosemi vetëm nëse *nuk* po luftojmë më.

²¹ Për më tepër, nuk e fitojmë dot këtë luftë me forcat tona. Prandaj, Pavli na kujton se duhet t’i lutemi Jehovahit «në çdo rast në frymë». Njëkohësisht, duhet ta dëgjojmë Jehovahin duke studiuar Fjalën e tij e duke u shoqëruar në çdo rast me ‘bashkëluftëtarët’ tanë, pasi nuk jemi vetëm në këtë luftë. (Filemonit 2; Hebrenjve 10:24, 25) Kush është besnik në këto aspekte, jo vetëm që do të dalë fitimtar, por do të ketë mundësi ta mbrojë pa u lëkundur besimin kur të vihet në diskutim.

20. Si ndryshon situata jonë nga ajo e një ushtari të mirëfilltë?

21. Cila është e vetmja mënyrë për të fituar luftën tonë frymore?

TË JEMI GATI TË MBROJMË BESIMIN TONË

²² Jezui tha: «Ngaqë nuk jeni pjesë e botës, . . . bota ju urren.» (Gjoni 15:19) Prandaj, të krishterët duhet të jenë përherë gati të mbrojnë besimin e tyre, duke e bërë këtë me butësi e respekt. (1 Pjetrit 3:15) Pyet veten: ‘A e kuptoj pse disa herë Dëshmitarët e Jehovahit mbajnë një qëndrim që nuk përputhet me opinionin e shumicës? Kur duhet të marr edhe unë një qëndrim të tillë të vështirë, a jam plotësisht i bindur se ajo që thotë Bibla dhe klasa e skllavit të besueshëm, është e drejtë? (Mateu 24:45; Gjoni 17:17) Dhe, kur është fjala për të bërë ç’është e drejtë në sytë e Jehovahit, a jam jo vetëm i gatshëm për të vepruar ndryshe nga të tjerët, por edhe krenar që po veproj kë-shtu?’—Psalmi 34:2; Mateu 10:32, 33.

²³ Mirëpo, shpesh dëshira jonë për të qenë të ndarë nga bota, sprovohet në mënyra më tinëzare. Për shembull, siç e përmendëm më lart, Djalli përpiket t’i tërheqë në botën e tij shërbëtorët e Jehovahit, me anë të zbavitjes që ofron ajo. Si të zgjedhim zbavitje të dobishme, që do të na ripërtërijë e do të na lërë me ndërgjegje të pastër? Ky argument do të shqyrtohet në kapitullin vijues.

22, 23. (a) Pse duhet të jemi përherë gati që të mbrojmë besimin, e cilat pyetje duhet t’i bëjmë vetes? (b) Cili argument do të shqyrtohet në kapitullin vijues?

Si të zgjedhësh zbavitje të dobishme

«Gjithçka bëjeni për lavdi të Perëndisë.»
—1 KORINTASVE 10:31.

MENDO sikur ke në dorë një frutë të shijshme dhe bëhesh gati ta hash, por sheh një pjesë të kalbur. Ç’do të bësh? Ke tre mundësi: ta hash frutën siç është, me gjithë pjesën e kalbur; ta hedhësh të gjithën ose të heqësh pjesën e kalbur e të mbash të mirën. Ç’do të zgjidhje?

² Në njëfarë mënyre zbavitja është si ajo frutë. Nga njëherë, do që të argëtohesh ca, por e kupton se shumë zbavitje sot janë të prishura moralisht, të kalbura. Atëherë ç’të bësh? Disa e tolerojnë të keqen dhe pranojnë çdo lloj zbavitjeje që ofron kjo botë. Të tjerë shmangin çdo lloj zbavitjeje, për të qenë të sigurt se nuk e ekspozojnë veten para asgjëje të dëmshme. Kurse disa të tjerë shmangin me kujdes zbavitjen e dëmshme, por hera-herës zbaviten me gjëra që mund të thuhet se janë të dobishme. Çfarë duhet të zgjedhësh, që të ruash veten në dashurinë e Perëndisë?

1, 2. Çfarë mundësish kemi kur bëhet fjalë për zbavitjen?

³ Shumica nga ne do të zgjidhte mundësinë e tretë. E kuptojmë që kemi nevojë të argëtohemi, por duam të argëtohemi vetëm me gjëra të pastra moralisht. Prandaj duhet të analizojmë se si mund ta përcaktojmë ç'është e dobishme dhe e dëmshme. Por së pari le të shohim si mund të ndikojë zbavitja që zgjedhim në adhurimin që i bëjmë Jehovahit.

«GJITHÇKA BËJENI PËR LAVDI TË PERËNDISË»

⁴ Ca kohë më parë, një Dëshmitar i moshuar, i pagëzuar në vitin 1946, u shpreh: «E kam si synim që të jem i pranishëm në çdo fjalim pagëzimi dhe ta dëgjoj me kujdes sikur të ishte pagëzimi im.» Po përse? Ja si e shpjegoi: «Mbajtja qartë në mendje e kushtimit që kam bërë, ka qenë një hap i rëndësishëm për të qëndruar besnik.» Me siguri, edhe ti je dakord me këto fjalë. Kur i kujton vetes se i ke premtuar Jehovahit ta përdorësh gjithë jetën për t'i shërbyer, motivohesh të qëndrosh i palëkundur. (Eklisiastiu 5:4; Hebrenjve 10:7) Madje, meditimi për kushtimin që ke bërë, ndikon në pikëpamjen tënde jo vetëm për shërbimin e krishterë, por

3. Çfarë do të shqyrtojmë në vazhdim?

4. Si duhet të ndikojë kushtimi ynë në zbavitjen që zgjedhim?

edhe për çdo fushë tjetër të jetës, përfshirë zbavitjen. Apostulli Pavël e theksoi këtë të vërtetë kur u shkroi të krishterëve të kohës së tij: «Nëse hani, nëse pini apo nëse bëni diçka tjetër, *gjithçka* bëjeni për lavdi të Perëndisë.»—1 Korintasve 10:31.

⁵ Çdo gjë që bën në jetë, lidhet me adhurimin ndaj Jehovahit. Në letrën drejtuar romakëve, Pavli përdori një shprehje të fuqishme për t'u ngulitur bashkëbesimtarëve këtë të vërtetë. Ai u bëri thirrje: «T'i paraqitni trupat tuaj si një flijim të gjallë, të shenjtë e të pranueshëm për Perëndinë, që të bëni një shërbim të shenjtë me fuqinë tuaj për të arsyetuar.» (Romakëve 12:1) Trupi përfshin mendjen, zemrën dhe forcën fizike. Të gjitha këto ne i përdorim në shërbim të Perëndisë. (Marku 12:30) Pavli e cilëson këtë shërbim me gjithë shpirt si një flijim, fjalë që përmban një paralajmërim të tërthortë. Në Ligjin e Moisiut thuhej se Perëndia nuk e pranonte një flijim me të meta. (Levitiku 22:18-20) Edhe sot, nëse shërbimi i një të krishteri ose flijimi i tij, ndotet në ndonjë mënyrë, Perëndia nuk do ta pranojë. Po si mund të ndodhë kjo?

5. Si na ndihmon Levitiku 22:18-20 të dallojmë paralajmërimin që përmban Romakëve 12:1?

⁶ Pavli i këshilloi të krishterët në Romë: «Mos vazhdoni t'ia paraqitni gjymtyrët tuaja mëkatit.» Gjithashtu, u tha: «Bëni të vdesin veprat e trupit.» (Romakëve 6:12-14; 8:13) Më parë në letrën e tij, Pavli kishte dhënë disa shembuj të 'veprave të trupit'. Për njerëzimin mëkatar lexojmë: «*Goja* e tyre është plot mallkime.» «*Këmbët* e tyre janë të shpejta për të derdhur gjak.» (*Diodati i Ri*) «Në *sytë* e tyre nuk ka kurrfarë frike nga Perëndia.» (Romakëve 3:13-18) Një i krishterë do ta ndotte trupin, po t'i përdorte «gjymtyrët» e tij për këto vepra mëkatore. Për shembull, nëse një i krishterë sot sheh me dashje materiale të degjeneruara si pornografia, ose dhunë sadiste, po 'ia paraqet [sytë e tij] mëkatit', duke ndotur kështu gjithë trupin. Në këtë rast, çfarëdo adhurimi që mund të bëjë, nuk është më një flijim i shenjtë dhe Perëndia nuk e pranon. (Ligji i përtërirë 15:21; 1 Pjetrit 1:14-16; 2 Pjetrit 3:11) Sa shtrenjtë do ta paguante ngaqë zgjodhi zbavitje jo të dobishme!

⁷ Duket qartë se një i krishterë do të ketë pasoja të rënda nëse nuk e zgjedh siç duhet zbavitjen. Prandaj, me siguri duam të zgjedhim zbavitje që do ta stolisin

6, 7. Si mund ta ndotë një i krishterë trupin e tij e me cilat pasoja?

flijimin që i bëjmë Perëndisë, jo ta ndotin. Le të shohim si mund ta përcaktojmë ç'është e dobishme e ç'është e dëmshme.

‘URRE THELLËSISHT ATË QË ËSHTË E LIGË’

⁸ Në vija të trasha, zbavitjen mund ta ndajmë në dy kategori. E para përfshin zbavitje që të krishterët i shmangin prerazi, kurse tek e dyta hyjnë zbavitje që mund të jenë të pranueshme për ta ose jo. Le të shqyrtojmë fillimisht kategorinë e parë, domethënë zbavitjet që të krishterët i shmangin.

⁹ Siç u përmend edhe në kapitullin e parë, disa lloj zbavitjesh paraqesin veprime që dënohen haptazi në Bibël. Mendo për sitet e Internetit, filmat, programet televizive dhe muzikën me përmbajtje sadiste a demone, me pornografi ose që nxitin praktika imorale e të neveritshme. Kjo kategori zbavitjesh i nxjerr në një dritë pozitive veprimet që janë në kundërshtim me parimet ose ligjet e Biblës, prandaj të krishterët e vërtetë duhet ta mënjanojnë fare. (Veprat 15:28, 29; 1 Korintasve 6:9, 10; Zbulesa 21:8) Duke hedhur poshtë

**8, 9. (a) Në cilat kategori mund të ndahet përgjithësisht zbavitja?
(b) Cilën lloj zbavitjeje hedhim poshtë e përse?**

këtë lloj zbavitjeje të dëmshme, po i tregon Jehovahit se vërtet ‘e urren thellësisht atë që është e ligë’ dhe se gjithnjë ‘largolesh nga e keqja’. Në këtë mënyrë ke një «besim pa hipokrizi».—Romakëve 12:9; Psalmi 34:14; 1 Timoteut 1:5.

¹⁰ Por disa mendojnë se s’ka ndonjë të keqe të zbavitësh duke parë gjëra që paraqesin hapur e me hollësi sjelljen imorale. Ata arsyetojnë: ‘Edhe pse i shoh këto nëpër filma e programe televizive, vetë s’kam për t’i bërë kurrë.’ Ky arsyetim është mashtrues dhe i rrezikshëm. (Jeremia 17:9) A mund të themi se ‘e urrejmë thellësisht atë që është e ligë’, nëse na duket zbavitëse të shohim gjëra që Jehovahi i dënon? Po të ekspozohemi vazhdimisht ndaj sjelljes së gabuar, do të na mpihet ndërgjegjja. (Psalmi 119:70; 1 Timoteut 4:1, 2) Kjo pastaj mund të ndikojë për keq në atë që bëjmë ose në pikëpamjen që kemi për sjelljen mëkatore të të tjerëve.

¹¹ Kjo ka ndodhur vërtet. Disa të krishterë kanë bërë veprime imorale të ndikuar nga gjërat që kishin zakon të shihnin për t’u zbavitur. E mësuam duke e

10. Cili arsyetim për zbavitjen është i rrezikshëm e përse?

11. Si është vërtetuar shkrimi i Galatasve 6:7 për zbavitjen?

hequr mbi kurriz se «çfarëdo që të mbjellë njeriu, atë edhe do të korrë». (Galatasve 6:7) Por ky mësim i hidhur mund të shmanget. Në qoftë se me kujdes mbjell në mendje gjëra të pastra moralisht, do të kesh kënaqësinë të korrësh rezultate të mira.—Shih kutinë «Çfarë zbavitjeje të zgjedh?», më poshtë.

ÇFARË ZBAVITJEJE TË ZGJEDH?

Parimi: «Urreni thellësisht atë që është e ligë, kapuni fort pas asaj që është e mirë.»
—Romakëve 12:9.

A do të kënaqej Perëndia nëse . . .

- teksti i këngëve që dëgjoj, më pengon ta mbaj mendjen te gjërat e dëlira?—1 Korintasve 6:9, 10.
- imitoj fjalët dhe veprimet e këqija të personazheve në filmat që shoh?—Luka 6:40.
- zgjedh lojëra elektronike ku duhet të bëj rolin e një njeriu të dhunshëm ose imoral?
—Psalmi 11:5, 7.
- normat që u predikoj të tjerëve nuk i zbatoj vetë kur duhet të zgjedh zbavitjen?—Romakëve 2:21.

VENDIME PERSONALE TË BAZUARA NË PARIMET BIBLIKE

¹² Të shohim tani kategorinë e dytë, domethënë zbavitjen që nxjerr në pah veprime që as dënohen drejtpërdrejt, as miratohen hapur në Fjalën e Perëndisë. Kur të zgjedhë nga kjo kategori zbavitjesh, çdo i krishterë duhet të vendosë vetë çfarë i duket e dobishme. (Galatasve 6:5) Gjithsesi, nuk jemi pa drejtim. Në Bibël ka parime ose të vërteta themelore që na ndihmojnë të kuptojmë si i sheh Jehovahi gjërat. Duke u kushtuar vëmendje këtyre parimeve, do të arrijmë të dallojmë «se cili është vullneti i Jehovahit» në çdo gjë, edhe në zbavitjen që zgjedhim.—Efesianëve 5:17.

¹³ Normalisht, jo të gjithë të krishterët e kanë zhvilluar në të njëjtën masë aftësinë dalluese ose perceptimin e sjelljes së përshtatshme. (Filipianëve 1:9) Për më tepër, e kuptojmë se në fushën e zbavitjes, shijet ndryshojnë. Prandaj s'duhet të presim që të gjithë të krishterët të marrin të njëjtat vendime. Gjithsesi,

12. Si lidhet Galatasve 6:5 me zbavitjen e çfarë do të na drejtojë kur të marrim vendime?

13. Ç'do të na shtyjë të shmangim zbavitjen që mund t'i shkaktojë pakënaqësi Jehovahit?

sa më shumë të ndikojnë në mendjen e në zemrën tonë parimet hyjnore, aq më shumë do të duam të shmangim çdo formë zbavitjeje që mund t'i shkaktojë pakënaqësi Jehovait.—Psalmi 119:11, 129; 1 Pjetrit 2:16.

¹⁴ Kur zgjedh zbavitjen, duhet të mbash parasysht edhe një faktor tjetër të rëndësishëm: kohën. Përmbajtja e zbavitjes tregon çfarë të duket e pranueshme, por sasia e kohës që i kushton, tregon çfarë të duket më e rëndësishme. Natyrisht, për të krishterët, më shumë rëndësi kanë gjërat që lidhen me adhurimin e Perëndisë. (Mateu 6:33) Atëherë, si të sigurohesh se po vazhdon t'i mbash në vend të parë në jetë interesat e Mbretërisë? Apostulli Pavël tha: «Vazhdoni të shikoni me kujdes që mënyra se si ecni, të mos jetë si të pamedët, por si të mençurit, duke blerë kohën e duhur për veten tuaj.» (Efesianëve 5:15, 16) Nëse vendos kufij të qartë për sasinë e kohës që do të harxhosh për t'u zbavitur, do të kesh mjaft kohë për «gjërat më të rëndësishme», pra për aktivitetet që të rritin mirëqenien frymore.—Filipianëve 1:10.

14. (a) Ç'faktor duhet të mbash parasysht kur zgjedh zbavitjen? (b) Si t'i mbash në vend të parë në jetë interesat e Mbretërisë?

¹⁵ Gjithashtu, është e mençur që, për të qenë brenda, të lësh një distancë sigurie kur zgjedh zbavitjen. Ç'do të thotë kjo? Të marrim përsëri shembullin e frutës. Që të mos hamë pa dashje ndonjë pjesë të kalbur, zakonisht presim jo vetëm atë pjesë, por edhe pak rreth e qark saj. Po kështu, është e mençur të kemi edhe ne një distancë sigurie kur zgjedhim zbavitjen. Një i krishterë i mençur nuk shmang vetëm zbavitjen që është qartësisht kundër parimeve biblike, por edhe çdo zbavitje të dyshimtë ose që duket se përmban elemente që mund ta dëmtojnë frymësisht. (Proverbat 4:25-27) Do të arrish ta bësh këtë nëse ndjek pikë për pikë këshillat e Fjalës së Perëndisë.

«ÇDO GJË TË DËLIRË»

¹⁶ Kur zgjedhin zbavitjen, para së gjithash të krishterët e vërtetë mbajnë parasysh pikëpamjen e Jehovahit. Ndjenjat dhe normat e tij janë shpalosur qartë në Bibël. Për shembull, mbreti Solomon rendit disa gjëra që Jehovahi i urren, si «gjuha gënjeshtare dhe duart që derdhin gjak të pafaj, zemra që sajon plane të

15. Pse është e mençur të lëmë një distancë sigurie kur zgjedhim zbavitjen?

16. (a) Si ta tregojmë se kemi pikëpamjen e Jehovahit për moralin?

(b) Si mund të të bëhet mënyrë jetese zbatimi i parimeve biblike?

dëmshme, këmbët që turren drejt së keqes». (Proverbat 6:16-19) Si duhet të ndikojë pikëpamja e Jehovahit në pikëpamjen tënde? Psalmisti bën thirrje: «Ju që doni Jehovahin, urreni të keqen.» (Psalmi 97:10) Zbavitja që zgjedh, duhet të tregojë se i urren me gjithë mend ato gjëra që urren Jehovahi. (Galatasve 5:19-21) Mos harro edhe se ajo që tregon se ç’lloj njeriu je, nuk janë veprimet që bën në publik, por gjërat që bën kur je vetëm. (Psalmi 11:4; 16:8) Pra, nëse do me gjithë zemër të pasqyrosh në çdo fushë të jetës ndjenjat e Jehovahit për çështjet morale, do të bësh gjithnjë zgjedhje që janë në përputhje me parimet biblike. Kjo do të të bëhet mënyrë jetese.—2 Korintasve 3:18.

¹⁷ Ç’mund të bësh tjetër për t’u siguruar se do t’i zgjedhësh zbavitjet në përputhje me mënyrën si

17. Cilat pyetje duhet të bëjmë para se të zgjedhim zbavitjen?

Para se të zgjedhin një lloj zbavitjeje, të krishterët pyesin veten:

- Si do të ndikojë në marrëdhënien time me Perëndinë?
- Si do të ndikojë tek unë?
- Si do të ndikojë te të tjerët?

mendon Jehovahi? Mendo për këtë pyetje: ‘Si do të ndikojë kjo tek unë dhe te marrëdhënia që kam me Perëndinë?’ Për shembull, para se të vendosësh a do ta shohësh një film, pyet veten: ‘Si do të ndikojë në ndërgjegjen time?’ Le të shohim ç’parime vlejné për këtë.

¹⁸ Një parim kryesor gjendet te Filipianëve 4:8: «*Vazhdoni të mendoni për çdo gjë të vërtetë, çdo gjë që vlerësohet si serioze, çdo gjë të drejtë, çdo gjë të dëlirë, çdo gjë të dashur, çdo gjë për të cilën flitet mirë, çfarëdo virtyti dhe çfarëdo gjëje të denjë për t’u lëvduar.*» Natyrisht, Pavli s’po fliste për zbavitjen, po për meditimin e zemrës, që duhet të përqendrohet te gjërat që i pëlqejné Perëndisë. (Psalmi 19:14) Gjithsesi, në parim fjalët e tij zbatohen edhe për zbavitjen. Si zbatohen?

¹⁹ Pyet veten: ‘A ma mbushin mendjen me «çdo gjë të dëlirë» filmat, lojërat elektronike, këngët ose zbavitjet e tjera që zgjedh?’ Për shembull, pasi sheh një film, cilat pamje të mbeten në mendje? Në qoftë se **18, 19. (a) Si na ndihmon parimi te Filipianëve 4:8 të përcaktojmë nëse zbavitja që zgjedhim është e dobishme? (b) Cilat parime të tjera mund të të ndihmojnë të zgjedhësh zbavitje të mira? (Shih shënimin.)**

janë pamje të këndshme, të pastra e përtëritëse, atëherë do të thotë se kjo zbavitje ishte e dobishme. Por, nëse filmi që pe, të bën të mendosh gjëra jo të dëlira, atëherë zbavitja nuk ishte e dobishme, madje të ka bërë dëm. (Mateu 12:33; Marku 7:20-23) Pse? Sepse të mendosh për gjëra të papastra, të trazon paqen mendore, të lë vrage në ndërgjegjen e stërvitur sipas Biblës dhe mund të të prishë marrëdhënien me Perëndinë. (Efesianëve 5:5; 1 Timoteut 1:5, 19) Duke parë se kjo lloj zbavitjeje të dëmton ty personalisht, ji i vendosur ta shmangësh!* (Romakëve 12:2) Bëhu si psalmisti që iu lut Jehovahit: «M'i largo sytë nga gjërat e kota; në udhën tënde më ruaj gjallë.»—Psalmi 119:37.

JEPU PËRPARËSI TË TJERËVE

²⁰ Pavli përmendi një parim biblik kryesor që duhet ta mbash parasysh kur merr vendime për çështje personale. Ai tha: «Gjithçka është e ligjshme, por jo gjithçka ndërton. Secili le të vazhdojë të kërkojë jo përfitimin e vet, por atë të tjetrit.» (1 Korintasve

* Disa parime të tjera që zbatohen për zbavitjet, i gjejmë te Proverbat 3:31; 13:20; Efesianëve 5:3, 4 dhe te Kolosianëve 3:5, 8, 20.

20, 21. Si lidhet 1 Korintasve 10:23, 24 me zgjedhjen e zbavitjeve të dobishme?

10:23, 24) Si lidhet ky parim me zgjedhjen e zbavitjeve të dobishme? Duhet të pyesësh veten: ‘Si do të ndikojë te të tjerët zbavitja që zgjedh?’

²¹ Ndoshta ty ta lejon ndërjegjja një lloj zbavitjeje që të duket «e ligjshme» ose e pranueshme. Por, nëse vëren se u duket e papranueshme bashkëbesimtarëve që e kanë më strikte ndërjegjen, mund të vendosësh të tërhiqesh. Përse? Sepse nuk do që ‘të mëkatosh kundër vëllezërve të tu’ ose madje ‘të mëkatosh kundër Krishtit’, siç tha Pavli, duke ua bërë të vështirë bashkëbesimtarëve të qëndrojnë besnikë ndaj Perëndisë. E merr për zemër këshillën: «Ruhuni të mos bëheni shkak pengese.» (1 Korintasve 8:12; 10:32) Sot të krishterët e vërtetë e zbatojnë këshillën e menduar mirë dhe të goditur që dha Pavli, duke shmangur zbavitjet që mund të jenë ‘të ligjshme’, por që nuk ‘ndërtojnë’. —Romakëve 14:1; 15:1.

²² Por, për t’u dhënë përparësi të tjerëve, duhet të shohim edhe anën tjetër të medaljes. I krishteri që e ka ndërjegjen më strikte, s’duhet të ngulë këmbë që të gjithë pjesëtarët e kongregacionit të veprojnë sipas

22. Pse të krishterët lënë vend për pikëpamje të ndryshme në çështjet personale?

pikëpamjes së tij më të ngushtë për atë që është zbavitje e përshtatshme. Atëherë do të ishte si një shofer në autostradë, i cili këmbëngul që të gjithë shoferët e tjerë që po përdorin atë kors, të kenë shpejtësinë që preferon ai. Kjo do të ishte një kërkesë e paarsyeshme. Nga dashuria e krishterë, ai që e ka ndërgjegjen më strikte, duhet të respektojë bashkëbesimtarët që kanë pikëpamje disi ndryshe nga e tija, por që gjithsesi janë brenda kufijve të parimeve të krishtere. Në këtë mënyrë, ‘të gjithë do ta njohin arsyetueshmërinë e tij’. —Filipianëve 4:5; Eklisiastiu 7:16.

²³ Me pak fjalë, si të sigurohesh se po zgjedh zbavitje të dobishme? Shmang çdo lloj zbavitjeje që tregon sheshit veprime të degraduara e imorale që dënohen qartë në Fjalën e Perëndisë. Ndiq parimet biblike që mund të zbatohen për ato lloj zbavitjesh që nuk përmenden specifikisht në Bibël. Shmang zbavitjen që të dëmton ndërgjegjen dhe ji gati të heqësh dorë nga disa forma zbavitjeje që mund të fyejnë të tjerët, sidomos bashkëbesimtarët. Urojmë që vendimi yt i palëkundur për këtë, t’i sjellë lavdi Perëndisë e të të ruajë ty dhe familjen në dashurinë e tij!

23. Si të sigurohesh se po zgjedh zbavitje të dobishme?

A e vlerëson jetën ashtu si Perëndia?

«Ti je burimi i jetës.»
—PSALMI 36:9.

ATI ynë qiellor na ka dhënë një dhuratë të pashoqe: jetën si njerëz me aftësinë për të arsyetuar e për të pasqyruar cilësitë e tij. (Zanafilla 1:27) Falë kësaj dhurate të çmuar arrijmë të kuptojmë si na sjellin dobi parimet biblike. Duke i zbatuar ato parime, mund të bëhemi njerëz të pjekur frymësisht, që e duan Jehovahin dhe që i kanë «aftësitë perceptuese të stërvitura për të shquar si të drejtën, ashtu edhe të gabuarën».—Hebrenjve 5:14.

² Sot aftësia për të arsyetuar rreth parimeve biblike është shumë e rëndësishme, pasi bota është bërë kaq e ndërlikuar, saqë s'do të mjaftonin kurrë ligjet për çdo situatë që mund të lindë në jetë. Këtë e ilustron më së miri mjekësia, sidomos kur bëhet fjalë për produktet dhe procedurat që lidhen me gjakun, një çështje me interes për të gjithë ata që duan t'i binden Jehovahit.

1, 2. Cila dhuratë e Perëndisë është veçanërisht me vlerë sot e përse?

Gjithsesi, nëse i kuptojmë parimet biblike që kanë të bëjnë me këtë çështje, normalisht do të arrijmë të marrim vendime të mençura që na lënë me ndërgjegje të pastër dhe na ruajnë në dashurinë e Perëndisë. (Proverbat 2:6-11) Le të shohim disa nga këto parime.

JETA DHE GJAKU JANË TË SHENJTË

³ Për herë të parë Jehovahi e tregoi lidhjen e ngushtë mes jetës dhe gjakut, si dhe shenjtërinë e tyre, pak pasi Kaini vrau Abelin. «Dëgjo! Gjaku i vëllait tënd po më thërret nga toka»,—i tha Perëndia Kainit. (Zanafilla 4:10) Për Jehovahin, gjaku i Abelit përfaqësonte jetën e tij, e cila ishte prerë në mes mizorisht. Prandaj mund të thuhet se gjaku i Abelit i thërriste Perëndisë për hakmarrje.—Hebrenjve 12:24.

⁴ Pas Përmbytjes së kohës së Noesë, Perëndia u dha leje njerëzve që të hanin mishin e kafshëve, por jo bashkë me gjakun. Ai u tha: «Vetëm mos e hani mishin me shpirtin e tij, domethënë me gjakun e tij. Veç kësaj, do të kërkoj llogari për gjakun e shpirtrave tuaj.» (Zanafilla 9:4, 5) Ky urdhër vlen për të gjithë pasardhësit

3, 4. Kur u fol për herë të parë në Shkrime për shenjtërinë e gjakut, dhe në cilat parime bazohet?

e Noesë deri në ditët tona. Ai rithekson atë çka nënkuptohet në fjalët që i tha Perëndia Kainit, pra se shpirti ose jeta e të gjitha krijesave përfaqësohet nga gjaku. Gjithashtu, ky dekret nuk lë vend për dyshim se Jehovahi, Burimi i jetës, do t’u kërkojë llogari të gjithë njerëzve që nuk tregojnë respekt për jetën dhe gjakun. —Psalmi 36:9.

⁵ Këto dy të vërteta themelore dalloheshin qartë edhe në Ligjin e Moisiut. Te Levitiku 17:10, 11 lexojmë: «Nëse dikush . . . ha çfarëdolloj gjaku, unë do të kthehem kundër atij që ha gjak dhe do ta shfaros patjetër nga populli. Sepse shpirti i gjallesës është në gjak, dhe unë e kam caktuar të vihet mbi altar për të bërë shlyerjen për shpirtrat tuaj, sepse gjaku bën shlyerjen, meqë shpirti është në të.»*—Shih kutinë «Fuqia shlyese e gjakut», në faqen 97.

⁶ Po të mos përdorej në altar, gjaku i një kafshe të therur duhej derdhur përtokë. Kështu, në kuptimin

* Për deklaratën e Perëndisë se «shpirti i gjallesës është në gjak», një revistë komenton: «Ndonëse gjaku mund të ketë edhe kuptim metaforik, kjo shprehje ka kuptim të mirëfilltë: për jetën është e domosdoshme çdo lloj qelize e gjakut.»—*Scientific American*.

5, 6. Si e tregon Ligji i Moisiut se gjaku është i shenjtë dhe i çmuar? (Shih edhe kutinë në faqen 100.)

FUQIA SHLYESE E GJAKUT

Në Fjalën e Perëndisë, gjaku konsiderohet i barabartë me jetën. Për këtë arsye, në Izraelin e lashtë, një mëkatar që shkelte një urdhërim të Perëndisë dhe pendohej, mund t'i paraqiste atij një flijim në kafshë, në vend që të dënohej. (Levitiku 4:27-31) Ky flijim ia shlyente mëkatin, por vetëm përkohësisht.

Siç është përdorur në Bibël, «shlyerja» jep idenë e «shkëmbimit» ose të «mbulimit», siç do ta mbulonte kapaku i duhur një enë. Natyrisht, asnjë kafshë nuk mund të «mbulonte» ose të shlyente në mënyrë të përsosur mëkatet e njeriut. Gjithsesi, flijimet në kafshë ishin hije e flijimit të përsosur shlyes që do të vinte më vonë.—Hebrenjve 10:1, 4.

Kjo shlyerje u bë «nëpërmjet blatimit të trupit të Jezu Krishtit një herë e mirë». (Hebrenjve 10:10) Jeta e përsosur njerëzore e Krishtit, e përfaqësuar nga 'gjaku i tij i çmuar, si ai i një qengji të patëmetë dhe të panjollë', ishte barasvlerësi i përsosur i jetës që humbi Adami. (1 Pjetrit 1:19) Kështu, me shumë mjeshtëri e dashuri, u vu në vend drejtësia dhe u siguroa 'çlirimi ynë i përhershëm'.—Hebrenjve 9:11, 12; Gjoni 3:16; Zbulesa 7:14.

simbolik, jeta i kthehej Pronarit të saj fillestar. (Ligji i përtërirë 12:16; Ezekieli 18:4) Megjithatë, po të shikosh, izraelitët nuk duhej të shkonin në ekstrem e të përpiqeshin të hiqnin çdo gjurmë gjaku nga mishi i kafshës. Po qe se kafsha ishte therur siç duhej dhe i ishte derdhur gjaku, izraelitët mund ta hanin me ndërgjegje të pastër, pasi Jetëdhënësit do t'i ishte treguar respekti i duhur për jetën.

⁷ Davidi, «një njeri siç [ia donte] zemra» Perëndisë, i kuptoi parimet ku bazohej ligji i Tij për gjakun. (Veprat 13:22) Në një rast, kur Davidi kishte shumë etje, tre nga burrat e tij çanë përmes kampit armik, morën ujë nga një sternë dhe ia sollën. Si reagoi ai? «Të pi unë gjakun e njerëzve që vunë në rrezik shpirtin e tyre?!»—pyeti. Për Davidin, të pinte atë ujë do të ishte sikur të pinte gjakun e njerëzve që kishin rrezikuar jetën për ta marrë. Prandaj, ndonëse kishte etje, «e derdhi para Jehovait».—2 Samuelit 23:15-17.

⁸ Rreth 2.400 vjet pas dekretit që iu dha Noesë dhe rreth 1.500 vjet pasi u bë besëlidhja e Ligjit, Jehovai e

7. Si tregoi respekt Davidi për shenjtërinë e gjakut?

8, 9. A ndryshoi pikëpamja e Perëndisë për gjakun pas themelimit të kongregacionit të krishterë? Shpjego.

frymëzoi trupin udhëheqës të kongregacionit të hershëm të krishterë që të shkruante: «Frymës së shenjtë dhe neve na u duk mirë të mos ju shtonim asnjë barrë tjetër, përveç këtyre gjërave të nevojshme: të vazhdoni të rrini larg nga gjërat e flijuara idhujve, nga gjaku, nga kafshët e mbytura dhe nga kurvëria.»—Veprat 15: 28, 29.

⁹ Duket qartë se trupi udhëheqës i shekullit të parë e kuptonte se gjaku është i shenjtë dhe keqpërdorimi i tij është po aq i gabuar nga ana morale, sa edhe idhujtaria ose kurvëria. Edhe të krishterët e vërtetë sot kanë këtë pikëpamje. Për më tepër, ata udhëhiqen nga parimet biblike, prandaj e kënaqin Jehovain kur marrin vendime për përdorimin e gjakut.

PËRDORIMI I GJAKUT NË MJEKËSI

¹⁰ Dëshmitarët e Jehovahit e kuptojnë se ‘të rrinë larg nga gjaku’ do të thotë të mos pranojnë transfuzione gjaku e të mos e dhurojnë ose ta depozitojnë gjakun e tyre për transfuzion. Nga respekti për ligjin e 10, 11. (a) Ç’pikëpamje kanë Dëshmitarët e Jehovahit për transfuzionin e gjakut komplet dhe të përbërësve të tij kryesorë? (b) Në cilat aspekte mund të kenë pikëpamje të ndryshme të krishterët për sa i përket gjakut?

RESPEKT PËR JETËN E KAFSHËVE

Edhe pse Jehovahi na ka lejuar t'i vrasim kafshët për ushqim e veshje ose për vetëmbrojtje, këtë autorizim duhet ta përdorim me ekuilibër dhe dashamirësi. (Zanafilla 3:21; 9:3) S'duam të jemi si Nimrodi mizor, një gjahtar që me sa duket i vriste kafshët thjesht për kënaqësinë që i jepte kjo. (Zanafilla 10:9) Duhet të imitojmë Jehovahin, i cili interesohet për të gjitha kafshët, goftë edhe për harabelat e vegjël.—Jonai 4:11; Mateu 10:29.

Ky interesim i Perëndisë u pasqyrua në Ligjin e Moisiut. (Dalja 23:4, 5, 12; Ligji i përtërirë 22:10; 25:4) Në përputhje me këtë Ligj, te Proverbat 12:10 thuhet: «I drejti kujdeset për shpirtin e kafshës së tij shtëpiake, por mëshira e të ligjve është mizore.» Së shpejti, njerëzit mizorë dhe veprat e tyre do t'i përkasin së kaluarës.

Perëndisë, nuk pranojnë as katër përbërësit kryesorë të gjakut: rruazat e kuqe, rruazat e bardha, pllakëzat dhe plazmën.

¹¹ Sot, me anë të ndërhyrjeve të mëtejshme, shpesh këta përbërës ndahen në fraksione më të vogla që përdoren në një larmi mënyrash. A mund t'i pranojë një i

krishterë këto fraksione? A i konsideron si «gjak»? Secili duhet të vendosë vetë për këtë çështje. I njëjti parim vlen për procedurat mjekësore që përfshijnë gjakun e vetë pacientit si hemodializa, hollimi i gjakut dhe riaftësimi i gjakut, me kusht që ai të mos jetë depozituar që më përpara.—Shih Shtojcën, faqet 277-280.

¹² A kanë ndonjë rëndësi për Jehovahin çështjet për të cilat jemi të lirë të vendosim vetë? Po, kanë, sepse ai interesohet shumë për mendimet dhe motivet tona. (Proverbat 17:3; 21:2; 24:12) Prandaj, pasi të kërkojmë udhëheqjen e Jehovahit dhe të bëjmë kërkime për një mjekim ose procedurë mjekësore, duhet të dëgjojmë zërin e ndërgjegjes sonë të stërvitur nga Bibla. (Romakëve 14:2, 22, 23) Natyrisht, askush nuk duhet të na detyrojë të veprojmë siç do të bënte ai vetë, dhe as ne s'duhet të pyesim: «Po të ishe ti në vendin tim, ç'do të bëje?» Në çështje të tilla, çdo i krishterë duhet «të mbajë ngarkesën e vet».*—Galatasve 6:5; Romakëve 14:12; shih kutinë «A është i shenjtë gjaku për mua?», në faqen 104.

* Shih *Zgjhuni!*, gusht 2006, faqet 3-12, botuar nga Dëshmitarët e Jehovahit.

12. Si duhet t'i shohim e t'i zgjidhim çështjet e ndërgjegjes?

A e vlerëson jetën ashtu si Perëndia?

LIGJET E JEHOVAIT PASQYROJNË DASHURINË E TIJ SI ATË

¹³ Ligjet dhe parimet që gjejmë në Bibël, e paraqesin Jehovahin si Ligjvënës të mençur dhe Atë të dashur që interesohet thellësisht për mirëqenien e fëmijëve të tij. (Psalmi 19:7-11) Edhe pse urdhri ‘rrini larg nga gjaku’ nuk u dha për arsye shëndetësore, prapëseprapë na mbron nga ndërlikimet që sjellin transfuzionet e gjakut. (Veprat 15:20) Shumë veta në fushën e shëndetësisë, e konsiderojnë kirurgjinë pa gjak si «standardin e artë» të mjekësisë moderne. Kurse të krishterëve të vërtetë, këto zhvillime thjesht u vërtetojnë edhe një herë mençurinë e pakrahasueshme të Jehovahit dhe dashurinë e tij atërore.—Isaia 55:9; Gjoni 14:21, 23.

¹⁴ Interesimi i Perëndisë për mirëqenien e popullit të tij të lashtë të Izraelit, u pasqyrua në shumë nga ligjet që u dha. Për shembull, ai u kërkonte izraelitëve që të bënin një parmak rreth e qark tarracës së shtëpisë për të parandaluar aksidentet, sepse në tarracë bëheshin mjaft aktivitete. (Ligji i përtërirë 22:8; 1 Samue-

13. Si e paraqesin Jehovahin ligjet dhe parimet që na ka dhënë? Ilustroje.

14, 15. (a) Cilat ligje pasqyronin dashurinë e Perëndisë për popullin e tij? (b) Si mund t’i zbatosh parimet ku bazohen këto rregulla sigurie?

lit 9:25, 26; Nehemia 8:16; Veprat 10:9) Gjithashtu, Perëndia dha urdhër që demat e rrezikshëm të mbahe-
shin nën mbikëqyrje. (Dalja 21:28, 29) Shpërfillja e kë-
tyre kërkesave tregonte haptas mungesë respekti për
mirëqenien e të tjerëve dhe mund të sillte faj gjaku.

¹⁵ Si t'i zbatosh parimet ku bazohen këto ligje? Për
shembull, mund të mendosh për gjendjen e makinës
sate, për mënyrën si e nget, për kafshët që mban në
shtëpi, për shtëpinë, për vendin e punës ose për zba-
vitjen që zgjedh. Në disa vende, aksidentet janë shka-
ku kryesor i vdekjeve të rinjtë, shpesh ngaqë rrezi-
kojnë kot. Kurse të rinjtë që duan të qëndrojnë në
dashurinë e Perëndisë, e vlerësojnë jetën dhe nuk re-
ndin pas emocioneve të forta që provohen në aktivite-
te të rrezikshme. Nuk mashtrohen nga mendimi se kur
je i ri, s'të gjen gjë. Përkundrazi, e gëzojnë rininë duke
ndenjuri larg të këqijave të panevojshme.—Eklisiastiu
11:9, 10.

¹⁶ Perëndia e konsideron të çmuar edhe jetën e fëmi-
jëve të palindur. Në Izraelin e lashtë, nëse dikush dëm-
tonte një grua shtatzënë dhe ajo ose foshnja e saj
16. Cili parim biblik zbatohet për abortin? (Shih edhe shënimin.)

A ËSHTË I SHENJTË GJAKU PËR MUA?

Parimi: ‘Rrini larg nga gjaku.’
—Veprat 15:20.

Pyetje për vetëshqyrtim

■ Si do t’ia shpjegoja dikujt dallimin mes katër përbërësve kryesorë të gjakut dhe fraksioneve të tij?*

■ Pse duhet ta vendos vetë nëse do t’i pranoj apo jo fraksionet e gjakut ose disa procedura mjekësore ku përdoret gjaku im?—Romakëve 12:2; Galatasve 6:5.

■ Si do t’ia shpjegoja mjekut pse e pranoj ose nuk e pranoj përdorimin e fraksioneve të gjakut? —Proverbat 13:16.

* Për informacione më të hollësishme, shih Shtojcën, faqet 277-278.

vdiste, Perëndia e konsideronte vrasës keqbërësin, i cili duhej të paguante «shpirt për shpirt».* (Dalja 21:22, 23) Atëherë, mendo si duhet të ndihet Jehovahi kur sheh se çdo vit abortohen me dashje miliona foshnja, shu-

* Leksikografët biblikë thonë se rendi i fjalëve në tekstin hebraik «e bën qartësisht të pamundur që ato t’i referohen vetëm dëmit që i shkaktohet gruas». Gjithashtu, vërejmë se Bibla nuk flet fare për moshën e embrionit ose të fetusit, sikur të ishte faktor në gjykimin që do të jepte Jehovahi.

më prej tyre të flijuara për hir të interesave egoiste të çastit dhe shthurjes seksuale!

¹⁷ Po nëse një grua ka bërë abort para se të njihte të vërtetën biblike? A do të thotë kjo se Perëndia nuk do t'i tregojë mëshirë? Aspak! Një mëkatar që është vërtet i penduar, mund të jetë i sigurt se Jehovahi do ta falë në bazë të gjakut të derdhur të Jezuit. (Psalmi 103:8-14; Efesianëve 1:7) Po, vetë Krishti tha: «Nuk erdha për të drejtët, por që të thërras mëkatarët të pendohen.» —Luka 5:32.

MOS MBAJ MLLEF!

¹⁸ Por s'është puna thjesht të mos u bëjmë keq të tjerëve. Jehovahi do që të çrrënjoshim nga zemra vetë shkakun e gjakderdhjeve: urrejtjen. «Kush urren vëllanë e tij është vrasës»,—shkroi apostulli Gjon. (1 Gjonit 3:15) Një njeri i tillë, jo thjesht s'e pëlqen vëllanë e vet, por i dëshiron vdekjen. Kjo armiqësi mund të shfaqet në formën e shpifjeve dashakeqe ose të akuzave të rreme që, po të ishin të vërteta, do të meritonin gjykimin nga Jehovahi. (Levitiku 19:16; Ligji i përtërirë 19:18-21;

17. Si do ta ngushëlloje një grua që ka bërë abort para se të mësonte normat e Perëndisë?

18. Si e identifikon Bibla shkakun kryesor të shumë gjakderdhjeve?

Mateu 5:22) Pra, sa e rëndësishme është që të shkullim nga zemra çfarëdo mllëfi që mund të ketë zënë vend atje!—Jakovi 1:14, 15; 4:1-3.

¹⁹ Ata që e vlerësojnë jetën ashtu si Jehovahi dhe që duan të ruajnë veten në dashurinë e tij, po ashtu shmangin dhunën në çdo lloj forme. Te Psalmi 11:5 thuhet: «Atë që do dhunën, shpirti i [Jehovait] e urren.» Ky shkrim nuk është vetëm një pohim për personalitetin e Perëndisë, por një parim që na udhëheq në jetë. Ky parim i shtyn ata që e duan Perëndinë, të shmangin çdo formë zbavitjeje që mund t’u hapë oreksin për dhunën. Po kështu, pohimi se Jehovahi është «Perëndia i paqes», i nxit shërbëtorët e tij që ta mbushin mendjen e zemrën me gjëra të dashura, të virtytshme dhe të denja për t’u lëvduar, të cilat nxitin paqen.—Filipianëve 4:8, 9.

QËNDRO LARG ORGANIZATAVE QË MBAJNË FAJ GJAKU

²⁰ Në sytë e Perëndisë, e gjithë bota e Satanait mban faj gjaku. Sistemet e saj politike, që në Shkrime përshkruhen si bisha të egra, kanë masakruar miliona e

19. Si i konsideron shkrime të tilla si Psalmi 11:5 dhe Filipianëve 4:8, 9 një njeri që udhëhiqet nga parimet biblike?

20-22. Ç’qëndrim kanë të krishterët ndaj botës dhe përse?

miliona njerëz, ndër ta edhe shumë shërbëtorë të Jehovahit. (Danieli 8:3, 4, 20-22; Zbulesa 13:1, 2, 7, 8) Në një hap me këto fuqi politike si bisha, tregtia dhe shkenca kanë bashkëpunuar për të krijuar disa nga armët më të përbindshme që mund të imagjinohen, duke nxjerrë përfitime kolosale. Sa e vërtetë është që «e gjithë bota dergjet nën pushtetin e të ligut»!—1 Gjonit 5:19.

²¹ Ngaqë ‘nuk janë pjesë e botës’, por qëndrojnë krejt asnjans në politikë e në luftëra, dishepujt e Jezuit nuk janë fajtorë gjaku personalisht dhe si grup.* (Gjoni 15:19; 17:16) Veç kësaj, ashtu si Krishti, ata nuk kundërpërgjigjen me dhunë kur të tjerët i përndjekin. Përkundrazi, tregojnë dashuri për armiqtë e madje lutën për ta.—Mateu 5:44; Romakëve 12:17-21.

²² Mbi të gjitha, të krishterët e vërtetë nuk përzihen me ‘Babiloninë e Madhe’, perandorinë botërore të fesë së rreme, e cila mban faj gjaku më tepër se gjithë të tjerat. Fjala e Perëndisë thotë se në të «u gjend gjaku i profetëve, i të shenjtëve dhe i tërë atyre që u vranë pa mëshirë mbi tokë». Prandaj, paralajmërohemi: «Dilni prej saj, o populli im.»—Zbulesa 17:6; 18:2, 4, 24.

* Shih kapitullin 5, «Si të qëndrosh i ndarë nga bota».

²³ Të ikësh nga Babilonia e Madhe nuk do të thotë vetëm të heqësh emrin nga regjistri i anëtarësisë në një fe. Përfshin edhe të urresh praktikat e këqija që feja e rreme i toleron ose i përkrah haptas, si: imoraliteti, përzierja në politikë dhe rendja me lakmi pas pasurisë. (**Lexo Psalmin 97:10; Zbulesa 18:7, 9, 11-17**) Sa shpesh kanë çuar në gjakderdhje këto praktika!

²⁴ Secili prej nesh, para se të pranonte adhurimin e vërtetë, ka mbështetur në ndonjë aspekt sistemin e Satanit, duke u bërë deri diku fajtor gjaku. Por, pastaj ndryshuam sjellje, zhvilluam besim te flijimi shpërblyes i Krishtit dhe ia kushtuam jetën Perëndisë, kështu që fituam miratimin e Tij dhe mbrojtjen nga gjërat që mund të na dëmtojnë marrëdhënien me Të. (Veprat 3:19) Kjo mbrojtje na sjell ndër mend qytetet e strehimit në kohët biblike.—Numrat 35:11-15; Ligji i përtërirë 21:1-9.

²⁵ Si funksiononte ky rregull? Në qoftë se një izraelit vriste aksidentalisht një tjetër, duhej të vraponte te një

23. Ç'do të thotë të dalësh nga Babilonia e Madhe?

24, 25. (a) Mbi ç'bazë mund t'i tregojë mëshirë Perëndia dikujt që është fajtor gjaku, por që është penduar? (b) Cilën masë në kohët biblike na sjell ndër mend kjo?

nga qytetet e strehimit. Pasi disa gjykatës të kualifikuar të vendosnin për çështjen, vrasësi i paqëllimshëm duhej të banonte në qytetin e strehimit derisa të vdiste kryepriifti. Pas kësaj, do të ishte i lirë të jetonte ku të donte. Sa shembull i bukur i mëshirës së Perëndisë dhe i vlerësimit të madh që ka ai për jetën njerëzore! Në mënyrë të ngjashme këto qytete strehimi përkrijnë me masën e Perëndisë, të bazuar në flijimin e Krishtit, për të na mbrojtur nga vdekja ngaqë kemi shkelur pa dashje urdhrin e Perëndisë për shenjtërinë e jetës dhe të gjakut. A e vlerëson këtë masë? Si mund ta tregosh se e vlerëson? Një mënyrë është duke ftuar të tjerët që të pranojnë masën mbrojtëse të Perëndisë, sidomos tani që ‘shtrëngimi i madh’ po afrohet me të shpejtë. —Mateu 24:21; 2 Korintasve 6:1, 2.

TREGO VLERËSIM PËR JETËN DUKE PREDIKUAR LAJMIN E MIRË PËR MBRETËRINË

²⁶ Situata e sotme e popullit të Perëndisë na sjell ndër mend situatën e Ezekielit. Këtë profet të lashtë, Jehovahi e urdhëroi të shërbente si rojë për t’i shpallur shtëpisë së Izraelit paralajmërimet e Tij.

26-28. Si ngjan situata jonë sot me atë të profetit Ezekiel, e si mund të ruajmë veten në dashurinë e Perëndisë?

«Dëgjoji fjalët e mia dhe paralajmëroji ata nga ana ime»,—i tha Perëndia. Po ta linte pas dore këtë detyrë, Ezekieli do të konsiderohej përgjegjës për gjakun e atyre që u ekzekutuan kur Jerusalemit iu kërkuar llogari. (Ezekieli 33:7-9) Por ai u bind e kështu shpëtoi nga faji i gjakut.

²⁷ Sot përballemi me fundin e gjithë botës së Satana-it. Prandaj, Dëshmitarët e Jehovahit e konsiderojnë si detyrim dhe nder të shpallin «ditën e hakmarrjes» së Perëndisë, bashkë me lajmin e mirë për Mbretërinë. (Isaia 61:2; Mateu 24:14) A po merr pjesë plotësisht në këtë vepër jetësore? Apostulli Pavël e mori shumë seriozisht detyrën e tij për të predikuar. Kështu, mund të thoshte: «Jam i pastër nga gjaku i të gjithë njerëzve, sepse nuk ndenja pa jua treguar gjithë qëllimin e Perëndisë.» (Veprat 20:26, 27) Sa shembull i shkëlqyer për t'u imituar!

²⁸ Natyrisht, që të ruajmë veten në dashurinë e Atit tonë, Jehovahit, nuk mjafton vetëm t'i konsiderojmë jetën dhe gjakun njësoj si ai. Gjithashtu, duhet të mbetem i pastër ose të shenjtë në sytë e tij, siç do ta trajtojmë në kapitullin vijues.

Perëndisë i pëlqejnë njerëzit e pastër

«Me atë që ruhet i pastër, do të tregohesh i pastër.»—PSALMI 18:26.

MAMAJA e bën gati djalin e vogël për të dalë. Sigurohet që të jetë i larë dhe rrobat t'i ketë të pastra e të rregullta. Ajo e di se pastërtia është e domosdoshme për shëndetin e mirë të të birit. Gjithashtu, e kupton se paraqitja e tij do t'i nderojë ose do t'i turpërojë si prindër.

² Ati ynë qiellor, Jehovahi, do që shërbëtorët e tij të jenë të pastër. Në Fjalën e tij thuhet: «Me atë që ruhet i pastër, do të tregohesh i pastër.»* (Psalmi 18:26) Jehovahi na do dhe e di se pastërtia është gjëja më e mirë për ne. Gjithashtu, pret që ne, si Dëshmitarët e tij, ta nderojmë para të tjerëve. Pra, paraqitja jonë e pastër dhe sjellja e shkëlqyer nuk do t'i sjellin sharje Jehovahit dhe emrit të tij të shenjtë, por lavdi.—Ezekieli 36:22; 1 Pjetrit 2:12.

³ Duke ditur se Perëndisë i pëlqejnë njerëzit e pastër,

* Fjala hebraike e përkthyer «i pastër» nuk përshkruan vetëm pastërtinë fizike, por edhe morale ose të adhurimit.

1-3. (a) Pse një nënë sigurohet që i biri të jetë i pastër dhe i rregullt? (b) Pse Jehovahi do që adhuruesit e tij të jenë të pastër dhe çfarë na motivon që të jemi gjithnjë të tillë?

jemi të motivuar të mbetemi të tillë. Dëshirojmë që me jetën tonë t'i sjellim nder atij, sepse e duam. Veç kësaj, duam të qëndrojmë në dashurinë e tij. Prandaj, le të shqyrtojmë pse duhet të jemi gjithnjë të pastër, ç'për-fshin të jemi të pastër dhe si mund të mbetemi të tillë. Ky shqyrtim do të na ndihmojë të shohim nëse ka ndo-një aspekt ku duhet të përmirësojmë.

PSE DUHET TË JEMI TË PASTËR?

⁴ Ndër të tjera Jehovahi na udhëheq me anë të shembu-llit. Kështu, në Fjalën e tij nxitemi që 'të bëhemi imitu-es të Perëndisë'. (Efesianëve 5:1) Ja ku kemi arsyen krye-sore pse duhet të mbetemi të pastër: Jehovahi, Perëndia që adhurojmë, është i pastër e i shenjtë në çdo aspekt. —Levitiku 11:44, 45.

⁵ Ashtu si edhe shumë cilësi e norma të tjera të Jeho-vait, pastërtia e tij shihet qartë në gjërat e dukshme që ka bërë. (Romakëve 1:20) E përgatiti tokën që të jetë një shtëpi e pastër për njerëzit. Krijoi cikle natyrore që na pastrojnë ajrin dhe ujin. Disa baktere veprojnë si njëfa-rë reparti pastrimi, duke transformuar mbeturinat në produkte të padëmshme. Shkencëtarët i kanë përdorur

**4, 5. (a) Cila është arsyeja kryesore pse duhet të mbetemi të pastër?
(b) Si shihet qartë pastërtia e Jehovahit në gjërat e dukshme që ka bërë?**

disa nga këta mikroorganizma të uritur, që të pastrojnë derdhjet e naftës dhe ndotjet e tjera të shkaktuara nga egoizmi dhe lakmia e njeriut. Pra, s'ka dyshim se 'Bërësit të tokës' i intereson pastërtia. (Jeremia 10:12) Duhet të na interesojë edhe neve.

⁶ Një arsye tjetër pse duhet të mbetemi të pastër është se Jehovahi, Sundimtari ynë Sovran, kërkon pastërti nga adhuruesit e tij. Në Ligjin që i dha Izraelit, pastërtia dhe adhurimi ishin dy gjëra të pandashme. Ligji thoshte në mënyrë specifike se ditën e shlyerjes, kryepriifti duhej të lahej dy herë, jo vetëm një. (Levitiku 16:4, 23, 24) Kur shërbenin në tempull, priftërinjtë duhej të lanin duart e këmbët para se t'i paraqitnin flijime Jehovahit. (Dalja 30:17-21; 2 Kronikave 4:6) Ligji rendiste rreth 70 shkaqe për papastërtinë fizike dhe ndotjen ceremoniale. Kur ishte i papastër, një izraelit s'mund të merrte pjesë në adhurim. Në disa raste ndëshkohej edhe me vdekje po ta bënte këtë. (Levitiku 15:31) Kushdo që nuk ndiqte procedurën e detyrueshme të pastrimit, ku përfshihej larja e trupit dhe e rrobave, duhej 'të shfarosej nga gjiri i kongregacionit'.—Numrat 19:17-20.

6, 7. Si e theksonte Ligji i Moisiut se nga ata që adhuronin Jehovahin, kërkohet pastërti?

⁷ Edhe pse nuk jemi nën Ligjin e Moisiut, nëpërmjet tij dallojmë pikëpamjen e Perëndisë për gjërat. Ligji e theksonte qartë se nga ata që adhuronin Perëndinë kërkohesh pastërti. Jehovai s'ka ndryshuar. (Malakia 3:6) Ai e pranon adhurimin tonë vetëm nëse është «i pastër dhe i pandotur». (Jakovi 1:27) Prandaj, duhet të dimë çfarë pret prej nesh në këtë aspekt.

Ç'DO TË THOTË TË JESH I PASTËR NË SYTË E PERËNDISË

⁸ Në Bibël, koncepti i pastërtisë nuk përfshin vetëm anën fizike. Duhet të jemi të pastër në sytë e Jehovahit në çdo fushë të jetës. Ai pret që ne të mbetemi të pastër në katër fusha kryesore: në adhurimin tonë, nga ana morale, në mendime dhe nga ana fizike. Le të shohim ç'përfshin secila prej këtyre.

⁹ *Pastërtia në adhurim.* Me pak fjalë, të mbetemi të pastër në adhurim do të thotë të mos e përziejmë adhurimin e vërtetë me atë të rremë. Izraelitët që dolën nga Babilonia për t'u kthyer në Jerusalem, duhej t'i vinin veshin kësaj thirrjeje të frymëzuar: «Dilni që andej e mos prekni asgjë të papastër; . . . qëndroni të pastër.» (Isaia 52:11)

8. Në cilat fusha Jehovai pret që të mbetemi të pastër?

9, 10. Ç'do të thotë të mbetemi të pastër në adhurim e çfarë shmagim si të krishterë të vërtetë?

Izraelitët po ktheheshin në atdhe kryesisht për të rive-ndosur adhurimin e Jehovahit. Ky adhurim duhej të ishte i pastër, i pandotur me asnjë nga mësimet, praktikat e zakonet e turpshme të feve babilonase.

¹⁰ Sot, ne si të krishterë të vërtetë duhet të bëjmë kujdes që të mos ndotemi me adhurimin e rremë. (1 Korintasve 10:21) Duhet të jemi shumë të vëmendshëm, pasi feja e rreme ka depërtuar kudo me ndikimin e vet. Pothuajse në çdo vend ka tradita, aktivitete e rite të lidhura me mësimet të rreme fetare, siç është ideja se diçka që ndodhet brenda njeriut vazhdon të jetojë pas vdekjes. (Eklisiastiu 9:5, 6, 10) Si të krishterë të vërtetë, shmangim zakonet që lidhen me bindje të rreme fetare.* Nuk do të lejojmë që për shkak të presionit nga të tjerët, të shkelim normat biblike të adhurimit të pastër.—Veprat 5:29.

¹¹ *Pastërtia morale.* Që të mbetemi të pastër moralisht, duhet të ruhem nga çdo lloj imoraliteti seksual. (Efesianëve 5:5) Kjo lloj pastërtie është jetësore për ne. Siç do ta shohim në kapitullin vijues, që të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë, duhet ‘të ikim nga kurvëria’. Ata që

* Shih kapitullin 13 të këtij libri, ku shqyrtohen disa festa e zakone specifike nga të cilat ruhen të krishterët e vërtetë.

11. Çfarë përfshin pastërtia morale, dhe pse është jetësore të mbetemi të pastër në këtë drejtim?

praktikojnë kurvërinë pa u penduar, «nuk do ta trashëgojnë mbretërinë e Perëndisë». (1 Korintasve 6:9, 10, 18) Në sytë e tij, janë «të neveritshëm me ndyrësinë e tyre». Po të mos pastrohen nga ana morale, «do të përfundojnë» në atë që quhet «vdekje e dytë».—Zbulesa 21:8.

¹² *Pastërtia në mendime.* Mendimet çojnë në veprime. Po t'i lëmë mendimet e gabuara të zënë rrënjë në mendje e në zemër, herët a vonë do të kryejmë se s'bën vepra të papastra. (Mateu 5:28; 15:18-20) Por, nëse e mbushim mendjen me mendime të pastra e të kulluara, do të motivohemi që të kemi sjellje të pastër. (Filipianëve 4:8) Si të qëndrojmë të pastër në mendime? Pikësëpari, duhet të shmangim çdo lloj zbavitjeje që mund të na ndotë mendjen.* Gjithashtu, mund ta mbushim mendjen me mendime të pastra duke studiuar rregullisht Fjalën e Perëndisë.—Psalmi 19:8, 9.

¹³ Nëse duam të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë, është thelbësore të mbetemi të pastër në adhurim, nga ana morale dhe në mendime. Këto aspekte të pastërtisë do të shqyrtohen më hollësisht në kapituj të tjerë të

* Në kapitullin 6 të këtij libri tregohet si të zgjedhim zbavitje të dobishme.

12, 13. Ç'lidhje ka mes mendimeve dhe veprimeve, e si mund të mbetemi të pastër në mendime?

këtij libri. Por tani le të shqyrtojmë aspektin e katërt, *pastërtinë fizike*.

SI TË QËNDROJMË TË PASTËR FIZIKISHT?

¹⁴ Pastërti fizike do të thotë të mbajmë pastër trupin dhe mjedisin që na rrethon. A është kjo një çështje personale që s'duhet t'i interesojë askujt tjetër? Për adhuruesit e Jehovahit, jo. Siç e thamë edhe më lart, pastërtia jonë fizike i intereson Jehovahit jo vetëm se është në të mirën tonë, por edhe sepse ne përfaqësojmë Atë. Mendo për ilustrimin që përmendëm në fillim. Po të shikosh një fëmijë që është gjithnjë pis e i çrregullt, me siguri do të mendosh se ç'prindër ka, apo jo? Kështu, nuk duam që diçka në paraqitjen a në jetën tonë t'i sjellë sharje Atit tonë qiellor ose t'ia ulë vlerën mesazhit që predikojmë. Në Fjalën e Perëndisë thuhet: «Në asnjë mënyrë nuk po japim asnjë shkak për pengesë, që në shërbimin tonë të mos gjendet e metë. Por në çdo mënyrë e rekomandojmë veten si shërbëtorë të Perëndisë.» (2 Korintasve 6:3, 4) Atëherë, si të mbetemi të pastër fizikisht?

¹⁵ *Higjiena vetjake dhe paraqitja e jashtme*. Edhe pse kultura dhe kushtet e jetesës ndryshojnë nga njëri vend në

14. Pse pastërtia fizike nuk është thjesht çështje personale?

15, 16. Cilat janë disa rregulla të mira higjienike dhe në ç'gjendje duhet të jenë patjetër rrobat tona?

tjetrin, zakonisht mund të gjejmë ujë e sapun sa për t'u larë rregullisht e për t'u siguruar që të jemi të pastër si ne, edhe fëmijët tanë. Disa rregulla të mira higjienike janë: të lajmë duart me ujë e sapun para se të hamë ose të prekim ushqimet, pasi të kemi shkuar në banjë dhe pasi të kemi larë ose ndërruar një foshnjë. Larja e duarve me ujë e sapun parandalon sëmundjet dhe faktikisht të shpëton jetën. Parandalon përhapjen e viruseve dhe baktereve të dëmshme, duke i mbrojtur njerëzit nga sëmundjet diarreike. Në vende ku zakonisht shtëpitë nuk janë të lidhura me sistemin e ujërave të zeza, ndoshta mbeturinat mund të groposen, siç bëhej në Izraelin e lashtë.—Ligji i përtërirë 23:12, 13.

¹⁶ Edhe rrobat duhet t'i lajmë rregullisht, që të jenë të pastra e të paraqitshme. Rrobat e një të krishteri nuk duhet të jenë medoemos të kushtueshme ose të modës së fundit. E rëndësishme është të jenë të rregullta, të pastra e modeste. (1 Timoteut 2:9, 10) Pavarësisht ku jemi, duam që paraqitja jonë 'të stolisë mësimin e Shpëtimtarit tonë, Perëndisë'.—Titit 2:10.

¹⁷ *Shtëpia dhe mjedisi përreth saj.* Ndoshta s'kemi ndo-

17. Pse shtëpia dhe mjedisi rreth saj duhet të jenë të pastër e të paraqitshëm?

një shtëpi të bukur a luksoze, por duhet të jetë sa më e pastër dhe e paraqitshme, sipas rrethanave. Gjithashtu, nëse përdorim makinën për të shkuar në mbledhje e në shërbim, të bëjmë çmos për ta mbajtur sa më pastër, jashtë e brenda. Të mos harrojmë se një shtëpi e pastër dhe mjedisi përreth saj, janë në vetvete dëshmi. Në fund të fundit, ne u mësojmë njerëzve se Jehovahi është Perëndi i pastër, se ‘do të rrënojë ata që rrënojnë tokën’ dhe se Mbretëria e tij së shpejti do ta kthejë tokën në parajsë. (Zbulesa 11:18; Luka 23:43) Natyrisht, duam që shtëpia dhe mjedisi përreth saj t’u tregojnë të tjerëve se që tani po e bëjmë zakon pastërtinë, duke u përgatitur për botën e re që po vjen.

¹⁸ *Vendi i adhurimit.* Dashuria për Jehovahin na shtyn të tregojmë respekt për Sallën tonë të Mbretërisë, që është qendër e adhurimit të vërtetë në zonën ku jetojmë. Kur njerëzit të vijnë për herë të parë në sallë, duam që të krijojnë përshtypje të mira për vendin ku mblidhemi. Salla duhet pastruar e mirëmbajtur rregullisht, që të jetë gjithnjë tërheqëse. Tregojmë respekt për Sallën e Mbretërisë duke bërë gjithçka që mundemi për ta mbajtur në gjendje të mirë. Është një privilegj të punojmë vullnetarisht

18. Si të tregojmë respekt për Sallën e Mbretërisë?

për të pastruar, ‘ndrequr e meremetuar’ vendin tonë të adhurimit. (2 Kronikave 34:10) Të njëjtat parime vlejnë edhe për Sallën e Asambleve ose për ndërtesat e tjera që përdorim për asamblëtë e kongreset.

TË SHMANGIM ZAKONET DHE PRAKTIKAT QË NA NDOTIN

¹⁹ Për t’u ruajtur të pastër fizikisht, duhet të shmangim zakonet e praktikat që e ndotin njeriun, si: pirja e duhanit, teprimi me alkoolin dhe përdorimi jomjekësor i substancave që shkaktojnë varësi ose ndikojnë në gjendjen mendore. Bibla nuk i rendit një më një të gjitha zakonet dhe praktikat e papastra e të neveritshme që lulëzojnë sot, por ka parime nga të cilat kuptojmë si duhet të ndihet Jehovahi për gjëra të tilla. Meqë dimë pikëpamjen e Jehovahit, dashuria për të na nxit të ndjekim rrugën që na sjell miratimin e tij. Le të shqyrtojmë pesë parime biblike.

²⁰ *«O të dashur, meqë kemi këto premtime, le të pastrohemi nga çdo ndotje e mishit dhe e frymës, dhe ta përsosim shenjtërinë në frikën e Perëndisë.»* (2 Korintasve 7:1) Jehovahi do që të heqim dorë nga praktikat që na ndotin tru-

19. Ç’duhet të shmangim që të mbetemi të pastër fizikisht dhe si na ndihmon Bibla për këtë?

20, 21. Nga cilat praktika do Jehovahi që të heqim dorë dhe ç’arsye të fortë kemi për të vepruar kështu?

A PO LUFTOJ QË TË VEPROJ DREJT?

Parimi: «E rrah me grushte trupin tim dhe e drejtoj si një skllav, që, pasi t'u kem predikuar të tjerëve, të mos bëhem vetë në njëfarë mënyre i pamiratuar.»—1 Korintasve 9:27.

Pyetje për vetëshqyrtim

- A i lutem Perëndisë për frymën e tij që të më ndihmojë të rezistoj sapo ndiej impulsin për t'u dhënë pas ndonjë vesi?—Mateu 6:13.
- Si ndikojnë shoqëria, filmat dhe muzika që zgjedh në vendosmërinë time për t'i shmangur zakonet e këqija?—1 Pjetrit 4:3, 4.
- Pse veprat e mira nuk e justifikojnë sjelljen mëkatore?—Mateu 23:25-28.
- Pse jam gati të vuaj njësoj siç vuajti Jezui nga që bëri vullnetin e Perëndisë?—1 Pjetrit 2:21; 4:1.
- Si do t'ia shpjegoja dikujt pse kam vendosur të mos pi duhan?—Romakëve 12:1, 2.
- A e kuptoj se, edhe nëse bie prapë në diçka të papastër me të cilën po luftoj, kjo s'do të thotë se jam një dështak?—Romakëve 7:21-25.

pin dhe na dëmtojnë frymën, domethënë prirjen mendore mbizotëruese. Prandaj, s'duhet të jepemi pas gjërave që dihet se dëmtojnë shëndetin fizik e mendor.

²¹ Bibla jep një arsye të fortë pse duhet «të pastrohe- mi nga çdo ndotje». Në qoftë se e vure re, 2 Korintasve 7:1 fillon me fjalët: «Meqë kemi këto premtime.» Cilat premtime? Në vargjet e mësipërme, Jehovahi premtonte: «Unë do t'ju pranoj. Unë do të jem për ju një atë.» (2 Ko- rintasve 6:17, 18) Mendo, Jehovahi të premtonte se do të të mbajë në krahët e tij mbrojtës dhe do të të dojë siç do një baba djalin ose vajzën e vet. Por, këto premtime do t'i përmbushë vetëm nëse ti nuk e ndot 'mishin dhe fry- mën'. Do të ishte vërtet e pamend që për shkak të një za- koni a vesi të pështirë, të humbje këtë marrëdhënie të ngushtë e të çmuar me Jehovahin!

²² «*Duaje Jehovahin, Perëndinë tënd, me gjithë zemrën të- nde, me gjithë shpirtin tënd dhe me gjithë mendjen tënde.*» (Mateu 22:37) Këtë urdhërim Jezui e veçoi si më të ma- dhin nga gjithë të tjerët. (Mateu 22:38) Jehovahi e meriton që ta duam kështu. Por, që ta duam me gjithë zemrën, shpirtin dhe mendjen, duhet t'u rrimë larg praktikave që mund të na e shkurtojnë jetën ose të na mpijnë aftësitë mendore që na ka dhënë Perëndia.

²³ «*[Jehovai] u jep të gjithëve jetë, frymë dhe gjithçka.*»

22-25. Cilat parime biblike mund të na ndihmojnë të ruhem nga za- konet dhe praktikat e papastra?

(Veprat 17:24, 25) Jeta është dhuratë nga Perëndia. Nga që e duam Dhuruesin, tregojmë respekt edhe për dhuratën. Shmangim zakonet e praktikat që na dëmtojnë shëndetin, sepse e kuptojmë që tregojnë haptas mungesë respekti për dhuratën e jetës.—Psalmi 36:9.

²⁴ «*Duaje të afërmin tënd si veten.*» (Mateu 22:39) Shpesh, zakonet dhe praktikat e papastra nuk ndikojnë vetëm tek ai që i bën, por edhe te të tjerët që e rrethojnë. Për shembull, edhe ai që s'pi duhan dëmtohet nëse rri në një ambient me tym duhani. Kush dëmton të tjerët që ka përreth, po shkel kërkesën e Perëndisë që të dojë të afërmin. Me veprimet e tij tregon se gënjen kur thotë se e do Perëndinë.—1 Gjonit 4:20, 21.

²⁵ '*Jini të nënshtruar e të bindur ndaj qeverive dhe autoriteteve si sundimtarë.*' (Titit 3:1) Në shumë vende, të kesh në pronësi ose të përdorësh disa droga përbën shkelje të ligjit. Ne si të krishterë të vërtetë nuk duam të kemi ose të përdorim droga të paligjshme.—Romakëve 13:1.

²⁶ Që të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë, duhet të mbetemi të pastër jo vetëm në një a dy fusha, por në çdo fushë të jetës. Mund të mos jetë e lehtë të heqësh dorë

26. (a) Ç'duhet të bëjmë që të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë?
(b) Pse mënyra më e mirë për të jetuar është të mbetemi të pastër në sytë e Perëndisë?

«PËR PERËNDINË GJITHÇKA ËSHTË E MUNDUR»

Helena* thotë: «Në moshën 15-vjeçare pija çdo ditë duhan dhe gjatë fundjavëve pija alkool me shokët e shoqet. Më vonë, edhe pse isha bërë nënë dhe po rritja e vetme tre fëmijë, nisa të përdorja rregullisht kokainën krak. Jeta ime ishte lëmsh. Por pastaj nisa të studioja Biblën dhe, me ndihmën e Jehovahit, i lashë veset e fillova të bëja një jetë të pastër morale. Ishte një luftë e vërtetë, sidomos të lija kokainën. Mendoj se s'do të kisha arritur kurrë t'i bëja vetë këto ndryshime. Por tani mund ta them me plot gojën se i kam parë në jetën time provat e asaj që tha Jezui: 'Për Perëndinë gjithçka është e mundur.'»—Mateu 19:26.

* Nuk është emri i saj i vërtetë.

dhe të rrish larg nga zakonet dhe praktikat që të ndotin, por s'është e pamundur.* Nuk ka mënyrë më të mirë për të jetuar, sepse Jehovahi gjithnjë na mëson si të nxjerrim dobi për vete. (Isaia 48:17) Ç'është më e rëndësishmja, duke mbetur të pastër, mund të provojmë kënaqësinë që vjen kur dimë se po nderojmë Perëndinë që duam, e kështu po qëndrojmë në dashurinë e tij.

* Shih kutinë në faqen 121, «A po luftoj që të veproj drejt?» dhe kutinë sipër, «Për Perëndinë gjithçka është e mundur».

‘Ik nga kurvëria!’

«Bëni, pra, të vdesin gjymtyrët e trupit tuaj në tokë në lidhje me kurvërinë, ndyrësinë, urinë seksuale, dëshirat e dëmshme dhe lakminë, që është idhujtari.»
—KOLOSIANËVE 3:5.

PESHKATARI shkon në vendin e tij të preferuar. Sot ka ndër mend të gjuajë një lloj të veçantë peshku. Zgjedh karremin, e vë në grep dhe e hedh në ujë. Pak më vonë, filli tendoset, kallami përkulet dhe ai nis ta tërheqë. Vë buzën në gaz, sepse e di që ka zgjedhur karremin e duhur.

² Në mënyrë të ngjashme, në vitin 1473 p.e.s., një njeri me emrin Balaam u mendua shumë për të zgjedhur një karrem. Vetëm se gjahu që donte të ndillte, ishte populli i Perëndisë që po fushonte në rrafshinat e Moabit, në kufi me Tokën e Premtuar. Balaami pretendonte se ishte profet i Jehovahit, por s’ishte veçse një njeri lakmitar, i paguar që të mallkonte Izraelin. Gjithsesi, me ndërhyrjen e Jehovahit, Balaami vetëm sa e bekoi Izraelin. Mirëpo, ai e donte me çdo kusht

1, 2. Ç’plan bëri Balaami për të dëmtuar popullin e Jehovahit?

shpërblimin që i kishin premtuar. Kështu, arsyetoi se ndoshta mund ta shtynte vetë Perëndinë të mallkonte popullin e tij, nëse arrinte t'i tundonte që të kryenin një mëkat të rëndë. Me këtë në mendje, Balaami hodhi karremin, që në këtë rast ishin gratë joshëse të Moabit.—Numrat 22:1-7; 31:15, 16; Zbulesa 2:14.

³ A funksionoi kjo strategji? Deri në njëfarë pike, po. Dhjetëra mijë burra izraelitë iu dorëzuan tundimit dhe 'u kurvëruan me bijat e Moabit'. Madje nisën të adhuronin perënditë e Moabit, ndër të cilët edhe Baalin e Peorit, perëndinë e neveritshëm të pjellorisë ose të seksit. Si pasojë, 24.000 izraelitë humbën jetën pikërisht në kufirin e Tokës së Premtuar. Sa tragjedi e madhe!—Numrat 25:1-9.

⁴ Si arriti puna deri në këtë pikë? Shumë veta kishin zhvilluar një zemër të ligë duke u larguar nga Jehovai, po ai Perëndi që i kishte çliruar nga Egjipti, i kishte ushqyer në shkretëtirë dhe i kishte çuar shëndoshë e mirë deri në kufi të tokës që u kishte premtuar. (Hebrenjve 3:12) Duke meditar për këtë ngjarje, apostulli Pavël shkroi: «As të mos praktikojmë kurvë-

3. Sa sukses pati strategjia e Balaamit?

4. Pse ranë pre e imoralitetit mijëra izraelitë?

rinë, sikurse kryen kurvëri disa nga ata, vetëm për të rënë të vdekur njëzet e tre mijë veta në një ditë.»* —1 Korintasve 10:8.

⁵ Në tregimin e Numrave ka shumë mësimë të rëndësishme për shërbëtorët e Perëndisë sot, të cilët janë në prag të një toke të premtuar ku e ku më të madhe. (1 Korintasve 10:11) Për shembull, kjo botë e fiksuar pas seksit pasqyron frymën që kishin moabitët e lashtë, por në shkallë më të gjerë. Gjithashtu, çdo vit mijëra të krishterë bien pre e imoralitetit, të njëjtit karrem me të cilin u joshën izraelitët. (2 Korintasve 2:11) Veç kësaj, disa që shoqërohen me popullin e Perëndisë veprojnë tamam si Zimri, i cili me paturpësinë më të madhe shëtiti me një grua midianite përmes kampit izraelit dhe e çoi në tendën e tij. Këta kanë ndikim korruptues në kongregacionin e krishterë.—Numrat 25:6, 14; Juda 4.

⁶ A e sheh veten në rrethana të ngjashme me ato në rrafshinat e Moabit? Arrin ta shohësh çmimin, botën

* Shifra që jepet te Numrat, me sa duket përfshin «krerët e popullit» që u ekzekutuan nga gjykatësit, numri i të cilëve mund të ketë qenë deri në 1.000 burra, si dhe ata që u ekzekutuan drejtpërdrejt nga Jehovahi.—Numrat 25:4, 5.

5, 6. Pse ka vlerë për ne sot tregimi për mëkatin e Izraelit në rrafshinat e Moabit?

e re që e presim nga shumë kohë? Nëse po, atëherë bëj gjithë ç'ke në dorë që të qëndrosh në dashurinë e Perëndisë, duke i vënë veshin urdhrit: «Ikni nga kurvëria!»—1 Korintasve 6:18.

ÇFARË ËSHTË KURVËRIA?

⁷ Në Bibël, «kurvëria» (greqisht *porneia*) përfshin marrëdhëniet seksuale të paligjshme të kryera jashtë martesës së vlefshme sipas Biblës. Përfshin kurorëshkeljen, prostitucionin dhe marrëdhëniet seksuale mes dy të pamartuarve, si dhe seksin oral e anal, apo edhe manipulimin seksual të organeve gjinore të dikujt me të cilin ai ose ajo s'është martuar. Përfshin edhe veprime të tilla mes njerëzve të të njëjtit seks, si dhe marrëdhëniet me kafshët.*

⁸ Shkrimet flasin qartë: ata që praktikojnë kurvërinë, nuk mund të qëndrojnë në kongregacionin e krishterë dhe nuk do të marrin jetën e përhershme. (1 Korintasve 6:9; Zbulesa 22:15) Për më tepër, që tani pësojnë shumë dëme, sepse humbasin besimin e

* Për domethënien e ndyrësisë dhe të sjelljes së shturur, shih «Pyetje nga lexuesit» në *Kullën e Rojës*, 15 korrik 2006, botuar nga Dëshmitarët e Jehovait.

7, 8. Çfarë është «kurvëria» dhe si korr atë që mbjell kush e praktikon?

të tjerëve dhe respektin për veten, kanë probleme martesore, ndërgjegje të trazuar, shtatzëni të padëshiruara, sëmundje e madje edhe mund të vdesin. (Galatasve 6:7, 8) A ka kuptim t'i hysh kësaj rruge të mbushur nga të katër anët me mjerime të panumërtat? E megjithatë, mjerisht shumë veta nuk mendojnë kaq gjatë kur hedhin hapin e parë të gabuar, që shpesh është pornografia.

HAPI I PARË, PORNOGRAFIA

⁹ Në shumë vende, pornografisë i bëhet reklamë nëpër stendat e gazetave, në muzikë e në televizion, për të mos folur për Internetin që është i mbushur plot-përplot.* A është e pafajshme siç thonë disa? As që bëhet fjalë! Ata që shohin pornografi, mund të nisin vesin e masturbimit dhe të ushqejnë «uri të turpshme seksuale», që u shkakton mani për seksin, dëshira të degjeneruara, probleme të rënda martesore e madje edhe divorc.# (Romakëve 1:24-27; Efesianëve 4:19)

* «Pornografia» këtu i referohet paraqitjes me piktura, figura, me shkrim ose me zë të materialit erotik që ka si qëllim të shkaktojë epsh. Pornografia mund të nisë që nga figura e një njeriu në pozë erotike e deri te përshkrimet e akteve seksuale nga më të ndyrat e të paturpshmet, mes dy a më shumë individëve.

Për masturbimin flitet te Shtojca, faqet 280-282.

9. A është e pafajshme pornografia, siç thonë disa? Shpjego.

Një studiues në këtë fushë, e ka krahasuar maninë për seksin me kancerin. Ai thotë: «Është diçka që rritet e përhapet vazhdimisht. Rrallëherë pakësohet dhe është shumë e vështirë ta kurosh e ta shërosh.»

¹⁰ Shqyrto fjalët që gjejmë te Jakovi 1:14, 15: «Secili sprovohet, i tërhequr dhe i joshur nga dëshira e vet.

10. Si mund ta zbatojmë parimin që gjejmë te Jakovi 1:14, 15? (Shih edhe kutinë poshtë.)

GJETA FORCË PËR TË QENË I PASTËR MORALISHT

«Në adoleshencë m'u bë ves të shihja pornografi e të masturbohesha,—thotë një i ri.—Për shokët e shkollës, kjo sjellje ishte pjesë normale e adoleshencës. Por mua ma dëmtoi ndërgjegjen dhe u zhyta në një jetë imorale. Më vonë e kuptova se s'isha veçse skllav i dëshirave të mia. Gjithsesi, me ndihmën e Jehovahit dhe të kongregacionit arrita t'i mposhtja veset e papastra. Tani bëj kujdes me kë shoqërohem, pasi e di se të tjerët mund të ndikojnë shumë tek unë. Nga përvoja kam parë se lutjet e rregullta dhe studimi personal i Biblës janë jetësore për të mos rënë prapë në vese. Në vend që të jem skllav i dëshirave mëkatore, tani kam privilegjin të shërbej si pionier i rregullt.»

Pastaj dëshira, si bëhet pjellore, lind mëkatin, dhe mëkati, pasi kryhet, sjell vdekjen.» Pra, nëse të kalon nëpër mendje një dëshirë e keqe, menjëherë bëj diçka për ta hequr që andej! Për shembull, nëse sheh pa dashje pamje erotike, hiqi sytë menjëherë, fike kompjuterin ose ndërro kanalën. Bëj ç'të jetë e nevojshme që të mos biesh pre e një dëshire imorale, para se ajo të përhapet me të shpejtë e të të mposhtë.—Mateu 5:29, 30.

¹¹ Ai që na njeh më mirë se ç'e njohim veten, ka arsye të fortë që na bën thirrje: «Bëni, pra, të vdesin gjymtyrët e trupit tuaj në tokë në lidhje me kurvërinë, ndyrësinë, urinë seksuale, dëshirat e dëmshme dhe lakminë, që është idhujtari.» (Kolosianëve 3:5) Vërtet që kjo mund të jetë një sfidë, por mos harro se kemi një Atë qiellor të dashur e të durueshëm, të cilit mund t'i kërkojmë ndihmë. (Psalmi 68:19) Prandaj, menjëherë lutju atij kur të vijnë mendime të gabuara. Lutu që të kesh 'fuqi përtej asaj që është normale' dhe pastaj detyroje mendjen të përqendrohet në gjëra të tjera.—2 Korintasve 4:7; 1 Korintasve 9:27; shih kutinë «Si të heq një ves që kam?», në faqen 134.

11. Si mund ta tregojmë besimin te Jehovahi kur luftojmë me dëshirat e gabuara?

¹² Solomoni i mençur shkroi: «Më shumë se gjithçka tjetër që duhet ruajtur, ruaj zemrën, sepse prej saj dalin burimet e jetës.» (Proverbat 4:23) ‘Zemra’ i referohet tërësisë së ndjenjave dhe motiveve tona, njeriut që jemi vërtet në sytë e Perëndisë. Nëse do të marrim ose jo jetën e përhershme, këtë e përcakton vlerësimi që i bën Perëndia ‘zemrës’ sonë, jo ajo që mund të dukemi në sytë e të tjerëve. Është kaq e thjeshtë dhe kaq serioze njëkohësisht. Jobi besnik bëri një besëlidhje ose marrëveshje me sytë e tij, që të mos e shihte në mënyrë të pahijshme një grua. (Jobi 31:1) Sa shembull i shkëlqyer për ne! Edhe psalmisti ishte në të njëjtën mendje dhe u lut: «M’i largo sytë nga gjërat e kota.»—Psalmi 119:37.

ZGJEDHJA E PAMEND E DINËS

¹³ Siç e pamë në kapitullin 3, shokët mund të ndikojnë fuqimisht te ne, për mirë ose për keq. (Proverbat 13:20; 1 Korintasve 15:33) Këtë e kuptojmë nga shembulli i Dinës, vajzës së patriarkut Jakob. (Zanafilla 34:1) Edhe pse u rrit në familje të mirë, Dina u tregua e pamend dhe zuri shoqëri me disa kanaanite.

12. Çfarë është ‘zemra’ dhe pse duhet ta ruajmë?

13. Kush ishte Dina dhe pse u tregua e pamend kur zgjodhi shoqërinë?

Ashtu si moabitët, edhe kananitët ishin me nam si imoralë. (Levitiku 18:6-25) Në sytë e burrave kananitë, ndër ta edhe Sikemi, «më i nderuari» në shtëpinë e atit të tij, Dina dukej sikur po i kërkonte vetë propozimet seksuale.—Zanafilla 34:18, 19.

¹⁴ Me siguri Dina nuk kishte ndër mend marrëdhëniet seksuale kur pa Sikemin. Por ai bëri ç'do të kishin konsideruar më se të natyrshme kananitët kur u lindnin dëshirat seksuale. Sado të ketë kundërshtuar ajo në fund, s'kishte vlerë, pasi ai «e kapi» dhe «e përdhunoi». Me sa duket, më vonë Sikemi «ra në dashuri» me të, por kjo s'e ndryshoi atë që i kishte bërë. (Zanafilla 34:1-4) Megjithatë, Dina s'ishte e vetmja që vuajti pasojat. Zgjedhja e shoqërisë së gabuar shkaktoi ngjarje që i sollën turp e nderim gjithë familjes së saj.—Zanafilla 34:7, 25-31; Galatasve 6:7, 8.

¹⁵ Edhe sikur Dina të ketë nxjerrë ndonjë mësim të rëndësishëm, do ta ketë nxjerrë nga përvoja e hidhur. Ata që e duan Jehovain dhe i binden, s'kanë pse t'i provojnë në shpinë mësimet e jetës. E dëgjojnë

14. Si çoi në tragjedi shoqëria që zgjodhi Dina?

15, 16. Si të fitojmë mençuri të vërtetë? (Shih edhe kutinë në faqen 141.)

SI TË HEQ NJË VES QË KAM?

Parimi: «Ju që doni Jehovahin, urreni të keqen.»—Psalmi 97:10.

Pyetje për vetëshqyrtim

- A po i shmang situatat që mund të nxitin tek unë dëshira të gabuara?—Mateu 5:27, 28.
- A meditoj për pasojat që do të kem po të veproj sipas dëshirave të gabuara?—Proverbat 22:3.
- Ç’lloj veprimi të prerë jam gati të bëj, për të hequr vesin që kam?—Mateu 5:29, 30.
- A jam gati që, po të jetë nevoja, të flas me një nga prindërit a me një mik të pjekur të krishterë për problemin që kam?—Proverbat 1:8, 9; Galatasve 6:1, 2.
- Si mund ta tregoj se mbështetem në forcën dhe mençurinë e Jehovahit për të mposhtur këtë ves?—Proverbat 3:5, 6; Jakovi 1:5.

Perëndinë, prandaj zgjedhin ‘të ecin me të mençurit’. (Proverbat 13:20a) Kështu arrijnë të kuptojnë «gjithë udhën e asaj që është e mirë» dhe shmangin probleme e dhembje të panevojshme.—Proverbat 2:6-9; Psalmi 1:1-3.

¹⁶ Mençurinë e Perëndisë mund ta ketë kushdo që është i etur për të dhe që e shuan këtë etje duke ngul-

muar në lutje e duke studiuar rregullisht Fjalën e tij dhe materialin që siguron klasa e skllavit të besueshëm. (Mateu 24:45; Jakovi 1:5) Është e rëndësishme edhe përrulësia, e cila duket nga gatishmëria për të zbatuar këshillat e Biblës. (2 Mbretërve 22:18, 19) Për shembull, një i krishterë ndoshta e pranon në parim se zemra e tij mund të jetë e pabesë dhe e rrezikshme. (Jeremia 17:9) Por, kur e do situata, a është aq i përrulur sa të pranojë këshillat specifike e të dashura që i jepen, si dhe ndihmën që i ofrohet?

¹⁷ Përfytyro këtë situatë. Një baba nuk e lë të bijën të dalë vetëm me një djalë të krishterë, pa një shoqëruar. Vajza i thotë: «Babi, po s'ke besim tek unë? S'do bëjmë asgjë të keqe!» Ajo mund ta dojë Jehovahin dhe të ketë qëllime shumë të mira, por a po «ecën me mençuri [hyjnore]»? A po 'ikën nga kurvëria'? Ose në mënyrë të pamend po «i zë besë zemrës së vet»? (Proverbat 28:26) Ndoshta ty të vijnë ndër mend edhe parime të tjera që do ta ndihmonin babanë dhe vajzën e tij të arsyetonin për këtë çështje.—Shih Proverbat 22:3; Mateun 6:13; 26:41.

17. Përshkruaj një situatë që mund të lindë në një familje dhe trego si mund të arsyetojë babai me të bijën.

JOZEFI IKU NGA KURVËRIA

¹⁸ Një i ri i mrekullueshëm që e donte Perëndinë dhe që iku nga kurvëria, ishte Jozefi, vëllai i Dinës nga babai. (Zanafilla 30:20-24) Që fëmijë, Jozefi i pa me sytë e tij pasojat e marrëzisë së motrës së vet. Pa dyshim, këto kujtime, si dhe dëshira që të qëndronte në dashurinë e Perëndisë, e mbrojtën Jozefin vite më vonë në Egjipt kur e shoqja e pronarit përpiquej ta joshte «ditë për ditë». Natyrisht, duke qenë skllav, Jozefi s'mund të jepte një letër dorëheqjeje e të ikte nga ajo shtëpi. Prandaj, duhej ta trajtonte këtë situatë me mençuri e me guxim. E kështu bëri, duke i thënë herë pas here jo gruas së Potifarit, e në fund duke ia mbathur prej saj.—Zanafilla 39:7-12.

¹⁹ Mendo sikur Jozefi të kishte fantazuar për atë grua ose ta kishte pasur zakon të shihte ëndrra me sy hapur për seksin. A do të kishte arritur të mbante integritetin? Ka shumë të ngjarë që jo. Por Jozefi nuk bluante mendime mëkatore. Ai e vlerësonte marrëdhënien e tij me Jehovahin, siç duket nga fjalët që i tha gruas së Potifarit: «Imzot . . . s'më ka mbajtur asgjë tjetër, veç teje, sepse ti je gruaja e tij. Prandaj, si **18, 19. Ç'tundim pati Jozefi në jetë dhe si veproi?**

mund ta bëj këtë të keqe të madhe e të mëkatoj kundër Perëndisë?»—Zanafilla 39:8, 9.

²⁰ Mendo ç'gëzim duhet të ketë ndier Jehovahi kur ka parë Jozefin e ri që ishte larg familjes e megjithatë i rrinte besnik atij ditë për ditë! (Proverbat 27:11) Më vonë, Jehovahi i rregulloi gjërat që Jozefin jo vetëm ta lironin nga burgu, por edhe ta bënë kryeministër të Egjiptit, si dhe administrator të ushqimit. (Zanafilla 41:39-49) Sa të vërteta janë fjalët e Psalmit 97:10: «Ju që doni Jehovahin, urreni të keqen. Ai e ruan shpirtin e besnikëve të tij, dhe i çliron nga dora e të ligjve.»

²¹ Edhe sot, shumë shërbëtorë të Perëndisë tregojnë se 'e urrejnë të keqen dhe e duan të mirën'. (Amosi 5:15) Një vëlla në moshë të re në një vend afrikan kujton se si një shoqe e klasës me paturpësi i tha se, po ta ndihmonte në provimin e matematikës, ajo do t'ia shpërblente me marrëdhënie seksuale. «Menjëherë e refuzova propozimin e saj,—thotë ai.—Duke qëndruar besnik, kam ruajtur dinjitetin dhe respektin për veten, që janë më të çmuara se çdo gjë tjetër për mua.» Po, mëkati mund të sjellë 'kënaqësi të përkohshme',

20. Si i rregulloi Jehovahi gjërat në rastin e Jozefit?

21. Si tregoi vendosmëri morale një vëlla i ri nga një vend afrikan?

por shpesh këto emocione të çastit sjellin tërë ato dhembje. (Hebrenjve 11:25) Për më tepër, janë të papërfillshme në krahasim me lumturinë jetëgjatë që kemi kur i bindemi Jehovahit.—Proverbat 10:22.

PRANO NDIHMËN E PERËNDISË SË MËSHIRSHËM

²² Si të papërsosur, të gjithë luftojmë që të mposhtim dëshirat mëkatore e të bëjmë ç'është e drejtë në sytë e Perëndisë. (Romakëve 7:21-25) Jehovahi e di këtë dhe «nuk harron që jemi pluhur». (Psalmi 103:14) Por, nganjëherë, një i krishterë mund të mëkatojë rëndë. A është e pashpresë situata e tij? Aspak! Kuptohet, keqbërësi mund të korrë pasoja të hidhura, siç ndodhi me mbretin David. Megjithatë, Perëndia është gjithnjë 'gati të falë' ata që e kanë ndërgjegjen të vrarë dhe që 'i rrëfejnë' mëkatet.—Psalmi 86:5; Jakovi 5:16; Proverbat 28:13.

²³ Veç kësaj, me dashamirësi Perëndia i ka dhënë kongregacionit të krishterë «dhurata në njerëz», domethënë barinj të pjekur që janë të kualifikuar e të gatshëm për të ndihmuar. (Efesianëve 4:8, 12; Jakovi 22, 23. (a) Pse situata nuk është e pashpresë, nëse një i krishterë mëkaton rëndë? (b) Nga ndihma e kujt mund të përfitojë ai që ka mëkatuar?

5:14, 15) Synimi i tyre është ta ndihmojnë mëkatarin të rregullojë marrëdhënien me Perëndinë dhe, si tha njeriu i mençur, ‘të fitojë një zemër me kuptueshmëri’ që të mos e përsëritë mëkatin.—Proverbat 15:32.

‘FITO NJË ZEMËR ME KUPTUESHMËRI’

²⁴ Bibla flet për njerëz që kanë një ‘zemër pa gjykim të mirë’ dhe për të tjerë që ‘fitojnë një zemër me kuptueshmëri’. (Proverbat 7:7) Meqë s’i kupton plotësisht mendimet e Perëndisë dhe s’ka përvojë në shërbim të Tij, ai që ka një ‘zemër pa gjykim të mirë’, mund të mos ketë aftësi dalluese. Ashtu si djali i ri i përshkruar te Proverbat 7:6-23, mund të bjerë më kollaj pre e mëkatit të rëndë. Kurse, ai që «fiton një zemër me kuptueshmëri» e analizon seriozisht botën e tij të brendshme, duke e studiuar rregullisht Fjalën e Perëndisë e duke u lutur. Dhe për sa mund të bëjë si i papërsosur, i përputh mendimet, dëshirat, ndjenjat dhe synimet e tij me atë që miraton Perëndia. Kështu «do shpirtin e vet», pra i sjell bekime vetes, dhe «ka për të gjetur mirë».—Proverbat 19:8.

24, 25. (a) Si tregoi djali i ri i përshkruar te Proverbat 7:6-23 se kishte ‘zemër pa gjykim të mirë’? (b) Si mund ‘të fitojmë një zemër me kuptueshmëri’?

²⁵ Pyet veten: ‘A jam plotësisht i bindur se normat e Perëndisë janë të drejta? A kam besim të plotë se po t’i zbatoj ato, do të kem më tepër lumturi?’ (Psalmi 19:7-10; Isaia 48:17, 18) Nëse ke qoftë edhe dyshimin më të vogël, bëj diçka për ta rregulluar. Medito për pasojat që vijnë po të shpërfillësh ligjet e Perëndisë. Veç kësaj, ‘provo dhe shijo se sa i mirë është Jehovahi’ duke e jetuar të vërtetën dhe duke e mbushur mendjen me gjëra të vërteta, të drejta, të dëlira, të dashura e të virtytshme. (Psalmi 34:8; Filipianëve 4:8, 9) Të jesh i sigurt se sa më shumë ta bësh këtë, aq më shumë do ta duash Perëndinë, do të duash gjërat që do ai dhe do të urresh ato që urren ai. Jozefi s’ishte mbinjeri, e megjithatë arriti ‘të ikte nga kurvëria’, sepse lejoi që Jehovahi ta modelonte gjatë viteve dhe t’i jepte një zemër me kuptueshmëri. Urojmë të jetë kështu edhe për ty.—Isaia 64:8.

²⁶ Krijuesi ynë i formoi organet e riprodhimit jo si lodra për t’u argëtuar, por që të kemi pasardhës e të gëzojmë intimitet brenda martesës. (Proverbat 5:18) Në dy kapitujt vijues do të shqyrtohet pikërisht pikëpamja e Perëndisë për martesën.

26. Cila temë e rëndësishme do të shqyrtohet më tej?

SHKRIME PËR MEDITIM

«Ju që doni Jehovain, urreni të keqen.»
—Psalmi 97:10.

«Kushdo që vazhdon ta shikojë një grua aq sa ta dëshirojë, tashmë ka kryer kurorëshkelje me të në zemrën e vet.»—Mateu 5:28.

«Ai që praktikon kurvërinë, mëkaton kundër trupit të vet.»—1 Korintasve 6:18.

«E rrah me grushte trupin tim dhe e drejtoj si një skllav, që, pasi t'u kem predikuar të tjerëve, të mos bëhem vetë në njëfarë mënyre i pamiratur.»—1 Korintasve 9:27.

«Çfarëdo që të mbjellë njeriu, atë edhe do të korrë, sepse ai që mbjell për mishin, do të korrë nga mishi prishje, por, ai që mbjell për frymën, do të korrë nga fryma jetë të përhershme.»
—Galatasve 6:7, 8.

«Bëni, pra, të vdesin gjymtyrët e trupit tuaj në tokë në lidhje me kurvërinë, ndyrësinë, urinë seksuale.»—Kolosianëve 3:5.

«Secili nga ju të dijë ta zotërojë enën e vet në shenjtëri dhe në nder, jo në uri seksuale epshore.»—1 Selanikasve 4:4, 5.

Martesa, dhuratë nga një Perëndi i dashur

«Një litar tresh nuk mund të këputet shpejt.»
—EKLISIASTIU 4:12.

TË PËLQEN të shkosh nëpër dasma? Shumë vetave u pëlqen, sepse janë raste të gëzueshme. Çifti është veshur me rrobat më të mira, por edhe fytyrat u rrezatojnë nga gëzimi. Në këtë ditë të shënuar, janë shend e verë dhe e ardhmja e tyre duket premtuese.

² Gjithsesi, duhet ta pranojmë se sot nga shumë këndvështrime martesa është bërë lëmsh. Edhe pse shpresojmë që çiftete të reja t'u vejë mbarë, nganjëherë pyesim veten: 'A do të jetë e lumtur kjo martesë? A do të zgjatë?' Kjo varet nga sa i besojnë e sa i zbatojnë këshillat e Perëndisë për martesën burri dhe gruaja. (Proverbat 3:5, 6) Duhet të veprojnë kështu, që të qëndrojnë në dashurinë e Perëndisë. Le të përqendrohemi tani te përgjigjja që jep Bibla për këto katër pyetje: pse të martohesh? Nëse vendos të

1, 2. (a) Ç'pyetje bëjmë disa herë për çiftet e reja dhe përse? (b) Cilat pyetje do të shqyrtojmë në këtë kapitull?

martohesh, kë të zgjedhësh për grua a për burrë? Si të përgatitesh për martesën? Ç'mund ta ndihmojë një çift që të vazhdojë të ketë lumturi në martesë?

PSE TË MARTOHESH?

³ Disa besojnë se martesë është çelësi i lumturisë; se po të mos kesh një shok a shoqe jete, do të ndihesh bosh e nuk do të gjesh dot gëzim. Kjo s'është fare e vërtetë! Jezui ishte beqar dhe foli për beqarinë si për një dhuratë, duke i nxitur ata që mundeshin, ta pranonin. (Mateu 19:11, 12) Edhe apostulli Pavël foli për dobitë e beqarisë. (1 Korintasve 7:32-38) Duhet thënë se as Jezui, as Pavli nuk nxorën ndonjë rregull për këtë gjë. Madje 'ndalimi i martesës' renditet ndër 'mësimet e demonëve'. (1 Timoteut 4:1-3) Gjithsesi, beqaria u sjell shumë dobi atyre që duan t'i shërbejnë Jehovahit pa shpërqendrime. Prandaj, nuk është e mençur të martohesh për arsye të dobëta, siç është presioni i shoqërisë.

⁴ Nga ana tjetër, a ka arsye të forta për t'u martuar? Po. Edhe martesë është një dhuratë nga Perëndia

3. Pse nuk është e mençur të martohesh për arsye të dobëta?

4. Ç'themel për rritjen e fëmijëve siguron një lidhje e shëndoshë martesore?

ynë i dashur. (Zanafilla 2:18) Prandaj edhe ajo ka dobi e mund të sjellë lumturi. Për shembull, një lidhje e shëndoshë martesore është themeli më i mirë për jetën familjare. Fëmijët kanë nevojë për një mjedis të qëndrueshëm ku prindërit t'i rritin, t'i duan, t'i disiplinojnë e t'i drejtojnë. (Psalmi 127:3; Efesianëve 6:1-4) Megjithatë, pasja e fëmijëve nuk është arsyeja e vetme për t'u martuar.

⁵ Shqyrto shkrimin kryesor të këtij kapitulli, si dhe kontekstin e tij: «Dy janë më mirë se një, sepse kanë një shpërblim të mirë për mundin e tyre. Sepse në rëntë njëri, tjetri mund ta ngrejë shokun. Por ç'do të bëhet me atë që është vetëm kur të bjerë dhe të mos ketë një tjetër që ta ngrejë? Për më tepër, nëse dy shtrihen bashkë, kanë për t'u ngrohur, por si do të ngrohet një i vetëm? E nëse dikush mund të mposhtë një të vetëm, dy së bashku mund t'i bëjnë ballë. Një litar tresh nuk mund të këputet shpejt më dysh.»—Eklisiastiu 4:9-12.

⁶ Kjo pjesë flet në radhë të parë për vlerën e miqësisë. E natyrisht, martesa siguron miqësinë më të 5, 6. (a) Cilat janë disa dobi praktike të miqësisë së ngushtë, sipas Eklisiastiu 4:9-12? (b) Si mund të jetë martesa si një litar tresh?

ngushtë nga të gjitha. Siç e tregon shkrimi, kjo lidhje mund të sigurojë mbështetje, rehati dhe mbrojtje. Por martesë do të jetë edhe më e fortë në qoftë se nuk është thjesht një lidhje mes dy vetash. Një litar dysh mund të këputet, siç nënkupton shkrimi. Por tre fije të gërshetuara a të endura me njëra-tjetrën, vështirë se këputen. Kur të dy bashkëshortët duan t'i pëlqejnë Jehovait në radhë të parë, martesë e tyre është si ai litar tresh. Jehovai është pjesë përbërëse e martesës, prandaj lidhja është vërtet e fortë.

⁷ Gjithashtu, martesë është i vetmi kontekst në të cilin mund të plotësohen siç duhet dëshirat seksuale. Vetëm në martesë marrëdhëniet seksuale mund të konsiderohen me të drejtë burim kënaqësie. (Proverbat 5:18) Ndoshta një beqar ose beqare po vazhdon të luftojë me dëshirat seksuale, edhe pse e ka kaluar atë që Bibla e quan 'lulja e rinisë', domethënë periudhën kur këto dëshira bëhen të forta. Po të mos mbahen nën kontroll, dëshira të tilla mund të çojnë në sjellje të papastër ose të papërshtatshme. Prandaj, nën frymëzim Pavli shkroi këtë këshillë për beqarët:

7, 8. (a) Ç'këshillë dha Pavli për të krishterët beqarë që luftojnë me dëshirat seksuale? (b) Cilën pikëpamje realiste jep Bibla për martesën?

«Nëse nuk kanë vetëkontroll, le të martohen, sepse është më mirë të martohesh, se të digjesh nga pasioni.»—1 Korintasve 7:9, 36; Jakovi 1:15.

⁸ Kushdo që martohet duhet të jetë realist, pavarësisht nga arsyet që e shtyjnë të marrë këtë hap. Siç u shpreh Pavli, ata që martohen «do të kenë shtrëngim në mish». (1 Korintasve 7:28) Të martuarit hasin sfida që beqarët nuk i kanë. Por, si t'i pakësosh në minimum sfidat dhe të kesh më shumë bekime, nëse vendos të martohesh? Një mënyrë është ta zgjedhësh me mençuri gruan ose burrin.

KUSH DO TË ISHTE GRUAJA OSE BURRI I DUHUR?

⁹ Nën frymëzim, Pavli shkroi një parim themelor që duhet zbatuar kur zgjedh me kë të martohesh: «Mos u futni nën të njëjtën zgjedhë me jobesimtarët.» (2 Korintasve 6:14) Ai e mori ilustrimin nga bujqësia. Po të vihen nën një zgjedhë dy kafshë që kanë përmasa ose fuqi të ndryshme, do të vuajnë të dyja. Po ashtu, nëse lidhet në martesë një besimtar **9, 10. (a) Si e ilustroi Pavli rrezikun e lidhjeve të ngushta me jobesimtarët? (b) Ç'pasoja vijnë shpesh kur shpërfillet këshilla e Perëndisë për të mos u martuar me një jobesimtar?**

me një jobesimtar, të dy do të kenë me siguri fërki-me e tensione. Nëse njëri nga bashkëshortët do që të qëndrojë në dashurinë e Jehovahit, kurse tjetri as që do t'ia dijë për këtë, s'do të kenë të njëjtat përparësi në jetë e kjo do t'u sjellë shumë vuajtje. Prandaj, Pavli i nxiti të krishterët të martohen «vetëm në Zotërinë».—1 Korintasve 7:39.

¹⁰ Në disa raste, të krishterët beqarë kanë arritur në përfundimin se edhe martesë me dikë që s'është Dëshmitar, do të ishte më mirë sesa vetmia që po ndiejnë. Disa e shpërfillin këshillën e Biblës dhe martohen me dikë që nuk i shërben Jehovahit. Mirëpo, shpesh rezultatet janë të trishtueshme. Pas martesës zbulojnë se me gruan ose burrin që kanë marrë, nuk mund të ndajnë dot gjërat më të rëndësishme të jetës. Vetmia që vjen si pasojë, mund të jetë edhe më e madhe se ajo që provonin kur ishin beqarë. Por kënaqemi që dhjetëra mijë të krishterë beqarë kanë besim te këshillat e Perëndisë për këtë çështje dhe i zbatojnë ato me besnikëri. (Psalmi 32:8) Ndonëse shpresojnë të martohen një ditë, presin derisa të gjejnë dikë që adhuron Perëndinë Jehova.

¹¹ Sigurisht, jo çdo shërbëtor i Jehovahit është automatikisht bashkëshort i përshtatshëm. Nëse po mendon të martohesh, kërko dikë me të cilin të përputhet personaliteti dhe synimet frymore e që ka të njëjtën dashuri për Perëndinë si ti. Klasa e skllavit të besueshëm ka botuar shumë materiale për këtë argument, kështu që bën mirë t'i shqyrtosh ato këshilla biblike, të lutesh për to e t'i lësh të drejtojnë për këtë vendim të rëndësishëm.*—Psalmi 119:105.

¹² Në mjaft vende është zakon që fëmijëve t'ua zgjedhin prindërit burrin a gruan. Në këto kultura, në përgjithësi pranohet se prindërit kanë më shumë mençuri e përvojë për të marrë këtë vendim kaq të rëndësishëm. Shpesh martesat me mblesëri janë të suksesshme, siç ishin në kohët biblike. Prindërit që duhet të marrin vendime të tilla, do të gjejnë informacione të dobishme duke shqyrtuar shembullin e Abrahamit që dërgoi shërbëtorin e vet t'i gjente nuse

* Shih kapitullin 2 të librit *Sekreti i lumturisë familjare*, botuar nga Dëshmitarët e Jehovahit.

11. Çfarë do të të ndihmojë ta zgjedhësh me mençuri gruan a burrin? (Shih edhe kutinë në faqen 150.)

12. Cili zakon për martesën ekziston në mjaft vende dhe cili shembull biblik mund të na drejtojë në këtë aspekt?

për Isakun. Abrahami nuk shqetësohej për paratë apo për pozitën shoqërore. Përkundrazi, bëri çmos t'i gjente Isakut nuse mes adhuruesve të Jehovait.*
—Zanafilla 24:3, 67.

SI TË PËRGATITESH PËR NJË MARTESË TË SUKSESSHME?

¹³ Nëse po mendon seriozisht për martesën, duhet të pyesësh veten: ‘A jam vërtet gati?’ Përgjigjja nuk varet vetëm nga ndjenjat e tua për dashurinë, seksin, shoqërinë ose rritjen e fëmijëve. Përkundrazi, duhet të mendosh për përgjegjësitë specifike që do të kesh si bashkëshort.

¹⁴ Një i ri që do të martohet, duhet të mendojë me kujdes për këtë parim: «Vër në vijë punët që ke jashtë dyerve dhe bëj gati arën. Pastaj, ndërto shtëpinë tënde.» (Proverbat 24:27) Cili është thelbi? Në ato ditë, nëse një burrë donte ‘të ndërtonte shtëpi’ ose të

* Disa patriarkë besnikë kishin më shumë se një grua. Në epokën e patriarkëve dhe të kombit të Izraelit, Jehovahi e toleroi poligaminë. Nuk e vendosi ai, por gjithsesi dha disa rregulla për ta kontrolluar. Megjithatë, të krishterët mbajnë parasysh se Jehovahi nuk e lejon më poligaminë mes adhuruesve të tij.—Mateu 19:9; 1 Timoteut 3:2.

13-15. (a) Pse një i ri që po mendon të martohet duhet të shqyrtojë parimin që gjendet te Proverbat 24:27? (b) Ç’mund të bëjë një e re për t’u përgatitur për martesën?

ÇFARË KËRKOJ TE NJË BASHKËSHORT?

Parimi: «Të dy do të jenë një mish i vetëm.»

—Mateu 19:5.

Pyetje për vetëshqyrtim

- Pse është e rëndësishme ta kem kaluar «lulen e rinisë» para se të martohem?—1 Korintasve 7:36; 13:11; Mateu 19:4, 5.
- Edhe pse jam në moshë për t’u martuar, pse do të nxjerr dobi duke ndenjtur beqar për njëfarë kohe?—1 Korintasve 7:32-34, 37, 38.
- Nëse vendos të martohem, pse është e rëndësishme të zgjedh dikë që i ka shërbyer me besnikëri Jehovahit për mjaft kohë?—1 Korintasve 7:39.
- Si mund ta ndihmojnë shkrimet vijuese një motër që të identifikojë cilësitë e duhura të një bashkëshorti?—Psalmi 119:97; 1 Timoteut 3:1-7.
- Si mund ta ndihmojë Proverbat 31:10-31 një vëlla që ta zgjedhë me mençuri bashkëshorten?

ngrinte familje, duhej të pyeste veten: ‘A jam në gjendje të mbaj gruan dhe fëmijët që mund të na lindin, e të kujdesem për ta?’ Fillimisht ai duhej të punonte, të kujdesej për arën ose të korrat. I njëjti parim zbatohet edhe sot. Një burrë që do të martohet, du-

het të përgatitet të marrë përsipër këtë përgjegjësi, sepse, derisa të ketë fuqi e shëndet, do t'i duhet të punojë për familjen. Fjala e Perëndisë tregon se një burrë që nuk kujdeset për nevojat fizike, emocionale dhe frymore të familjes së tij, është më keq se një njeri pa besim.—1 Timoteut 5:8.

¹⁵ Edhe një e re që vendos të martohet, po pranon të marrë mbi supe disa përgjegjësi të mëdha. Bibla ngre lart disa aftësi e cilësi që i duhen gruas për të ndihmuar të shoqin e për t'u kujdesur për shtëpinë. (Proverbat 31:10-31) Burrat dhe gratë që nxitojnë të martohen pa qenë gati të përmbushin përgjegjësitë e martesës, në fakt po tregohen egoistë, sepse nuk po mendojnë ç'mund t'i japin tjetrit. Mbi të gjitha, ata që po mendojnë të martohen, duhet të jenë të përgatitur frymësisht.

¹⁶ Përgatitja për martesën përfshin meditimin për rolet që Perëndia i ka caktuar burrit dhe gruas. Një burrë duhet të dijë ç'do të thotë të jesh kreu i një familjeje të krishterë. Ky rol s'i jep të drejtën të sillet me tirani. Përkundrazi, ai duhet të imitojë mënyrën

16, 17. Për cilat parime biblike duhet të meditojnë ata që po përgatiten për martesën?

si e ushtron kryesinë Jezui. (Efesianëve 5:23) Po ashtu, një e krishterë duhet të kuptojë rolin dinjitoz që do të ketë si grua. A do të jetë e gatshme t'i nënshtrohet 'ligjit të burrit të saj'? (Romakëve 7:2) Ajo tashmë është nën ligjin e Jehovahit dhe të Krishtit. (Galatasve 6:2) Autoriteti i të shoqit në shtëpi përbën një ligj tjetër. A do të mund ta mbështetë dhe t'i nënshtrohet autoritetit të një njeriu të papërsosur? Në qoftë se kjo ide s'i pëlqen shumë, më mirë të mos marrohet.

¹⁷ Më tej, secili bashkëshort duhet të jetë gati të kujdeset për nevojat e veçanta të tjetrit. (Filipianëve 2:4) Pavli shkroi: «Secili nga ju ta dojë gruan si veten, dhe gruaja duhet të ketë respekt të thellë për burrin e saj.» Nën frymëzim nga Perëndia, Pavli kuptoi se burri ka nevojë sidomos të ndiejë se e shoqja e respekton thellësisht. Kurse gruaja ka nevojë sidomos të ndiejë se i shoqi e do.—Efesianëve 5:21-33.

¹⁸ Pra, kur një çift shoqërohet për t'u njohur, nuk e bën këtë thjesht për qejf. Në këtë periudhë ata do të mësojnë të sillen siç duhet me njëri-tjetrin dhe do

18. Pse çiftet duhet të tregojnë vetëkontroll kur shoqërohen për t'u njohur?

të kuptojnë nëse martesë do të ishte zgjedhje e mençur për ta. Gjithashtu, në këtë periudhë duhet të tregojnë vetëkontroll. Tundimi për t'u afruar tepër fizikisht mund të jetë shumë i fortë. Në fund të fundit tërheqja fizike është e natyrshme. Por, ata që e duan vërtet njëri-tjetrin, do t'i shmangin këto veprime që mund ta dëmtojnë frymësisht atë që duan. (1 Selanikasve 4:6) Pra, nëse po njihesh me një djalë a me një vajzë, trego vetëkontroll. Kjo cilësi do të të vlejë gjithë jetën, pavarësisht nëse martohesh ose jo.

SI TA BËSH TË QËNDRUESHME MARTHESËN?

¹⁹ Çiftet që duan ta bëjnë të qëndrueshme martesën, duhet të kenë pikëpamjen e duhur për zotimin që kanë marrë. Nëpër filma e romane, shpesh martesë është fundi i lumtur që ëndërrojnë të gjithë. Kurse në jetën e vërtetë, martesë s'është fundi, por fillimi i diçkaje që Jehovahi e projektoi të zgjaste. (Zanafilla 2:24) Mjerisht, sot në përgjithësi nuk mbizotëron kjo pikëpamje. Në disa vende njerëzit e shohin martesën si një «nyjë» që lidh dy veta. Ndoshta s'e kuptojnë sa mirë e përshkruan ky ilustrim pikëpamjen që **19, 20. Si duhet të ndryshojë pikëpamja e një të krishteri për martesën nga pikëpamja që kanë shumë veta sot? Ilustroje.**

mbizotëron për martesën. Pse e themi këtë? Sepse, ndonëse një nyjë e mirë duhet të mbajë për aq kohë sa të jetë e nevojshme, diçka tjetër e domosdoshme është që nyja të lidhet e *të zgjidhet* me lehtësi.

²⁰ Pra, sot shumë veta e shohin martesën si të përkohshme. Hyjnë në të fare kollaj se mendojnë që do t'u shërbejë nevojave të tyre, por duan të ndihen të lirë të dalin prej saj sapo gjërat të vështirësohen paksa. Megjithatë, kujto ilustrimin me litarin, që Bibla e përdor për një lidhje si martesë. Litarët e anijeve bëhen enkas që të rrojnë, të mos konsumohen e të mos shpërdridhen asnjëherë, as në stuhitë më të mëdha. Po kështu, martesë është projektuar që t'i qëndrojë kohës. Jezui tha: «Atë që Perëndia e ka bashkuar, asnjëri të mos e ndajë.» (Mateu 19:6) Në qoftë se martohesh, duhet të kesh të njëjtën pikëpamje për martesën. A e rëndon martesën ky lloj zotimi? Jo.

²¹ Burri dhe gruaja duhet të mbajnë pikëpamjen e duhur për njëri-tjetrin. Kur secili bën çmos të përqendrohet te cilësitë e mira dhe te përpjekjet e tjetrit, martesë do të jetë burim gëzimi e freskie. A po

21. Cilën pikëpamje duhet të kenë për njëri-tjetrin burri dhe gruaja e ç'mund t'i ndihmojë?

tregohesh jorealist duke pasur këtë pikëpamje pozitive për bashkëshortin, që gjithsesi është i papërsosur? Po ta mendosh, Jehovahi s'është kurrë jorealist, e megjithatë ne shpresojmë që ai të vazhdojë të na shohë me sy të mirë. Psalmisti pyeti: «Po t'i mbaje sytë te fajet, o Jah, o Jehova, kush do të mbetej në këmbë?» (Psalmi 130:3) Burrat dhe gratë duhet të kenë një pikëpamje të tillë pozitive, si dhe prirjen të falin njëri-tjetrin.—Kolosianëve 3:13.

²² Martesa mund të sjellë edhe më tepër kënaqësi e lumturi kur qëndron e fortë për vite me radhë. Bibla na flet për martesën e Abrahamit dhe të Sarës në një kohë kur ata ishin të moshuar. Jeta e tyre nuk shkonte gjithnjë vaj, pa vështirësi e sfida. Mendo si duhet të jetë ndier Sara, atëherë ndoshta në të 60-at, kur la shtëpinë e rehatshme në qytetin e begatë të Urit për ta kaluar pjesën tjetër të jetës nëpër tenda. E megjithatë, ajo iu nënshtrua kryesisë së të shoqit. Ishte një plotësuese dhe një ndihmëse e vërtetë për Abrahamin dhe me respekt e ndihmoi që vendimet e tij të kishin sukses. Por nënshtrimi i saj s'ishte

22, 23. Çfarë shembulli të mirë lanë Abrahami dhe Sara për çiftet e martuara?

sipërfaqësor. Edhe kur fliste «me vete», ajo e quante burrin e saj «zotëria im». (Zanafilla 18:12; 1 Pjetrit 3:6) Respekti për Abrahamin i buronte nga zemra.

²³ Natyrisht, kjo s'do të thotë se Abrahami dhe Sara i shihnin gjithmonë njësoj gjërat. Një herë ajo sugjeroi diçka që «nuk i pëlqeu» Abrahamit. Gjithsesi, pas udhëzimit që i dha Jehovahi, Abrahami me përulësi e dëgjoji zërin e të shoqes, që më vonë doli një bekim për familjen. (Zanafilla 21:9-13) Bashkëshortët mund të mësojnë shumë nga ky çift me frikë Perëndie, edhe nëse kanë dhjetëra vjet që janë martuar.

²⁴ Në kongregacionin e krishterë ka me mijëra martesë të lumtura, në të cilat gruaja e respekton thellësisht të shoqin, burri e do dhe e nderon të shoqen dhe të dy bashkëpunojnë për të bërë vullnetin e Jehovahit para çdo gjëje tjetër. Nëse vendos të martohesh, urojmë ta zgjedhësh me mençuri gruan ose burrin, të përgatitesh mirë për martesën dhe të punosh që të kesh një martesë paqësore e të dashur, që i sjell nder Perëndisë Jehova. Atëherë martesë me siguri do të të ndihmojë të qëndrosh në dashurinë e Perëndisë.

24. Ç'lloj martesë e nderon Perëndinë Jehova dhe pse?

«Martesa të nderohet»

«Gëzo me gruan e rinisë sate.»
—PROVERBAT 5:18.

A JE i martuar? A është martesa jote burim lumturie ose po kalon probleme të rënda martesore? Mos ndoshta jeni larguar pak nga pak nga njëri-tjetri si bashkëshortë? A të duket sikur nuk po e gëzon martesën, por vetëm sa po e duron? Nëse po, me siguri ndihesh keq që është ftohur ajo lidhje e përzemërt martesore që kishit një herë e një kohë. Si i krishterë, patjetër që me martesën tënde dëshiron t'i sjellësh lavdi Jehovahit, Perëndisë që do. Kështu që rrethanat në të cilat ndodhesh, mund të të shkaktojnë shumë shqetësim e trishtim. Megjithatë, mos nxi-to të nxjerrësh përfundimin se situata jote është e pashpresë.

² Sot ka mjaft çifte të mira të krishtere që dikur nuk e gëzonin martesën, por thjesht e duronin se s'kishin ç'bënin. Gjithsesi, gjetën një mënyrë për ta forcuar **1, 2. Cilën çështje do të shqyrtojmë dhe pse shtrohet ajo?**

lidhjen e tyre. Edhe ti mund të gjesh më shumë gëzim në martesë. Si?

AFROJU MË SHUMË PERËNDISË DHE BASHKËSHORTIT

³ Në qoftë se të dy si bashkëshortë përpiqeni t'i afroheni më shumë Perëndisë, do të afroheni më tepër edhe me njëri-tjetrin. Pse e themi këtë? Le të bëjmë një ilustrim. Përfytyro një mal që është i gjerë në rrëzë dhe vjen duke u ngushtuar në majë. Rrëzë shpatit verior të malit është një burrë, kurse në anën tjetër, rrëzë shpatit jugor, është një grua. Që të dy nisin t'i ngjiten malit. Kur janë ende poshtë, i ndan një largësi e madhe. Por kjo largësi sa vjen e zvogëlohet teksa secili ngjitet më lart drejt majës. A e dallon mesazhin ngushëllues që përcjell ky ilustrim?

⁴ Përpjekjet për t'i shërbyer plotësisht Jehovait mund të krahasohen me përpjekjet që duhen për t'u ngjitur në një mal. Meqë e do Jehovain, tashmë po mundohesh fort t'i shërbesh atij. Por, nëse ti dhe bashkëshorti jeni larguar nga njëri-tjetri, ndoshta po ngjiteni në atë mal nga dy anë të kundërta. Ç'do të

3, 4. Pse bashkëshortët do të afrohen me njëri-tjetrin nëse përpiqen të afrohen më tepër me Perëndinë? Ilustroje.

ndodhë nëse vazhdoni të ngjiteni? Vërtet që, në fillim mund t'ju ndajë një largësi e madhe, ama, sa më shumë të përpiqeni t'i afroheni Perëndisë, pra të ngjiteni më lart në mal, aq më shumë do të afroheni me njëri-tjetrin. Çelësi për këtë është t'i afroheni më tepër Perëndisë. Po si mund ta bëni këtë në mënyrë praktike?

⁵ Le të vazhdojmë ilustrimin: një mënyrë e rëndësishme për t'iu ngjitur malit është që të dy të ndiqni këshillat e Fjalës së Perëndisë për martesën. (Psalmi 25:4; Isaia 48:17, 18) Ja një këshillë specifike që dha apostulli Pavël: «Martesa të nderohet nga të gjithë.» (Hebrenjve 13:4) Ç'do të thotë kjo? Folja «të nderohet» tregon se diçka duhet të vlerësohet e të çmohet. Pikërisht kështu e konsideron Jehovahi martesën, pra e vlerëson si diçka të çmuar.

MOTIVI YT—DASHURIA ME GJITHË ZEMËR PËR JHOVAIN

⁶ Natyrisht, duke qenë shërbëtorë të Perëndisë, ti dhe gruaja ose burri yt tashmë *e dini* se martesë është

5. (a) Cila është një mënyrë për t'iu afruar më shumë Jehovahit dhe bashkëshortit? (b) Si e konsideron Jehovahi martesën?

6. Çfarë tregon konteksti i këshillës së Pavlit për martesën dhe pse është e rëndësishme ta mbajmë parasysh?

e çmuar, madje e shenjtë. Atë e themeloi vetë Jehovahi. (Mateu 19:4-6) Por, nëse keni probleme martesore, ndoshta nuk mjafton vetëm dijenia se martesë është e çmuar, që t'ju motivojë ta trajtoni njëri-tjetrin me respekt e dashuri. Atëherë ç'motiv duhet t'ju nxitë? Shiko me vëmendje si e shpjegoi Pavli konceptin e respektit për martesën. Ai nuk tha «martesë *po* nderohet», por «martesë *të* nderohet». Pra, nuk po konstatoje diçka që kishte parë, por po bënte një thirrje.* Ndoshta ky dallim mund të të ndihmojë të gjejsh një motiv më tepër që ta vlerësosh sërish gruan ose burrin. Pse themi kështu?

⁷ Mendo për një çast si i konsideron urdhrat e tjerë të Biblës, siç është detyra për të bërë dishepuj ose këshilla për t'u mbledhur bashkë për adhurim. (Mateu 28:19; Hebrenjve 10:24, 25) E dimë se nganjëherë zbatimi i këtyre urdhrave mund të jetë i vështirë. Njerëzit që takon në shërbim, mund të përgjigjen negativisht. Ose mund të ndihesh kaq i lodhur nga puna,

* Nga konteksti kuptojmë se këshilla e Pavlit për martesën renditet mes një sërë thirrjesh që bëri ai.—Hebrenjve 13:1-5.

7. (a) Cilët urdhra biblikë zbatojmë dhe përse? (b) Ç'të mira vijnë kur u bindesh urdhrave të Perëndisë?

sa të duhet të bësh një luftë për të ndjekur mbledhjet e krishtere. E megjithatë, vazhdon të predikosh lajmin e mirë për Mbretërinë dhe të ndjekësh mbledhjet. Askush s'të ndal dot, as Satanai! Përse jo? Sepse dashuria me gjithë zemër për Jehovain të shtyn t'u bindesh urdhërimeve të tij. (1 Gjonit 5:3) Ç'të mira vijë nga kjo? Predikimi dhe mbledhjet të japin paqe të brendshme dhe gëzim të vërtetë, sepse e di që po bën vullnetin e Perëndisë. Si rezultat, këto ndjenja të ripërtërijnë forcat. (Nehemia 8:10) Çfarë nxjerrim nga ky krahasim?

⁸ E njëjta dashuri e thellë për Jehovain që të shtyn t'u bindesh urdhrave për të predikuar e për të shkuar në mbledhje pavarësisht nga pengesat, mund të të shtyjë edhe t'i bindesh urdhrimit biblik që 'ta nderosh martesën tënde', edhe kur kjo duket e vështirë. (Hebrenjve 13:4; Psalmi 18:29; Eklisiastiu 5:4) E nëse Jehovahi i bekon bujarisht përpjekjet që bën për të predikuar e për të ndjekur mbledhjet, po njësoj do t'i vërejë e do t'i bekojë përpjekjet e tua për ta nderuar martesën.—1 Selanikasve 1:3; Hebrenjve 6:10.

8, 9. (a) Ç'mund të na shtyjë t'i bindemi urdhrimit për ta nderuar martesën dhe përse? (b) Cilat janë dy aspektet që do të shqyrtojmë tani?

⁹ Atëherë, si ta nderosh martesën? Është e domosdoshme të shmangësh sjelljen që e dëmton lidhjen martesore. Gjithashtu, duhet të bësh hapa për ta forcuar këtë lidhje.

SHMANG SJELLJEN DHE FJALËT QË ÇNDEROJNË MARTESËN

¹⁰ Para ca kohësh, një grua e krishterë u shpreh: «I lutem Jehovahit që të më japë forcë të duroj.» Çfarë duhej të duronte? Ajo shpjegoi: «Im shoq më vret me fjalë. Ndoshta s’kam shenja të jashtme, por kritikën e tij të vazhdueshme therëse ‘Më je bërë barrë!’ dhe ‘Je kot fare!’, ma kanë bërë zemrën plagë.» Fjalët e saj nxjerrin në pah një çështje shumë serioze: të folurit lëndues mes bashkëshortëve.

¹¹ A s’është e trishtueshme kur bashkëshortët e krishterë sulmohen me fjalë mizore, duke hapur plagë emocionale që zor se shërohen?! Është e qartë se ata që lëndojnë njëri-tjetrin me fjalë, nuk po e nderojnë martesën. Si po shkon martesë jote në këtë aspekt? Një mënyrë për ta zbuluar është ta pyesësh me përrulësi bashkëshortin: «A të lëndojnë fjalët e mia?»

10, 11. (a) Cila sjellje e çnderon martesën? (b) Ç’pyetje duhet t’i bësh bashkëshortit tënd?

Nëse ai ose ajo mendon se shpesh fjalët e tua i kanë shkaktuar plagë emocionale, duhet të jesh gati të ndryshosh që të përmirësohet situata.—Galatasve 5:15; Efesianëve 4:31.

¹² Kurrë mos harro se mënyra si flet me gruan ose burrin, ndikon në marrëdhënien tënde me Jehovahin. Bibla thotë: «Nëse dikush pandeh se e adhuron Perëndinë siç duhet, por nuk i vë fre gjuhës, përkundrazi, vazhdon ta mashtrojë zemrën e vet, adhurimi i tij është i kotë.» (Jakovi 1:26) Nuk mund ta ndash veç të folurit nga adhurimi. Bibla nuk e mbështet idenë se s'ka rëndësi ç'ndodh brenda shtëpisë, në qoftë se dikush thotë se i shërben Perëndisë. Prandaj, mos e mashtro veten! Kjo është një çështje serioze. (1 Pjetrit 3:7) Sado aftësi e zell të kesh për shërbimin, nëse me dashje e lëndon me fjalë therëse gruan ose burrin, po e çnderon martesën dhe Perëndia mund ta quajë të kotë adhurimin që i bën.

¹³ Veç kësaj, bashkëshortët duhet të jenë syçelë që të mos shkaktojnë dhembje emocionale në mënyra më

12. Si mund të bëhet i kotë për Perëndinë adhurimi i dikujt?

13. Si mund të shkaktojë dhembje emocionale një bashkëshort?

të tërthorta. Shqyrto dy shembuj: një nënë e vetme i telefonon shpesh një vëllai të martuar për t'i kërkuar këshilla dhe flasin gjatë në telefon; një vëlla beqar kalon mjaft kohë çdo javë në shërbim me një motër të martuar. Në secilin shembull, i krishteri i martuar mund të ketë qëllime të mira, por si ndikon sjellja e tij ose e saj te bashkëshorti tjetër? Një grua që gjendej në këtë situatë, tha: «Lëndohem kur shoh se im shoq i kushton kaq shumë kohë e vëmendje një motre tjetër në kongregacion. Ndihem si e pavlerë.»

¹⁴ S'do shumë mend të kuptosh pse ndihet e lënduar kjo grua ose dhe të tjerë në situata të ngjashme martesore. Bashkëshorti tjetër po shpërfill udhëzimin bazë për martesën: «Burri do të lërë babanë dhe nënën e *do të lidhet ngushtë me gruan e vet.*» (Zanafilla 2:24) Natyrisht, ata që martohen, vazhdojnë t'i respektojnë prindërit, por sipas rregullit që ka vendosur Perëndia, detyrimin kryesor e kanë ndaj gruas ose burrit të tyre. Po kështu, të krishterët i duan shumë bashkëbesimtarët, por përgjegjësinë kryesore e kanë

14. (a) Cili detyrim martesor theksohet te Zanafilla 2:24? (b) Ç'pyetje duhet t'i bëjmë vetes?

ndaj bashkëshortit. Prandaj, kur të krishterët e martuar u kushtojnë më tepër kohë se ç'duhet bashkëbesimtarëve, sidomos të seksit tjetër, ose familjarizohen tepër me ta, e acarojnë lidhjen martesore. Mos vallë është kjo arsyeja pse ka tensione në martesën tënde? Pyet veten: 'A ia kushtoj vërtet gruas (burrit) kohën, vëmendjen dhe përzemërsinë që i takojnë me të drejtë?'

¹⁵ Për më tepër, një i krishterë i martuar që i kushton vëmendje të papërshtatshme dikujt të seksit tjetër, me marrëzi po shkel në terren të rrezikshëm. Mjerisht, disa të martuarve u kanë lindur ndjenja romantike për ata me të cilët janë familjarizuar tepër. (Mateu 5:28) Këto lidhje emocionale pastaj kanë çuar në sjellje që e çnderojnë edhe më shumë martesën. Shiko ç'tha apostulli Pavël për këtë çështje.

«SHTRATI MARTESOR TË JETË PA NDYRËSI»

¹⁶ Menjëherë pasi bëri thirrje që «martesa të nderohet», Pavli dha urdhrin: «Shtrati martesor të jetë

15. Pse të krishterët e martuar nuk duhet t'i kushtojnë vëmendje të papërshtatshme dikujt të seksit tjetër, sipas Mateut 5:28?

16. Cilin urdhër dha Pavli për martesën?

pa ndyrësi, sepse Perëndia do të gjykojë kurvarët dhe kurorëshkelësit.» (Hebrenjve 13:4) Ai e përdori shprehjen «shtrati martesor» për marrëdhëniet seksuale. Këto janë «pa ndyrësi» ose të pastra moralisht vetëm brenda martesës. Prandaj, të krishterët u vënë veshin fjalëve të frymëzuara: «Gëzo me gruan e rinisë sate.»—Proverbat 5:18.

¹⁷ Ata që kryejnë marrëdhënie seksuale me dikë që s'është bashkëshorti i tyre, po tregojnë një shpërfillje flagrante për ligjet morale të Perëndisë. Vërtet që sot shumë veta e konsiderojnë si normale kurorëshkeljen. Por të krishterët e vërtetë nuk duhet të ndikohen nga ajo që mendojnë *njerëzit* për këtë. Ata e kuptojnë se në fund 'kurvarët dhe kurorëshkelësit do t'i gjykojë Perëndia', jo njeriu. (Hebrenjve 10:31; 12:29) Prandaj i përmbahen fort pikëpamjes së Jehovahit për këtë çështje. (Romakëve 12:9) Kujto ç'tha patriarku Job: «Kam bërë një besëlidhje me sytë e mi.» (Jobi 31:1) Pra, që të mos hedhin as edhe një hap në rrugën drejt kurorëshkeljes, të krishterët e vërtetë i

17. (a) Pse pikëpamja e botës për kurorëshkeljen s'ka fare rëndësi për të krishterët? (b) Si të ndjekim shembullin e Jobit?

largojnë sytë dhe nuk e shohin kurrë me ëndje dikë të seksit tjetër që s'është bashkëshorti i tyre.—Shih Shtojcën në faqet 282-285.

¹⁸ Sa e rëndë është për Jehovain kurorëshkelja? Ligji i Moisiut na ndihmon të kuptojmë ndjenjat e Tij në këtë aspekt. Në Izrael, kurorëshkelja dhe idhujtaria ishin ndër mëkatet që dënoheshin me vdekje. (Levitiku 20:2, 10) Arrin të dallosh ngjashmërinë mes këtyre dy mëkateve? Izraeliti që adhuronte një idhull, shkelte besëlidhjen që kishte bërë me Jehovain. Izraeliti që kryente kurorëshkelje, shkelte besëlidhjen që kishte bërë me bashkëshorten. Që të dy po vepronin me pabesi. (Dalja 19:5, 6; Ligji i përtërirë 5:9; Malakia 2:14) Kësisoj, të dy ishin fajtorë para Jehovait, Përndisë besnik e të ndershëm.—Psalmi 33:4.

¹⁹ Natyrisht, të krishterët nuk janë nën Ligjin e Moisiut. Megjithatë, duke kujtuar se në Izraelin e lashtë kurorëshkelja ishte një gjë shumë e rëndë, do të jenë më të vendosur të mos e bëjnë këtë të keqe. Pse?

18. (a) Sa e rëndë është për Jehovain kurorëshkelja? (b) Ç'ngjashmëri ka mes kurorëshkeljes dhe idhujtarisë?

19. Çfarë do të na bëjë më të vendosur të shmangim kurorëshkeljen dhe përse?

Mendo për këtë krahasim: a do të hyje ndonjëherë në një kishë, të gjunjëzohesh para një ikone e t'i lutesh? 'Kurrën e kurrës!'—do të thuash. Por, a do të tundohesh për ta bërë këtë, po të të ofronin një shumë të madhe parash? 'As që mendohet!'—do të përgjigjesh. Në fakt, për një të krishterë të vërtetë është i neveritshëm edhe mendimi që të tradhtojë Jehovahin duke adhuruar një idhull. Po njësoj duhet të jetë i neveritshëm mendimi që të tradhtojë Perëndinë e tij, Jehovahin, si dhe bashkëshortin, duke kryer kurorëshkelje, cilado qoftë shtysa drejt mëkatit. (Psalmi 51:1, 4; Kolosianëve 3:5) Nuk do të donim kurrë të bënim diçka që do ta gëzonte Satanain e do të turpëronte Jehovahin dhe lidhjen e shenjtë të martesës.

SI TA FORCOSH LIDHJEN MARTESORE?

²⁰ Ç'hapa të tjerë mund të bësh që të rigjallërosh respektin për gruan ose burrin tënd, përveçse të shmangësh sjelljen që çnderon martesën? Që të gjesh përgjigjen, përfytyroje martesën si një shtëpi. Fjalët e mira, veprimet e dashura dhe shprehjet e tjera të

20. Çfarë ka ndodhur në disa martesë? Ilustroje.

nderimit mes bashkëshortëve, përfytyroji si sendet e zbukurimit në këtë shtëpi. Nëse e ndieni afër njëri-tjetrit, martesë juaj i ngjan një shtëpie të zbukuruar me sende që i japin gjallëri e ngrohtësi. Por në qoftë se ju ftohet dashuria, ato zbukurime dalëngadalë zhduken, duke e lënë martesën si një shtëpi të zymtë e boshe. Ngaqë dëshiron t'i bindesh urdhrit të Perëndisë që «martesë të nderohet», nxitesh të bësh diçka për ta përmirësuar situatën. Fundja, diçka e çmuar dhe e nderuar ia vlen të riparohet. Si ta bësh këtë? Fjala e Perëndisë thotë: «Me anë të mençurisë do të ndërtohet shtëpia, dhe me anë të aftësisë dalluese do të bëhet e patundur. Me anë të njohurisë dhomat do të mbushen me gjithfarë gjërash me vlerë, të çmuara e të këndshme.» (Proverbat 24:3, 4) Shqyrto si mund të zbatohen për martesën këto fjalë.

²¹ Ndër 'gjërat e çmuara' që mbushin një shtëpi të lumtur janë cilësi të tilla, si dashuria e vërtetë, frika nga Perëndia dhe besimi i patundur. (Proverbat 15:16, 17; 1 Pjetrit 1:7) Ato krijojnë një lidhje të pathyeshme

21. Si ta forcojmë gradualisht martesën? (Shih edhe kutinë në faqen 170.)

SI TA FORCOJ MARTESËN?

Parimi: «Secili nga ju ta dojë gruan si veten, dhe gruaja duhet të ketë respekt të thellë për burrin e saj.»—Efesianëve 5:33.

Pyetje për vetëshqyrtim

- Çfarë cilësish të mira ka bashkëshorti im e si t'ia shpreh vlerësimin që kam?—Proverbat 14:1; 31:29; 1 Pjetrit 3:1, 6; 4:8.
- A e nderoj bashkëshortin duke u përpjekur t'i kuptoj mendimet dhe ndjenjat e tij a të saj?—Filipianëve 2:4.
- A jam i gatshëm t'i anashkaloj të metat e bashkëshortit?—Mateu 6:14, 15.
- Kur ishte hera e fundit që ia shpreha bashkëshortit dashurinë që ndiej për të?—Kënga e Solomonit 2:9-14.
- Cilat synime frymore po ndjekim?—Mateu 6:33, 34; 1 Korintasve 9:24-27.
- Ç'mund të bëj unë për ta nxitur bashkëshortin të lexojmë Biblën e të shqyrtojmë shkrimin e ditës së bashku?

martesore. Por, a e dallove *si* mbushen me gjëra të çmuara dhomat në proverbin e mësipërm? «Me anë të njohurisë.» Po, kur zbatohet, njohuria biblike ka fuqi-

në t'u transformojë mendjen njerëzve dhe t'i shtyjë të rindezin dashurinë për njëri-tjetrin. (Romakëve 12:2; Filipianëve 1:9) Prandaj, sa herë që ti dhe bashkëshorti uleni bashkë dhe me qetësi shqyrtoni një pjesë nga Bibla, si për shembull shkrimin e ditës, ose një artikull biblik për martesën nga *Kulla e Rojës a Zgjohuni!*, me fjalë të tjera po analizoni një zbukurim të këndshëm që mund ta përdorni për shtëpinë. Kur dashuria për Jehovahin ju shtyn t'i zbatoni në martesë këshillat që sapo keni shqyrtuar, si të thuash po e sillni atë zbukurim në «dhomat» tuaja. Kështu mund t'ju rikthehen gjallëria e ngrohtësia që gëzonit një herë e një kohë në martesë.

²² Kuptohet që mund të duhen mjaft kohë e përpjekje për t'i vënë përsëri një nga një ato zbukurime. Por, po të mundohesh të bësh pjesën tënde, do të ndiesh kënaqësi të thellë, sepse po i bindesh urdhrimit të Biblës: «Jini të parët për t'i treguar nderim njëri-tjetrit.» (Romakëve 12:10; Psalmi 147:11) Mbi të gjitha, përpjekjet e tua të sinqerta për të nderuar martesën, do të të ruajnë në dashurinë e Perëndisë.

22. Ç'kënaqësi mund të provosh nëse mundohesh të bësh pjesën tënde për të forcuar martesën?

‘Fjalë të mira, që ndërtojnë’

«Nga goja juaj të mos dalë asnjë thënie e kalbur,
por vetëm fjalë të mira, që të ndërtojnë.»

—EFESIANËVE 4:29.

SI DO të ndihesh nëse i dhuron diçka një njeriut tënd, por ai me dashje e keqpërdor? Ta zëmë se i jep një makinë, por më vonë merr vesh se e ka ngarë pa kujdes dhe ka dëmtuar të tjerë. A nuk do të zhgënjehesh?

² Aftësinë për të folur kuptueshëm e kemi dhuratë nga Jehovahi, prej të cilit vjen «çdo dhuratë e mirë dhe çdo gjë e përsosur». (Jakovi 1:17) Ajo na veçon nga kafshët dhe na jep mundësi t’u përcjellim të tjerëve jo vetëm mendimet, por edhe ndjenjat. Por, ashtu si një makinë, edhe dhurata e të folurit mund të keqpërdoret. Kushedi sa zhgënjehet Jehovahi kur njerëzit flasin pa kujdes, duke u shkaktuar të tjerëve dhembje e trishtim!

1-3. (a) Ç’dhuratë na ka dhënë Jehovahi, e si mund të keqpërdoret? (b) Si duhet ta përdorim dhuratën e të folurit, që të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë?

³ Që të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë, duhet ta përdorim dhuratën e të folurit siç kishte ndërmend Ai që na e dha. Jehovai e ka specifikuar qartë llojin e të folurit që i pëlqen. Në Fjalën e tij thuhet: «Nga goja juaj të mos dalë asnjë thënie e kalbur, por vetëm fjalë të mira, që të ndërtojnë sipas nevojës, që t’u japin diçka të dobishme atyre që i dëgjojnë.» (Efesianëve 4:29) Tani do të shqyrtojmë pse duhet t’i matim fjalët, ç’lloj të foluri duhet të shmanjim dhe si të themi fjalë ‘të mira, që ndërtojnë’.

PSE DUHET T’I MATIM FJALËT

⁴ Një arsye kryesore është se *fjalët kanë fuqi*. Te Proverbat 15:4 thuhet: «Qetësia e gjuhës është pemë jete, ndërsa shtrembërimi i saj do të thotë rrënim i frymës.»* Një gjuhë e ëmbël me fjalë të qeta mund t’i freskojë ata që e dëgjojnë. Në të kundërt, fjalët e shtrembëruara të një gjuhe të mbrapshtë mund t’i bëjnë të tjerët t’i lëshojë zemra. Po, fjalët kanë fuqinë të dëmtojnë ose të shërojnë.—Proverbat 18:21.

⁵ Një proverb tjetër e përshkruan me gjuhë të

* Fjala hebraike e përkthyer ‘shtrembërim’ te Proverbat 15:4 mund të ketë edhe kuptimin «dredhi, mbrapshti».

4, 5. Si e përshkruajnë disa proverba të Biblës fuqinë e fjalëve?

gjallë fuqinë e fjalëve: «Ka nga ata që flasin pa u menduar si me goditje shpate, por gjuha e të mençurve është shërim.» (Proverbat 12:18) Fjalët e pame-nda që thuhën në nxitim e sipër, mund të shkaktojnë plagë të thella emocionale dhe të prishin lidhjet. A ta ka shpuar ndonjëherë zemrën me fjalë therëse shpata e gjuhës? Nga ana tjetër, i njëjti proverb thotë: «Gjuha e të mençurve është shërim.» Fjalët e menduara mirë, të thëna nga një njeri që shfaq mençurinë hyjnore, mund ta shërojnë një zemër të plagosur dhe të rivendosin lidhje të mira. Të kujtohet ndonjë rast kur ke provuar fuqinë shëruese të fjalëve të dhembshura? (Proverbat 16:24) Duke kuptuar se fjalët tona kanë fuqi, me siguri duam ta përdorim të folurit për të shëruar të tjerët, jo për t'i lënduar.

⁶ Sado të përpiqemi, prapë s'do të arrijmë dot ta kontrollojmë njëqind për qind gjuhën. Ja një arsye e dytë pse duhet t'i matim fjalët: *për shkak të mëkatis dhe papërsosmërisë jemi të prirur ta përdorim keq gjuhën.* Fjalët dalin nga zemra dhe «zemra e njeriut

6. Pse është një luftë e vërtetë të kontrollojmë gjuhën?

priret nga e keqja». (Zanafilla 8:21; Luka 6:45) Prandaj, është një luftë e vërtetë t'i vëmë fre gjuhës. (Jakovi 3:2-4) Edhe pse s'e kontrollojmë dot plotësisht, mund të vazhdojmë të punojmë që ta përdorim gjithnjë e më mirë. Një notar që po noton kundër rrjedhës së ujit, duhet të luftojë vazhdimisht me rrymën. Po njësoj duhet të luftojmë edhe ne me prirjen mëkatore për ta keqpërdorur gjuhën.

⁷ Një arsye e tretë pse duhet t'i matim fjalët është se *Jehovai na konsideron përgjegjës për ato që themi*. Mënyra si flasim nuk ndikon vetëm në marrëdhëniet me njerëzit, por edhe me Jehovain. Te Jakovi 1:26 thuhet: «Nëse dikush pandeh se e adhuron Perëndinë siç duhet, por nuk i vë fre gjuhës, përkundrazi, vazhdon ta mashtrojë zemrën e vet, adhurimi i tij është i kotë.»* Siç e pamë në kapitullin e mëparshëm, të folurit lidhet ngushtë me adhurimin. Në qoftë se nuk i vëmë fre gjuhës, por vjellim fjalë lënduese tërë vrer, gjithë veprat tona të krishtere mund ta

* Fjala greke e përkthyer «i kotë» ka edhe kuptimin «i pavlerë» dhe «i pafryt».

7, 8. Deri në ç'masë na konsideron përgjegjës Jehovai për fjalët që themi?

humbasin vlerën në sytë e Perëndisë. A nuk të shkund paksa ky mendim?—Jakovi 3:8-10.

⁸ Është e qartë se ka arsye të forta pse duhet të bëjmë kujdes që të mos e keqpërdorim dhuratën e të folurit. Para se të shqyrtojmë disa lloje të dobishme të të folurit që ndërton, le të shqyrtojmë të folurit që s’duhet të ketë fare vend në jetën e një të krishtetri të vërtetë.

TË FOLUR QË RRËNON

⁹ *Gjuha e ndyrë*. Fjalët e pahijshme e të ndyra dhe lloje të tjera të këtij të foluri janë pjesë e fjalorit të përditshëm sot në botë. Shumë veta i përdorin fjalët banale për të rënë në sy ose për të pasuruar fjalorin e varfër që kanë. Shpesh humoristët përdorin fjalë vulgare me ngjyrimë seksuale, për t’i bërë njerëzit të qeshin. Por, gjuha e ndyrë nuk është aspak për të qeshur. Rreth 2.000 vjet më parë, nën frymëzim apostulli Pavël e këshilloi kongregacionin kolosian të flakte tej ‘të folurit e ndyrë’. (Kolosianëve 3:8) Pavli i tha kongregacionit efesian se «shakatë e ndy-
9, 10. (a) Ç’lloj gjuhe është bërë pjesë e fjalorit të përditshëm sot në botë? (b) Pse duhet ta flakim tej fjalorin e ndyrë? (Shih edhe shënimin.)

ra» janë ndër gjërat që ‘as duhen përmendur’ mes të krishterëve të vërtetë.—Efesianëve 5:3, 4.

¹⁰ Fjalori i ndyrë e fyen Jehovahin. Fyen edhe ata që e duan Jehovahin. Po, dashuria për Të na nxit të mos nxjerrim nga goja asnjë fjalë të ndyrë. Kur po rendiste «veprat e mishit», Pavli përmendi ‘ndyrësinë’, që përfshin edhe të folurit e papastër. (Galatasve 5: 19-21) Çështja është serioze. Një njeri mund të përjashtohet nga kongregacioni në qoftë se pa u penduar e bën rrugë përdorimin e fjalëve imorale, degraduese dhe korruptuese, pavarësisht nga këshillat e përsëritura.*

¹¹ *Thashethemet, shpifjet.* Thashethemet janë fjalë të pathemelta për njerëzit e për jetën e tyre. A është gjithnjë e gabuar të flasësh për të tjerët? Jo, nëse nisesh me qëllime të mira në një bisedë gjatë së cilës mund t’u japësh të tjerëve lajme pozitive e të

* Në Shkrime termi «ndyrësi» ka shtrirje të madhe e mund të përfshijë një gamë të gjerë mëkatesh. Edhe pse jo çdo ndyrësi përligj një veprim gjyqësor, dikush mund të përjashtohet nga kongregacioni në qoftë se pa u penduar praktikon ndyrësinë *e rëndë*. —2 Korintasve 12:21; Efesianëve 4:19; shih «Pyetje nga lexuesit» në *Kullën e Rojës*, 15 korrik 2006.

11, 12. (a) Ç’janë thashethemet dhe kur është e gabuar të flasësh për të tjerët? (b) Pse adhuruesit e Jehovahit s’duhet të shpifin?

dobishme, si kush u pagëzua ose kush ka nevojë për ndonjë fjalë inkurajuese. Të krishterët e shekullit të parë interesoheshin thellësisht për mirëqenien e një-ri-tjetrit dhe shkëmbenin informacione të përshtatshme rreth bashkëbesimtarëve. (Efesianëve 6:21, 22; Kolosianëve 4:8, 9) Por, të flasim për të tjerët mund të jetë e dëmshme kur i shtrembërojmë faktet ose zbulojmë çështje private të tyre. Ç'është më e rëndë, thashethemet mund të çojnë në shpifje, të cilat janë gjithnjë të dëmshme. Shpifjet janë «fjalë të rreme që thuhën me qëllim për të përlyer nderin a emrin e mirë të dikujt». Farisenjtë, për shembull, përdorën shpifje dashakeqe që t'i njollosnin emrin Jezuit. (Mateu 9:32-34; 12:22-24) Jo rrallë shpifjet ndezin grindje.—Proverbat 26:20.

¹² Jehovahi nuk e kalon lehtë kur dikush e përdor dhuratën e të folurit që t'i përlyejë emrin një tjetri ose të shkaktojë përçarje. Ai i urren ata që «mbjellin grindje mes vëllezërve». (Proverbat 6:16-19) Fjala greke e përkthyer «shpifës» është *diabolos*, që përdoret edhe si titull për Satanain. Ai quhet «Djall», sepse ka shpifur me ligësi për Perëndinë. (Zbulesa

12:9, 10) Sigurisht, ne s'duam kurrresi të flasim në një mënyrë që në thelb do të na bënte tamam një djall. Në kongregacion s'ka vend për shpifje që sjellin si pasojë vepra të mishit si «grindjet» dhe «përçarjet». (Galatasve 5:19-21) Prandaj, para se t'ia kalosh një tjetri ndonjë lajm që ke dëgjuar për dikë, pyet veten: 'A është i vërtetë? A do të ishte në të mirën e tjetrit ta përhapja këtë lajm? A është e nevojshme ose e mençur t'ua jap të tjerëve këtë informacion?'—1 Selanikasve 4:11.

¹³ *Sharjet.* Siç kemi thënë më lart, fjalët kanë fuqi të lëndojnë. Natyrisht, për faj të papërsosmërisë, nganjëherë të gjithë themi gjëra për të cilat pastaj bëhemi pishman. Sidoqoftë Bibla paralajmëron për një lloj të foluri që s'duhet të dëgjohet fare në një shtëpi të krishterë ose në kongregacion. Pavli i këshilloi të krishterët: «Hiqni çdo vrer shpirtlig, zemërim, furi, të bërtitur dhe sharje.» (Efesianëve 4:31) Në disa përkthime të tjera, fjala «sharje» është përkthyer «fjalë të liga», «të folur i dëmshëm» dhe

13, 14. (a) Ç'ndikim kanë sharjet tek ata që i dëgjojnë? (b) Pse rrezikon ai që e bën zakon të shajë ose të fyejë të tjerët?

«të folur fyes». Sharjet, ndër të cilat janë edhe nofkat fyese dhe kritikak e vazhdueshme e të ashpra, i ulin dinjitetin të tjerëve dhe i bëjnë të ndihen të pavlerë. Pasojat dërrmuese të sharjeve rëndojnë veçanërisht mbi zemrën e njomë të fëmijëve, që kanë besim te të rriturit.—Kolosianëve 3:21.

¹⁴ Bibla e dënon me fjalë shumë të forta vesin e sharjes ose fyerjes së të tjerëve. Një njeri të cilit i bëhet ves të flasë kështu, rrezikon goxha, sepse mund të përjashtohet nga kongregacioni nëse nuk reagon ndaj përpjekjeve të njëpasnjëshme për ta ndihmuar. Madje, po të mos ndryshojë rrugë, mund të humbë edhe bekimet e Mbretërisë. (1 Korintasve 5:11-13; 6:9, 10) Është e qartë se nuk mund të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë, nëse e bëjmë zakon të themi fjalë të padobishme, të pavërteta e keqdashëse. Ky lloj të foluri rrënon.

FJALË ‘TË MIRA, QË NDËRTOJNË’

¹⁵ Si ta përdorim dhuratën e të folurit siç e kishte ndër mend Ai që na e dha? Kujto se Bibla na nxit të themi fjalë «të mira, që të ndërtojnë». (Efesianë-

15. Ç’lloj të foluri është ‘i mirë, që ndërton’?

ve 4:29) Jehovahi kënaqet kur themi fjalë që ndërtojnë, inkurajojnë dhe forcojnë të tjerët. Kjo kërkon të mendojmë mirë para se të flasim. Në Bibël nuk ka ndonjë formulë që duhet të ndjekim dhe as ndonjë listë për ‘të folurit e shëndoshë’ që është i pranueshëm. (Titit 2:8) Për të thënë fjalë «të mira, që të ndërtojnë», duhet të mbajmë parasysh tri veçori të thjeshta, por të rëndësishme të këtij lloji të foluri: është i dobishëm, i vërtetë dhe i mirëdashës. Duke pasur në mend këto veçori, le të shqyrtojmë disa shembuj specifikë të të folurit që ndërton.—Shih kutinë «A i ndërtoj të tjerët me fjalët e mia?», në faqen 182.

¹⁶ *Lavdërimet e singerta.* Jehovahi dhe Jezui e kuptojnë nevojën për të dhënë lavdërime e për të thënë fjalë miratimi. (Mateu 3:17; 25:19-23; Gjoni 1:47) Edhe ne si të krishterë duhet t’i lavdërojmë sinqerisht të tjerët. Përse? «Një fjalë në kohën e duhur, oh, sa e mirë është!»—thuhet te Proverbat 15:23. Mjafton të pyesësh veten: ‘Si ndihem kur më lavdërojnë

16, 17. (a) Pse duhet t’i lavdërojmë të tjerët? (b) Ç’raste kemi për t’i lavdëruar të tjerët në kongregacion? Po në familje?

A I NDËRTOJ TË TJERËT ME FJALËT E MIA?

Parimi: «Fjala juaj të jetë gjithnjë
me hir.»—Kolosianëve 4:6.

Pyetje për vetëshqyrtim

- Kur ishte hera e fundit që kam lavdëruar në mënyrë specifike dikë?—1 Korintasve 11:2; Zbulesa 2:1-3.
- A e shpreh respektin që kam për të tjerët duke thënë «të lutem» dhe «faleminderit»?—Zanafilla 13:14; Gjoni 11:41.
- Gjatë bisedave, a flas kryesisht për veten apo interesohem edhe për mendimet e ndjenjat e të tjerëve?—Filipianëve 2:3, 4; Jakovi 1:19.
- Si i përdor informacionet që di për të tjerët, për t'i ndërtuar apo për t'i rrënuar?—Proverbat 15:1, 2.
- Ç'mendim kam për përdorimin e fjalëve të ndyra dhe çfarë zbulon për zemrën time pikëpamja që kam?—Luka 6:45; Jakovi 3:10, 11.

sinqerisht? A nuk më ngrohet zemra dhe a nuk çel-lem?' Po, një lavdërim i sinqertë të lë të kuptosh se dikush të vë re, se dikush interesohet për ty dhe se ajo që bëre, ia vlejti. Këto fjalë të ëmbla të bëjnë të ndihesh më i sigurt e të motivojnë të punosh

edhe më fort në të ardhmen. Nëse të pëlqen të *marrësh* lavdërime, a s'duhet të bësh çmos edhe ti t'u *japësh* lavdërime të tjerëve?—Mateu 7:12.

¹⁷ Mësohu të shohësh gjërat e mira të tjerët e pastaj lavdëroji. Në kongregacion, mund të dëgjosh një fjalim të bukur, të vëresh një të ri që po vë synime frymore ose të shohësh një të moshuar që ndjek me besnikëri mbledhjet, pavarësisht nga kufizimet e pleqërisë. Një lavdërim i singertë mund t'u prekë zemrën atyre dhe t'u forcojë besimin. Në familje, burri dhe gruaja kanë nevojë të dëgjojnë nga njëri-tjetri fjalë të përzemërta lavdërimi e vlerësimi. (Proverbat 31:10, 28) Sidomos fëmijët ndihen mirë kur dikush e vëren ç'po bëjnë dhe i vlerëson. Për një fëmijë, lavdërimi dhe miratimi janë si dielli dhe uji për një bimë. Prandaj ju prindër kërkoni raste që t'i lavdëroni për cilësitë dhe përpjekjet e mira. Këto lavdërime mund t'u japin siguri e guxim dhe t'i motivojnë të përpiqen edhe më shumë të veprojnë drejt.

¹⁸ *Fjalët ngushëlluese*. Jehovai interesohet thellësisht **18, 19**. Pse duhet të bëjmë çmos t'i ngushëllojmë bashkëbesimtarët, e si ta arrijmë këtë?

për ‘të përvuajturit’ e për ‘të dërrmuarit’. (Isaia 57:15) Fjala e tij na nxit ‘të vazhdojmë të ngushëllojmë njëri-tjetrin’ dhe ‘t’u flasim në mënyrë ngushëlluese shpirttrave të dëshpëruar’. (1 Selanikasve 5:11, 14) Të jemi të sigurt se Perëndia i sheh dhe i vlerëson përpjekjet tona për të ngushëlluar bashkëbesimtarët që e kanë zemrën të rënduar nga trishtimi.

¹⁹ Por me cilat fjalë mund t’i japim zemër një të krishteri të shkurajuar a të dëshpëruar? Mos mendo se duhet të gjesh patjetër një zgjidhje për problemin që ka. Në shumë raste, fjalët e thjeshta ndihmojnë më tepër. Binde zemërlëshuarin se interesohesh dhe shqetësohesh për të. Sugjeroji të lutesh me zë bashkë me të. Mund t’i kërkosh Jehovahit ta ndihmojë që të kuptojë sa shumë e do Ai dhe të tjerët. (Jakovi 5:14, 15) Siguroje se kongregacioni ka nevojë për të dhe e vlerëson si pjesëtar të tij. (1 Korintasve 12:12-26) Lexoji ndonjë varg biblik inkurajues për ta siguruar se Jehovahi interesohet për të personalisht. (Psalmi 34:18; Mateu 10:29-31) Kur gjen kohë të mjaftueshme për t’i thënë ‘fjalë të mira’ të shkurajuarit

e kur i flet nga zemra, patjetër ai do të ndiejë se e duan dhe e vlerësojnë.—Proverbat 12:25.

²⁰ *Këshillat e efektshme.* Si krijesa të papërsosura, të gjithë kemi nevojë për këshilla herë pas here. Bibla na nxit: «Dëgjo këshillën dhe prano disiplinën, që të bëhesh i mençur në të ardhmen.» (Proverbat 19:20) Këshillat nuk jepen vetëm nga pleqtë. Prindërit i këshillojnë fëmijët. (Efesianëve 6:4) Mund të lindë nevoja që motrat e pjekura të këshillojnë më të rejat. (Titit 2:3-5) Dashuria për të tjerët na nxit të japim këshilla që ata mund t'i pranojnë pa u rënduar. Ç'do të na ndihmojë të japim këshilla të tilla? Shqyrto tre faktorë që i bëjnë më të efektshme këshillat: qëndrimi dhe motivi i këshilluesit, baza për to dhe mënyra si jepen.

²¹ Këshillat e efektshme nisin që me këshilluesin. Pyet veten: 'Kur e kam të lehtë t'i pranoj këshillat?' Ato pranohen më kollaj kur e di se tjetri interesohet për ty, nuk po të shfryn dufin dhe nuk ka motive të fshehta. Prandaj, kur këshillon të tjerët, a nuk duhet të kesh edhe ti të njëjtin qëndrim e motiv? Veç kësaj, **20, 21. Cilët faktorë i bëjnë të efektshme këshillat?**

këshillat e suksesshme bazohen në Fjalën e Perëndisë. (2 Timoteut 3:16) Pavarësisht nëse citojmë drejtpërdrejt nga Bibla ose jo, duhet të kemi një bazë biblike për çdo këshillë që japim. Kështu, pleqtë ruhen që të mos u imponojnë të tjerëve pikëpamjet e tyre. As i shtrembërojnë Shkrimet duke bërë të duket sikur Bibla mbështet ndonjë pikëpamje personale. Veç kësaj, këshillat janë më të efektshme kur jepen në mënyrën e duhur. Këshillat e lezetuara me fjalë të ëmbla pranohen më kollaj dhe nuk i prekin dinjitetin atij që i merr.—Kolosianëve 4:6.

²² S'diskutohet se të folurit është një dhuratë e çmuar nga Perëndia. Dashuria për të duhet të na shtyjë ta përdorim siç duhet këtë dhuratë, jo ta keqpërdorim. Të mos harrojmë se fjalët që u themi të tjerëve, kanë fuqinë të ndërtojnë ose të rrënojnë. Prandaj, le të përpiqemi ta përdorim këtë dhuratë siç kishte ndër mend Ai që na e dha: «për të ndërtuar». Në këtë mënyrë, të folurit tonë do të jetë inkurajues e freskues për ata që kemi përreth e do të na ndihmojë të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë.

22. Si ke vendosur ta përdorësh dhuratën e të folurit?

Festime që fyejnë Perëndinë

«Vazhdoni të siguroheni se çfarë është e pranueshme para Zotërisë.»—EFESIANËVE 5:10.

JEZUI tha: «Adhuresit e vërtetë do ta adhurojnë Atin me frymë dhe të vërtetë, sepse Ati po kërkon adhures të tillë.» (Gjoni 4:23) Kur gjen njerëz të tillë, siç të gjetit edhe ty, Jehovahi i tërheq drejt vetes dhe drejt Birit të tij. (Gjoni 6:44) A s'është ky një nder i jashtëzakonshëm? Por ata që e duan të vërtetën biblike, duhet 'të vazhdojnë të sigurohen se çfarë është e pranueshme para Zotërisë', pasi Satanai është mjeshtër i mashtrimeve.—Efesianëve 5:10; Zbulesa 12:9.

² Mendo se ç'ndodhi pranë malit Sinai kur izraelitët i kërkuan Aaronit t'u bënte një perëndi. Aaroni u dorëzua dhe u bëri një viç të artë, por la të nënkuptohet se ky viç paraqiste Jehovahin. «Nesër do të ketë një festë për Jehovahin»,—u tha. A ishte problem për

1. Ç'lloj njerëzish tërheq Jehovahi dhe pse duhet të vazhdojnë të jenë syçelë frymësisht?

2. Shpjego si i konsideron Jehovahi ata që përpiqen ta përziejnë fenë e vërtetë me fenë e rreme.

Jehovain që ata e përzien fenë e vërtetë me atë të rreme? Natyrisht. Për këtë arsye, shkaktoi vrasjen e rreth tre mijë idhujtarëve. (Dalja 32:1-6, 10, 28) Cili është mësimi? Nëse duam ta ruajmë veten në dashurinë e Perëndisë, s’duhet ‘të prekim asgjë të papastër’ dhe duhet ta mbrojmë me xhelozë të vërtetën nga çdo lloj ndotjeje.—Isaia 52:11; Ezekieli 44:23; Galatasve 5:9.

³ Mjerisht, pas vdekjes së apostujve që vepronin si forcë frenuese ndaj apostazisë, të krishterët e rremë që s’kishin dashuri për të vërtetën, nisën të përvetësonin zakone, festa dhe ditë «të shenjta» ose të shënuara pagane, të cilat i maskuan si të krishtere. (2 Selanikasve 2:7, 10) Ndërsa shqyrton disa nga këto festime, shiko se si pasqyrojnë frymën e botës, jo të Perëndisë. Në përgjithësi, festat e botës kanë një temë të përbashkët: u mëshojnë dëshirave të mishit dhe përkrahin bindjet e rreme fetare e spiritizmin, që janë shenjat dalluese të ‘Babilonisë së Madhe’.* (Zbulesa 18:2-4, 23) Mbaj parasysh edhe se Jehovai ka qenë dëshmitar okular i

* Shih kutinë «A duhet ta festoj edhe unë?», në faqet 192-193. Disa festa dhe ditë të shënuara renditen në *Treguesin e Botimeve Watch Tower*, botuar nga Dëshmitarët e Jehovait.

3, 4. Pse duhet t’u kushtojmë shumë vëmendje parimeve biblike kur shqyrtojmë zakonet dhe festat e përhapura?

praktikave të rreme e të pështira pagane nga të cilat kanë ardhur shumë zakone të përhapura në ditët tona. Pa dyshim edhe sot ai i konsideron po kaq fyese këto festime. A nuk duhet të jetë pikëpamja e tij më e rëndësishme se gjithçka tjetër për ne?—2 Gjonit 6, 7.

⁴ Si të krishterë të vërtetë, e dimë se disa festime nuk i pëlqejnë Jehovait. Por duhet ta kemi vendosur në zemër të mos përfshihemi fare në to. Duke shqyrtuar pse e fyejnë ato Jehovain, do të jemi edhe më të vendosur të shmangim gjithçka që mund të na pengojë të qëndrojmë në dashurinë e tij.

KRISHTLINDJET—RIEMËRTIM I ADHURIMIT TË DIELLIT

⁵ Bibla nuk përmend ndonjë rast që t'i kenë festuar ditëlindjen Jezuit. Madje nuk dihet as data e saktë e lindjes së tij. Por mund të jemi të sigurt se s'ka lindur më 25 dhjetor, që ishte kulmi i dimrit në atë pjesë të botës.* Një arsye është se, sipas Ungjillit të Lukës, «disa barinj që jetonin jashtë», po ruanin kopetë kur

* Në bazë të kronologjisë biblike dhe të historisë botërore, ka të ngjarë që Jezui të ketë lindur në vitin 2 p.e.s., në muajin judaik të ethanimit që përkon me periudhën shtator-tetor në kalendarin e sotëm.—Shih *Të fitojmë gjykim të thellë nga Shkrimet*, vëllimi 2, faqet 56-57, anglisht, botuar nga Dëshmitarët e Jehovait.

5. Pse mund të jemi të sigurt se Jezui s'ka lindur më 25 dhjetor?

lindi Jezui. (Luka 2:8-11) Po ta kishin zakon të «jetonin jashtë» gjithë vitin, s'do të kishte qenë aq e rëndësishme për t'u përmendur. Mirëpo, për shkak të shirave të ftohtë dhe dëborës, në Betlehem në dimër kopetë mbaheshin brenda dhe barinj të me siguri nuk «jetonin jashtë». Veç kësaj, Jozefi dhe Maria shkuan në Betlehem sepse Cezar Augusti kishte urdhëruar të regjistrohej popullsia. (Luka 2:1-7) Duket shumë e vështirë që Cezari ta ketë urdhëruar një popull që e urrente sundimin romak, të udhëtonte nëpër qytetet e lindjes në kulmin e dimrit.

⁶ Krishtlindjet nuk i kanë rrënjët në Shkrime, por në festat e lashta pagane, siç ishin Saturnalet romake, një festë për nder të Saturnit, perëndisë së të mbjellave. Gjithashtu, sipas llogaritjeve të tyre, më 25 dhjetor besimtarët e perëndisë Mitra festonin «ditëlindjen e diellit të pamposhtur», siç thotë edhe një enciklopedi (*New Catholic Encyclopedia*). Ajo vazhdon: «Krishtlindjet nisën të festoheshin në një kohë kur kulti i diellit ishte jashtëzakonisht i fortë në Romë», rreth tre shekuj pas vdekjes së Krishtit.

6, 7. (a) Ku i kanë rrënjët shumë zakone të Krishtlindjeve? (b) Ç'kontrast vërejmë mes dhuratave të Krishtlindjeve dhe dhuratave që japin të krishterët?

⁷ Gjatë festimeve, paganët shkëmbenin dhurata dhe hanin ushqime të zgjedhura, praktika që janë ruajtur edhe në Krishtlindje. Por, ashtu si edhe sot, shumë nga dhuratat e Krishtlindjeve në kohën e romakëve nuk bëheshin me moton e 2 Korintasve 9:7: «Secili le të bëjë ashtu si ka vendosur në zemër, jo me pahir a me detyrim, sepse Perëndia do një dhënës të gëzuar.» Të krishterët e vërtetë japin dhurata nga dashuria, jo të detyruar nga një datë e caktuar, dhe nuk presin ndonjë dhuratë në këmbim. (Luka 14:12-14; Veprat 20:35) Jo vetëm kaq, por janë shumë mirënjohës që janë çliruar nga periudha stresuese e Krishtlindjeve dhe janë lehtësuar nga barra e rëndë e borxheve që mund të merren në atë periudhë të vitit.—Mateu 11:28-30; Gjoni 8:32.

⁸ Por disa mund të kundërshtojnë: a nuk i dhanë astrologët dhurata për ditëlindje Jezuit? Jo. Dhuratat e tyre ishin thjesht një mënyrë për t'i bërë nderime një njeriu të shquar, siç ishte zakon në kohët biblike. (1 Mbretërve 10:1, 2, 10, 13; Mateu 2:2, 11) Madje nuk vajtën tek ai natën kur lindi. Në kohën kur shkuan ata, Jezui nuk ishte një foshnjë në grazhd, por disa muajsh dhe jetonte në shtëpi.

8. A i dhanë astrologët dhurata për ditëlindje Jezuit? Shpjego.

A DUHET TA FESTOJ EDHE UNË?

Parimi: «‘Dilni nga mesi i tyre dhe ndahuni,—thotë Jehovahi,—dhe mjaft e prekët gjënë e papastër’, ‘dhe unë do t’ju pranoj’.»—2 Korintasve 6:17.

Pyetje për vetëshqyrtim lidhur me një festë a zakon të përhapur

- A duket qartë se i ka rrënjët në një praktikë a mësim të rremë fetar ose në spiritizëm?—Isaia 52:11; 1 Korintasve 4:6; 2 Korintasve 6:14-18; Zbulesa 18:4.
- A i jep nder ose lavdi të tepruar një njeriu, organizate a simboli kombëtar?—Jeremia 17:5-7; Veprat 10:25, 26; 1 Gjonit 5:21.
- A ngre një komb a grup etnik mbi një tjetër?—Veprat 10:34, 35; 17:26.
- A pasqyron «frymën e botës», e cila vepron në kundërshtim me frymën e shenjtë të Perëndisë?—1 Korintasve 2:12; Efesianëve 2:2.
- A mund të pengohen të tjerët nëse e festoj këtë festë?—Romakëve 14:21.
- Nëse vendos të mos e festoj, si t’ua shpjegoj me respekt arsyet të tjerëve?—Romakëve 12:1, 2; Kolosianëve 4:6.

Shkrimet vijuese mund të të ndihmojnë më tej t'u përgjigjesh pyetjeve për festat e përhapura:

- «[Izraelitët e pabesë] u përzierën me kombet e nisën të bënin veprat e tyre.»—Psalmi 106:35.
- «Kush është i besueshëm në gjëra të vogla, është i besueshëm edhe në të mëdha dhe kush është i padrejtë në gjëra të vogla, është i padrejtë edhe në të mëdha.»—Luka 16:10.
- «Nuk jeni pjesë e botës.»—Gjoni 15:19.
- «Nuk merrni dot pjesë edhe në 'tryezën e Jehovait', edhe në tryezën e demonëve.»—1 Korintasve 10:21.
- «Ju mjafton koha që kaluat duke kryer vullnetin e botës, kur rendnit në vepra të sjelljes së shthurur, në epshe, teprime në verë, ahengje të shfrenuara, gara në të pirë dhe idhujtari të kundërligjshme.»—1 Pjetrit 4:3.

Ç'THOTË BIBLA PËR DITËLINDJET?

⁹ Lindja e një fëmije ka sjellë gjithnjë shumë gëzim, por Bibla nuk përmend ndonjë rast që t'i kenë festuar ditëlindjen një shërbëtori të Perëndisë. (Psalmi 127:3) Mos ka qenë thjesht një harresë? Jo, sepse përmenden

9. Çfarë vlen të thuhet për festimet e ditëlindjeve që përmenden në Bibël?

dy festime ditëlindjesh, ajo e faraonit të Egjiptit dhe e Herod Antipës. (Zanafilla 40:20-22; Marku 6:21-29) Por që të dyja paraqiten në dritë negative, sidomos e dyta, gjatë së cilës iu pre koka Gjon Pagëzorit.

¹⁰ «Të krishterët e hershëm e konsideronin një zakon

10, 11. Si i konsideronin të krishterët e hershëm festat e ditëlindjeve dhe përse?

DITËT «E SHENJTA» DHE SATANIZMI

Vlen të përmendim se dita më e rëndësishme në fenë e quajtur satanizëm është ditëlindja. Përse? Sepse satanistët besojnë që çdo individ është një perëndi, nëse vendos ta konsiderojë veten të tillë. Prandaj, të festohet ditëlindja e dikujt është si të festohet lindja e një perëndie. Natyrisht, shumica e njerëzve nuk kanë këtë pikëpamje kaq ekstreme dhe egoiste. Gjithsesi, në librin *Tradita e ditëlindjeve* (anglisht) thuhet: «Festat e tjera të ngrohin zemrën, por ditëlindjet përkëdhelin egon.»

Dy ditët e tjera «të shenjta» më të rëndësishme të kalendarit të satanistëve, janë nata e Valpërgesit dhe Hallouini. Sipas një fjalori anglisht (*Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*), nata e Valpërgesit përkufizohet si «vigjilja e 1 majit, në të cilën besohet se shtrigat udhëtojnë për t'u takuar në një vend që e kanë zgjedhur ato».

pagan festimin e lindjes së dikujt»,—thotë një enciklopedi (*The World Book Encyclopedia*). Për shembull, grekët e lashtë besonin se çdo njeri kishte një frymë të mbinatyrshme që e mbronte, e cila ishte e pranishme kur lindte ai dhe e ruante gjithnjë. Kjo frymë «kishte lidhje mistike me perëndinë që kishte lindur në të njëjtën ditë me individin»,—thuhet në librin *Traditat e ditëlindjeve* (anglisht). Veç kësaj, prej kohësh ditëlindjet kanë qenë të lidhura ngushtësisht me astrologjinë e me horoskopin.

¹¹ Shërbëtorët e lashtë të Perëndisë jo vetëm që nuk i pranonin zakonet e ditëlindjes për shkak të rrënjëve pagane e spiritiste, por nuk i pranonin as në parim. Përse? Sepse ishin burra e gra modestë, të përulur, që nuk mendonin se lindja e tyre ishte diçka kaq e rëndësishme sa duhej festuar.* (Mikea 6:8; Luka 9:48) Përkundrazi, ata i jepnin lavdi Jehovait dhe e falënderonin për dhuratën e çmuar të jetës.#—Psalmi 8:3, 4; 36:9; Zbulesa 4:11.

* Shih kutinë «Ditët ‘e shenjtja’ dhe satanizmi», në faqen 194.

Në besëlidhjen e Ligjit kërkohej që një grua, pasi të lindte fëmijën, t’i paraqiste Perëndisë një blatim për mëkatin. (Levitiku 12:1-8) Kjo kërkesë ligjore ishte një përkujtues i trishtueshëm për izraelitët, që u theksonte se njerëzit u transmetojnë mëkatin fëmijëve të tyre. Veç kësaj, i ndihmonte të kishin një pikëpamje të ekuilibruar për lindjen e fëmijëve dhe i frenonte që të përvetësonin zakonet pagane të ditëlindjeve.—Psalmi 51:5.

¹² Të gjithë ata që vdesin besnikë, janë të sigurt në kujtesën e Perëndisë dhe e ardhmja e tyre është e garantuar. (Jobi 14:14, 15) Tek Eklisiastiu 7:1 thuhet: «Një emër është më i mirë se vaji i çmuar dhe dita e vdekjes është më e mirë se dita e lindjes.» ‘Emri’ është opinioni i mirë që kemi krijuar para Perëndisë me anë të shërbimit besnik. Vlen të përmendim se i vetmi rast që të krishterët urdhërohen ta kujtojnë, është një vdekje, jo një lindje. Bëhet fjalë për vdekjen e Jezuit, ‘emri’ i shkëlqyer i të cilit është çelësi i shpëtimit tonë. —Luka 22:17-20; Hebrenjve 1:3, 4.

PASHKËT—MASKIM I ADHURIMIT TË PJELLORISË

¹³ Edhe pse reklamohen si festimi i ringjalljes së Krishtit, në të vërtetë Pashkët i kanë rrënjët në fenë e rreme. Vetë emri i kësaj feste në disa gjuhë «Easter» lidhet me Eostren ose Ostarën, perëndeshën anglo-saksone të agimit e të pranverës. Si u fut ideja e përdorimit të vezëve dhe lepujve për Pashkë? Vezët «janë të famshme si simbole të jetës së re dhe të ringjalljes», —thotë një enciklopedi (*Encyclopædia Britannica*), kur

12. Në ç’kuptim dita e vdekjes mund të jetë më e mirë se dita e lindjes?

13, 14. Cilat janë rrënjët e zakoneve të përhapura të Pashkëve?

se lepuri ka qenë prej kohësh simbol i pjellorisë. Prandaj, në të vërtetë Pashkët janë një rit pjellorie i maskuar hollë-hollë si festim i ringjalljes së Krishtit.*

¹⁴ A do ta miratonte Jehovahi një rit të pështirë pjellorie vetëm se përdoret për të kujtuar ringjalljen e Birit të tij? Kurrën e kurrës! (2 Korintasve 6:17, 18) Në fakt, Shkrimet as na urdhërojnë e as na autorizojnë të kujtojmë ringjalljen e Jezuit. Kështu që të festosh këtë ngjarje e për më tepër nën emrin Pashkët, do të thotë të jesh dyfish jobsnik.

HALLOUINI S'ËSHTË ASPAK I SHENJTË

¹⁵ Hallouini ose Mbrëmja e të Gjithë të Shenjtëve, i njohur për shtrigat, djajtë dhe zbukurimet e tjera groteske, i ka rrënjët te keltët e lashtë të Britanisë dhe Irlandës. Natën me hënë të plotë që ishte më afër me 1 nëntorin, ata kremtonin festën e Samainit, që do të thotë «Fundi i Verës». Sipas besimit të tyre, gjatë Samainit hapej perdja që ndante botën njerëzore nga

* Eostre (ose Eastre) ishte edhe perëndesha e pjellorisë. Sipas një fjalori, «ajo kishte një lepur në hënë që i pëlqenin shumë vezët dhe ndonjëherë paraqitej si me kokë lepur».—*The Dictionary of Mythology*.

15. Cila është origjina e Hallouinit dhe ç'domethënie ka data e zgjedhur për këtë festë?

ajo e mbinatyrshme dhe frymërat e mira e të liga shëtitnin nëpër tokë. Mendohej se shpirtrat e të vdekurve ktheheshin në shtëpitë e tyre dhe familjet nxirrnin ushqim e pije për fantazmat që i vizitonin, me shpresën se do t'i qetësonin. Kështu, kur fëmijët e veshur si fantazma e shtriga shkojnë sot shtëpi më shtëpi duke i kërcënuar njerëzit se do të bëjnë ndonjë prapësi po të mos i qerasin, pa dashje përsëritin ritet e Samanit.

DITA E DASMËS TË JETË E PASTËR

¹⁶ Së shpejti, «asnjë zë dhëndri e nuseje nuk do të dëgjohet më te [Babilonia e Madhe]». (Zbulesa 18:23) Pse? Pjesërisht për shkak të praktikave të saj spiritiste, të cilat mund ta ndotin një martesë që ditën e dasmës. —Marku 10:6-9.

¹⁷ Zakonet ndryshojnë nga njëri vend në tjetrin. Disa zakone duken të pafajshme, por mund t'i kenë rrënjët në praktika babilonase që supozohet se i sjellin 'fat' çiftit ose të ftuarve. (Isaia 65:11) Një nga këto zakone është hedhja e orizit ose e gjërave të tjera. Kjo prakti-

16, 17. (a) Pse çiftet e krishtere që po planifikojnë të martohen, duhet t'i analizojnë zakonet vendëse sipas parimeve biblike? (b) Ç'duhet të marrin parasysh të krishterët për zakone të tilla si hedhja e orizit ose e gjërave të tjera?

kë mund të ketë lindur nga besimi se ushqimi qetëson te frymërat e liga e kështu nuk dëmtonin dhëndrin dhe nusen. Gjithashtu, prej kohësh orizi ka pasur lidhje mistike me pjellorinë, lumturinë dhe jetëgjatësinë. Është e qartë se të gjithë ata që duan të qëndrojnë në dashurinë e Perëndisë, do t'i shmangin këto zakone të ndotura.—2 Korintasve 6:14-18.

¹⁸ Po ashtu, shërbëtorët e Jehovahit shmangin çdo praktikë të botës që mund t'i heqë dasmës dinjitetin e krishterë ose që mund të lëndojë ndërgjegjen e disave. Për shembull, nuk mbajnë fjalime me sarkazma lënduese ose nënkuptime seksuale, si dhe nuk kurdisin ndonjë rreng e nuk bëjnë komente që mund të vënë në siklet çiftin e ri dhe të tjerët. (Proverbat 26:18, 19; Luka 6:31; 10:27) Gjithashtu, shmangin dasmat madhështore si në përralla, që nuk pasqyrojnë modesti, por 'kapardisje për t'u dukur me të mirat materiale'. (1 Gjonit 2:16) Nëse po planifikon dasmën, mos harro kurrë se Jehovahi dëshiron që këtë ditë të veçantë të mund ta kujtosh gjithnjë me gëzim, jo me keqardhje.*

* Shih tre artikujt për dasmat dhe grumbullimet shoqërore në *Kullën e Rojës*, 15 tetor 2006, faqet 18-31.

18. Cilat parime biblike duhet të drejtojnë çiftin që planifikon dasmën dhe ata që janë të ftuar?

DOLLIA—GJEST FETAR?

¹⁹ Një zakon i përhapur nëpër dasma dhe në raste të tjera, është dollia. Në *Manualin ndërkombëtar për alko-olin dhe kulturën*, për vitin 1995 (anglisht), thuhet: «Dollia . . . ka shumë gjasa të jetë një mbetje shekullore e libacioneve të lashta gjatë të cilave perëndive u paraqitej një lëng i shenjtë, . . . në këmbim të një dëshire, një lutjeje të përmbledhur me fjalët ‘jetë të gjatë!’ ose ‘për shëndetin tënd!’»

²⁰ Vërtet, shumë njerëz sot mund të mos e konsiderojnë dollinë si gjest fetar ose besëtytni. Gjithsesi, zakoni i ngritjes së gotave drejt qiellit mund të shihet si kërkesë që i bëhet «qiellit», domethënë një fuqie të mbinatyrshme, për një bekim, por në një mënyrë që s’është në përputhje me çka thuhet në Shkrime.—Gjoni 14:6; 16:23.*

«JU QË DONI JEHOVAIN, URRENI TË KEQEN»

²¹ Në botën e sotme normat morale po bien me një ritëm të rrufeshëm dhe kjo prirje nxitet drejtpërdrejt ose

* Shih *Kullën e Rojës*, 15 shkurt 2007, faqet 30-31.

19, 20. Ç’thotë për origjinën e dollive një burim referimi dhe pse nuk është i pranueshëm për të krishterët ky zakon?

21. Ç’festa të përhapura shmangin të krishterët, edhe nëse nuk kanë tema fetare, e përse?

tërthorazi nga Babilonia e Madhe. Duke pasqyruar këtë prirje, disa vende organizojnë karnavale vjetore me rastin e javës së bardhë, festime me kërcime të shthurura e që madje mund të ngrenë lart stilet e jetesës së homoseksualëve ose të lezbikeve. A do të ishte e përshtatshme për dikë që ‘do Jehovahin’ të merrte pjesë në këto festime ose t’i shihte ato? A do të tregonte kështu se e urren vërtet të keqen? (Psalmi 1:1, 2; 97:10) Është shumë më mirë të kemi pikëpamjen e psalmistit, që u lut: «M’i largo sytë nga gjërat e kota.»—Psalmi 119:37.

²² Në ditët e festimeve të botës, një i krishterë do të bëjë kujdes që me sjelljen e tij të mos u japë përshtypjen të tjerëve se po feston edhe ai. Pavli shkroi: «Nëse hani, nëse pini apo nëse bëni diçka tjetër, gjithçka bëjeni për lavdi të Perëndisë.» (1 Korintasve 10:31; shih kutinë «Si të marrim vendime të mençura», në faqet 205-207.) Nga ana tjetër, nëse është e qartë se një zakon a festë nuk ka lidhje me fenë e rreme, nuk është pjesë e një ngjarjeje politike a patriotike dhe nuk shkel asnjë parim biblik, çdo i krishterë duhet të vendosë vetë nëse do të marrë pjesë ose jo. Në të njëjtën kohë,

22. Kur mund të vendosë një i krishterë sipas ndërgjegjes, nëse do ta bëjë një festë apo jo?

ADHURIMI I VËRTETË SJELL MË SHUMË GËZIM

Jehovai është ‘Perëndia i lumtur’ dhe dëshiron që shërbëtorët e tij të jenë të lumtur. (1 Timoteut 1:11) Këtë e tregojnë edhe shkrimet vijuese:

«Kush është i gëzuar në zemër, ka vazhdimisht gosti.»—Proverbat 15:15.

«Kam arritur të kuptoj se s’ka gjë më të mirë për ta, se të gëzojnë dhe të bëjnë mirë gjatë jetës së tyre; dhe që çdo njeri të hajë e të pijë e të shohë të mira për gjithë mundin e tij. Është dhuratë nga Perëndia.»—Eklisiastiu 3:12, 13.

«Bujari këshillon një sjellje bujare dhe ngrihet edhe vetë në mbështetje të bujarisë.»—Isaia 32:8.

«Ejani tek unë, të gjithë ju që po robtoheni dhe që jeni të ngarkuar, e unë [Jezui] do t’ju freskoj. . . . Sepse zgjedha ime është e këndshme dhe ngarkesa ime është e lehtë.»—Mateu 11:28, 30.

«Do ta njihni të vërtetën, dhe e vërteta do t’ju lirojë.»—Gjoni 8:32.

«Secili le të [japë] ashtu si ka vendosur në zemër, jo me pahir a me detyrim, sepse Perëndia do një dhënës të gëzuar.»—2 Korintasve 9:7.

«Fryti i frymës është dashuria, gëzimi, paqja, . . . mirëdashja, mirësia.»—Galatasve 5:22.

«Frytet e dritës përbëhen nga çdo lloj mirësie, drejtësie dhe të vërtete.»—Efesianëve 5:9.

do të marrë parasysh edhe ndjenjat e të tjerëve, që të mos bëhet shkak pengese.

JEPI LAVDI PERËNDISË ME FJALË E ME VEPRA

²³ Ditët e disa festave të përhapura, shumica e njerëzve i konsideron kryesisht si mundësi për të ndenjur bashkë me miqtë dhe familjen. Prandaj, nëse dikush gabimisht mendon se qëndrimi ynë sipas Biblës është i ftohtë ose ekstrem, mund t'i shpjegojmë me dashamirësi se ne Dëshmitarët e Jehovahit i vlerësojmë rastet e gëzuara kur mblidhemi me miqtë e familjarët. (Proverbat 11:25; Eklisiastiu 3:12, 13; 2 Korintasve 9:7) E gëzojmë shoqërinë e njerëzve tanë të dashur gjatë gjithë vitit, por, ngaqë duam Perëndinë dhe normat e tij të drejta, nuk dëshirojmë t'i njollosim këto raste të gëzuara me zakone që e fyejnë atë.—Shih kutinë «Adhuri mi i vërtetë sjell më shumë gëzim», në faqet 202-203.

23, 24. Si mund të japim dëshmi të mirë për normat e drejta të Jehovahit?

²⁴ Disa Dëshmitarë kanë pasur rezultate të mira kur u kanë shpjeguar atyre që pyesnin sinqerisht, disa pika nga kapitulli 16 i librit *Çfarë mëson vërtet Bibla?** Por mos harro se synimi ynë është të fitojmë zemrën e njerëzve, jo debatet. Prandaj, trego respekt, ruaj qetësinë dhe ‘fjala jote të jetë gjithnjë me hir dhe e ndrequr me kripë’.—Kolosianëve 4:6.

²⁵ Si shërbëtorë të Jehovahit, ne jemi të mirinformuar. Dimë pse i besojmë dhe i praktikojmë disa gjëra e pse nuk i bëjmë disa të tjera. (Hebrenjve 5:14) Prandaj, ju prindër, mësojini fëmijët të arsyetojnë rreth parimeve biblike. Kështu u forconi besimin, i ndihmoni t’u japin përgjigje nga Bibla atyre që i pyesin për bindjet dhe i siguroni se Jehovahi i do.—Isaia 48:17, 18; 1 Pjetrit 3:15.

²⁶ Të gjithë ata që e adhurojnë Perëndinë «me frymë dhe të vërtetë», jo vetëm që shmangin festimet jobiblike, por edhe përpiqen të jenë të ndershëm në çdo fushë të jetës. Sot shumë vetave nuk u duket praktike të jesh i ndershëm. Por, siç do ta shohim në kapitullin vijues, drejtimi i Perëndisë është gjithnjë më i miri.

* Botuar nga Dëshmitarët e Jehovahit.

25, 26. Ç’mund të bëjnë prindërit që t’ua forcojnë fëmijëve besimin dhe dashurinë për Jehovahin?

SI TË MARRIM VENDIME TË MENÇURA

Nganjëherë lindin situata që na vënë në provë dashurinë për Jehovain dhe kuptueshmërinë për parimet biblike. Për shembull, në një familje ku vetëm njëri bashkëshort është i krishterë, bashkëshorti tjetër mund t'i thotë të shkojnë për drekë a për darkë te të afërmit në një ditë feste të botës. Disa të krishterë pranojnë me ndërgjegje të qetë, kurse të tjerë jo. Në qoftë se një i krishterë e pranon ftesën, sjellja e tij duhet të tregojë qartë se nuk po feston dhe se ka shkuar atje thjesht për një drekë a darkë.

Është e mençur që me respekt i krishteri të flasë që më përpara me gruan ose burrin, duke i shpjeguar situatën e sikletshme që do të krijohej sikur të afërmit të merrnin pjesë në festime, kurse i krishteri jo. Ndoshta bashkëshorti që s'është Dëshmitar, mund të vendosë t'i vizitojë familjarët një ditë tjetër.—1 Pjetrit 3:15.

Po sikur, edhe pasi të dëgjojë shpjegimin e të shoqes, burri që s'është Dëshmitar të ngulë këmbë që ajo ta shoqërojë? Ndoshta gruaja mund të nxjerrë përfundimin se, si kreu i shtëpisë, ai ka përgjegjësinë të sigurojë ushqim për familjen. (Kolosianëve 3:18) Në këtë rast, ushqimi është në shtëpinë e të afërmeve të tij. Ndoshta ajo do të mund të japë edhe dëshmi atje. Ushqimi nuk

ndotet vetëm ngaqë hahet në një ditë feste. (1 Korintasve 8:8) I krishteri mund ta konsiderojë një vakt si gjithë të tjerët dhe të mos marrë pjesë në urimet, këngët, dollitë e kështu me radhë.

Gjithashtu, duhet të mbajë parasysh si do të ndikojë te të tjerët prania e tij atje. Një grua e krishterë duhet të marrë parasysh rrezikun se mos të tjerët pengohen kur të marrin vesh se ajo ka shkuar te familjarët atë ditë feste.—1 Korintasve 8:9; 10:23, 24.

Veç kësaj, mos vallë familja mund t'i bëjë presion gruas së krishterë që të shkelë parimet? Askush nuk do që të vihet në siklet dhe kjo mund të ndikojë fuqimisht. Prandaj është e rëndësishme që ajo të mendohet mirë për këtë çështje që në fillim, të marrë në konsideratë të gjithë këta faktorë, si dhe ndërgjegjen e saj të krishterë.—Veprat 24:16.

A duhet të pranoj shpërblimin që jepet me rastin e festave?

Në periudhën e festave, punëdhënësit mund t'u japin punonjësve të krishterë ndonjë dhuratë ose ndonjë shpërblim në para. A duhet t'i refuzojnë të krishterët këto? Jo medoemos. Ndoshta punëdhënësi as e ka menduar se duke pranuar shpërblimin, punonjësi po merr pjesë në festë. Mbase ai thjesht po u jep gjithë punonjësve një pjesë të përfitimeve që ka pasur ndërmarrja. Ose

shpërblimi mund të jepet në shenjë falënderimi për shërbimet që punonjësit kanë bërë gjatë vitit ose si nxitje për të vazhduar punën e mirë. Punëdhënësi mund t'ua japë dhuratën ose shpërblimin të gjithë punonjësve, qofshin myslimanë, të krishterë a të tjerë, pavarësisht nëse i festojnë apo jo festat. Prandaj, një Dëshmitar i Jehovahit nuk është i detyruar ta refuzojë prerazi dhuratën ose shpërblimin vetëm ngaqë jepet në atë periudhë ose vetëm nga emri i festës.

Edhe sikur dikush të ta japë dhuratën për një festë fetare, kjo nuk do të thotë se ai mendon që ti ke të njëjtën bindje. Një koleg ose një familjar mund t'i thotë një Dëshmitari: «E di që ti nuk feston, por gjithsesi dua të të jap një dhuratë.» Nëse i krishteri e ka ndërgjegjen të qetë, mund të vendosë ta pranojë dhuratën e ta falënderojë për të, pa përmendur festën. (Veprat 23:1) Ndoshta mund ta shpjegojë me takt qëndrimin e tij në një rast tjetër, kur ka më tepër të ngjarë që të mos fyejë njeri.

Po kur ai që jep dhuratën ka si synim të qartë të tregojë se i krishteri nuk u përmbahet edhe aq fort bindjeve të tij ose është gati të bëjë kompromis për të fituar diçka materiale? Atëherë, patjetër që më e mira është të mos e pranojmë dhuratën. Natyrisht, ne duam t'i përkushtohemi vetëm Perëndisë Jehova.—Mateu 4:8-10.

Ji i ndershëm në çdo gjë

«Duam të sillemi me ndershmëri në çdo gjë.»
—HEBRENJVE 13:18.

NJË mama me djalin e saj të vogël dalin nga një dyqan. Papritur djali ndalon dhe duket i trembur. Në dorë ka një lodër të vogël që e kishte marrë në dyqan. Harroi ta vinte prapë në vend ose t'i kërkonte mamasë që t'ia blinte. I shqetësuar, i kërkon ndihmë mamasë. Ajo e qetëson dhe e çon prapë në dyqan që të kthejë lodrën e të kërkojë falje. Por ndërkohë zemra i gufon nga gëzimi e krenaria. Përse?

² Prindërit kënaqen jashtëzakonisht kur fëmijët e tyre mësojnë rëndësinë e ndershmërisë. Njësoj është edhe me Atin tonë qiellor, 'Perëndinë e së vërtetës'. (Psalmi 31:5) Ai kënaqet teksa përpigemi të jemi të ndershëm, doradorës që pigemi frymësisht. Ngaqë duam t'i pëlqejmë Atij e të qëndrojmë në dashurinë e tij, ne pasqyrojmë ndjenjat që shprehu apostulli Pavël: «Duam të sillemi me ndershmëri në çdo gjë.» (Hebrenjve 13:18) Tani do të përqendrohemi në katër aspekte kryesore të jetës në të cilat nga

1, 2. Pse kënaqet Jehovahi kur sheh që përpigemi të jemi të ndershëm? Ilustroje.

njëherë mund ta kemi të vështirë të jemi të ndershëm. Më pas do të shqyrtojmë disa bekime që vijnë kur përpiqemi të jemi të ndershëm.

TË NDERSHËM ME VETEN

³ Sfida e parë është të mësojmë të jemi të ndershëm me veten. Si të papërsosur mund të biem kollaj pre e vetëmashtrimit. Për shembull, Jezui u tha të krishterëve në Laodice se kishin mashtruar veten duke menduar se ishin të pasur kur në fakt ishin ‘të varfër, të verbër e lakuriq’ frymësisht, pra në një gjendje vërtet të mjerueshme. (Zbulesa 3:17) Ky vetëmashtrim ua kishte keqësuar edhe më tej gjendjen.

⁴ Ndoshta të kujtohet edhe paralajmërimi që dha dishepulli Jakov: «Nëse dikush pandeh se e adhuron Perëndinë siç duhet, por nuk i vë fre gjuhës, përkundrazi, vazhdon ta mashtrtojë zemrën e vet, adhurimi i tij është i kotë.» (Jakovi 1:26) Po të mendojmë se mund ta lëshojmë gjuhën e megjithatë ta adhurojmë Jehovahin në mënyrë të pranueshme, vetëm sa do të mashtrojmë zemrën. Adhurimi ynë do të ishte i kotë, pa pikë vlere. Si të ruhem nga kjo sjellje shkatërrimtare?

⁵ Te të njëjtat vargje Jakovi e krahason të vërtetën e fjalës

3-5. (a) Si na paralajmëron Fjala e Perëndisë për rreziqet e vetëmashtrimit? (b) Ç’do të na ndihmojë të jemi të ndershëm me veten?

së Perëndisë me një pasqyrë. Ai na këshillon të ndalemi e të shikojmë ligjin e përsosur të Perëndisë dhe të bëjmë ndryshime sipas tij. (Jakovi 1:23-25) Bibla mund të na ndihmojë të jemi të ndershëm me veten e të shikojmë ku mund të përmirësojmë. (Vajtimet 3:40; Hageu 1:5) Gjithashtu, mund t'i kërkojmë në lutje Jehovahit të na hetojë e të na ndihmojë të dallojmë dhe të ndreqim ndonjë të metë serioze. (Psalmi 139:23, 24) Pandershmëria është një dobësi tinëzare, të cilën duhet ta konsiderojmë siç e konsideron Ati ynë qiellor. Te Proverbat 3:32 thuhet: «Njeriu hileqar është i pështirë për Jehovahin, ndërsa të drejtët gëzojnë miqësi të ngushtë me Të.» Jehovahi mund të na ndihmojë të kemi të njëjtën pikëpamje me të dhe ta shohim veten siç na sheh ai. Mos harro se Pavli tha: «*Duam* të sillemi me ndershmëri.» Tani për tani s'mund të jemi të përsosur, por dëshirojmë sinqerisht të jemi të ndershëm dhe përpiqemi me zjarr për këtë.

TË NDERSHËM NË FAMILJE

⁶ Ndershmëria duhet të jetë tipar dallues i një familjeje të krishterë. Pra, burri dhe gruaja duhet të jenë të ndershëm e të hapur me njëri-tjetrin. Në martesën e krishterë s'ka vend për praktika të tilla të dëmshme e të papastra, si

6. Pse bashkëshortët duhet të jenë të ndershëm me njëri-tjetrin, dhe cilat rreziqe shmangin duke u sjellë kështu?

flirtimi me dikë jashtë martese, krijimi i lidhjeve të fshehta në Internet ose përdorimi i materialeve pornografike në çfarëdo forme. Disa të krishterë të martuar janë përfshirë në këto sjellje të gabuara fshehurazi bashkëshortit të pafajshëm. Kjo është e pandershme. Shiko ç'tha mbreti besnik David: «Nuk rri me njerëz që nuk ecin në të vërtetën, dhe nuk përzihem me njerëz që e fshehin se ç'janë.» (Psalmi 26:4) Në qoftë se je i martuar, mos u përfshi kurrë në sjellje që mund të të tundojnë t'i fshehësh bashkëshortit se ç'je në të vërtetë.

⁷ Është mirë që prindërit të përdorin shembujt e Biblës për t'u mësuar fëmijëve vlerën e ndershmërisë. Ndër shembujt e këqij është Akani që vodhi dhe u përpoq ta mbulonte vjedhjen; Gehazi që gënjeu për të nxjerrë përfitime materiale dhe Juda që vodhi dhe tradhtoi Jezuin duke u shtirur si mik i tij.—Josiu 6:17-19; 7:11-25; 2 Mbretërve 5:14-16, 20-27; Mateu 26:14, 15; Gjoni 12:6.

⁸ Ndër shembujt e mirë është Jakobi, i cili i nxiti bijtë e tij të rikthenin paratë e gjetura në thasë, sepse mendonte që mund t'i kishin vënë gabimisht në ta; Jefteu dhe e bija, e cila plotësoi zotimin që kishte bërë i ati, edhe pse me sakrificat të mëdha personale; dhe Jezui që u identifikua

7, 8. Cilët shembuj biblikë mund t'i ndihmojnë fëmijët të mësojnë vlerën e ndershmërisë?

GËNJESHTRA TË SATANAIT QË LIDHEN ME MËKATET E RËNDA

Satanai do të donte që ti të besoje disa gënjeshttra të rrezikshme lidhur me mëkatet e rënda. Lumturisht, të krishterët s'janë në padije të «intrigave» të Djallit. (Efesianëve 6:11) Shqyrto tri gënjeshttra të tilla.

«**Mund t'i fshehësh mëkatet.**» E vërteta është se Jehovahi sheh gjithçka që bëjmë. «Të gjitha gjërat janë lakuriq dhe fare sheshit në sytë e atij, të cilit do t'i japim llogari.» (Hebrenjve 4:13) Meqë Jehovahi i di faktet dhe meqë do t'i japim llogari atij, pse ta rëndojmë fajin duke u orvatur t'ua fshehim një mëkat të rëndë shërbëtorëve të tij këtu në tokë? —Shih edhe 2 Samuelit 12:12.

«**Pleqve s'u zihet besë, prandaj mos u thuaj gjë.**» Mbreti i lig Akab iu drejtua Elijas me këto fjalë: «O armiku im.» (1 Mbretërve 21:20) Megjithatë, Elija, duke qenë profeti i Jehovahit në Izrael, mund ta kishte ndihmuar Akabin të fitonte faljen. Sot, në kongregacionin e krishterë, Jezui ka vënë pleq si «dhurata në njerëz». (Efesianëve 4:8) Edhe pse janë të papërsosur, pleqtë «rrinë zgjuar për shpirttrat [tanë]», domethënë interesohen për shëndetin dhe mirëqenien tonë frymore. (Hebrenjve 13:17) Ata s'janë armiku, përkundrazi, janë mjeti që përdor Jehovahi për të na ndihmuar.

«**Do ta mbrosh shokun, po ta ndihmosh t'i fshehë mëkatet.**» E vërteta është se do ta dëmtonim jashtë

mase një mëkatar po ta ndihmonim t'i fshihte mëkatet. Mëkatet e rënda janë tregues se ai ka probleme serioze në marrëdhënien me Jehovahin. T'i fshehësh ato është sikur t'i fshehësh një mjeku të kualifikuar disa simptoma të rënda të një sëmundjeje. (Jakovi 5:14, 15) Ndoshta mëkatarin ka frikë nga disiplina që mund t'i japin, por disiplina është shprehje e dashurisë së Jehovahit, e madje mund t'i shpëtojë jetën. (Proverbat 3:12; 4:13) Për më tepër, ai që këmbëngul në mëkatin e tij, është një rrezik i madh për të tjerët në kongregacion. A do të doje të ndihmoje që të përhapeshin qëndrimet e tij të gabuara, të cilat e çuan në mëkat? (Levitiku 5:1; 1 Timoteut 5:22) Atëherë, sigurohu që ai që ka gabuar, t'ua raportojë çështjen pleqve të kongregacionit.

haptazi para një turme të zemëruar, për të përmbushur profecinë dhe për të mbrojtur miqtë e tij. (Zanafilla 43:12; Gjykatësit 11:30-40; Gjoni 18:3-11) Kjo listë, edhe pse jo e plotë, mund t'u japë një ide prindërve për informacionet e vlefshme që ka Fjala e Perëndisë, me të cilat mund t'u mësojnë fëmijëve ta duan e ta vlerësojnë ndershmërinë.

⁹ Këto vlera që u mësojnë fëmijëve, i vënë para përgjegjësisë edhe prindërit. Apostulli Pavël pyeti: «Ti pra, që mëson një tjetër, nuk mëson veten? Ti që predikon 'mos

9. Ç'duhet të shmangin prindërit, nëse duan t'u lënë shembullin fëmijëve për ndershmërinë? Pse është i rëndësishëm shembulli i tyre?

vidh', vjedh për vete?» (Romakëve 2:21) Disa prindër i ngatërrojnë fëmijët, sepse u mësojnë të jenë të ndershëm, ndër kohë që për vete sillen pa ndershmëri. Vjedhjet e vogla dhe fjalët mashtruese mund t'i justifikojnë kështu: «Epo, edhe pronarët e dinë se njerëzit do t'i marrin gjëra të tilla» ose «Kjo është gënjeshtër e vogël, pa dëm.» E vërteta është se vjedhja mbetet vjedhje, pavarësisht sa mund të kushtojë sendi që merr. Po ashtu, gënjeshtër mbetet gënjeshtër, pavarësisht nga argumenti ose nga madhësia.* (Luka 16:10) Fëmijët e dallojnë shpejt hipokrizinë e mund të dëmtohen rëndë prej saj. (Efesianëve 6:4) Por, kur e mësojnë ndershmërinë nga shembulli i prindërve, ka shumë të ngjarë që kur të rriten, t'i japin lavdi Jehovahit në këtë botë të pandershme.—Proverbat 22:6.

TË NDERSHËM NË KONGREGACION

¹⁰ Shoqëria me të bashkëkrishterët na ndihmon shumë të zhvillojmë ndershmërinë. Siç e pamë në kapitullin 12, duhet të bëjmë kujdes si e përdorim dhuratën e të folurit, sidomos me vëllezërit e motrat në besim. Bisedat e përditshme mund të kthehen fare lehtë në thashetheme e madje

* Për të krishterët në kongregacion, praktikimi i gënjeshtërave flagrante e dashakeqe, me qëllimin e qartë për të dëmtuar të tjerët, mund të përlligjë një veprim gjyqësor nga pleqtë.

10. Cilat këshilla duhet të kemi parasysh për komunikimin e ndershëm e të sigurtë me bashkëbesimtarët?

në shpifje. Nëse përsëritim histori të cilave s'ua dimë origjinën, ndoshta po ndihmojmë që të përhapet një gënjeshtër, prandaj më e mira është t'u vëmë fre buzëve. (Proverbat 10:19) Nga ana tjetër, ndoshta dimë ndonjë gjë të vërtetë, por kjo s'do të thotë se ia vlen të thuhet. Ndoshta s'është punë për ne ose ndoshta s'është në të mirën e tjetrit të flasim për këtë gjë. (1 Selanikasve 4:11) Disa e justifikojnë të folurit pa edukatë duke e quajtur ndershmeri ose sinqeritet, por fjalët tona duhet të jenë gjithnjë me hir dhe të ëmbla.—Kolosianëve 4:6.

¹¹ Është e rëndësishme të jemi të ndershëm sidomos me ata që marrin drejtimin në kongregacion. Disa që kanë bërë një mëkat të rëndë, e ngatërrojnë edhe më keq punën duke u përpjekur ta mbulojnë mëkatin e t'i gënjejnë pleqtë e kongregacionit kur i pyesin. Madje nisin të bëjnë një jetë të dyfishtë, duke u shtirur sikur i shërbejnë Jehovait ndërkohë që vazhdojnë me mëkate të rënda. Faktikisht, kjo rrugë ua kthen gjithë jetën në një gënjeshtër. (Psalmi 12:2) Të tjerë u thonë pleqve vetëm një pjesë të së vërtetës, duke fshehur fakte të rëndësishme. (Veprat 5:1-11) Shpesh, kjo pandershmeri vjen si pasojë e besimit të gënjeshtërave

11, 12. (a) Si i ngatërrojnë më keq punët disa që kryejnë një mëkat të rëndë? (b) Cilat janë disa gënjeshtër të Satanait që lidhen me mëkatet e rënda, e si t'i luftojmë? (c) Si të tregohemi të ndershëm me organizatën e Jehovait?

që nxit Satanai.—Shih kutinë «Gënjeshtër të Satanait që lidhen me mëkatet e rënda», në faqet 212-213.

¹² Gjithashtu, është e rëndësishme të jemi të ndershëm me organizatën e Jehovahit kur u përgjigjemi pyetjeve me shkrim. Për shembull, kur raportojmë shërbimin, bëjmë kujdes të mos i falsifikojmë shifrat. Po njësoj, kur plotësojmë kërkesën për ndonjë privilegj shërbimi, nuk duhet t'i shtrembërojmë kurrë faktet për gjendjen reale shëndetësore ose ndonjë aspekt tjetër të jetës a të shërbimit tonë.—Proverbat 6:16-19.

¹³ Ndershmëria ndaj bashkëbesimtarëve vlen edhe për çështjet financiare. Nganjëherë, disa vëllezër e motra në besim mund të bëjnë biznes me njëri-tjetrin. Këta duhet të kenë kujdes që këto çështje t'i mbajnë të ndara nga adhurimi që bëjnë së bashku në Sallën e Mbretërisë ose në shërbim. Ndoshta marrëdhëniet e punës mund të jenë punëdhënës—i punësuar. Nëse marrim në punë vëllezër a motra, duhet të bëjmë kujdes që t'i trajtojmë me ndershmëri, duke i paguar në kohë, me sasinë për të cilën kemi rënë dakord dhe me sigurimet a kompensimet që kërkon ligji ose që rregullohen me ligj. (1 Timoteut 5:18; Jakovi 5:1-4) Nga ana tjetër, nëse jemi të punësuar te një vëlla a një mo-

13. Si të jemi të ndershëm nëse kemi marrëdhënie pune me një bashkëbesimtar?

tër, do të punojmë gjithë kohën e caktuar për të merituar pagën. (2 Selanikasve 3:10) Nuk do të presim ndonjë trajtim të veçantë ngaqë kemi të njëjtin besim, sikur punëdhënësi ta ketë për detyrë të na japë pushime, kompensime a përfitime të ndryshme që nuk ua jep punonjësve të tjerë. —Efesianëve 6:5-8.

¹⁴ Po nëse biznesi ynë përfshin ndonjë sipërmarrje të përbashkët, ndoshta një investim ose një hua? Bibla përmban këtë parim të rëndësishëm e të dobishëm: gjithçka hidheni me shkrim! Për shembull, kur Jeremia bleu një arë, në sy të dy dëshmitarëve bëri një dokument në dy kopje dhe e ruajti në një vend të sigurt. (Jeremia 32:9-12; shih edhe Zanafillën 23:16-20.) Nëse po bëni biznes me bashkëbesimtarë, nuk është shenjë mosbesimi t'i përcaktoni të gjitha hollësitë e marrëveshjes në një dokument të përgatitur me kujdes, të firmosur e me dëshmitarë. Përkundrazi, kjo ndihmon që të parandalohen keqkuptimet, zhgënjimet e madje edhe mosmarrëveshjet që përçajnë. Të krishterët që bëjnë biznes bashkë, duhet të mbajnë në mend se asnjë sipërmarrje nuk ia vlen aq sa të rrezikojnë unitetin dhe paqen e kongregacionit.*—1 Korintasve 6:1-8.

* Për të ditur si të veprohet kur një biznes nuk del me sukses, shih Shtojcën në faqet 285-287.

14. Cilën masë paraprake marrin të krishterët me mençuri kur kanë një sipërmarrje të përbashkët, e përse?

DERI NË Ç'PIKË JAM I NDERSHËM?

Parimi: «O Jehova, kush do të jetë mysafir në tendën tënde? . . . Ai që ecën në mënyrë të patëmetë dhe praktikon drejtësinë, që thotë të vërtetën që ka në zemër.»—Psalmi 15:1, 2.

Pyetje për vetëshqyrtim

- Pse është e rëndësishme të them gjithnjë të vërtetën?—Proverbat 6:16, 17.
- Si 'ta flak tej gënjeshtren' kur plotësoj formularë, si për shembull provimet e shkollës, faturat e taksave ose dokumentet shtetërore?—Efesianëve 4:25; Isaia 28:15; Mateu 22:17-21; Romakëve 13:1-7.
- Si ta tregoj me fjalë dhe me veprime, se jam punonjës i ndershëm?—Proverbat 11:1; Efesianëve 4:28; Kolosianëve 3:9, 10.
- Po të zhvilloj dashurinë për para, si mund të më pengojë ajo që të jem gjithnjë i sinqertë?—Psalmi 37:21; 1 Timoteut 6:9, 10.

TË NDERSHËM NË BOTË

¹⁵ Të krishterët nuk tregohen të ndershëm vetëm në kongregacion. Pavli tha: «Duam të sillemi me ndershmëri në çdo gjë.» (Hebrenjve 13:18) Krijuesit tonë i intereson shu-

15. Ç'mendon Jhovai për praktikat e pandershme tregtare, e si reagojnë të krishterët ndaj këtyre prirjeve të përhapura?

më ndershmëria kur është fjala për çështjet e biznesit me botën. Vetëm në librin e Proverbave ka katër referime që theksojnë se peshoret duhet të jenë të sakta. (Proverbat 11:1; 16:11; 20:10, 23) Në kohët e lashta, zakonisht në tregti përdreshin peshoret dhe peshat për të peshuar të mirat që bliheshin, si dhe paratë. Për të mashtruar blerësit, tregtarët e pandershëm përdornin një peshore të pasaktë dhe dy lloj peshash.* Jehovahi i urren këto praktika! Që të qëndrojmë në dashurinë e tij, i shmangim me çdo kusht të gjitha praktikat e pandershme tregtare.

¹⁶ Ngaqë sundimtari i kësaj bote është Satanai, nuk habitemi që kudo përreth nesh ka pandershmëri. Ditë për ditë mund të tundohemi të jemi të pandershëm. Kur njerëzit përgatitin CV-në e tyre ose një përmbledhje me të dhënat kryesore për të aplikuar për punë, zakonisht gënjajnë dhe i zmadhojnë arritjet, duke shpikur diploma e duke gënjyer për përvojën që kanë. Kur plotësojnë formularët për emigrim, për taksat, për siguracionet e të tjerë si këto, në përgjithësi japin përgjigje të rreme për të

* Përdornin një seri peshash për blerjen dhe një seri tjetër për shitjen, të dyja në favor të tyre. Ndoshta përdornin edhe peshore me njërën anë më të gjatë ose me njërën pjatë më të rëndë se tjetrën, që ta mashtronin blerësin.

16, 17. Cilat forma pandershmërie janë të zakonshme sot dhe për çfarë janë të vendosur të krishterët e vërtetë?

arritur atë që duan. Shumë nxënës kopjojnë në provime ose, kur duhet të bëjnë ese a referate, shkojnë në Internet dhe përvetësojnë çka gjejnë atje, duke paraqitur punën e dikujt tjetër si të tyre. Veç kësaj, kur njerëzit përballen me nëpunës të korruptuar, shpesh u japin ryshfet për të marrë atë që duan. I presim këto gjëra në një botë ku shumica e njerëzve janë «të dashuruar me veten, të dashuruar pas parave, . . . pa dashuri për mirësinë».—2 Timoteut 3:1-5.

¹⁷ Të krishterët e vërtetë janë të vendosur të mos bëjnë asnjë nga gjërat e përmendura më sipër. Por nganjëherë ndershmëria bëhet sfidë kur ata që përdorin metoda të pandershme duket sikur kanë sukses e madje çajnë përpara. (Psalmi 73:1-8) Ndërkohë, të krishterët mund të vuajnë nga ana financiare ngaqë dëshirojnë të jenë «të ndershëm në *çdo* gjë». A ia vlejnë këto sakrifica? S'diskutohet që po! Por përse ia vlejnë? Ç'bekime sjell ndershmëria?

BEKIMET QË VIJNË KUR JE I NDERSHËM

¹⁸ Pak gjëra në jetë janë më të vlefshme sesa emri i mirë që fiton si njeri i ndershëm e i besueshëm. (Shih kutinë «Deri në ç'pikë jam i ndershëm?» në faqen 218.) Vetëm të mendosh që gjithkush mund ta fitojë këtë emër të mirë,

18. Pse ka vlerë të madhe emri i mirë si njeri i ndershëm?

po të dojë! Nuk varet nga talenti, pasuria, bukuria, pozita shoqërore ose nga ndonjë faktor tjetër që s'e kanë në dorë. E megjithatë, shumë veta nuk arrijnë të fitojnë një emër të mirë që është si thesar. Është gjë e rrallë sot. (Mikea 7:2) Disa mund të të përçmojnë ngaqë je i ndershëm, por të tjerët do ta vlerësojnë ndershmërinë tënde dhe do të të shpërblejnë duke të besuar e duke të respektuar. Mjaft Dëshmitarë të Jehovahit kanë parë se ndershmëria u ka sjellë dobi financiare. Kanë ruajtur vendin e punës kur punëtorë të tjerë të pandershëm janë pushuar ose kanë gjetur punë kur nevojiteshin me ngut punëtorë të ndershëm.

¹⁹ Pavarësisht nëse ndodh kështu me ty ose jo, do të shohësh se ndershmëria të sjell bekime edhe më të mëdha. Do të bekohesh me një ndërgjegje të pastër. Pavli shkroi: «Jemi të bindur që kemi një ndërgjegje të pastër.» (Hebrenjve 13:18) Për më tepër, emri yt i mirë nuk i shpëton pa vënë re Atit tonë të dashur qiellor, i cili i ka shumë për zemër njerëzit e ndershëm. (Psalmi 15:1, 2; Proverbat 22:1) Po, nëse je i ndershëm, mund të qëndrosh në dashurinë e Perëndisë. Ky është shpërblimi më i madh që mund të marrim. Më tej le të shohim një argument që lidhet me këtë që shqyrtoam: pikëpamjen e Jehovahit për punën.

19. Si ndikon një jetë e ndershme në ndërgjegjen tënde dhe në marrëdhënien që ke me Jehovain?

Gëzo frytin e mundit tënd

«Çdo njeri [duhet] të shohë të mira për gjithë mundin e tij.»—EKLISIASTIU 3:13.

NË BOTËN e sotme, për shumë njerëz puna mund të jetë çdo gjë tjetër, veç kënaqësi jo. I lodh mendimi që të shkojnë në punë çdo ditë e të robtohen për orë të tëra në një punë që s'u pëlqen. Ç'do t'i shtyjë ata që kanë këtë qëndrim, të interesohen për punën, le pastaj të gjejnë kënaqësi në të?

² Bibla nxit një pikëpamje pozitive për punën e lodhshme. Thotë se puna dhe frytet e saj, janë një bekim. Solomoni shkroi: «Çdo njeri [duhet] të hajë e të pijë e të shohë të mira për gjithë mundin e tij. Është dhuratë nga Perëndia.» (Eklisiastiu 3:13) Jehovahi, i cili na do dhe mendon gjithnjë për të mirën tonë, dëshiron që të gjejmë kënaqësi në punë dhe të shohim të mira për mundin tonë. Që të mbetemi në dashurinë e tij, duhet të jetojmë në përputhje me pikëpamjen dhe parimet që ka ai për punën.—Eklisiastiu 2:24; 5:18.

1-3. (a) Ç'mendojnë shumë njerëz për punën që bëjnë? (b) Ç'pikëpamje nxit Bibla për punën dhe cilat pyetje do të shqyrtojmë në këtë kapitull?

³ Në këtë kapitull do të shqyrtojmë katër pyetje: si të shohim të mira për mundin tonë? Ç’lloj punësh nuk bëjnë për të krishterët e vërtetë? Si ta ekuilibrojmë punën me aktivitetet frymore? Cila është puna ose vepra më e rëndësishme që mund të bëjmë? Por më parë le të shqyrtojmë shembullin e dy punëtorëve më të mëdhenj në univers, Perëndisë Jehova dhe Jezu Krishtit.

PUNËTORI MË I MADH DHE KRYEMJESHTRI

⁴ Jehovahi është Punëtori Më i Madh. Te Zanafilla 1:1 thuhet: «Në fillim Perëndia krijoi qiejt dhe tokën.» Kur e përfundoi punën e tij krijuese me tokën, Perëndia tha se gjërat kishin dalë «shumë mirë». (Zanafilla 1:31) Me fjalë të tjera, ishte plotësisht i kënaqur me gjithë punën që kishte bërë në tokë. Jehovahi, ‘Perëndia i lumtur’, pa dyshim gjente shumë gëzim duke qenë punëtor frytdhënës.—1 Timoteut 1:11.

⁵ Perëndia ynë i palodhur kurrë s’pushon së punuari. Shumë kohë pasi kishte përfunduar krijimi i tokës dhe i çdo gjëje në të, Jezui tha: «Ati im vazhdon të punojë deri më tani.» (Gjoni 5:17) Çfarë ka bërë Ati në këtë periudhë? Që nga banesa e tij në qiell, patjetër ka qenë i zënë duke u prirë njerëzve e duke u kujdesur për ta. Ka

4, 5. Si tregon Bibla se Jehovahi është një punëtor frytdhënës?

sjellë në ekzistencë një «krijesë të re», domethënë të krishterët e lindur nga fryma, të cilët së fundi do të su-
ndojnë bashkë me Jezuin në qiell. (2 Korintasve 5:17) Ka punuar që të përmbushë qëllimin e tij për njerëzit,
domethënë që ata që e duan, të kenë jetën e përher-
shme në një botë të re. (Romakëve 6:23) Jehovahi duhet
të jetë shumë i kënaqur me frytet e punës së tij. Milio-
na njerëz që ka tërhequr ai, e kanë pranuar lajmin e
mirë për Mbretërinë dhe kanë bërë ndryshime në jetë
që të qëndrojnë në dashurinë e tij.—Gjoni 6:44.

⁶ Edhe Jezui ka emër të mirë si punëtor i palodhur.
Para se të vinte në tokë si njeri, ai shërbeu si «krye-
mjeshër» i Perëndisë gjatë krijimit të të gjitha gjërave
«në qiej dhe në tokë». (Proverbat 8:22-31; Kolosia-
nëve 1:15-17) Edhe kur erdhi në tokë, Jezui vazhdoi të
ishte punëtor i palodhur. Që në fëmijëri mësoi zanatin
e ndërtimit dhe u njoh si «zdukthëtar».* (Marku 6:3)
Ky zanat është i mundimshëm dhe kërkon aftësi të
ndryshme. Mendo si duhet të ketë qenë në epokën para
shpikjes së motosharrave, dyqaneve me pajisje ndërti-
mi dhe veglave elektrike! E përfytyron Jezuin tek del

* Thuhet se fjala greke e përkthyer «zdukthëtar» është «një term
i përgjithshëm për dikë që punon drurin, qoftë për ndërtimin e
shtëpive a të mobilieve, qoftë për sende të tjera prej druri».

6, 7. Ç'emër të mirë ka bërë Jezui për sa i përket punës së palodhur?

për të gjetur drurin, ndoshta duke i prerë vetë pemët e duke i çuar aty ku po punonte? E përfytyron tek ndërton shtëpi, përgatit e vë trarët e çative, bën dyert e madje punon disa nga mobilitet? Pa dyshim, Jezui e provoi vetë kënaqësinë që vjen nga puna e palodhur, e bërë me mjeshtëri.

⁷ Jezui punonte me një zell të jashtëzakonshëm edhe në shërbim. Për tre vjet e gjysmë, ai punoi intensivisht në këtë vepër tejet të rëndësishme. Ngaqë donte të fliste me sa më shumë njerëz, i shfrytëzonte ditët në maksimum, duke u ngritur herët në mëngjes e duke vazhduar deri natën vonë. (Luka 21:37, 38; Gjoni 3:2) Udhëtonte «nga qyteti në qytet dhe nga fshati në fshat, duke predikuar dhe duke shpallur lajmin e mirë për mbretërinë e Perëndisë». (Luka 8:1) Përshkoi me mijëra kilometra më këmbë, nëpër rrugë tërë pluhur, për t'u çuar njerëzve mesazhin e lajmit të mirë.

⁸ A pa ndonjë të mirë Jezui për mundin që derdhi në shërbim? Sigurisht! Ai mbolli farërat e së vërtetës së Mbretërisë, duke lënë pas fusha që ishin gati për korrje. Kaq forcë e energji i jepte vepra e Perëndisë, sa që ishte gati të rrinte edhe pa ngrënë për ta përfunduar këtë vepër. (Gjoni 4:31-38) Mendo ç'kënaqësi duhet të

8, 9. Si pa të mira Jezui për mundin e tij?

ketë ndier kur i tha me plot gojën Atit të tij në fund të shërbimit në tokë: «Të kam dhënë lavdi në tokë, duke e mbaruar veprën që më dhe për të bërë.»—Gjoni 17:4.

⁹ S'diskutohet se Jehovahi dhe Jezui janë shembujt më të mëdhenj të punëtorëve që shohin të mira për mundin e tyre. Dashuria për Jehovahin na shtyn të bëhemi «imitues» të tij. (Efesianëve 5:1) Dashuria për Jezuin na nxit 'të ndjekim nga afër gjurmët e tij'. (1 Pjetrit 2:21) Prandaj, le të shqyrtojmë si të shohim edhe ne të mira për mundin tonë.

SI TË SHOHIM TË MIRA PËR MUNDIN TONË

¹⁰ Një pjesë të jetës së tyre, të krishterët e vërtetë mund ta kalojnë në punë. Ne duam të kënaqemi e të ndihemi sadopak të shpërblyer nga puna jonë, por kjo mund të jetë sfidë nëse ajo s'na pëlqen. Si të shohim të mira për mundin tonë në këto rrethana?

¹¹ *Duke zhvilluar qëndrim pozitiv.* Jo gjithnjë mund t'i ndryshojmë rrethanat, por ama mund të ndryshojmë qëndrimin tonë. Meditimi për pikëpamjen e Perëndisë mund të na ndihmojë të zhvillojmë një qëndrim pozitiv kundrejt punës. Për shembull, nëse je kryefamiljar, **10, 11.** Ç'mund të na ndihmojë të zhvillojmë një qëndrim pozitiv kundrejt punës?

medito për faktin që puna jote, sado e rëndomtë, të jep mundësi t'i sigurosh familjes gjërat e nevojshme. Të kujdesesh kështu për familjen nuk është gjë e vogël në sytë e Perëndisë. Në Fjalën e tij thuhet se ai që nuk siguron gjërat e nevojshme për familjen e vet, «është më keq se një njeri që ka mohuar Jehovain». (1 Timoteut 5:8, shënimi, *BR me referime, anglisht*) Kur kupton se punën e bën me një synim, pra, të kujdesesh për një përgjegjësi të caktuar nga Perëndia, do të kesh njëfarë shpërblimi e qëllimi që punëtorët e tjerë s'i kanë.

¹² *Duke qenë të papërtuar e të ndershëm.* Mund të kemi mjaft bekime kur punojmë fort dhe mësojmë ta bëjmë mirë punën. Shpesh punëdhënësit i vlerësojnë shumë punëtorët e aftë e të papërtuar. (Proverbat 12:24; 22:29) Gjithashtu, si të krishterë të vërtetë duhet të jemi të ndershëm në punë, pra, të mos i vjedhim punëdhënësit para, materiale ose kohë. (Efesianëve 4:28) Siç e pamë në kapitullin e mëparshëm, ndershmëria shpërblehet. Punëdhënësi ka të ngjarë t'i besojë një punonjësi që njihet si njeri i ndershëm. Por pavarësisht nëse ai e vëren ose jo shembullin tonë si punëtorë të palodhur, gëzojmë që kemi 'ndërgjegje të
12. Pse është shpërblyese të jemi të papërtuar e të ndershëm në punë?

pastër' dhe që dimë se po kënaqim Perëndinë që duam.
—Hebrenjve 13:18; Kolosianëve 3:22-24.

¹³ *Duke kuptuar që sjellja jonë mund t'i japë lavdi Perëndisë. Kur kemi norma të larta sjelljeje si të krishterë në vendin e punës, të tjerët do ta vënë re se s'bën. Cili do të jetë rezultati? Mund 'të stolisim mësimin e Shpëtimtarit tonë, Perëndisë'. (Titit 2:9, 10) Po, sjellja jonë e mirë mund t'i ndihmojë të tjerët të shohin sa e bukur është mënyra jonë e adhurimit. Kështu, ajo mund të bëhet më tërheqëse për ta. Si do të ndiheshe sikur falë shembullit të mirë që ke lënë ti në vendin e punës, një kolegu yt të tregojë interes për të vërtetën?! Edhe më e rëndësishme është kjo pyetje: a ka gjë më shpërblyese sesa të dish që sjellja jote e shkëlqyer i jep lavdi Jehovahit dhe ia gëzon zemrën?—Proverbat 27:11; 1 Pjetrit 2:12.*

PËRDOR AFTËSI DALLUESE KUR ZGJEDH PUNËN

¹⁴ Bibla nuk tregon me hollësi cilat lloj punësh janë të pranueshme e cilat jo. Por kjo s'do të thotë se mund

13. Çfarë rezultatesh mund të vijnë nga sjellja jonë e mirë në vendin e punës?

14-16. Cilat pyetje kryesore duhet të shqyrtojmë para se të marrim një vendim për punën?

A DUHET TA PRANOJ KËTË PUNË?
Parimi: «Gjithçka bëjeni për lavdi të Perëndisë.»
—1 Korintasve 10:31.

Pyetje për vetëshqyrtim

- A përfshin kjo punë aktivitete që dënohen drejtpërdrejt në Fjalën e Perëndisë?—Dalja 20:13-15.
- A do të më bënte bashkëpunëtor në një praktikë që dënohet?—Zbulesa 18:4.
- A është thjesht një shërbim social që në vetvete nuk dënohet në Shkrime?—Veprat 14:16, 17.
- Ç’ndikim do të ketë te të tjerët; a do t’ua lëndojë ndërgjegjen?—Romakëve 14:19-22.
- Ç’pasoja emocionale dhe frymore do të ketë familja ime, po të shkoj të punoj në një vend tjetër pa të?—Efesianëve 5:28–6:4.

të pranojmë çdo lloj pune, pavarësisht se çfarë përfshin. Shkrimet mund të na ndihmojnë të zgjedhim një punë të ndershme e të frytshme që i pëlqen Perëndisë, e të shmangim punën që do t’i shkaktonte pakënaqësi atij. (Proverbat 2:6) Para se të vendosim ç’punë do të pranojmë, duhet të shqyrtojmë dy pyetje kryesore.

¹⁵ *A përfshin kjo punë një veprim që dënohet në Bibël?* Fjala e Perëndisë dënon haptazi vjedhjen, gënjeshtren dhe bërjen e idhujve. (Dalja 20:4; Veprat 15:29; Efesia-nëve 4:28; Zbulesa 21:8) Kështu që pa diskutim do të refuzonim çdo punë ku do të na kërkohej të bënim këto gjëra. Dashuria për Jehovahin nuk do të na lejonte kurrë të pranonim një punë që do të na përfshinte në praktika që shkelin ligjet e tij.—1 Gjonit 5:3.

¹⁶ *A duket qartë se kjo punë na bën bashkëpunëtorë ose nxitës të një praktike të gabuar?* Të marrim një shembull. Në vetvete, puna si recepsionist nuk është e gabuar. Po sikur një të krishteri t'i ofrohej një punë e tillë në një klinikë aborti? Vërtet që si recepsionist, nuk do t'i duhej të ndihmonte drejtpërdrejt në procedurat e abortit. Sidoqoftë, duke punuar rregullisht atje, a nuk do të mbështeste veprimtarinë e një klinike që ekziston vetëm për të kryer aborte, një praktikë që bie ndesh me Fjalën e Perëndisë? (Dalja 21:22-24) Meqë duam Jehovahin, nuk dëshirojmë të pleksemi me praktika jobiblike.

¹⁷ Shumë çështje që lidhen me punën mund të zgji-

17. (a) Cilët faktorë duhen peshuar kur marrim vendime për punën? (Shih kutinë në faqen 229.) (b) Si mund të na ndihmojë ndërgjegjja të marrim vendime që i pëlqejnë Perëndisë?

dhen duke analizuar me kujdes përgjigjet e dy pyetjeve kryesore në paragrafët 15 dhe 16. Veç këtyre, ka edhe disa faktorë të tjerë që duhen peshuar kur marrim vendime për punën.* Natyrisht, s’duhet të presim që klasa e skllavit të besueshëm të vendosë rregulla për çdo situatë që mund të lindë. Tamam këtu hyn në lojë aftësia jonë dalluese. Siç mësuam në kapitullin 2, duhet ta edukojmë e ta stërvitim ndërgjegjen, duke studiuar si ta zbatojmë në jetën e përditshme Fjalën e Perëndisë. Pasi t’i kemi stërvitur «aftësitë perceptuese» «nëpërmjet përdorimit», ndërgjegjja do të na ndihmojë të marrim vendime që i pëlqejnë Perëndisë dhe na japin mundësi të qëndrojmë në dashurinë e tij.—Hebrenjve 5:14.

MBAJ QËNDRIM TË EKUILIBRUAR KUNDREJT PUNËS

¹⁸ Në këto ‘ditë të fundit’, kur ‘kohët janë kritike e të vështira për t’u përballuar’, nuk është e lehtë të mbash ekuilibrin frymor. (2 Timoteut 3:1) Të gjesh e të mbash një punë mund të jetë vërtet sfidë. Si të krishterë të

* Për një trajtim më të hollësishëm të faktorëve që duhet të shqyrtojmë lidhur me punën, shih *Kullën e Rojës*, 15 prill 1999, faqet 28-30 dhe *Shërbimi ynë i Mbretërisë*, janar 1998, faqet 5-6.

18. Pse nuk është e lehtë të ruajmë ekuilibrin frymor?

vërtetë, e kuptojmë se është shumë e rëndësishme të punojmë pa u lodhur për t'i siguruar familjes gjërat e nevojshme. Por, po të mos kemi kujdes, presioni në vendin e punës ose mentaliteti infektues materialist i botës mund të na pengojnë në shërbimin dhe adhurimin që i bëjmë Perëndisë. (1 Timoteut 6:9, 10) Le të shohim si të mbajmë ekuilibrin, duke u siguruar për «gjërat më të rëndësishme».—Filipianëve 1:10.

¹⁹ *Beso plotësisht te Jehovahi.* (Proverbat 3:5, 6) A nuk e meriton ai një besim të tillë? Po, sepse interesohet për ne. (1 Pjetrit 5:7) I njeh nevojat tona më mirë se ne dhe nuk e ka kurrë dorën të shkurtër. (Psalmi 37:25) Prandaj, bëjmë mirë të dëgjojmë kur Fjala e tij na thotë: «Mënyra juaj e të jetuarit le të jetë pa dashuri për para, ndërsa jeni të kënaqur me gjërat që keni. Sepse [Perëndia] ka thënë: 'Kurrsesi nuk do të të lë dhe kurrsesi nuk do të të braktis.'» (Hebrenjve 13:5) Shumë shërbëtorë në kohë të plotë mund të vërtetojnë se Perëndia është i aftë të sigurojë gjërat e domosdoshme të jetës. Nëse kemi besim të plotë se Jehovahi do të kujdeset për ne, nuk do të na zërë ankthi për t'i siguruar familjes gjërat e nevojshme. (Mateu 6:25-32) Nuk do të lejojmë

19. Pse Jehovahi meriton besimin tonë të plotë dhe çfarë do të shmanjim nëse kemi këtë lloj besimi?

«VENDIMI QË MORA, MË SOLLI NJË JETË PLOT GËZIM E KËNAQËSI»

«Isha e shkëlqyer në mësim dhe fitova bursë të plotë në një shkollë private shumë të respektuar në qytetin e Nju-Jorkut. Këshilltarët e shkollës më bënë presion të konkurroja në disa universitete prestigjoze. Më pranuan në nja dy prej tyre, e madje fitova bursë në një nga universitetet më të famshme të Shteteve të Bashkuara. Por nuk e pranova ofertën, për dy arsye. I dalloja qartë rreziqet morale të jetës në konvikt dhe, veç kësaj, dëshiroja shumë të shërbeja si pioniere.

Tani ka mbi 20 vjet që jam pioniere e rregullt. Kam qenë e zënë me forma të ndryshme shërbimi: kam shërbyer ku ka më shumë nevojë, kam ndihmuar në ndërtimin e Sallave të Mbretërisë dhe kam dalë vullnetare për dhënien e ndihmave në rast katastrofash. Tani kam kënaqësinë të shërbej në një grup të gjuhës së huaj në qytetin e Nju-Jorkut.

Kur mendoj për vitet që kam kaluar në shërbimin e plotkohor, kuptoj sa shumë jam bekuar. Vendimi që mora, më solli një jetë plot gëzim e kënaqësi. Nuk do t'i ndërroja me asgjë tjetër përvojat që kam pasur dhe miqësitë që kam zënë.»—Zenajda.

që për shkak të punës të lëmë pas dore aktivitetet frymore, si predikimi i lajmit të mirë dhe ndjekja e mbledhjeve.—Mateu 24:14; Hebrenjve 10:24, 25.

²⁰ *Mbaj një sy të thjeshtë.* (Mateu 6:22, 23) Të kesh sy të thjeshtë do të thotë të mos e ndërlikosh jetën. Një i krishterë që ka sy të thjeshtë, është i përqendruar në një qëllim të vetëm: të bëjë vullnetin e Perëndisë. Po ta kemi syrin të përqendruar aty ku duhet, nuk do të kemi maninë për një punë me pagë të lartë e për një stil jetese më të sofistikuar. As do të na kaplojë dëshira e pangopur për gjërat materiale më të fundit e më të mira, që sipas reklamuesve duhet t'i kemi se s'bën që të jemi të lumtur. Si të mbash një sy të thjeshtë? Mos u ngarko me borxhe të panevojshme. Mos e mbush jetën me gjëra materiale që të hanë tërë atë kohë dhe duan shumë kujdes. Vëri veshin këshillës së Biblës që të jesh i kënaqur kur ke 'ç'të hash, ç'të veshësh e ku të futësh kokën'. (1 Timoteut 6:8) Përpiqu ta thjeshtosh sa më tepër jetën.

²¹ *Jepu përparësi gjërave që lidhen me adhurimin dhe përmbaju atyre.* Meqë dita ka vetëm 24 orë, duhet të ve-

20. Ç'do të thotë të mbash një sy të thjeshtë e si ta bësh këtë?

21. Pse duhet të vendosim ç'ka përparësi në jetën tonë, dhe çfarë duhet të vijë në vend të parë?

ndosim ç'ka më tepër përparësi në jetë. Përndryshe, gjëra më pak të rëndësishme mund të na gllabërojnë kohën e çmuar, duke mënjanuar gjëra më të rëndësishme. Ç'duhet të ketë përparësi maksimale në jetën tonë? Shumë veta në botë e nisin listën me arsimin e lartë, që të kenë një karrierë fitimprurëse në këtë sistem. Por Jezui i nxiti ithtarët e tij: «Vazhdoni të kërkoni në radhë të parë mbretërinë.» (Mateu 6:33) Po, ne si të krishterë të vërtetë vëmë në vend të parë në jetë Mbretërinë e Perëndisë. Mënyra si jetojmë—zgjedhjet që bëjmë, synimet që vëmë dhe aktivitetet që kryejmë—duhet të tregojnë se për ne kanë më tepër rëndësi interesat e Mbretërisë dhe vullneti i Perëndisë, sesa gjërat materiale dhe rendja pas synimeve të botës.

PUNO PA U LODHUR NË SHËRBIM

²² Duke ditur se po jetojmë thellë në kohën e fundit, jemi të përqendruar në veprën kryesore që u është caktuar të krishterëve të vërtetë: predikimi dhe bërja e dishepujve. (Mateu 24:14; 28:19, 20) Ashtu si Modeli ynë, Jezui, duam të jemi plotësisht të zënë me këtë vepër jetëshpëtuese. Si të tregojmë se ajo është e

22, 23. (a) Cila është vepra kryesore e të krishterëve të vërtetë, dhe si mund ta tregojmë se ajo ka rëndësi për ne? (Shih kutinë në faqen 233.) (b) Çfarë je i vendosur të bësh për sa i përket punës?

rëndësishme për ne? Pjesa më e madhe e shërbëtorëve të Perëndisë i kushtohen me gjithë zemër veprës së predikimit si lajmëtarë të kongregacionit. Disa të tjerë i kanë rregulluar gjërat që të shërbejnë si pionierë ose misionarë. Duke kuptuar rëndësinë e synimeve frymore, shumë prindër i kanë nxitur fëmijët të synojnë që ta kalojnë jetën në shërbim të plotkohor. A shohin të mira për mundin e tyre në shërbim lajmëtarët e zellshëm të Mbretërisë? Patjetër që po! Kur i shërben me gjithë shpirt Jehovahit, është e sigurt se do të kesh një jetë të gëzuar, të kënaqshme e me bekime të panumërtta.—Proverbat 10:22.

²³ Pjesa më e madhe prej nesh duhet të punojnë për shumë orë që t'i sigurojnë familjes gjërat materiale. Por të mos harrojmë se Jehovahi dëshiron që të shohim të mira për mundin tonë. Duke harmonizuar qëndrimin dhe veprimet tona me pikëpamjen dhe parimet e tij, mund të gjejmë kënaqësi në punë. Por, le të jemi të vendosur të mos e lejojmë kurrë punën të na shpërqendrojë nga vepra jonë kryesore: shpallja e lajmit të mirë për Mbretërinë e Perëndisë. Duke i dhënë përparësi kësaj vepre, tregojmë se e duam Jehovahin dhe qëndrojmë në dashurinë e tij.

Kundërviju Djallit dhe intrigave të tij

«Kundërvijuni Djallit, e ai do të ikë.»
—JAKOVI 4:7.

NË QOFTË se ke shumë vjet që i shërben Jehovahit, me siguri ke dëgjuar sa e sa fjalime pagëzimi nëpër asamble e kongrese. Por, sado shpesh të kesh qenë i pranishëm në këto raste, përsëri prekesh çdo herë që vjen momenti kur ata që janë ulur në rreshtat e parë ngrihen në këmbë dhe paraqiten për t'u pagëzuar. Në atë çast, gjithë sallën e përshkon një ndjenjë emocioni dhe pastaj shpërthejnë duartrokitje të forta. Të mbushen sytë me lot kur sheh që edhe një grup tjetër njerëzish të çmuar merr anën e Jehovahit. Ç'gëzim të madh që ndiejmë në këto raste!

² Ndoshta ne shohim pagëzime vetëm disa herë gjatë vitit në zonën tonë, kurse engjëjt kanë privilegjin t'i shohin shumë më shpesh. E përfytyron sa 'gëzim ka në qiell' kur engjëjt shohin që çdo javë mijëra individë në mbarë botën i shtohen pjesës së dukshme të organizatës së Jehovahit? (Luka 15:7, 10) S'diskutohet që engjëjt mrekullohen ndërsa vërejnë këtë rritje.—Hageu 2:7.

1, 2. Për cilët janë raste të gëzuara pagëzimet?

DJALLI «VJEN VËRDALLË SI NJË LUAN QË ULËRIN»

³ Por krejt ndryshe nga kjo, disa krijesa frymore tërbohen kur shohin këto pagëzime. Satanai dhe demonët vrerosen ndërsa vërejnë mijëra njerëz që i kthejnë shpinën kësaj bote të korruptuar. Tek e fundit, Satanai u mburr se asnjë njeri nuk i shërben Jehovait nga dashuria e sinqertë dhe se asnjë nuk do të mbetet besnik po të kishte sprovë të rënda. (Jobi 2:4, 5) Sa herë që një njeri vendos t'i kushtohet Jehovait, Satanai del gënjeshtar. Është sikur merr mijëra shuplaka në fytyrë çdo javë të vitit. Ja pse «vjen rrotull si një luan që ulërin, duke kërkuar të gllabërojë dikë». (1 Pjetrit 5:8) Ky «luan» mezi pret të na gllabërojë në kuptimin frymor, duke na shtyrë të dëmtojmë ose edhe të prishim marrëdhënien tonë me Perëndinë.—Psalmi 7:1, 2; 2 Timoteut 3:12.

⁴ Edhe pse kemi përballë një armik të egër, s'ka pse të na kaplojë frika. Pse jo? Sepse Jehovahi e ka kufizuar në dy drejtime të rëndësishme pushtetin e këtij 'luani që ulërin'. Cilat janë? Para së gjithash, Jehovahi ka parathë-

3. Pse Satanai vjen vërdallë «si një luan që ulërin» e çfarë kërkon të bëjë?

4, 5. (a) Në cilat drejtime të rëndësishme e ka kufizuar Jehovahi pushtetin e Satanait? (b) Për çfarë mund të jetë i sigurt një i krishterë i vërtetë?

në se ‘një shumicë e madhe’ të krishterësh të vërtetë do të mbijetojë në ‘shtrëngimin e madh’ që po vjen. (Zbulesa 7:9, 14) Profecitë e Perëndisë plotësohen gjithnjë. Prandaj, edhe Satanai me siguri e di se s’i bën dot gjë popullit të Perëndisë si grup.

⁵ Kufizimi i dytë nënkuptohet nga një e vërtetë themelore që tha një shërbëtor besnik i Perëndisë në lashtësi. Profeti Azariah i tha mbretit Asa: ‘Jehovai do të jetë me ty për sa kohë të jesh me të.’ (2 Kronikave 15:2; 1 Korintasve 10:13) Shembuj të shumtë të dokumentuar, tregojnë se në të kaluarën Satanai kurrë s’ka arritur të gllabërojë asnjë shërbëtor të Perëndisë që ka qëndruar pranë Tij. (Hebrenjve 11:4-40) Sot, një i krishterë që qëndron pranë Perëndisë, do të arrijë t’i kundërvihet Djallit e madje ta mposhtë. Vetë Fjala e Perëndisë na siguron: «Kundërvijuni Djallit, e ai do të ikë nga ju.» —Jakovi 4:7.

‘KEMI NJË PËRLESHJE ME FORCAT E LIGA FRYMORE’

⁶ Luftën Satanai s’e fiton dot, por ama mund të shkaktojë viktima, nëse ndonjëri nga ne ul vigjilencën. Ai e di se mund të na gllabërojë po të na e dobësojë lidhjen me Jehovain. Si përpiqet ta arrijë këtë? Me anë të sulmeve

6. Si e sulmon Satanai secilin prej nesh?

intensive, individuale dhe dinake. T'i shqyrtojmë një nga një këto strategji kryesore të Satanait.

⁷ *Sulmet intensive.* Apostulli Gjon tha: «E gjithë bota dergjet nën pushtetin e të ligut.» (1 Gjonit 5:19) Këto fjalë janë një paralajmërim për të gjithë të krishterët e vërtetë. Meqë tashmë e ka përpirë tërë botën e paperëndishme, Satanai është përqendruar tek ata që deri më tani i kanë shpëtuar nga duart, pra te shërbëtorët e Jehovahit, dhe i ka intensifikuar sulmet. (Mikea 4:1; Gjoni 15:19; Zbulesa 12:12, 17) Zemërimi i tij është i madh, ngaqë e di se ka një periudhë kohe të shkurtër. Kështu që i ka shtuar presionet. Sot po shohim orvatjet e tij të fundit mizore për të na shkatërruar marrëdhënien me Perëndinë. Prandaj, tani më shumë se kurrë na duhet 'aftësi dalluese për të kuptuar se çfarë duhet të bëjmë'. —1 Kronikave 12:32.

⁸ *Përleshje individuale.* Apostulli Pavël i paralajmëroi të krishterët: «Kemi një përleshje . . . me forcat e liga frymore në vendet qiellore.» (Efesianëve 6:12) Pse përdori fjalën «përleshje»? Sepse përcjell idenë e një luftimi trup më trup. Pra, me këtë fjalë Pavli theksoi se se-

7. Pse Satanai po sulmon intensivisht shërbëtorët e Jehovahit?

8. Ç'donte të thoshte apostulli Pavël kur shkroi se kemi «një përleshje» kundër frymërave të liga?

cili prej nesh është në luftë me frymërat e liga. Jetojmë ose jo në një vend ku mbizotëron besimi te frymërat e liga, s’duhet të harrojmë se, kur iu kushtuam Jehovahit, si të thuash shkelëm në tapetin e mundjes. Të paktën që nga koha e kushtimit e më tej, çdo i krishterë s’ka rru-gë tjetër veçse të luftojë. Ja pse Pavli e pa të nevojshme t’i nxiste tri herë të krishterët në Efes që ‘të qëndronin të patundur’.—Efesianëve 6:11, 13, 14.

⁹ *Intriga dinake.* Pavli u bëri thirrje të krishterëve të qëndronin të patundur kundër «intrigave» të Satanait. (Efesianëve 6:11) Këtu Pavli përdori shumësin e fjalës. Frymërat e liga nuk përdorin vetëm një metodë dinake, por disa, dhe jo më kot. Me kalimin e kohës, disa besimtarë që kishin qëndruar të patundur përballë një lloj sprove, janë dorëzuar përballë një lloji tjetër. Prandaj, Djalli dhe demonët këqyrin me kujdes sjelljen e secilit prej nesh, për të diktuar pikën tonë më të dobët. Pastaj shfrytëzojnë ndonjë dobësi që kemi e që mund të na dëmtojë marrëdhënien me Perëndinë. Por jemi të lumtur që shumë nga metodat e Djallit mund t’i dallojmë,

9. (a) Pse Satanai dhe demonët përdorin ‘intriga’ të ndryshme? (b) Pse Satanai përpiqet të na korruptojë mendimet dhe si t’i kundërvihemi përpjekjeve të tij? (Shih kutinë në faqet 249-251.) (c) Për cilën intrigë do të flasim tani?

pasi janë zbuluar në Bibël. (2 Korintasve 2:11) Në faqet e këtij libri kemi shqyrtuar intriga të tilla si karre-mi i materializmit, shoqëritë e dëmshme dhe imoralite-ti. Tani do të shohim një intrigë tjetër të Satanait, spiritizmin.

TË MERRESH ME SPIRITIZËM PËRBËN TRADHTI

¹⁰ Kur merret me spiritizëm ose me demonizëm, një njeri lidhet drejtpërdrejt me frymërat e liga. Disa forma të spiritizmit janë falli, shtrigëria, lidhja e magjive dhe komunikimi me të vdekurit. Siç e dimë fare mirë, për Jehovahin spiritizmi është ‘i pështirë’. (Ligji i përtërirë 18:10-12; Zbulesa 21:8) Meqë edhe ne duhet ‘ta urrejmë thellësisht atë që është e ligë’, as që bëhet fjalë të kërkojmë shoqërinë e forcave të liga frymore. (Romakëve 12:9) Ç’tradhti e ndyrë do të ishte kjo kundër Atit tonë qiellor, Jehovahit!

¹¹ Megjithatë, pikërisht ngaqë interesimi për spiritizmin është tradhti e urryer kundër Jehovahit, Satanai do me çdo kusht të shtyjë disa prej nesh që të merren me spiritizëm. Sa herë që arrin ta joshë një të krishterë në

10. (a) Çfarë është spiritizmi? (b) Si e konsideron Jehovahi spiritizmin? Po ti, si e konsideron?

11. Pse do të ishte fitore e madhe për Satanain nëse arrin të na shtyjë që të merremi me spiritizëm? Ilustroje.

demonizëm, Satanai ka arritur një fitore të madhe. Përse? Mendo për këtë krahasim: nëse një ushtari i mbushet mendja të dezertojë nga ushtria e tij dhe të hidhet në anën e ushtrisë armike, me siguri komandanti armik do të kënaqej jashtë mase. Mbase edhe mund ta shëtitë tradhtarin si trofe para ushtrisë tjetër, që të fyejë komandantin rival. Po kështu, nëse një i krishterë nis të merret me spiritizëm, atëherë po dezerton me dashje e me vetëdije të plotë nga Jehovahi e po vihet nën urdhrat e Satanait. Kushedi sa do të kënaqej Satanai duke e shëtitur dezertorin si trofe lufte! A do të donte dikush nga ne t'i falte Djallit këtë fitore? Kurrresi! Ne s'jemi tradhtarë.

NGRE PYETJE QË TË MBJELLË DYSHIME

¹² Për sa kohë ta kemi neveri spiritizmin, Satanai nuk na mposht dot me anë të tij. Prandaj, ai e di se më parë duhet të na ndryshojë mënyrën e të menduarit. Si e bën këtë? Gjen metoda që t'i çorientojë të krishterët aq shumë, sa të mendojnë se «e mira është e keqe dhe e keqja është e mirë». (Isaia 5:20) Për këtë qëllim, shpesh Satanai i rikthehet një metode të vjetër që ka përdorur me sukses: ngre pyetje që të mbjellë dyshime.

12. Ç'metodë përdor Satanai që të na ndryshojë pikëpamjen për spiritizmin?

¹³ Shiko si e ka përdorur në të kaluarën Satanai këtë metodë. Në Eden ai pyeti Evën: «*Vërtet* ka thënë Perëndia që të mos hani nga çdo pemë e kopshtit?» Në kohën e Jobit, gjatë një mbledhjeje të engjëjve në qiell, ngriti pyetjen: «*Më kot* ka frikë Jobi nga Perëndia?» Kurse në fillim të shërbimit të Jezuit në tokë, Satanai e sfidoi me fjalët: «*Nëse je bir i Perëndisë, thuaju këtyre gurëve të bëhen bukë.*» Mendo që në këtë rast, ai guxoi të vinte në lojë po ato fjalë që Jehovahi i kishte thënë rreth gjashtë javë më parë: «*Ky është Biri im, i dashuri, që kam miratuar.*» —Zanafilla 3:1; Jobi 1:9; Mateu 3:17; 4:3.

¹⁴ Edhe sot Djalli përdor një metodë të tillë që të krijojë paqartësi rreth spiritizmit, nëse është vërtet i lig apo jo. Mjerisht, ka pasur sukses, pasi ka ngjallur dyshime në mendjen e disa besimtarëve. Këta kanë nisur të dyshojnë për disa forma të spiritizmit, nëse janë vërtet aq të liga sa thuhet. Me pak fjalë, mendojnë: ‘*A është vërtet kështu?*’ (2 Korintasve 11:3) Si t’i ndihmojmë të ndreqin pikëpamjen? Si të sigurohemi që të mos ndikohemi vetë nga kjo intrigë e Satanait? Për t’u përgjigjur, le të shohim dy fusha të jetës të cilat ai me tinëzi i ka ndotur me elemente

13. Si e ka përdorur Satanai metodën e pyetjeve që të mbjellë dyshime?

14. (a) Si e përdor Satanai metodën e krijimit të paqartësive rreth spiritizmit? (b) Ç’do të shqyrtojmë tani?

spiritiste. E kemi fjalën për zbavitjen e për kujdesin shëndetësor.

SHFRYTËZON DËSHIRAT DHE NEVOJAT TONA

¹⁵ Sidomos në botën perëndimore, sa vjen e po shihen me sy tjetër okultizmi, shtrigëria e forma të tjera të spiritizmit. Filmata, librat, programet televizive e lojërat elektronike gjithnjë e më shumë po i paraqesin praktikat demonike si gjëra të këndshme, inteligjente e të padëmshme. Disa filma e libra me ngjarje të përqendruara tek okultizmi, janë bërë kaq popullore e të pëlqyer, sa që admiruesit e flaktë të tyre kanë organizuar klube fansash. Është e qartë se demonët kanë arritur t'i minimizojnë rreziqet e okultizmit në mendjen e njerëzve. A mos ka ndikuar sadopak te të krishterët kjo prirje për ta parë spiritizmin me sy më pozitiv? Mjerisht, mendimet e disave janë ndikuar. Në ç'mënyrë? Ja një shembull tipik: një i krishterë, pasi pa një film që përqendrohej tek okultizmi, tha: «E pashë filmin, po nuk *u përfshiva* në spiritizëm.» Pse është i rrezikshëm ky arsytim?

¹⁶ Edhe pse nuk është njësoj të shohësh spiritizëm e

15. (a) Si e shohin spiritizmin shumë veta në botën perëndimore?

(b) Si ka ndikuar te disa të krishterë pikëpamja e botës për spiritizmin?

16. Pse është e rrezikshme të zgjedhim zbavitje që përqendrohen në praktika okulte?

të merresh me të, kjo s'do të thotë kurrresi se të sho-hësh praktika okulte, nuk përbën asnjë rrezik. Përse jo? Mendo për këtë: Fjala e Perëndisë tregon se as Satanai e as demonët, nuk e kanë aftësinë të na lexojnë mendimet.* Kështu, siç e thamë edhe më lart, për të zbuluar ç'po mendojmë e për të pikasur ndonjë dobësi frymore, frymërat e liga duhet të këqyrin me kujdes veprimet tona, ku përfshihet edhe zbavitja që zgjedhim. Kur një i krishterë tregon me sjelljen e tij se i pëlqejnë filmat e librat që përqendrohen te mediumet spiritiste, magjitë, aktet e zaptimit nga demonët ose tema të ngjashme demonike, po u dërgon një mesazh demonëve. Me pak fjalë, po i sinjalizon cila është pika e tij e dobët. Si përgjigje, demonët mund ta intensifikojnë përleshjen me atë të krishterë, për ta shfrytëzuar dobësinë që u ka zbuluar, derisa në kuptim të figurshëm ta kenë vënë me shpatulla përtokë. Dhe vërtet, disa që fillimisht u bënë kureshtarë për spiritizmin nga zbavitja që paraqiste praktika okulte, përfunduan duke u marrë me spiritizëm.—Galatasve 6:7.

* Emrat përshkrues që i janë dhënë Satanait (kundërshtar, shpifës, mashtrues, tundues, gënjeshtar) nuk të lënë të kuptosh se ka aftësinë të na hetojë mendjen dhe zemrën. Në të kundërt, Jehovahi përshkruhet si «ai që shqyrton zemrat» dhe Jezui si «ai që shqyrton veshkat dhe zemrat».—Proverbat 17:3; Zbulesa 2:23.

¹⁷ Satanai përpiqet të shfrytëzojë jo vetëm dëshirën tonë për t'u zbavitur, por edhe nevojën për kujdes shëndetësor. Si e bën këtë? Një të krishterë të sëmurë mund ta lëshojë zemra nëse nuk shërohet edhe pse është përpjekur shumë të gjejë një mjekim. (Marku 5:25, 26) Këtu Satanait dhe demonëve mund t'u jepet një rast i mirë për ta shfrytëzuar. Ata e dinë fare qartë se Fjala e Perëndisë paralajmëron të mos kërkojmë 'ndihmë nga ata që merren me gjëra të këqija'. (Isaia 31:2) Që ta shtyjnë një të krishterë të shpërfillë këtë paralajmërim, demonët mund ta tundojnë që në dëshpërim e sipër të zgjedhë mjekime a procedura ku përfshihet përdorimi i 'fuqisë magjike' ose i spiritizmit, diçka jashtëzakonisht e dëmshme. Nëse kjo intrigë e demonëve del me sukses, mund t'ia dobësojë të sëmurit marrëdhënien me Perëndinë. Si?

¹⁸ Jehovahi i paralajmëroi izraelitët që kishin përdorur «fuqi magjike»: «Kur shtrini duart për t'u lutur, unë i largoj sytë nga ju. Edhe pse lutjet tuaja janë të shumta, unë nuk i dëgjoj.» (Isaia 1:13, 15) Natyrisht, ne gjithmonë përpiqemi të shmangim çdo gjë që mund të na i

17. Cilën intrigë mund të shfrytëzojë Satanai me ata që janë të sëmurë?

18. Ç'lloj procedurash do të hidhte poshtë një i krishterë dhe përse?

pengojë lutjet e të na pakësojë mbështetjen që na jep Jehovahi. Aq më tepër kur jemi sëmurë. (Psalmi 41:3) Prandaj, nëse ka shenja se një metodë diagnostikimi ose një terapi përfshin elemente spiritiste, i krishteri i vërtetë duhet ta hedhë poshtë.* (Mateu 6:13) Kështu do të jetë i sigurt se e ka ende mbështetjen e Jehovahit.—Shih kutinë «A është vërtetë spiritizëm?», në faqen 252.

KUR KA ME SHUMICË HISTORI PËR DEMONËT

¹⁹ Ndërkohë që në vendet perëndimore njerëzit e shpërfillin rrezikun e pushtetit të Satanait, në pjesë të tjera të botës ndodh e kundërta. Në ato vende Djalli i ka mashtruar shumë veta që të besojnë se ka më tepër pushtet nga ç'ka në të vërtetë. Disa njerëz jetojnë, hanë, punojnë dhe flenë nën tmerrin e frymërave të liga. Historitë për veprat e fuqishme të demonëve janë me bollëk. Shpesh këto histori tregohen me kënaqësi, madje njerëzit mahniten pas tyre. A duhet të përhapim edhe ne histori të tilla? Jo, shërbëtorët e Perëndisë së vërtetë nuk e bëjnë një gjë të tillë, për dy arsye të rëndësishme.

* Për informacione të mëtejshme, shih artikullin «A duhet ta bëni këtë lloj analize?», në *Kullën e Rojës*, 15 dhjetor 1994, faqet 19-22, si dhe artikullin «Pikëpamja e Biblës—Zgjedhja e trajtimit mjekësor: A ka rëndësi?», te *Zgjohuni*, janar 2001.

19. (a) Çfarë besojnë për pushtetin e Djallit shumë njerëz të mashtruar prej tij? (b) Ç'histori nuk duhet të përhapin të krishterët e vërtetë?

RUHU NGA DINAKËRIA E SATANAIT!

Satanai, mjeshtër i mashtrimit, «ua ka verbuar mendjen» jobesimtarëve për mijëra e mijëra vjet. (2 Korintasve 4:4) Njëkohësisht ai s'i ka reshtur përpjekjet që t'u ndotë mendjen adhuruesve të Perëndisë. Përse? Satanai e kupton se mënyra si mendojmë ndikon te veprimet tona. Ai e di se po të arrijë të na e shtrembërojë mënyrën si mendojmë, mund të ndikojë për keq te veprimet tona.—Jakovi 1:14, 15.

Kujto metodën që përdori për të mashtruar Evën. Apostulli Pavël shkroi: «Kam frikë se mos, ashtu si gjarpri joshi Evën me dinakërinë e tij, edhe mendjet tuaja korruptohen në ndonjë mënyrë dhe largohen nga [Krishti].» (2 Korintasve 11:3) Me anë të një gjarpri të kujdesshëm, Satanai e joshi Evën që të ndiqte rrugën drejt rrënimit. Ai u orvat t'i korruptonte mendjen, t'i shtrembëronte mënyrën si mendonte, dhe taktika funksionoi. Ngaqë e dëgjoji Satanain, pikëpamja e Evës ndryshoi, dhe ajo që deri atëherë ishte e paligjshme, u bë e dëshirueshme. Pasi iu korruptua mendja, ajo ra lehtësisht në mëkat.—Zanafilla 3:1-6; Zbulesa 12:9.

Satanai s'ka ndryshuar. Ndjek të njëjtin parim bazë: të korruptojë mendjen, dhe pastaj veprimet mëkatore vijnë vetë. Ai e ka projektuar politikën, fenë, tregtinë dhe industrinë e zbavitjes për të përhapur propagandën e tij. (Gjoni 14:30) Ka arritur të shtrembërojë mënyrën si mendon shumica dërrmuese e njerëzimit, duke u ndryshuar qëndrimet

dhe pikëpamjet. Sjellje që një herë e një kohë konsideroheshin të turpshme, si homoseksualizmi, bashkëjetesa dhe fëmijët e jashtëligjshëm, tani shpesh konsiderohen të pranueshme, e madje të dëshirueshme. Sa rezultat ka pasur Satanai në joshjen e njerëzve? Bibla thotë: «E gjithë bota dergjet nën pushtetin e të ligut.»—1 Gjonit 5:19.

Edhe ne si të krishterë s'jemi të imunizuar ndaj metodave të Satanait. (1 Korintasve 10:12) Ai e di se ka një periudhë kohe të shkurtër, prandaj ka «zemërim të madh» dhe do me çdo kusht të mashtrojë popullin e Perëndisë. (Zbulesa 12:12) Propaganda tinëzare e Satanait dhe 'mashtrulesit e mendjes' që janë me shumicë e që ai i përdor, mund të na korruptojnë mendjen e të na joshin në mëkat, po të mos jemi të kujdesshëm.—Titit 1:10.

Për shembull, mendo për pikëpamjen që ka bota për martesën. Bibla mëson se martesë është e shenjtë dhe përfshin një zotim për gjithë jetën. (Mateu 19:5, 6, 9) Kurse filmat dhe programet televizive të kësaj bote shpesh e paraqesin martesën si diçka të përkohshme, që mund të braktiset pa problem. Si të krishterë, duhet të ruhem që kjo propagandë satanike të mos na korruptojë mendjen. Po të mos e frenojmë, ky ndikim mund të na e shtrembërojë pikëpamjen dhe të na dobësojë zotimin që kemi marrë ndaj bashkëshortit. Nëse na lindin probleme në martesë, mund të tundohejmë të kërkojmë jashtë martese për dikë që na kupton e na mbë-

shtet. S'kalon shumë dhe dikush tjetër, ndoshta një koleg a një bashkëbesimtar, na duket sikur na ofron atë ngrohtësi emocionale që po kërkojmë. Po të lejojmë të lindë një lidhje romantike, mund të përfundojmë kokë e këmbë në mëkat.

Si shembull tjetër, mendo për frymën e pavarësisë që përshkon botën e Satanait. Shumë njerëz janë «kokëkrisur, të krekosur». (2 Timoteut 3:4) Nëse kjo frymë na korrupton mendjen, mund të na shtrembërojë pikëpamjen për nënshtrimin dhe bindjen. Një vëlla të infektuar nga kjo frymë, mund ta acarojnë këshillat që i japin pleqtë. (Hebrenjve 12:5) Një motër mund të nisë të vërë në diskutim rregullin e Perëndisë për kryesinë.—1 Korintasve 11:3.

Jemi mirënjohës që Jehovahi na paralajmëron për metodat e Satanait. (2 Korintasve 2:11) Prandaj, le të jemi të vendosur të mos e lejojmë kurrë propagandën satanike të gjejë shteg për të hyrë në mendjen tonë. Që të qëndrojmë në dashurinë e Perëndisë, duhet ta mbajmë «mendjen të ngulitur te gjërat në qiell».—Kolosianëve 3:2.

²⁰ Së pari, ai që qarkullon histori rreth bëmave të demonëve, po ndihmon Satanain në përpjekjet e tij. Si ka mundësi? Fjala e Perëndisë nuk e mohon se Satanai mund të bëjë vepra të fuqishme, por edhe paralajmëron

20. Si mund të përhapë dikush propagandën e Satanait, qoftë edhe pa dashje?

se ai përdor ‘shenja të gënjeshtërtë’ dhe ‘mashtime’. (2 Selanikasve 2:9, 10) Meqë është kryemashtuesi, Satanai di si të manipulojë mendjen e atyre që janë të prirur drejt spiritizmit dhe si t’i bëjë të besojnë gjëra të pavërteta. Këta mund të besojnë sinqerisht se kanë parë e kanë dëgjuar disa gjëra e mund t’i tregojnë si të vërteta përvojat e tyre. Me kalimin e kohës, këto histori zmadhohen duke kaluar gojë më gojë. Nëse një i krishterë do të përhapte histori të tilla, në fakt do të bënte vullnetin e Djallit, ‘atit të gënjeshtërtës’. Do të përhapte propagandën e Satanait.—Gjoni 8:44; 2 Timoteut 2:16.

A ËSHTË VËRTET SPIRITIZËM?

Parimi: «Veprat e mishit duken qartë, dhe ato janë: . . . marrja me spiritizëm, . . . përçarjet, sektet . . . Ata që praktikojnë gjëra të tilla, nuk do ta trashëgojnë mbretërinë e Perëndisë.»—Galatasve 5:19-21.

Pyetje për vetëshqyrtim

- A ka lidhje me besimet e rreme fetare ndonjë zakon që ndjek?—2 Korintasve 6:16, 17.
- A lidhet drejtpërdrejt me praktika spiritiste ndonjë nga sendet që përdor?—Veprat 19:19.
- A përfshin ndonjë lloj magjie ose fuqie të mbinaryshme një mjekim që dua të bëj?—Levitiku 19:26.

²¹ Së dyti, edhe sikur një i krishterë të ketë pasur në të kaluarën takime reale me frymërat e liga, nuk do t'i zbaviste vazhdimisht bashkëbesimtarët me histori për gjëra të tilla. Përse jo? Sepse këshillohemi 'ta mbajmë shikimin të ngulur te Kryepërfaqësuesi dhe Përsosësi i besimit tonë, Jezui'. (Hebrenjve 12:2) Pra, duhet ta përqendrojmë vëmendjen tonë te Krishti, jo te Satanai. Vlen të përmendet se, kur ishte në tokë, Jezui nuk i zbaviti dishepujt me histori për frymërat e liga, edhe pse mund t'u kishte treguar shumë për aftësitë dhe kufizimet e Satanait. Përkundrazi, u përqendrua te lajmi i mirë për Mbretërinë. Prandaj, edhe ne si Jezui e apostujt, duam t'i përqendrojmë bisedat tona te «gjërat madhështore të Përendisë».—Veprat 2:11; Luka 8:1; Romakëve 1:11, 12.

²² Vërtet, Satanai përdor intriga të ndryshme, ndër to edhe spiritizmin, teksa orvatet të na prishë marrëdhënien me Jehovahin. Por, po të urrejmë thellësisht atë që është e ligë e të kapemi fort pas asaj që është e mirë, nuk do t'i lëmë vend Djallit që të na lëkundë vendosmërinë për të hedhur poshtë çdo formë spiritizmi. (Efesianëve 4:27) Mendo sa 'gëzim do të ketë në qiell' nëse vazhdojmë 'të qëndrojmë të patundur kundër intrigave të Djallit' derisa ai të mos jetë më!—Efesianëve 6:11.

21. Ku duam t'i përqendrojmë bisedat tona?

22. Si mund ta shtojmë vazhdimisht 'gëzimin në qiell'?

‘Forcohu mbi themelin e besimit tënd shumë të shenjtë’

«Duke u forcuar mbi themelin e besimit tuaj shumë të shenjtë, . . . ruani veten në dashurinë e Perëndisë.»

—JUDA 20, 21.

I JE futur punës vendçe për të ndërtuar diçka. Këtë projekt ndërtimi e ke nisur para ca kohësh dhe do ta vazhdosh edhe në të ardhmen. Deri tani puna ka ecur mirë, edhe pse ka qenë e vështirë. Sido që të ndodhë, ke vendosur të mos e ulësh ritmin e të mos heqësh dorë, pasi nga cilësia e punës që bën, varet jeta e madje edhe e ardhmja jote. Përse? Sepse ndërtesa që po ngrihet je ti vetë!

² Dishepulli Judë e theksoi këtë punë që bëjmë për të ndërtuar veten. Në të njëjtin kontekst që i nxititi të krishterët «ruani veten në dashurinë e Perëndisë», ai zbuloi çelësin si bëhet kjo: «Duke u forcuar mbi themelin e besimit tuaj shumë të shenjtë.» (Juda 20, 21) Në cilat mënyra mund të ndërtosh mbi themelin e besimit tënd, që të qëndrosh në dashurinë e Perëndisë? Do të përqendrohemi në tri elemente të projektit të ndërtimit të besimit tënd.

1, 2. Në cilin projekt ndërtimi je përfshirë dhe përse është kaq e rëndësishme cilësia e punës që bën?

VAZHDO TA FORCOSH BESIMIN TE KËRKESAT E DREJTA TË JEHOVAIT

³ Pikësëpari, duhet të forcojmë besimin te ligji i Jehovahit. Gjatë studimit të këtij libri, ke shqyrtuar disa nga kërkesat e tij të drejta për sjelljen. Ç'mendim ke për to? Satanait do t'i pëlqente të të mashtronte që t'i shihje si kufizuese, madje të ashpra, ligjet, parimet dhe normat e Jehovahit. E ka përdorur këtë taktikë që kur funksionoi aq mirë në Eden. (Zanafilla 3:1-6) A do të funksionojë edhe me ty? Shumë do të varet nga pikëpamja që ke.

⁴ Ta ilustrojmë: po shëtis në një park të bukur dhe papritur shikon një gardh me hunj të trashë që bllokton një pjesë të tij. Peizazhi matanë gardhit duket shumë tërheqës. Fillimisht gardhi mund të të duket një kufizim i panevojshëm i lirisë sate. Por, kur sheh përtej tij, vëren një luan të egërsuar gati për sulm! Tani e kupton pse e kanë vënë gardhin. Është një mbrojtje. A ka ndonjë grabitqar të rrezikshëm gati të të sulmojë ty në këtë moment? Fjala e Perëndisë paralajmëron: «Ruani gjykimin, jini syçelë. Kundërshtari juaj, Djalli, vjen rrotull si një luan që ulërin, duke kërkuar të gllabërojë dikë.»—1 Pjetrit 5:8.

3-5. (a) Ç'pikëpamje të shtrembër për kërkesat e Jehovahit dëshiron të na shtjerë në mendje Satanai? (b) Si duhet t'i shohim kërkesat e Perëndisë dhe si duhet të ndikojë kjo në ndjenjat tona? Ilustroje.

⁵ Satanai është një grabitqar i pamëshirshëm. Ngaqë nuk do që të biem pre e Satanait, Jehovahi ka vendosur ligje për të na mbrojtur nga ‘intrigat’ e shumta të këtij të ligu. (Efesianëve 6:11) Pra, sa herë ndalemi e mendojmë për ligjet e Atit tonë qiellor, duhet të dallojmë në to dashurinë e tij. Parë nga ky këndvështrim, ligjet e Perëndisë janë burim sigurie dhe gëzimi. Dishepulli Jakov shkroi: «Ai që ndalet e shikon në ligjin e përsosur që sjell liri dhe ngulmon në të, është i lumtur ngaqë bëhet zbatues i fjalës.»—Jakovi 1:25.

⁶ Jetesa sipas urdhërimeve të Perëndisë është mënyra më e mirë për të forcuar besimin te Ligjdhënësi ynë dhe te mençuria e ligjeve të tij. Për shembull, në «ligjin e Krishtit» përfshihet urdhri që t’u mësojmë të tjerëve «të gjitha gjërat që [na ka] urdhëruar». (Galatasve 6:2; Mateu 28:19, 20) Gjithashtu, të krishterët e marrin seriozisht urdhrin për t’u mbledhur bashkë rregullisht për adhurim e për të gëzuar shoqëri ndërtuese. (Hebrenjve 10:24, 25) Ndër urdhërimet e Jehovahit është edhe nxitja që ta bëjmë zakon t’i lutemi atij shpesh dhe nga zemra. (Mateu 6:5-8; 1 Selanikasve 5:17) Duke jetuar sipas këtyre urdhrave, e shohim gjithnjë e më qartë se janë vërtet udhëzime të da-

6. Cila është mënyra më e mirë për të forcuar besimin te ligjet dhe parimet e drejta të Perëndisë? Jep një shembull.

shura. Kur bindemi, ndiejmë një kënaqësi e gëzim që s'mund t'i gjejmë askund tjetër në këtë botë të trazuar. A nuk të forcohet besimi kur mediton për dobitë që ke nxjerrë duke jetuar në përputhje me ligjet e Perëndisë?

⁷ Nganjëherë, disa kanë merak se mos do ta kenë tepër të vështirë t'u përmbahen ligjeve të Jehovahit me kalimin e viteve. Kanë frikë se mos nuk ia dalin mbanë. Nëse do të ndihesh ndonjëherë kështu, kujto këto fjalë: «Unë Jehovahi, jam Perëndia yt, Ai që të mëson se si të nxjerrësh dobi për vete, Ai që të vë të ecësh nëpër udhën nga duhet të shkosh. Ah, sikur t'u kushtoje vëmendje urdhërimeve të mia! Paqja jote do të ishte si lumë dhe drejtësia jote si valët e detit.» (Isaia 48:17, 18) Je ndalur ndonjëherë të mendosh se sa shumë të qetësojnë këto fjalë?

⁸ Këtu Jehovahi po na bën të qartë se kur i bindemi atij, nxjerrim dobi për vete. Ai premton dy bekime, në qoftë se veprojmë kështu. Së pari, paqja jonë do të jetë si një lumë që është i qetë, i bollshëm e i vazhdueshëm. Së dyti, drejtësia jonë do të jetë si valët e detit. Nëse rri buzë detit e sheh valët e tij që vijnë njëra pas tjetrës, pa dyshim të krijohet ndjesia e përjetësisë. Valët do të vazhdojnë të vijnë e të përqafojnë atë bregdet për epoka të panumërta.

7, 8. Si i qetëson Fjala e Perëndisë ata që merakosen se mos nuk e ndjekin dot rrugën e drejtë me kalimin e viteve?

Jehovai thotë se edhe drejtësia jote, pra rruga e drejtë që ndjek, do të jetë e tillë. Për sa kohë të përpiqesh t'i qëndrosh besnik atij, nuk do të të lërë kurrë në baltë! (Psalmi 55:22) A s'ta forcojnë besimin te Jehovai e te kërkesat e tij të drejta, këto premtime të mrekullueshme?

'SULU DREJT PJEKURISË'

⁹ Një element të dytë të projektit të ndërtimit e nxjerrin në pah këto fjalë të frymëzuara: «Le të sulemi drejt pjekurisë.» (Hebrenjve 6:1) Pjekuria është synim i shkëlqyer për një të krishterë. Nuk është e paarritshme, si përsosmëria të cilën njerëzit s'e arrijnë dot tani për tani. Për më tepër, duke u pjekur, të krishterët provojnë më shumë gëzim në shërbim të Jehovait. Pse ndodh kjo?

¹⁰ Një i krishterë i pjekur i sheh gjërat nga këndvështrimi i Jehovait. (Gjoni 4:23) Pavli shkroi: «Ata që janë sipas mishit, e kanë mendjen te gjërat e mishit, por ata që janë sipas frymës, e kanë mendjen te gjërat e frymës.» (Romakëve 8:5) Ai që i sheh gjërat sipas mishit, nuk gjen shumë gëzim, sepse ka prirjen të jetë i përqendruar te vetja, dritëshkurtër e i dhënë pas gjërave materiale. Kurse ai që i sheh gjërat sipas frymës, është i gëzuar, sepse përqendrohet te Jehovai, 'Perëndia i lumtur'. (1 Timoteut 1:11)

9, 10. (a) Pse pjekuria është synim i shkëlqyer për të krishterët? (b) Si gjen gëzim ai që e ka mendjen te fryma?

I krishteri që i sheh gjërat nga këndvështrimi i Jehovahit, bën çmos t'i pëlqejë atij dhe gëzon edhe kur ka sprova. Përse? Sepse sprovat janë mundësi që të tregojë se Satanai është gënjeshtar e të forcojë integritetin, duke e kënaqur Atin tonë qiellor.—Proverbat 27:11; Jakovi 1:2, 3.

¹¹ Pjekuria e krishterë vjen me stërvitje. Shqyrto këtë varg: «Ushqimi i fortë u përket njerëzve të pjekur, atyre që nëpërmjet përdorimit i kanë aftësitë perceptuese të stërvitura për të shquar si të drejtën, ashtu edhe të gabuarën.» (Hebrenjve 5:14) Kur foli për 'stërvitjen' e aftësive perceptuese, Pavli përdori një fjalë greke që ka të ngjarë të përdorej gjerësisht nëpër palestrat e Greqisë së shekullit të parë, pasi mund të përkthehet edhe 'i stërvitur si gjimnast'. Mendo ç'përfshin një stërvitje e tillë.

¹² Kur lindëm, nuk e kishim të stërvitur trupin. Për shembull, një foshnjë nuk e ka ndjenjën e orientimit për gjymtyrët e vockla. Prandaj i lëviz krahët kuturu, madje duke gjuajtur edhe veten në fytyrë, gjë që e mërzit dhe e habit. Por, dalëngadalë, trupi stërvitet me anë të përdorimit. Në fillim foshnja nis të ecë këmbadoras nëpër shtëpi, pastaj bëhet një vogëlush që hedh hapat e parë e pastaj një

11, 12. (a) Ç'tha Pavli për «aftësitë perceptuese» të një të krishteri dhe ç'domethënie ka fjala e përkthyer 'stërvitje'? (b) Çfarë stërvitjeje i duhet trupit që të piqet e të bëhet i aftë fizikisht?

fëmijë që vrapon.* Po për një gjimnast, ç'mund të themi? Kur sheh një atlet të tillë që kërcen e përdridhet në ajër me hijeshi e saktësi, nuk e vë në dyshim se trupi i tij është si një makineri e sinkronizuar mirë. Mjeshtëria e atij gjimnasti nuk ka ardhur vetvetiu, përkundrazi, duhet t'i jenë dashur kushedi sa orë stërvitje. Bibla e pranon se kjo stërvitje e trupit «është e dobishme për pak gjë». Sa më tepër e vlefshme është stërvitja e aftësive tona perceptuese! —1 Timoteut 4:8.

¹³ Në këtë libër kemi shqyrtuar shumë gjëra që do të të ndihmojnë të stërvitësh aftësitë perceptuese, që t'i qëndrosh besnik Jehovait si një i krishterë i pjekur. Shqyrtoji në lutje parimet dhe ligjet hyjnore para se të marrësh vendime në jetën e përditshme. Për çdo vendim, pyet veten: 'Cilat ligje ose parime biblike vlejné për këtë çështje? Si t'i zbatoj? Cili drejtim do t'i pëlqejë Atit tim qiellor?' (Proverbat 3:5, 6; Jakovi 1:5) Çdo vendim që merr duke ndjekur këtë metodë, do të t'i stërvitë më tej aftësitë perceptuese. Kjo stërvitje do të të ndihmojë të bëhesh një i krishterë vërtet i pjekur e të mbetesh i tillë.

* Shkencëtarët thonë se ne njerëzit zhvillojmë një shqisë të veçantë që është ndjesia e orientimit të trupit dhe të vendit ku ndodhen gjymtyrët. Për shembull, falë kësaj shqisë, mund të duartrokasësh edhe me sy mbyllur. Një paciente e rritur që humbi këtë shqisë, s'i shte në gjendje të rrinte në këmbë, të ecte dhe të rrinte ulur.

13. Si t'i stërvitim aftësitë perceptuese?

¹⁴ Edhe pse mund të bëhemi të pjekur, rritja frymore është proces që vazhdon gjithnjë. Rritja varet nga ushqimi. Kështu, Pavli komentoi: «Ushqimi i fortë u përket njerëzve të pjekur.» Një pikë kryesore për të forcuar besimin është të vazhdosh të marrësh ushqim të fortë frymor. Duke e zbatuar siç duhet atë çka mëson, bëhesh i mençur, dhe Bibla thotë: «Mençuria është gjëja parësore.» Prandaj, duhet të kultivojmë oreks për të vërtetat e çmuara që na jep Ati ynë. (Proverbat 4:5-7; 1 Pjetrit 2:2) Natyrisht, asnjëri s'ka arsye të bëhet fodull e të bëjë si kompetent ngaqë fiton njohuri dhe mençuri hyjnore. Duhet ta hetojmë veten vazhdimisht se mos krenaria ose ndonjë dobësi tjetër zë rrënjë në zemrën tonë e rritet atje. Pavli shkroi: «Vazhdoni të vini në provë veten nëse jeni në besim, vazhdoni të provoni se çfarë jeni ju vetë.»—2 Korintasve 13:5.

¹⁵ Edhe pasi një shtëpi mbaron së ndërtuari, ka prapë punë. Ka nevojë për mirëmbajtje e riparime dhe ndoshta i duhen bërë shtesa, për shkak të rrethanave që ndryshojnë. Për çfarë kemi nevojë që të piquemi dhe ta mbajmë të fortë marrëdhënien me Perëndinë? Mbi të gjitha, kemi nevojë për dashurinë. Duhet të vazhdojmë ta shtojmë dashurinë

14. Për çfarë duhet të kultivojmë oreks që të rritemi frymësisht, dhe për çfarë duhet të bëjmë kujdes?

15. Pse dashuria është thelbësore për rritjen frymore?

për Jehovahin e për bashkëbesimtarët. Po të mos kemi dashuri, e gjithë njohuria që grumbullojmë dhe veprat që bëjmë, s'janë asgjë. Janë si zhurmë e pakuptimtë dhe e mërzitshme. (1 Korintasve 13:1-3) Kurse me dashurinë mund të arrijmë pjekurinë e krishterë e të vazhdojmë të rritemi frymësisht.

MBAJE MENDJEN TE SHPRESA QË JEP JEHOVAI

¹⁶ Të shqyrtojmë edhe një element tjetër të projektit të ndërtimit. Që të ndërtosh veten si dishepull i vërtetë i Krishtit, duhet të bësh kujdes për mënyrën si mendon. Satanai, sundimtari i kësaj bote, është mjeshtër që t'i bëjë njerëzit të mendojnë negativisht, të jenë pesimistë, dyshues dhe të dëshpëruar. (Efesianëve 2:2) Për një të krishterë, këto janë po aq të rrezikshme sa kalbëzimi i trarëve të një ndërtese druri. Lumturisht, Jehovahi na ka dhënë një mjet mbrojtës jetësor: shpresën.

¹⁷ Në Bibël renditen pjesët e ndryshme të armaturës frymore që na duhet në luftën kundër Satanait dhe botës së tij. Një pjesë e rëndësishme e armaturës është përkrenarja, 'shpresa e shpëtimit'. (1 Selanikasve 5:8) Një ushtar në kohët biblike e dinte se nuk do ta kishte të gjatë në betejë, po të

16. Ç'mënyrë të menduari nxit Satanai dhe ç'mbrojtje na ka siguruar Jehovahi?

17. Si e ilustron Fjala e Perëndisë rëndësinë e shpresës?

mos kishte në kokë përkrenaren. Ajo shpesh bëhej prej metali dhe vishej nga brenda me kapuç leshi ose lëkure. Mbronte kokën, dhe goditjet e drejtuara aty, nuk shkaktonin shumë dëme. Ashtu siç e mbron përkrenarja kokën, shpresa mund të të mbrojë mendjen dhe mënyrën si mendon.

¹⁸ Jezui është shembulli kryesor i një njeriu të cilit nuk iu shua shpresa. Sill ndër mend ç'duroi ai natën e fundit të jetës në tokë. Një shok i ngushtë e tradhtoi për para. Një tjetër e mohoi para njerëzve. Të tjerët e braktisën dhe ia mbathën. Bashkëkombësit iu kthyen kundër, duke u kërkuar me ngulm ushtarëve romakë që ai të vdiste mes torturash. Mund të themi se sprovat që hasi Jezui ishin më të rënda se çdo provë që do të hasim ne ndonjëherë. Po çfarë e ndihmoi? Hebrenjve 12:2 jep përgjigjen: «Për gëzimin që iu vu përpara, ai duroi një shtyllë torture, e përbuzi turpin dhe është ulur në të djathtën e fronit të Perëndisë.» Jezui nuk e humbi kurrë nga sytë «gëzimin që iu vu përpara».

¹⁹ Çfarë gëzimi iu vu përpara Jezuit? Po ja, ai e dinte se duke qëndruar pa u lëkundur, do të ndihmonte që të shenjtërohej emri i pashoq i Jehovahit. Do të jepte provën më të madhe se Satanai është gënjeshtar. Asnjë shpresë

18, 19. Çfarë shembulli la Jezui si njeri të cilit nuk iu shua shpresa, e si mund ta imitojmë?

tjetër s'do t'i kishte dhënë më shumë gëzim Jezuit! Ai din-te edhe se Jehovahi do ta shpërblente bujarisht për besnikërinë që tregoi. Edhe pak e do të vinte koha e mrekullueshme kur do të ribashkohej me Atin e tij. Jezui e mbajti në mendje këtë shpresë të gëzuar gjatë periudhave më të vështira që kaloi. Kështu duhet të veprojmë edhe ne, pasi na është vënë përpara një gëzim. Jehovahi na ka nderuar duke na dhënë privilegjin të ndihmojmë që të shenjtërohet emri i tij i madh. Mund të japim prova se Satanai është gënjeshtar duke zgjedhur Jehovahin si Sovran dhe duke ruajtur veten në dashurinë e tij si Ati ynë, pavarësisht nga sprovat e tundimet që hasim.

²⁰ Jehovahi jo vetëm që ka dëshirë t'i shpërblejë shërbëtorët e tij besnikë, por mezi pret ta bëjë këtë. (Isaia 30:18; Malakia 3:10) Kënaqet duke u plotësuar shërbëtorëve të vet dëshirat e drejta të zemrës. (Psalmi 37:4) Prandaj, mba-je mendjen te shpresa që ke përpara. Kurrë mos iu dorëzo mendimeve negative, të degraduara e të shtrembëruara të botës së vjetër të Satanait. Në qoftë se e ndien se fryma e kësaj bote po futet tinëzisht në mendjen dhe në zemrën tënde, lutju me zjarr Jehovahit për 'paqen e tij, që kapërcen çdo mendim'. Kjo paqe do të të ruajë zemrën dhe fuqitë mendore.—Filipianëve 4:6, 7.

20. Ç'mund të të ndihmojë të mendosh pozitivisht dhe të kesh shpresë?

²¹ Sa e mrekullueshme është shpresa për të cilën po mendon! Nëse je pjesë e ‘shumicës së madhe’ që ‘do të dalë nga shtrëngimi i madh’, mendo për jetën që do të shpaloset para teje së afërmi. (Zbulesa 7:9, 14) Pa Satanain dhe demonët e tij vërdallë, do të ndiesh një lehtësim që tani vështirë se mund ta konceptosh. Fundja, kush nga ne ka provuar ndonjëherë të jetojë *pa* presionin e ndikimit korruptues të Satanait? Pa këtë presion, do të jetë një kënaqësi të punosh për ta kthyer tokën në parajsë, nën drejtimin e Jezuit dhe 144.000 bashkësu-ndimtarëve të tij qiellorë. Sa mrekullohemi kur mendojmë se s’do të shohim më asnjë sëmundje e kufizim fizik, do të mirëpresim njerëzit tanë të dashur që na kanë vdekur e do të jetojmë siç ishte qëllimi fillestar i Perëndisë! Dora-dorës që përparojmë drejt përsosmërisë, do të jemi më pranë një shpërblimi edhe më të madh të premtuar te Romakëve 8:21, domethënë ‘lirisë së lavdishme të fëmijëve të Perëndisë’.

²² Jehovahi dëshiron që të arrish shumë më tepër liri nga ç’mund të imagjinosh. Shtegu drejt kësaj lirie është bindja. A nuk ia vlen çdo përpjekje që mund të bësh tani për t’iu bindur Jehovahit ditë për ditë? Bëj çmos të forcohesh mbi themelin e besimit tënd shumë të shenjtë, që të qëndrosh në dashurinë e Perëndisë për gjithë përjetësinë!

21, 22. (a) Cilën shpresë të lavdishme kanë pjesëtarët e ‘shumicës së madhe’? (b) Cila pjesë e shpresës së krishterë ka më tepër vlerë për ty, dhe për çfarë je i vendosur?

SHTOJCA

TEMA	FAQJA
Si duhet të sillemi me një të përjashtuar?	267
Kur duhet ta mbulojë kokën gruaja dhe përse?	270
Nderimi i flamurit, votimi dhe shërbimi civil	273
Fraksionet e gjakut dhe procedurat kirurgjike	277
Mposhte vesin e masturbimit!	280
Pikëpamja e Biblës për divorcin dhe ndarjen	282
Zgjidhja e mosmarrëveshjeve në çështjet e biznesit	285

Si duhet të sillemi me një të përjashtuar?

Pak gjëra na vrasin më tepër se dhembja që ndiejmë kur një i afërm ose një mik i ngushtë përjashtohet nga kongregacioni, sepse mëkaton pa u penduar. Mënyra si reagojmë ndaj udhëzimeve që jep Bibla për këtë çështje, mund të zbulojë sa e duam Perëndinë dhe sa besnikë u qëndrojmë rregullave që vendos ai.* Të shohim disa pyetje që lindin për këtë temë.

Si duhet të sillemi me një të përjashtuar? Bibla thotë: «Të mos përziheni më në shoqëri me këdo që quhet vëlla, por që është kurvar, lakmitar, idhujtar, sharës, pijanec ose zhvatës, madje as të mos hani me një njeri të tillë.» (1 Korintasve 5:11) Për dikë që «nuk qëndron në mësimin e Krishtit», lexojmë: «Mos e pranoni kurrë në shtëpinë tuaj, as mos e përshëndetni. Sepse ai që e përshëndet, merr pjesë në veprat e tij të liga.» (2 Gjonit 9-11) Pra, nuk shoqërohemi e nuk flasim për gjëra fetare dhe as shoqërore me të përjashtuarit. Në *Kullën e Rojës* të 15 shtatorit 1981, faqja 25, anglisht, thuhej: «Një ‘mirëdita’ e thjeshtë, mund të jetë hapi i parë drejt një bisede e ndoshta edhe një miqësie. A do të donim të bënim këtë hap të parë me një të përjashtuar?»

A duhet medoemos ta shmangim plotësisht? Po, për disa arsye. Së pari, kjo është çështje besnikërie ndaj Perëndisë dhe ndaj Fjalës së tij. Ne i bindemi Jehovahit jo vetëm kur na

* Parimet biblike që lidhen me përjashtimin zbatohen edhe për ata që vetëpërjashtohen nga kongregacioni.

leverdis, por edhe kur e kemi të vështirë. Dashuria për Perëndinë na shtyn t'u bindemi të gjitha urdhërimeve të tij, sepse e kuptojmë që ai është i drejtë e i dashur dhe ligjet e tij janë për të mirën tonë. (Isaia 48:17; 1 Gjonit 5:3) Së dyti, shmangia e një keqbërësi të papenduar na mbron ne dhe pjesën tjetër të kongregacionit, që të mos ndotemi frymësisht e moralisht, si dhe mbron emrin e mirë të kongregacionit. (1 Korintasve 5:6, 7) Së treti, qëndrimi ynë i palëkundur pro parimeve të Biblës mund të ndihmojë edhe të përjashtuarin. Duke mbështetur vendimin që ka marrë komiteti gjyqësor, mund t'i prekim zemrën keqbërësit që deri në këtë çast nuk ka reaguar ndaj përpjekjeve të pleqve për ta ndihmuar. Humbja e miqësive të çmuara me njerëzit që do, mund ta ndihmojë 'të vijë në vete', të kuptojë sa i rëndë është gabimi i tij dhe të bëjë hapat për t'u rikthyer te Jehovahi.—Luka 15:17.

Po sikur të na përjashtohet një i afërm? Në rast të tillë, lidhja e ngushtë që ekziston mes pjesëtarëve të familjes mund të shkaktojë vërtet një sprovë besnikërie. Si duhet ta trajtojmë një të afërm të përjashtuar? Nuk i shqyrtojmë dot këtu të gjitha situatat, por do të përqendrohemi në dy situata tipike.

Në disa raste, familjari i përjashtuar ende jeton në të njëjtën shtëpi me ne dhe bën pjesë në rrethin e ngushtë familjar. Përjashtimi nuk i shkëput lidhjet familjare, prandaj mund të vazhdohen normalisht punët dhe aktivitetet e përditshme familjare. Por, duke u përjashtuar, individi ka zgjedhur të shkëputë lidhjen frymore që ekzistonte mes tij dhe familjes që

vazhdon të jetë në të vërtetën. Kështu që familjarët besnikë nuk mund ta përfshijnë më në aktivitetet që lidhen me adhurimin e Perëndisë. Për shembull, nëse është i pranishëm i përjashtuari, nuk do të marrë pjesë në studimin familjar të Biblës. Megjithatë, nëse i përjashtuari është ende i mitur, prindërit vazhdojnë të jenë përgjegjës për ta mësuar e për ta disiplinuar. Prandaj, me dashuri ata mund të marrin masa që të bëjnë një studim biblik me fëmijën.*—Proverbat 6:20-22; 29:17.

Në raste të tjera, i afërmi i përjashtuar nuk jeton në të njëjtën shtëpi me ne dhe nuk bën pjesë në rrethin e ngushtë familjar. Edhe pse në ndonjë rast të rrallë mund të jetë e nevojshme të kemi kontakte të kufizuara për ndonjë çështje familjare të ngutshme, kësi lloj kontaktesh duhet të jenë sa më të pakta. Familjarët besnikë të krishterë nuk kërkojnë justifikime për të vazhduar lidhjet me një të afërm të përjashtuar që nuk jeton në një shtëpi me ta. Përkundrazi, besnikëria ndaj Jehovahit e ndaj organizatës së tij i nxit të mbështetin masën biblike të përjashtimit. Ndjekin me besnikëri këtë rrugë pasi i duan të mirën keqbërësit dhe duan ta ndihmojnë të nxjerrë dobi nga disiplina që ka marrë.#—Hebrenjve 12:11.

* Për më shumë të dhëna rreth fëmijëve të mitur të përjashtuar që jetojnë në shtëpi, shih *Kullën e Rojës* të 1 tetorit 2001, faqet 16-17 dhe të 15 nëntorit 1988, faqja 20, anglisht.

Për më shumë të dhëna se si duhet të sillemi me të afërmit e përjashtuar, shih këshillat biblike që janë trajtuar në *Kullën e Rojës* të 15 prillit 1988, faqet 26-31 dhe të 15 shtatorit 1981, faqet 26-31, anglisht.

Kur duhet ta mbulojë kokën gruaja dhe përse?

Kur duhet ta mbulojë kokën një e krishterë për sa i përket adhurimit dhe përse? Të shohim si e trajtoi nën frymëzim këtë temë apostulli Pavël. Ai siguron udhëzimet që na duhen për të marrë vendime të mira që nderojnë Perëndinë. (1 Korintasve 11:3-16) Pavli zbulon tre faktorë që duhen peshuar: (1) *veprimtaritë* ku një gruaje i kërkohet të mbulojë kokën, (2) *rrethanat* në të cilat duhet ta bëjë këtë dhe (3) *motivet* pse i përmbahet kësaj norme.

Veprimtaritë. Pavli përmend dy të tilla: lutjen dhe profetizimin. (Vargjet 4, 5) Lutjet janë fjalë plot përnderim drejtuar Jehovahit dhe pjesë e adhurimit. Gjithashtu, profetizim sot mund të quhet çdo rast kur një shërbëtor i krishterë jep mësimë biblike. Por, a po sugjeron Pavli se një grua duhet ta mbulojë kokën sa herë që lutet ose u mëson të tjerëve të vërtetën e Biblës? Jo. Faktorët përcaktues janë rrethanat në të cilat lutet ose mëson një grua.

Rrethanat. Nga fjalët e Pavlit mund të dallojmë dy rrethana ose fusha veprimi: familjen dhe kongregacionin. Ai thotë: «Kreu i gruas është burri. . . . Çdo grua që lutet ose profetizon me kokë të pambuluar, turpëron kreun e saj.» (Vargjet 3, 5) Në familje, Jehovahi ka vendosur burrin si kreun e gruas. Gruaja do ta turpëronte të shoqin po të përmbushte përgjegjësi që Jehovahi ia ka caktuar atij, në qoftë se nuk do të tregonte respektin e duhur për autoritetin e tij. Për shembull, nëse lind

nevoja që ajo të drejtojë një studim biblik në prani të të shoqit, do ta tregojë se pranon autoritetin e tij duke mbuluar kokën, pavarësisht nëse ai është i pagëzuar ose jo, pasi është kreu i familjes.* Edhe nëse lutet ose mëson të tjerë në praninë e djallit të saj të mitur të pagëzuar, do të mbulojë kokën, jo sepse ai është kreu i familjes, po për shkak të autoritetit që u është dhënë në kongregacionin e krishterë meshkujve të pagëzuar.

Pavli përmend si rrethanë edhe kongregacionin: «Nëse dikush duket se do të hyjë në debat për ndonjë zakon tjetër, ne s'kemi asnjë tjetër, as kongregacionet e Perëndisë nuk kanë.» (Vargu 16) Në kongregacionin e krishterë, kryesia u është dhënë meshkujve të pagëzuar. (1 Timoteut 2:11-14; Hebrenjve 13:17) Vetëm meshkujt emërohen pleq e shërbëtorë ndihmës dhe Perëndia u jep përgjegjësinë të kujdesen për kopenë e Tij. (Veprat 20:28) Por, nganjëherë rrethanat mund ta kërkojnë që një grua e krishterë të caktohet të bëjë detyrat që normalisht i bën një burrë i pagëzuar e i kualifikuar. Për shembull, mund t'i duhet të drejtojë një mbledhje për shërbim, sepse nuk ka ose nuk ka ardhur ndonjë vëlla i kualifikuar i pagëzuar. Ose mund të drejtojë një studim biblik të programuar që më parë, në prani të një vëllai të pagëzuar.[#] Ngaqë veprimtari të tilla në të vërtetë janë pjesë e funksionimit të kongregacionit të krishterë, ajo e mbulon

* Normalisht gruaja e krishterë nuk lutet me zë në praninë e të shoqit besimtar, përveç disa rrethanave të pazakonta, si për shembull kur atij i ka ikur goja nga një sëmundje.

[#] Nuk është e nevojshme që një motër të mbulojë kokën kur drejton një studim të programuar që më parë, në prani të një lajmëtari të papagëzuar i cili nuk është bashkëshorti i saj.

kokën për të treguar se po kryen një detyrë që normalisht i caktohet një burri.

Nga ana tjetër, shumë aspekte të adhurimit nuk kërkojnë që një motër të mbulojë kokën. Për shembull, s'ka nevojë ta mbulojë kokën kur komenton në mbledhjet e krishtere, kur predikon nga shtëpia në shtëpi me të shoqin a me një vëlla tjetër të pagëzuar, ose kur studion a lutet me fëmijët e saj të papagëzuar. Natyrisht që mund të lindin edhe pyetje të tjera, dhe nëse një motër nuk është e sigurt, mund të bëjë kërkime të mëtejshme.* Nëse ende nuk është e sigurt dhe ndërgjegjja e shtyn të mbulojë kokën, nuk bën gabim, siç tregon figura shoqëruese.

Motivet. Në vargun 10 gjejmë dy arsye pse një grua e krishterë dëshiron të plotësojë këtë kërkesë: «Gruaja duhet të mbajë një shenjë nënshtrimi mbi krye, për shkak të engjëjve.» Së pari shiko shprehjen «një shenjë nënshtrimi». Duke mbuluar kokën, gruaja tregon se e pranon autoritetin që Jehovahi u ka dhënë burrave të pagëzuar në kongregacion. Pra, me këtë ajo shpreh dashurinë për Jehovahin dhe besnikërinë ndaj tij. Arsyeja e dytë gjendet në fjalët «për shkak të engjëjve». Si ndikon te këto krijesa frymore të fuqishme fakti që një grua mbulon kokën?

Engjëjve u intereson të vërejnë se autoriteti i Jehovahit pranohet në gjithë organizatën e tij, në qiell edhe në tokë. Ata nxjerrin dobi edhe nga shembujt e njerëzve të papërsosur në këtë aspekt. Tek e fundit, edhe ata duhet të jenë të nënshtruar ndaj rregullit

* Për më shumë hollësi, të lutemi shih *Kullën e Rojës*, 15 shkurt 2015, faqja 30; 15 korrik 2002, faqet 26-27, dhe 15 shkurt 1977, faqet 125-128, anglisht.

që ka vendosur Jehovahi, dhe kjo është një sprovë që mjaft engjëj në të shkuarën nuk e kanë kaluar. (Juda 6) Kështu, engjëjt mund të shohin raste kur një grua e krishterë ka më shumë përvojë, njohuri dhe zgjuarsi se një burrë i pagëzuar në kongregacion, e megjithatë me gatishmëri i nënshtrohet autoritetit të tij. Në disa raste, gruaja është e krishterë e mirosur dhe më vonë do të bëhet bashkëtrashëgimtare me Krishtin. Kjo grua përfundimisht do të shërbejë në një pozitë edhe më të lartë se engjëjt e do të mbretërojë me Krishtin në qiell. Çfarë shembulli të shkëlqyer lë ajo për engjëjt ndërsa është në tokë! Motrat kanë vërtet privilegjin të tregojnë bindjen me përulësi, nëpërmjet sjelljes së tyre besnike e të nënshtroar, para miliona engjëjve besnikë.

Nderimi i flamurit, votimi dhe shërbimi civil

Nderimi i flamurit. Dëshmitarët e Jehovahit besojnë se përkulja para flamurit ose nderimi i tij, që shpesh bëhet teksa këndohet himni, është një akt fetar me të cilin merita për shpëtimin i jepet shtetit dhe udhëheqësve të tij, jo Perëndisë. (Isaia 43:11; 1 Korintasve 10:14; 1 Gjonit 5:21) Një nga këta udhëheqës ishte Nabukodonosori, mbreti i Babilonisë së lashtë. Për t'i bërë përshtypje popullit me madhësinë dhe zellin e tij fetar, ky monark i fuqishëm ngriti një shëmbëlltyrë gjigante dhe i detyroi nënshtetasit të përkuleshin para saj, teksa dëgjonin muzikën që ishte si një himn. Por tre hebrenj—Shadraku, Meshaku dhe Abednegoja—nuk pranuan të përkuleshin para shëmbëlltyrës, edhe pse e dinin që rrezikonin vdekjen.—Danieli, kapitulli 3.

Sipas historianit Karlton Hejz, në epokën tonë «simboli kryesor i besimit të nacionalizmi dhe objekti kryesor i adhurimit është flamuri. Burrat heqin kapelën kur kalon flamuri; poetët shkruajnë ode dhe fëmijët këndojnë himne për t'i thurur lavde flamurit». Ai shtoi se edhe nacionalizmi ka «ditët e tij të shenjtë», siç është 4 korriku në Shtetet e Bashkuara, e po ashtu ka edhe «shenjtët e heronjtë e vet» dhe «tempujt» ose faltoret e veta. Në një ceremoni publike në Brazil, gjenerali dhe ministri i Mbrojtjes i këtij vendi, pranoi: «Flamuri përnderohet dhe adhurohet . . . siç adhurohet Atdheu.» Po, siç komentonte më parë *The Encyclopedia Americana*, «flamuri, ashtu si kryqi, është i shenjtë».

Kohët e fundit, kjo enciklopedi ka komentuar se himnet kombëtare «janë shprehje të ndjenjës patriotike dhe shpesh përfshijnë thirrjen për udhëheqjen hyjnore dhe për mbrojtjen e popujve ose të sundimtarëve të tyre». Prandaj, shërbëtorët e Jehovahit nuk janë të paarsyeshëm që i konsiderojnë si gjëra fetare ceremonitë patriotike për nderimin e flamurit dhe himnet kombëtare. Në fakt, në librin *Karakterit i amerikanëve* (anglisht), kur komentohej për fëmijët e Dëshmitarëve të Jehovahit që nuk pranonin t'i bënin nderime flamurit e të betoheshin për besnikëri nëpër shkollat amerikane, thuhej kështu: «Që këto rituale të përditshme janë fetare, është pranuar më në fund nga Gjykata e Lartë në një sërë çështjesh.»

Edhe pse vetë nuk marrin pjesë në ceremoni që i konsiderojnë jobiblike, sigurisht shërbëtorët e Jehovahit respektojnë të drejtën e të tjerëve për të vepruar ndryshe. Gjithashtu, ata i respektojnë

si simbole flamujt kombëtarë dhe i pranojnë qeveritë e vendosura me ligj si ‘autoritetet më të larta’ që shërbejnë si «shërbëtor i Perëndisë». (Romakëve 13:1-4) Kështu, si Dëshmitarë të Jehovahit i përgjigjemi thirrjes që të lutemi «për mbretërit dhe për të gjithë ata që janë në poste të larta». Por synimi ynë është «që të vazhdojmë të bëjmë një jetë të qetë dhe të patrazuar, plot me përkushtim hyjnor dhe seriozitet».—1 Timoteut 2:2.

Votimi në zgjedhjet politike. Të krishterët e vërtetë e respektojnë të drejtën e të tjerëve për të votuar. Ata nuk bëjnë fushata kundër zgjedhjeve dhe bashkëpunojnë me autoritetet që zgjidhen. Gjithsesi, qëndrojnë krejtësisht asnjans për sa u përket çështjeve politike të kombeve. (Mateu 22:21; 1 Pjetrit 3:16) Ç’duhet të bëjnë të krishterët në ato vende ku votimi është i detyrueshëm ose në një situatë ku ka ndjenja të forta armiqësore kundër atyre që nuk shkojnë në qendrat e votimit? Duke iu referuar shembullit të Shadrakut, Meshakut dhe Abednegos, të cilët shkuan deri në rrafshinën e Durës, në rrethana të ngjashme ata mund të vendosin të shkojnë deri te qendra e votimit, nëse ua lejon ndërgjegjja. Por do të bëjnë kujdes që të mos shkelin asnjansinë e tyre. Duhet të marrin parasysh këto gjashtë parime:

1. Dishepujt e Jezuit ‘nuk janë pjesë e botës’.—Gjoni 15:19.

2. Të krishterët përfaqësojnë Krishtin dhe Mbretërinë e tij.—Gjoni 18:36; 2 Korintasve 5:20.

3. Kongregacioni i krishterë është i bashkuar në besim, dhe pjesëtarët e tij janë të lidhur me njëri-tjetrin me një dashuri si ajo e Krishtit.—1 Korintasve 1:10; Kolosianëve 3:14.

4. Ata që votojnë për zgjedhjen e një zyrtari, mbajnë përgjegjësi bashkë me të për gjërat që bëjnë.—Shih parimet që zbulohen nga fjalët e 1 Samuelit 8:5, 10-18 dhe 1 Timoteut 5:22.

5. Për Jehovahin, dëshira e Izraelit për një sundimtar njerëzor, ishte shenjë se kishin hedhur poshtë vetë Atë.—1 Samuelit 8:7.

6. Të krishterët duhet të kenë lirshmëri për të folur me njerëz të të gjitha rrymave politike, në lidhje me qeverinë e Perëndisë.—Mateu 24:14; 28:19, 20; Hebrejve 10:35.

Shërbimi civil. Në disa vende, atyre që s'pranojnë të kryejnë shërbimin ushtarak, shteti u kërkon të merren me ndonjë formë tjetër shërbimi civil për një periudhë kohe. Nëse gjendemi para këtij vendimi, duhet të lutemi për të, të flasim ndoshta me një të krishterë të pjekur e pastaj të vendosim në bazë të ndërgjegjes së informuar.—Proverbat 2:1-5; Filipianëve 4:5.

Fjala e Perëndisë na thotë të jemi «të bindur ndaj qeverive dhe autoriteteve si sundimtarë, . . . gati për çdo vepër të mirë, . . . të arsyeshëm». (Titit 3:1, 2) Me këtë në mendje, mund të pyesim veten: 'A shkel asnjësinë e krishterë po të pranoj shërbimin civil që më propozohet, ose a do të më përfshijë në fenë e rreme?' (Mikea 4:3, 5; 2 Korintasve 6:16, 17) 'A do ta kem të vështirë të përmbush përgjegjësitë e krishtere po të bëj këtë lloj shërbimi ose a do të më pengojë t'i përmbush ato?' (Mateu 28:19, 20; Efezianëve 6:4; Hebrejve 10:24, 25) 'Nga ana tjetër, a do të kishte ky lloj shërbimi një program që do të më lejonte të zgjeroja aktivitetet frymore e ndoshta të nisja shërbimin e plotkohor?' —Hebrejve 6:11, 12.

Nëse me ndërgjegje një i krishterë nxjerr përfundimin se mund ta kryejë shërbimin civil, në vend që të shkojë në burg, të krishterët e tjerë duhet ta respektojnë vendimin e tij. (Romakëve 14:10) Por, duhet t'ia respektojmë pikëpamjen edhe nëse mendon se s'mund ta bëjë këtë shërbim.—1 Korintasve 10:29; 2 Korintasve 1:24.

Fraksionet e gjakut dhe procedurat kirurgjike

Fraksionet e gjakut. Fraksionet merren nga katër përbërësit kryesorë të gjakut: rruazat e kuqe, rruazat e bardha, pllakëzat dhe plazma. Për shembull, nga rruazat e kuqe nxirret proteina hemoglobinë. Produkte të nxjerra nga hemoglobina e njeriut ose e kafshëve, janë përdorur për të kuruar pacientët me anemi akute ose me humbje të mëdha gjaku.

Plazma, 90 për qind e së cilës është ujë, mbart shumë hormone, kripëra inorganike, enzima dhe lëndë ushqyese, ndër të cilat mineralet dhe sheqeri. Gjithashtu, plazma mbart faktorë mpiksës, antitropa që luftojnë sëmundjet dhe proteina si albumina. Nëse dikush rrezikon të marrë një sëmundje, mjekët mund t'i bëjnë injeksione me gamaglobulinë të nxjerrë nga plazma e njerëzve që tashmë kanë fituar imunitet ndaj asaj sëmundjeje. Rruazat e bardha mund të jenë burim interferonesh dhe interleukinash, të cilat përdoren për të kuruar disa infeksione virale dhe kancere.

A duhet të pranojnë të krishterët terapi ku përdoren fraksione gjaku? Bibla nuk jep hollësi specifike, prandaj secili duhet

TË PAPRANUESHME	GJAKU KOMPLET			
	Rruazat e kuqe	Rruazat e bardha	Pllakëzat	Plazma
VENDOS I KRISHTERI	Fraksione nga rruazat e kuqe	Fraksione nga rruazat e bardha	Fraksione nga pllakëzat	Fraksione nga plazma

të përdorë ndërgjegjen për të marrë një vendim personal para Perëndisë. Disa i refuzojnë të gjitha fraksionet, pasi arsyetojnë se Ligji që Perëndia i dha Izraelit kërkonte që gjaku i hequr nga një krijesë ‘të derdhej përtokë’. (Ligji i përtërirë 12:22-24) Të tjerë refuzojnë transfuzionet e gjakut komplet ose të përbërësve të tij kryesorë, por mund të pranojnë mjekime që përfshijnë ndonjë fraksion të gjakut. Ndoshta arsyetojnë se në njëfarë pike, fraksionet që janë shkëputur nga gjaku nuk përfaqësojnë më jetën e krijesës nga e cila u mor ai.

Para se të marrësh ndonjë vendim për fraksionet e gjakut, mendo për këto pyetje: a jam i vetëdijshëm se refuzimi i të gjitha fraksioneve të gjakut do të thotë se nuk do të pranoj disa mjekime, si ato që luftojnë viruse dhe sëmundje ose që ndihmojnë për mpiksjen e gjakut, që të pushojë gjakrrjedhja? A mund t’ia shpjegoj mjekut pse e pranoj ose nuk e pranoj përdorimin e disa fraksioneve të gjakut?

Procedurat kirurgjike. Ndër to janë hollimi i gjakut dhe riaftësimi i gjakut. Për hollimin e gjakut, ai devijohet nga trupi, zë-

vendësohet me një preparat jogjakor për shtimin e vëllimit të gjakut dhe në fund i kthehet përsëri pacientit. Në procedurën e riaftësimit të gjakut, mblidhet dhe rikthehet në trup gjaku që humbet gjatë operacionit. Gjaku mblidhet nga plaga ose nga ndonjë zgavër e trupit, lahet ose filtrohet e pastaj i kthehet pacientit. Metodatat se si vihen në punë këto procedura ndryshojnë nga njëri mjek te tjetri, kështu që i krishteri duhet të kuptojë se ç'ka ndër mend të bëjë mjeku i tij.

PYETJE QË MUND T'I BËSH MJEKUT

Nëse duhet t'i nënshtrohesh një ndërhyrjeje kirurgjike a mjekimi që mund të përfshijë një produkt të gjakut, sigurohu që ta kesh me vete autorizimin mjekësor për kohë të pacaktuar (AKP), nëse përdoret në vendin tënd, ose ndonjë dokument tjetër ligjor të vlefshëm që mund të të mbrojë nga transfuzionet e gjakut. Veç kësaj, mund t'i bësh mjekut pyetjet e mëposhtme:

- A e di i gjithë personeli mjekësor që do të merret me mua se, si Dëshmitar i Jehovahit, kërkoj që të mos më bëhet në asnjë rrethanë *asnjë transfuzion gjaku* (gjak komplet, rruaza të kuqe, rruaza të bardha, pllakëza ose plazmë)?

- Në qoftë se më rekomandon një ilaç që përmban fraksione gjaku, a mund të më shpjegosh përbërjen? Në ç'sasi mund të më jepet ky ilaç e në ç'mënyrë?

- Nëse ndërjegjja ma lejon ta pranoj këtë fraksion gjaku, cilat janë rreziqet mjekësore? Ç'terapi tjetër mund të përdoret?

Para se të vendosësh për sa thamë më lart, shprehja merakun tënd në lutje Jehovahit. Ai premton se do t'u japë mençurinë e nevojshme atyre që 'vazhdojnë t'ia kërkojnë' me besim të plotë.—Jakovi 1:5, 6.

Para se të marrësh vendime për këto procedura, pyet veten: ‘Nëse një pjesë e gjakut do të më devijojë jashtë trupit e mardje qarkullimi i tij mund të ndërpritej për njëfarë kohe, a do të më lejonte ndërgjegjja ta konsideroja ende këtë gjak si pjesë timen, e kështu të mos kërkoja që ‘të derdhej përtokë’? (Ligji i përtërirë 12:23, 24) A do të më trazohej ndërgjegjja e stërvitur nga Bibla, nëse gjatë një procedure mjekësore, një pjesë e gjakut tim merret nga trupi, modifikohet dhe kthehet në trupin tim? A jam i vetëdijshëm se refuzimi i të gjitha procedurave mjekësore që kanë të bëjnë me gjakun tim, do të thotë se nuk pranoj të më bëhen analiza gjaku, dializa ose makina zemër-mushkëri?’

Çdo i krishterë duhet të vendosë vetë deri në ç’pikë do të lejojë që të përdoret gjaku i tij gjatë një procedure kirurgjike. E njëjta gjë vlen për analizat mjekësore dhe terapitë aktuale që përfshijnë nxjerrjen e një sasive të vogël gjaku nga pacienti, ndoshta modifikimin e tij në ndonjë mënyrë dhe pastaj injektimin përsëri në trupin e pacientit.

Mposhte vesin e masturbimit!

Ky ves që i shkakton pakënaqësi Perëndisë, ngulit te njerëzit qëndrime që nxitin egoizmin dhe ndotin mendjen.* Kush masturbohet, mund të nisë t’i shohë të tjerët thjesht si objekte seksuale për të kënaqur dëshirat e veta. Nuk e sheh më seksin si

* *Masturbimi* është përkëdhelja ose fërkimi i organeve gjinore, që zakonisht shkakton orgazmë.

shprehje të dashurisë, por si një refleks fizik që i jep kënaqësi aty për aty dhe çliron tensionin seksual. Por ky çlirim është i përkohshëm. E vërteta është se masturbimi nuk i bën të vdesin gjymtyrët e trupit «në lidhje me kurvërinë, ndyrësinë, urinë [e papërshtatshme] seksuale», por i ndez ato.—Kolosianëve 3:5.

Apostulli Pavël shkroi: «Të dashur, meqë kemi këto premti-me, le të pastrohemi nga çdo ndotje e mishit dhe e frymës, dhe ta përsosim shenjtërinë në frikën e Perëndisë.» (2 Korintasve 7:1) Mos u dëshpëro nëse e ke shumë të vështirë t'i zbatosh këto fjalë. Jehovahi është gjithnjë 'gati të falë' e të të ndihmojë. (Psalmi 86:5; Luka 11:9-13) Madje, zemra që të dënon dhe përpjekjet për ta lënë këtë ves, pavarësisht se dështon ndonjëherë, tregojnë se ke një qëndrim të mirë. Mos harro edhe se «Perëndia është më i madh se zemra jonë dhe di gjithçka». (1 Gjonit 3:20) Ai nuk sheh vetëm mëkatet tona, por njeriun në tërësi. Kjo njohuri i jep mundësi t'i dëgjojë me dhembshuri përgjërimet tona të zjarra për mëshirë. Prandaj, kurrë mos u lodh t'i lutesh me përulesë e me zjarr Perëndisë, ashtu si shkon një fëmijë te babai i vet kur është në telashe. Jehovahi do të të bekojë me një ndër-gjegje të pastër. (Psalmi 51:1-12, 17; Isaia 1:18) Natyrisht, duhet të bësh hapat e nevojshëm në përputhje me lutjet e tua. Për she-mbull, duhet të përpiqesh të shmangësh çdo formë pornogra-fie, si dhe shoqëritë e këqija.*

* Shumë familje kanë gjetur si mënyrë praktike për të mbajtur nën kontroll përdorimin e kompjuterit në shtëpi, vendosjen e tij në një hapësirë të përbashkët. Gjithashtu, disa familje blejnë programe që filtrojnë materialet e padëshiruara. Megjithatë, asnjë programi s'mund t'i besosh plotësisht.

Nëse problemi me masturbimin vazhdon, fol për këtë me një nga prindërit nëse është i krishterë ose me një mik të pjekur frymësisht, që interesohet për ty.*—Proverbat 1:8, 9; 1 Selanikasve 5:14; Titit 2:3-5.

* Për sugjerime praktike si të mposhtësh masturbimin, shih artikullin «Të rinjtë pyesin . . . Si ta mposht këtë ves?», në *Zgjohuni!*, nëntor 2006, si dhe faqet 178-182 të librit *Të rinjtë pyesin . . . Përgjigje praktike*, vëllimi 1.

Pikëpamja e Biblës për divorcin dhe ndarjen

Jehovai pret nga të martuarit t'i qëndrojnë besnikë betimit martesor. Kur bashkoi në martesë burrin dhe gruan e parë, Jehovai tha: «Burri . . . do të lidhet ngushtë me gruan e vet, dhe ata do të bëhen një mish i vetëm.» Më vonë edhe Jezu Krishti e përsëriti këtë pohim, e shtoi: «Prandaj, atë që Perëndia e ka bashkuar, asnjëri të mos e ndajë.» (Zanafilla 2:24; Mateu 19:3-6) Pra, Jehovai dhe Jezui e shohin martesën si një lidhje për gjithë jetën, e cila mbaron vetëm kur vdes njëri nga bashkëshortët. (1 Korintasve 7:39) Meqë martesë është e shenjtë, divorci nuk duhet parë si çështje pa rëndësi. Në fakt, Jehovai e urren divorcin që bëhet pa një bazë biblike.—Malaikia 2:15, 16.

Cila është baza biblike për divorcin? Jehovai i urren kuroreshkeljen dhe kurvërinë. (Zanafilla 39:9; 2 Samuelit 11:26, 27; Psalmi 51:4) Kaq e pështirë i duket kurvëria, saqë e lejon si bazë për divorcin. (Shih kapitullin 9, paragrafin 7, ku shpjeg-

gohet më gjerësisht ç'përfshin kurvëria.) Jehovahi i jep të drejtën bashkëshortit të pafajshëm të vendosë nëse do të qëndrojë me bashkëshortin fajtor apo do të divorcohet. (Mateu 19:9) Prandaj, nëse bashkëshorti i pafajshëm vendos të kërkojë divorcin, nuk po bën një hap që Jehovahi e urren. Por, në të njëjtën kohë, kongregacioni i krishterë nuk nxit askënd që të kërkojë divorcin. Në fakt, disa situata mund ta shtyjnë bashkëshortin e pafajshëm të qëndrojë me fajtorin, sidomos nëse ky është penduar sinqerisht. Gjithsesi, në fund, ata që kanë një bazë biblike për divorc, duhet të vendosin vetë dhe të pranojnë pasojat që mund të sjellë vendimi i tyre.—Galatasve 6:5.

Në situata *ekstreme*, disa të krishterë kanë vendosur të ndahen ose të divorcohen nga bashkëshorti, edhe pse ai ose ajo s'ka kryer kurvëri. Në këtë rast, Bibla specifikon se kush ndahet, duhet të mbetet «pamartuar ose përndryshe të pajtohet sërish». (1 Korintasve 7:11) S'është i lirë të shoqërohet me dikë tjetër me synimin për t'u rimartuar. (Mateu 5:32) Më poshtë shpjegohen tri situata ekstreme që disa i kanë konsideruar si bazë për ndarjen.

Refuzimi i qëllimshëm për të mbështetur ekonomikisht familjen. Një familje mund të zhytet në skamje e të mos ketë as gjërat elementare të jetës, sepse burri nuk i mbështet ekonomikisht, edhe pse është në gjendje ta bëjë këtë. Bibla thotë: «Nëse dikush nuk siguron gjërat e nevojshme për . . . pjesëtarët e shtëpisë së vet, ai e ka mohuar besimin dhe është më i keq se një njeri pa besim.» (1 Timoteut 5:8) Nëse burri

s'pranon të ndryshojë rrugë, gruas do t'i duhet të vendosë nëse ka nevojë të mbrojë mirëqenien e saj e të fëmijëve, duke bërë ndarjen ligjore.* Natyrisht, pleqtë e krishterë duhet ta shqyrtojnë me kujdes akuzën se një i krishterë nuk pranon të mbështetë ekonomikisht familjen e tij. Refuzimi për t'u kujdesur për familjen, mund të sjellë si pasojë përjashtimin.

Keqtrajtimi fizik ekstrem. Bashkëshorti abuzues mund të silltë kaq dhunshëm, sa të vërë në rrezik shëndetin ose edhe jetën e bashkëshortit tjetër. Nëse bashkëshorti abuzues është i krishterë, pleqtë e kongregacionit duhet t'i analizojnë këto akuza. Shpërthimet e zemërimit dhe sjellja e dhunshme e vazhdueshme janë bazë për përjashtim.—Galatasve 5:19-21.

Rrezikimi absolut i gjendjes frymore. Një bashkëshort mund të përpiqet pareshtur t'ia bëjë të pamundur tjetrit që të vazhdojë adhurimin e pastër ose edhe ta detyrojë të shkelë në ndonjë mënyrë ligjet e Perëndisë. Në rast të tillë, bashkëshorti i kërcënuar duhet të vendosë nëse e vetmja rrugë 'për t'iu bindur Perëndisë si sundimtar, dhe jo njerëzve' është të bëjë ndarjen ligjore.—Veprat 5:29.

Në të gjitha rastet që lidhen me situata kaq ekstreme sa ato që thamë më lart, askush s'duhet t'i bëjë presion bashkëshortit të pafajshëm që të ndahet ose të qëndrojë me tjetrin. Edhe pse miqtë e pjekur frymësisht dhe pleqtë mund të japin mbështetje dhe këshilla biblike, ata s'kanë si t'i dinë gjithë hollësitë se ç'ndodh mes burrit dhe gruas. Vetëm Jehovahi mund ta

* Zbatohet në ato vende ku mund të merret kjo lloj ndarjeje.

shohë këtë. Natyrisht, një grua e krishterë nuk e nderon Perëndinë dhe rregullin e martesës, nëse i zmadhon problemet e saj familjare vetëm që të jetojë e ndarë nga i shoqi, ose anasjelltas. Jehovahi i di fare mirë gjithë intrigat që mund të thuren për t'u ndarë, pavarësisht sa përpiqet t'i fshehë dikush. «Të gjitha gjërat janë lakuriq e fare sheshit në sytë e atij, të cilit do t'i japim llogari.» (Hebrenjve 4:13) Por, nëse një situatë shumë e rrezikshme vazhdon për një kohë të gjatë, askush s'duhet ta kritikojë të krishterin që, si mundësi të fundit, zgjedh ndarjen. Në fund të fundit, «të gjithë do të qëndrojmë përpara fronit të gjykimit të Perëndisë».—Romakëve 14:10-12.

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve në çështjet e biznesit

Te 1 Korintasve 6:1-8, apostulli Pavël foli për gjyqet mes bashkëbesimtarëve. Ai u shpreh i zhgënjyer që disa të krishterë në Korint 'guxonin të shkonin në gjyq përpara njerëzve të padrejtë'. (Vargu 1) Pavli renditi disa arsye të forta pse të krishterët s'duhet të paditin njëri-tjetrin në gjyqet e botës, por t'i zgjidhin mosmarrëveshjet sipas udhëzimeve që u janë dhënë në kongregacioneve. Le të shohim disa nga arsyet pse u dha kjo këshillë e frymëzuar e pastaj të prekim disa situata ku ajo nuk zbatohet medoemos.

Në qoftë se kemi një mosmarrëveshje me një bashkëbesimtar për punë biznesi, së pari do të përpiqemi t'i zgjidhim çështjet sipas mënyrës së Jehovahit, jo sipas nesh. (Proverbat

14:12) Siç tregoi Jezui, më e mira është që mosmarrëveshjet të zgjidhen shpejt, para se të bëhen të mëdha. (Mateu 5:23-26) Por, mjerisht disa të krishterë bëhen tepër polemizues dhe e çojnë çështjen në gjyq. Pavli tha: «Është një disfatë e plotë që jeni në gjyq me njëri-tjetrin.» Përse? Një arsye kryesore është se këto gjyqe mund të përlyejnë emrin e mirë të kongregacionit e të Perëndisë që adhurojmë. Prandaj, ta mendojmë seriozisht pyetjen e Pavlit: «Pse nuk lejoni më mirë që t’ju hanë hakun?»—Vargu 7.

Gjithashtu, Pavli arsyetoi se Perëndia ka siguruar për kongregacionin një masë tejet të mirë për të zgjidhur shumë mosmarrëveshje. Pleqtë janë burra të krishterë që kanë fituar mençuri falë njohurisë së të vërtetave biblike, dhe Pavli thotë se janë ‘në gjendje të gjykojnë mes vëllezërve’ kur bëhet fjalë për «çështje të kësaj jete». (Vargjet 3-5) Jezui tregoi se çështjet që lidhen me mëkate të rënda, si shpifjet e mashtrimet, duhen zgjidhur sipas një procesi me tri hapa: së pari, të provohet të zgjidhet çështja privatisht mes atyre që janë përfshirë; së dyti, nëse hapi i parë nuk funksionon, të merren me vete një a dy dëshmitarë; së treti, nëse edhe ky hap i dytë nuk funksionon, t’i paraqitet çështja kongregacionit që përfaqësohet nga pleqtë.—Mateu 18:15-17.

Natyrisht, pleqtë e krishterë nuk janë medoemos avokatë ose biznesmenë dhe s’ka përse të veprojnë si të tillë. Ata nuk vendosin kushtet për të zgjidhur mosmarrëveshjet tregtare mes vëllezërve. Përkundrazi, përpiqen të ndihmojnë palët e

përfshira që të zbatojnë Shkrimet dhe të bien dakord për një zgjidhje miqësore. Në raste të ndërlikuara, mund të konsultohen me mbikëqyrësin qarkor ose me zyrën e degës të Dëshmitarëve të Jehovahit. Por, ka situata që nuk i kap rrezja e këshillës së Pavlit. Cilat janë disa prej tyre?

Në disa raste, gjyqi mund të jetë thjesht një formalitet ose diçka ligjore e nevojshme për të mbyllur çështjen në paqe dhe pa egoizëm. Për shembull, gjyqi mund të jetë i vetmi mjet ekzistues për të marrë divorcin, kujdestarinë e fëmijëve, për të përcaktuar detyrimin ushqimor, për të marrë dëmshpërbli-min nga sigurimet, për t'u renditur ndër kreditorët në një procedurë falimentimi e për të ratifikuar testamentet. Ka edhe raste kur një vëlla mund të ndihet i detyruar të ngrejë kundërpadi, për të mbrojtur veten në një gjyq.*

Nëse këto gjyqe bëhen pa frymën e grindjes, mund të mos cenojnë qëllimin e këshillës së frymëzuar që dha Pavli.[#] Gjithsesi, një i krishterë duhet t'i japë përparësi shenjtërimit të emrit të Jehovahit dhe paqes e unitetit të kongregacionit. Dishepujt e Krishtit dallohen para së gjithash nga dashuria, dhe «dashuria . . . nuk kërkon interesat e veta».—1 Korintasve 13:4, 5; Gjoni 13:34, 35.

* Në raste të rralla, një i krishterë mund të kryejë një krim të rëndë kundër një të krishteri tjetër, si përdhunim, sulm, vrasje ose një vjedhje të madhe. Këtu nuk është e gabuar t'i raportohet çështja autoriteteve, edhe pse kjo mund të sjellë si pasojë një ndjekje penale ose çështje gjyqësore.

[#] Për më shumë të dhëna, shih *Kullën e Rojës*, 15 mars 1997, faqet 17-22, dhe 15 tetor 1991, faqet 25-28, anglisht.

A do të dëshiroje më shumë informacion?

Mund të kontaktosh Dëshmitarët e Jehovait në adresën **www.jw.org**.